Grădina de lîngă casă

UDAREA PLANTELOR

Alături de sol, apa deține un rol preponderent în creșterea și dezvoltarea plantelor. În condițiile de climă din țara noastră, culturile de pe mari suprafețe agricole au de suferit din cauza lipsei precipitațiilor în anumite perioade ale anului. Din această cauză se înregistrează pierderi importante de recoltă iar unele culturi nici nu pot fi realizate fără udare artificială (de ex. legume, căpșuni etc).

Se cunosc mai multe metode de udare : *prin aspersiune* (ploaie artificială), pentru cultura mare : *udarea localizată*, în care apa este condusă la fiecare plantă și debitată printr-un picurator sau o rampă perforată ; *udarea prin fîșii*, delimitate de digulețe laterale ; *udarea prin revărsare* care se folosește mai ales la irigarea fînețelor și pajiștilor . *udarea subterană*, cînd apa este adusă în preajma rădăcinilor plantelor, prin conducte subterane perforate. În legumicultură, pomicultură și viticultură se aplică mai ales udarea prin brazde. În această metodă brazdele de udare servesc pentru transportul apei dar și pentru infiltrarea ei în locul necesar. Terenurile cele mai potrivite sînt cele cu textura mijlocie spre grea și cu pante de pînă la 15‰. Cînd pantele sînt mai mari, brazdele se vor orienta înclinat față de curbele de nivel.

Legumele au cerințe mari față de apă deoarece conținutul lor în apă este foarte ridicat (între 75 și 90% din greutatea lor) Pentru producerea unui kg de legume, sînt necesari pînă la 1001 apă. Pentru plantele care se cultivă în balcoane sau pe terase, necesarul de apă este foarte ridicat din cauza căldurii dar mai ales din cauza microclimatului foarte uscat din aceste locuri.

Și prea multă apă este dăunătoare plantelor, determinînd slăbirea rezistenței lor la boli și crăparea unor fructe (roșii, ridichi de lună), crăparea căpățînilor de varză etc. Băltirea mai îndelungată provoacă asfixierea rădăcinilor plantelor și deci moartea lor. Apa de udare trebuie să fie la o temperatură apropiată de cea a solului : 20-22°C vara, 10-15°C primăvara și toamna. Apa provenită din puțuri adînci trebuie ținută citva timp în rezervoare sau bazine, pentru a se încălzi și aerisi. Nu este indicat ca legumele să fie udate în perioada prînzului, cînd este foarte cald. Este bine să se ude dimineața, seara și noaptea. Frecvența udărilor este condiționată de textura solului, de climă și de felul culturii. Se înțelege că această frecvență va fi mai mare, în cazul unor culturi pe soluri ușoare, cu cerințe mari față de apă, și în condiții de temperaturi ridicate, vînturi mari și secetă.

IOAN URSU

PS— În nr. 31, pag. 12, col 4 rîndul 23 de sus, se va citi 1/mp în loc de 1/m.

RÎSUL ÎNSEAMNĂ SĂNĂTATE?

Rîsul este unul din atributele lui „homo sapiens". Îl diferențiază de alte specii la care mimici similare aparent au totuși o cu totul altă semnificație, însemnînd, de exemplu, stare de agresivitate. Această caracteristică specifică omului interesează multe domenii ale științei ; fiziologia, psihologia, neurologia, sociologia.

Toți oamenii rîd — mai mult sau mai puțin. Francezii de azi, de exemplu, rîd în medie 5—6 minute în 24 de ore, față de cele 20 de minute cît rideau bunicii lor. Că rîdem tot mai puțin o dovedește lipsa echilibrului psihic într-un număr din ce în ce mai mare de cazuri. Căci rîsul nu este doar un simplu gest, ci un proces complicat. Nici acum nu știm ce se întîmplă, de fapt, în creierul unui om care rîde ! Neurologii nu au localizat încă centrul rîsului, deși se așteptau să găsească un răspuns cercetînd așa-numitul rîs neurologic, ce se manifestă în anumite maladii ale sistemului nervos. Într-adevăr, la bolnavi cu afecțiuni ale creierului se observă izbucniri necontrolate de rîs, care nu au nici o legătură cu vreo situație comică. Este un rîs caracteristic, forțat, uneori de scurtă durată. Neurologii care execută intervenții sub anestezie locală au observat că la excitarea unei anumite zone specifice a creierului, pacientul izbucnește într-un rîs necontrolat, deci un rîs de nebunie, cu sonoritate normală. Rîsul patologic se manifestă adesea la epileptici, sau în cazuri cînd sînt angajate diverse căi nervoase. De asemenea, accesele de rîs nervos pot fi urmare a unor afecțiuni ale scoarței cerebrale în special în zona frontală, care domină stările emoționale ale omului. Pacientul cu afecțiuni în această zonă recunoaște că simte durere, dar... izbucnește în rîs !

Rîsul antrenează funcționarea aproape a tuturor mușchilor feței. Iar dacă cel ce rîde, cum se spune uneori, „se ține cu mîinile de burtă", aceasta nu este o simplă figură de stil, ci rezultatul faptului că diafragma și mușchii costali sînt angajați într-o respirație întretăiată, spastică, în timpul cărora aerul este eliminat din plămîni cu o viteză de aproape 100 km/h .Deficitul de oxigen care apare în această situație provoacă accelerarea activității inimii. Ca urmare a contracțiilor stomacului, apare o durere puternică și... omul „se strîmbă de rîs", apoi se așează, nemaiputînd să se țină pe picioare.

Expresia „a muri de rîs" exprimă și ea un adevăr. În Kenya, de exemplu, s-a întîmplat ca un întreg grup de elevi să fie cuprins de o adevărată „epidemie de rîs". Drept rezultat, mulți dintre ei au fost internați în spital, iar unul chiar a murit

Așa că... să rîdem, dar cu măsură !

MIHAELA DOROBANȚU

POSTA by Air Mail

Un cititor (oare) din Galați : Propunerea dv de a reproduce în revistă „cea mai bună, mai interesantă și mai sugestivă fotografie de la cititori" a fost reținută. Deci, nimic mai simplu decît să primim fotografiile și să începem să le reproducem pe cele mai bune. Deși, din păcate, nu-i deloc simplu să-i satisfacem pe colaboratorii noștri din punct de vedere tehnic știut fiind că posibilitățile noastre de ilustrare sînt limitate. Tipărim revista cu aceleași mijloace tipografice folosite de colegii noștri care de mult au ieșit la pensie și chiar de părinții lor: „Utilajele" noastre sînt cu mult mai virstnice decît noi ! Totuși, considerați că sugeratul concurs a și început !

Pentru cititorii care ne cer adresa Societății Române de Radiestezie : București, str. 11 Iunie 41, „Casa de Cultură „Nicolae Bălcescu", Societatea Română de Radiestezie. Pentru testări bioenergetice și alte solicitări, există la această adresă două cabinete de radiestezisti deschise în fiecare simbătă și duminică între orele 8—14.

Poetei R., din București : „Recidivarea" cu încă două poezii mi-a făcut plăcere. N-aș face decît să repet ce-am spus anterior : Talentul e real are perspectivele unei puteri bune conducătoare de fapte poetice, dar cu toate acestea nu fac decît să-mi exprim părerea de rău că revista noastră nu publică poezii. De altfel se pare că am intrat într-un „sezon insensibil" față de poezie. De aceea am datoria să-ți urez curaj, altruism, cu convingerea că pînă la urmă lucrările alese, au un timp al lor...

MARIUS POPESCU, București : Din cele 6 întrebări cărora le cereți răspuns eu nu pot răspunde decît la două. Prima se referă la calviție, și pare o provocare, deoarece și eu am chelie. Dar purtînd-o de mulți ani, vă sugerez să vă resemnați. Nu se poate face nimic împotriva acestei realități. Unele „accidente", devenite antologice, nu fac nici o regulă, dimpotrivă, rămîn solitare și fără perspectivă pentru restul cheloșilor. Ultima întrebare, a 6-a, sună astfel : „Citeodată am impresia că mă strigă cineva, de obicei mama". Această impresie ține probabil de o emoție puternică ce s-a construit în timp, stocată în memorie și care se declanșează în felul în care o percepeți. În privința celorlalte întrebări, competența mea este nulă. E nevoie de un foarte serios și minuțios consult medical, inclusiv vizita la un logoped. Ar fi bine să nu întîrziați...

ION ȚUGUI

PROGRAM TV

SELECȚIUNI

Săptămîna 31. 08 — 06. 09

LUNI

Programul 1 : 14.00 Actualități 14.10 Agenda electorală 14.30 Worldnet Usia 15.40 Copiii noștri — viitori muzicieni 16.00 Forum 16.20 Actualități 16.25 Emisiunea în limba maghiară 17.45 Pro Patria. 18.30 Tezaur 18.55 Studioul electoral 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 20.35 Teatru TV. „O noapte furtunoasă" de I.L. Caragiale 22.00 Studioul economic 22.25 Studioul electoral 23.00 Actualități 23.15 Sport. **Programul 2 :** 16.00 Actualități 16.15 Ecran de vacanță. 16.40 Tradiții 17.10 Veniți cu noi pe programul doi !... la Serbările Mării 20.00 Magazin auto-moto 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova.

MARTI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.45 Ecran de vacanță 11.10 Super Channel 12.10 Ora de muzică 13.00 Interferențe 14.20 Tradiții 14.55 Preuniversitaria 16.30 Convietuiri 17.00 Actualități 17.05 Forum 17.25 Cultura în lume 17.55 Salut, prieteni ! 18.55 Studioul electoral 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 20.35 Teatru TV. „O Noapte furtunoasă" de I. L. Caragiale 21.40 Studioul economic 22.05 „În văzduhul incoruptibil al artei". Cella Delavrancea 22.25 Studioul electoral 22.55 Actualități. 23.20 Sport. **Programul 2 :** 16.00 Actualități 16.10 Ecran de vacanță 16.35 Studioul de literatură 17.35 Film serial. Cine e băiatul ăsta ? 18.35 Tribuna non-conformiștilor 18.55 De-ale pieței în economia Capitalei 19.15 Euro-Gol 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova

MIERCURI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.40 Film serial. Marc și Sophie 11.55 Worldnet Usia 12.10 Ora de muzică 13.00 Vîrsta a treia 13.30 Audio-vizual studio 14.00 Actualități. 14.20 Civilizația montană 14.55 Preuniversitaria 15.30 Cursuri de limbi străine 16.00 Actualitatea folclorică 16.20 Lumea sportului 17.00 Actualități 17.05 Forum 17.55 Jazz-Fan 18.25 Studioul economic 18.55 Studioul electoral 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 20.35 Film serial. Hemingway. 21.35 Universul cunoașterii 22.25 Studioul electoral 22.55 Actualități Cronica Parlamentului 23.30 Sport. **Programul 2 :** 15.50 Actualități 16.00 Ecran de vacanță 16.25 Teatru TV. „Sosesc de la Paris !" 18.45 Emisiunea în limba maghiară 20.15 Video-satelit 20.25 Bijuterii muzicale 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional 22.00 TV5 Europe 22.35 BBC World Service

JOI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova. 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.40 Ecran de vacanță 11.05 Super Channel 12.10 Ora de muzică 13.00 Oameni de lîngă noi 13.30 Jazz-Magazin 14.00 Actualități 14.20 Convietuiri 14.50 Televacanța școlară. Tablouri geografice 15.30 Cursuri de limbi străine 16.00 Agenda muzicală 16.25 Televiziunea vă ascultă ! 16.55 Actualități 17.00 Forum 17.20 Tele-discul muzicii populare 17.40 Simpozion 18.25 Studioul economic 18.55 Studioul electoral 19.30 Desene animate. 20.00 Actualități 20.35 Sport 20.45 Film serial. Dallas 21.45 Reflecții rutiere 22.00 Pro musica 22.25 Studioul electoral 22.55 Actualități. Cronica Parlamentului 23.20 Sport. **Programul 2 :** 16.00 Actualități 16.10 Ecran de vacanță 16.35 Motor ! 17.05 Emisiunea în limba germană 18.05 O viață pentru o idee 18.35 Caleidoscop muzical-coregrafic 19.05 Concert Mahler 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova

VINERI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.30 Calendarul zilei 10.40 Film artistic. La volan (Franța, 1991) 12.10 Super Channel 12.35 Descoperirea Planetei 12.55 Ora de muzică 13.45 Actualități. 14.05 Mondomuzica 14.25 Medicina pentru toți 15.10 Televacanța școlară 15.45 Forum 16.20 Arte vizuale 17.00 Actualități 17.05 Emisiunea în limba germană 18.05 Dosarele istoriei 18.35 Muzica pentru toți 18.55 Studioul electoral 19.30 Desene animate. Michel Vaillant 20.00 Actualități 20.35 Film serial. Destinul familiei Howard 21.30 Ancheta TV 21.55 Top 10 22.25 Studioul electoral 22.55 Actualități. Cronica Parlamentului 23.20 Sport. **Programul 2 :** 16.00 Actualități 16.15 Ecran de vacanță. Piatra viselor 16.40 Tradiții... ale arhitecturii 17.10 Opera în capodopere 19.25 Dialog cu edilii Capitalei 19.55 Video-satelit 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 Atletism : Finala Marelui Premiu I.A.A.F. — Mobil. Transmisie directă de la Torino

SIMBATA

Programul 1 : 9.00 Bună dimineața ! 9.50 Sahul de la A la Z 10.00 Actualități 10.10 Ecran de vacanță 12.00 Itinerarii spirituale 12.30 Ora de muzică 14.00 Actualități 14.10 Reflecții rutiere 14.20 Ecran de vacanță 14.45 De joc, de dragoste, de dor... 15.00 Al doilea război mondial 15.30 Magazin cinematografic 16.30 Concurs ANF 16.35 Expo Sevilla '92 16.55 Fotbal : Electroputere — F.C. Brașov 18.50 Mapamond 19.15 Teleenciclopedia 20.00 Actualități 20.35 Film serial, Twin Peaks 21.40 Săptămîna sportivă 22.10 Din cîntecele și momentele vesele interpretate de Anda Călugăreanu 23.00 Actualități 23.15 Film artistic. Tanger (Anglia, 1980) 0.55 Rock-Panorama. **Programul 2 :** 16.00 Actualități 16.10 Ecran de vacanță 16.35 Divertisment internațional 16.55 Convietuiri... muzicale 17.25 Pagini camerale de popularitate 17.55 Microrecitalul formației „Kassav" 18.10 Film artistic În sudul sufletului meu (Germania, 1968) 19.45 Compozitori români 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova

DUMINICA

Programul 1 : 8.30 Bună dimineața ! 9.30 Ecran de vacanță 10.50 Actualități 11.00 Lumină din lumină 12.00 Viața satului 14.00 Actualități 14.10 Atlas 14.30 Video-Magazin 18.10 Știință și imaginație 18.40 Convorbiri de duminică 19.10 Film serial. Dallas 20.00 Actualități 20.35 Film artistic. Zborul „Sfinxului" (Franța, 1984) 22.30 „Diamond Awards" Festival, 1986 (partea a II-a) 23.05 Actualități 23.20 Duminica sportivă 23.45 Maeștrii teatrului românesc : Mihai Berechet. **Programul 2:** 16.00 Actualități 16.10 Ecran de vacanță 16.35 Convietuiri 17.05 Pop-Club 17.25 Orașe și civilizații 17.55 Varietăți internaționale 18.25 Serată muzicală TV 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional 22.00 TV 5 Europe 22.35 BBC World Service.

(După „PANORAMIC TV")

medicina la zi

PÎINEA LICHIDĂ

Este practic imposibil, ca în această vară toridă pe care am traversat-o, să nu fi simțit savoarea gustativă, precum și răcoritoare a unei halbe de bere. Mulți sînt ferm convinși că această băutură alcoolică slabă, redistilată, obținută prin fermentarea unei infuzii rezultate din fierberea în apă a malțului, respectiv a acestui produs obținut din boabe de cereale încolțite și mai ales din orz, și a inflorescențelor femele aromatice și amare de hamei, nu are o vechime prea mare și o datorăm germanilor.

Este adevărat că această băutură și-au însușit-o în special germanii, care au transformat-o într-un fel de băutură națională, și nu întîmplător, termenul de bere provine de la cuvîntul german bier, însemnînd bere. Specialiștii în domeniu ne semnalează inaugurarea în anul 1829, deci în urmă cu peste un secol și jumătate, și în orașul german München, mai precis pe Bayerstrasse nr. 5 din acest oraș, a primei mari berării, care dispunea de 5 500 scaune, și unde se serveau zilnic în jur de 100 000 halbe (!)

Berea reprezenta o băutură națională și în Egiptul antic fiind rezervată nu numai celor vii, ci și acelora... morți. Ultimul mare faraon egiptean din așa-numitul Regat Nou și anume Ramses al III-lea (1170—1138 î.e.n.) a cerut ca berea să fie inclusă pe lista proviziilor pe care trebuiau să și le ia cu ei morții pentru a ajunge în „lumea ce urmează" sau în „lumea viitorului". Ca vechime, se pare că *apariția berii o precede pe aceea a vinului*. În Mesopotamia, erau cunoscute nu mai puțin de 16 varietăți de bere. Tot în această țară, locuitorii primeau zilnic o anume rație de bere, ce varia între 2—5 l, în funcție de locul ocupat în ierarhia socială.

Berea își face însă apariția și pe meleagurile Americii ecuatoriale, unde era produsă din porumb, ca și pe acelea din Amazonia, unde era produsă din manioc, plantă erbacee tropicală din ale cărei tubercule se extrage tapioca. Berea își face apariția și pe continentul african. Nu întîmplător, în orașul Soweto (de lîngă Johannesburg) există, la ora actuală, o berărie unde, la sfîrșit de săptămînă, se consumă zilnic 27 000 l bere. Nici continentul australian nu stă mai prejos din acest punct de vedere, de vreme ce în orașul Mildura, din statul Victoria, există o berărie de mărimea unui teren de fotbal și unde se consumă zilnic cantități uriașe din această „liquid bread", adică din această „pîine lichidă", cum este denumită pe bună dreptate berea de către cei de limbă engleză. Căci, într-adevăr, în Bavaria pîinea lichidă menționată dimpreună cu perechea de „Weisswurst" (cîrnați albi făcuți din carne de vițel), se substituie cel mai adesea prînzului, motiv pentru care majoritatea bavarezilor sînt obezi.

În ceea ce privește conținutul pîinii lichide, merită a se cunoaște că într-o sută de grame bere găsim apă într-un procent de 90%, 0,6 g% proteine față de zero% proteine cum este situația la rom sau whisky, în jur de 3—5 g% alcool față de 3—5 g % cît are aceeași cantitate de țuică și de 42,2 g % cît are o sută de grame de whisky. Tot într-o sută de grame bere avem 4% glucide, față de zero % cît revin țuicii sau whisky-ului. A se ține faptul că sub raport caloric 500 ml. bere (deci o halbă) reprezintă de fapt o pîine lichidă...

Este demonstrat deja și de pe poziții științifice că alcoolul consumat în cantități mari, cum este situația cînd înghițim cîteva halbe de bere, poate constitui o sursă suplimentară de calorii. Deci, atenție mărită !

ARCADIE PERCEK

FLORA SPONTANĂ

Din timpuri îndepărtate, oamenii au folosit pentru combaterea și prevenirea bolilor, tot felul de ierburi de leac.

În aceste ierburi sînt tezaurizate substanțe cu efecte curative pentru tot felul de boli. Ele au constituit vreme îndelungată, singurele mijloace pentru vindecarea bolilor. Odată cu progresul sintezei chimice, terapeutica s-a îmbogățit cu medicamente de sinteză, care au început să înlocuiască plantele medicinale. Dacă prin aceste medicamente de sinteză omenirea a cîștigat pe de o parte foarte mult, pe de altă parte a și pierdut, căci medicamentele de sinteză sînt ca o sabie cu două tăișuri, vindecă pe de o parte dar dăunează pe de altă parte. Este adevărat că efortul lor este rapid dar pe de altă parte sînt mult mai puțin compatibile cu organismul uman.

Substanțele active din plantele medicinale au meritul că sînt mult mai compatibile cu organismul uman deși efectul lor apare mai lent. Există multe plante pe plan național, dar și pe plan mondial, ale căror substanțe active nu ne sînt cunoscute. Cercetarea lor ne-ar putea oferi surprize nebănuite. Pentru a afla care anume plante din flora spontană pot fi folosite în vindecarea bolilor, nu ne putem baza pe observațiile oamenilor sau instinctul animalelor. Este adevărat că aceste două instrumente ne-au furnizat o serie de informații prețioase. Astfel, ciobanii Razahi au observat că atunci cînd se freacă rănile cu frunze de pojarniță sau sunătoare (Hypericum perforatum L.) ele se vindecă repede. Ei au denumit această plantă „Djerabai" — care vindecă rănile.

La noi, „iarba de negi sau nigelarita" (Chelidonium majus L.) Este vorba de latexul orani ce-l conține planta în vasele sale laticifere care vindecă negii.

Este îmbucurător că în ultimul timp se acordă o atenție tot mai mare plantelor medicinale. Se împiedică astfel o irosire a unei imense bogății naturale, redîndu-se în același timp omenirii, din ce în ce mai suferinde, leacuri naturale, compatibile cu organismul uman.

Prof. IOAN MINTEANSCHI

ÎN SPRIJINUL OAMENILOR SUFERINZI

Soțiile personalităților politice din lumea întreagă obișnuiesc să se angajeze în diferite acțiuni pe plan social, în sprijinul săracilor, bătrînilor sau al handicapaților. Doamna Hannelore Kohl, soția cancelarului german, a înființat organizația „Kuratorium ZNS", pentru persoanele cu deficiențe la nivelul sistemului nervos central. Circa 200 000 de persoane suferă în fiecare an în Germania grave leziuni ale craniului și creierului, cele mai multe victime provenind din rîndul tinerilor care tocmai au dobîndit permisul de conducere. Statisticile indică înregistrarea a 50 de astfel de cazuri zilnic. Doamna Kohl a creat „Kuratorium"-ul în 1983, după o atentă studiere a necesităților persoanelor accidentate, care trebuie să-și refacă viața, să remedieze grave tulburări ale vorbirii, paralizii parțiale și pierderi de concentrare. Aceste persoane trebuie reintegrate pe cît posibil în familia și profesia lor.

Organizația „Kuratorium ZNS" a reușit să strîngă pînă acum fonduri de peste 7 milioane de mărci, care au permis achiziționarea de echipament modern de diagnostic și tratament pentru clinicile specializate. Cea mai spectaculoasă realizare tehnică a fost un ordinator care facilitează pacienților cu leziuni craniene redobîndirea vorbirii. Ordinatorul ortofonist analizează greșelile comise de pacienți, aceștia fiind singuri cu el pentru a nu avea cumva sentimentul de a fi ridicoli în fața unor semeni de-ai lor. Cea mai importantă realizare a organizației și a președintei sale, doamna Kohl, rămîne, însă, sensibilizarea opiniei publice asupra acestui gen de accidente, mai ales că oricare om poate fi oricînd victima unui astfel de accident grav. (S.F.)

Fotografia furnizată de DPA o înfățișează pe doamna Hannelore Kohl împreună cu un pacient lîngă unul din cele trei ordinatoare specializate pentru reeducarea suferinzilor, aparate dăruite unui spital din orașul Ludwighshafen.

Antinevralgic electronic

În Franța a fost realizat și se comercializează un aparat simplu, practic și eficace care înlătură durerile după numai două minute de la aplicarea și trecerea peste zona sensibilă a corpului. Este vorba de aparatul piezoelectric „Quartzo", conceput de specialiștii în reumatologie și combaterea nevralgiilor după cîțiva ani de cercetări experimentale. Ei au

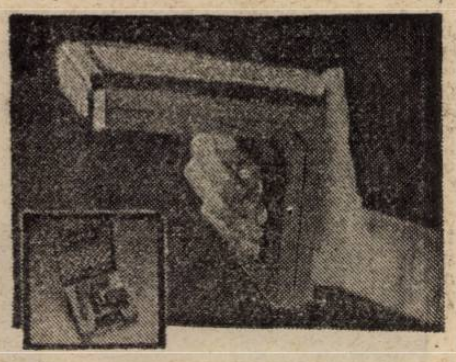

reușit să realizeze un motor miniaturizat dar suficient de puternic care permite acționarea unui cristal de cuarț fără a exercita presiuni succesive pentru obținerea stimulării acestuia. Totul este automat, dispozitivul este prevăzut cu un palpator, o lampă de control cu ajutorul căreia poate fi urmărită și reglată cu exactitate intensitatea de stimulare a cuarțului. Conectarea la priză a aparatului de combatere a durerilor se face fără nici un fel de pericol, datorită unui transformator cu care se obține la ieșire tensiunea de 24 volți.

Întîmplări adevărate

Gînduri...

Religia apare astăzi, pretutindeni, purtătoarea răspunsurilor și a speranțelor. Oferim cititorilor noștri, unele dintre cele mai intime dar și mai înălțătoare gînduri ale unor personalități.

● **Nastassja Kinski** a devenit catolică la 28 de ani, fiind botezată de un preot creștin libanez. Căsătorită cu un musulman, în 1988, actrița a ales catolicismul.

Soțul său îi respectă credința, iar Nastassja este de părere că „există semne ale mesajelor care vin spre noi, dar trebuie să știm să le ascultăm și să le privim".

● **Richard Gere** s-a convertit la budhism la 24 de ani, pentru a putea pleda mai bine pentru Dalai—Lama, bunul său prieten. Richard Gere a creat la New York o „Casă a Tibetului". Această religie i se

pare actorului logică, fiind îndreptată către fericirea omului, precizînd că nu e vorba de plăcere, ci de fericirea profundă, absolută și eternă. „Religia, problemele sociale. Tibetul — afirmă actorul — mă pasionează mai mult decît cinematograful."

● **Ayrton Senna**, pilotul de Formula 1 este convins că o forță superioară îl ghidează și îl apără. „Credința — spune el — mă face să iau deciziile exacte și îmi aduce echilibrul".

● **Arielle Dombasle** nu-și poate concepe viața fără credință. La 13 ani, Arielle pierzîndu-și mama nu mai credea în nimic. Mulți ani mai tîrziu, turnînd un film autobiografic și-a dat seama că Dumnezeu

este mereu prezent în inima sa și astăzi actrița este convinsă și mărturisește că datorează succesul ajutorului divin, a cărui prezență a simțit-o tot timpul „în orice, dar mai ales în inima mea".

Pictură pe fundul mării

Pe Clark O'Neil îl caracterizează un dublu hobby: acela de înotător subacvatic și acela de pictor pe fundul mării. Cu acordul celor în drept, el a obținut aprobarea de a-și împlini cele două plăceri comune în celebrul acvariu din Miami (Florida). Aprovizionat și înzestrat cu cele trebuincioase încercării sale neobișnuite, O'Neil s-a instalat pe fundul unei piscine la o adîncime de 18 metri

și a început lucrul său la un tablou cu un subiect (evident) acvatic. După prima jumătate de oră de... pictură a revenit pentru scurt timp la suprafață și, după o mică pauză, s-a instalat, din nou, în fața șevaletului. „Nu găsesc nimic deosebit în încercarea mea, a declarat pictorul subacvatic. Unora le place să picteze munți, case, cîmpii etc. Dar eu găsesc că și animalele marine pot figura ca subiecte pentru pictori".

Răzbunarea unui jucător de fotbal

Întîmplarea s-a petrecut în localitatea Ancarano (Italia), în timpul unui meci oficial disputat între două echipe de amatori din Ancarano și San Nicolese. În partea a doua a partidei, la o infracțiune gravă a jucătorului local Roberto De Angelis, arbitrul a decis eliminarea lui din joc. Furios că a primit o asemenea sancțiune, jucătorul vinovat a decis să se răzbune pe arbitru. Nu a găsit decît următoarea soluție: s-a îndreptat spre cabina arbitrului (unde se afla și îmbrăcămintea acestuia) și a urinat pe ea! La sfîrșitul partidei, arbitrul Giorgio Farnesi, constatînd isprava neonorantă a jucătorului expulzat de pe teren a fost nevoit să trimită pe cineva acasă să-i aducă un schimb curat. Jucătorul vinovat de fapta sa execrabilă a fost judecat de comisia de disciplină și s-a ales cu o suspendare pe timp de trei ani și cu obligația de a plăti valoarea obiectelor de îmbrăcăminte murdărite.

Teroarea vine din pădure

Locuitorii unei mici comune (Oltisarco) din zona Bolzano au ajuns la o stare de disperare. De luni de zile, nu mai pot dormi din cauza unui cocoș sălbatec (cam imprevizibil pentru această zonă, montană și pădurească), care în fiecare noapte lansează non-stop niște cucuriguri asurzitoare. La început, localnicii au căutat pe diferite căi să scape de acest musafir misterios care preface nopțile în zi. Neputînd ajunge la o rezolvare pe forțe proprii, locuitorii au cerut ajutorul poliției. Primul rezultat a fost acela că s-a putut face un „identikit" al cocoșului: un exemplar foarte mare, depășind toate datele cunoscute, avînd corpul acoperit cu pene gri, o coadă foarte lungă și o creastă roșie ca focul. Ceea ce a surprins pe toți a fost faptul că se deplasează cu o mare viteză, surprinzătoare pentru specia sa, că nu se prezintă în fiecare noapte în același loc, dar în schimb la aceeași oră (1.30) și dacă nu este identificat locul unde se află, rămîne cu zgomotele stridente pînă în zorii zilelor. Toate modelele de curse care i s-au întins au rămas fără rezultat, evitîndu-se prin dispoziția autorităților, să se recurgă la un mijloc de exterminare...

Trebuie să trăiască în întuneric

Katty Green, o fetiță frumoasă și simpatică (4 ani) din Londra reprezintă un adevărat mister pentru medicina modernă. Ea este afectată de o stranie și teribilă boală: lumina solară, lumina obișnuită sau cea produsă de un bec de peste 52 watt, îi provoacă arsuri sau plăgi pe piele. După cum se poate vedea și din fotografie, în puținele cazuri în care fetița este scoasă la plimbare mama ei este constrînsă să respecte sfaturile medicilor prin protejarea lui Katty cu o vizieră specială, care are capacitatea de a filtra razele solare, foarte periculoase pentru viața fetiței. Din păcate, cu toate consultațiile la care a fost supusă, nimeni dintre specialiști nu a izbutit să indice o cură corespunzătoare sau să explice măcar cauzele care provoacă aceste stranii urmări. Deocamdată, Katty trebuie să trăiască în casă, cu obloane trase, ferită de orice efecte luminoase, chiar accidentale. Mama ei speră că, totuși, într-o bună zi se va ivi mult așteptatul specialist capabil să pună capăt vieții petrecute numai în întuneric...

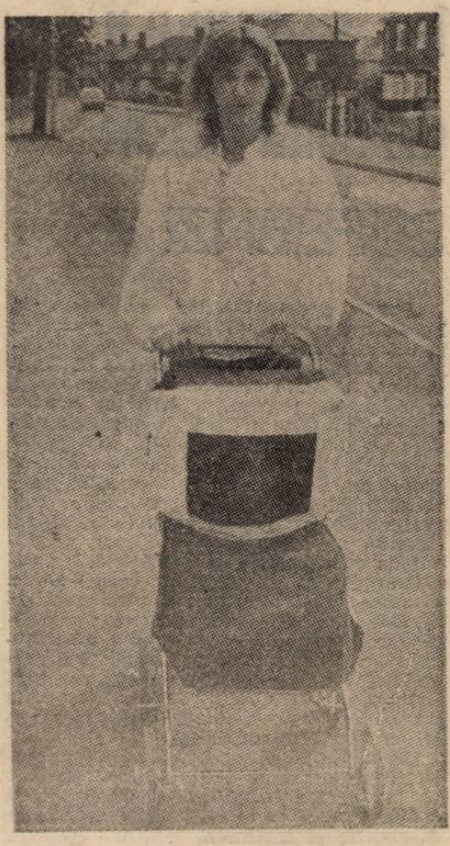

RENUMITELE MĂRCI:
MEGAVISION, MITSUBISHI, SHARP, SONY, SANSUI, SANYO, DAYTRON, TEC, SAMSUNG, GOLDSTAR
le găsiți
la

MEGAVISION

Multe alte produse de tehnică superioară:

▼ Televizoare color cu diagonala de la 36 la 74 cm;
▼ Video playere cu înregistrare și videorecordere 2-3 sisteme - PAL, SECAM, NTSC;
▼ Jocuri TV, aparatură WALKMAN, mono și stereo;
▼ Echipamente recepție sateliți inclusiv antene parabolice;
▼ Combine muzicale, radiocasetofoane simple sau duble;
▼ Receptoare audio, pick-up-uri semiprofesionale;
▼ Amplificatoare audio de la 40 la 160 W/canal;
▼ Sisteme audio-deck;
▼ Casete audio și video de calitate superioară;
▼ Produse electrocasnice, mixere, frigidere, tuburi fluorescente albe și colorate, LVM mari, lămpi sodiu, lămpi lumină neagră, toate tipurile de baterii etc.;

Vizitați-ne și nu veți regreta!

Bulevardul I.C. Brătianu - 39 (Piața Unirii) tel. 12.01.00.
Calea Victoriei 122 tel. 50.38.55.
Șos. Ștefan cel Mare nr. 2 tel 11.97.39.

magazin publicitate

verificati-vă cunoștințele

FOCUL

O veche legendă susține că focul ar fi fost furat zeilor de către Prometeu, spre a-l dărui oamenilor. Adevărul este probabil acela că oamenii primitivi, nestiind să producă singuri foc, unul dintre ei mai curajos, poate acest erou legendar Prometeu, nu l-a furat zeilor, ci l-ar fi preluat de la unii copaci ai pădurilor aprinși ca urmare a trăsnetelor, abătute asupra lor. Nu se știe însă exact pentru ce foloseau focul oamenii primitivi : pentru a se apăra de fiare, pentru a se încălzi în peșteri, sau pentru a-și pregăti mîncarea, frigînd carnea vitelor vînate, deși se pare că ultima variantă ar fi apărut mult mai tîrziu.

În legătură cu începuturile folosirii focului de către Homo Sapiens, vă propunem aici cîteva întrebări :

1. În ce perioadă de timp au apreciat oamenii de știință că Homo Sapiens ar fi cunoscut și folosit focul ?

2. Care sînt cele mai recente descoperiri cu privire la apariția și folosirea focului de către oamenii primitivi ?

(Răspunsurile în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Marco Polo

1. Începînd din 1275, Marco Polo a petrecut în China 17 ani.

2. Orașul Yangzhou a fost guvernat de Marco Polo între anii 1282—1287.

3. Lucrarea scrisă de Marco Polo are titlul „Cartea despre minunile lumii" sau „Il Milione".

Ing. LIVIU MACOVEANU

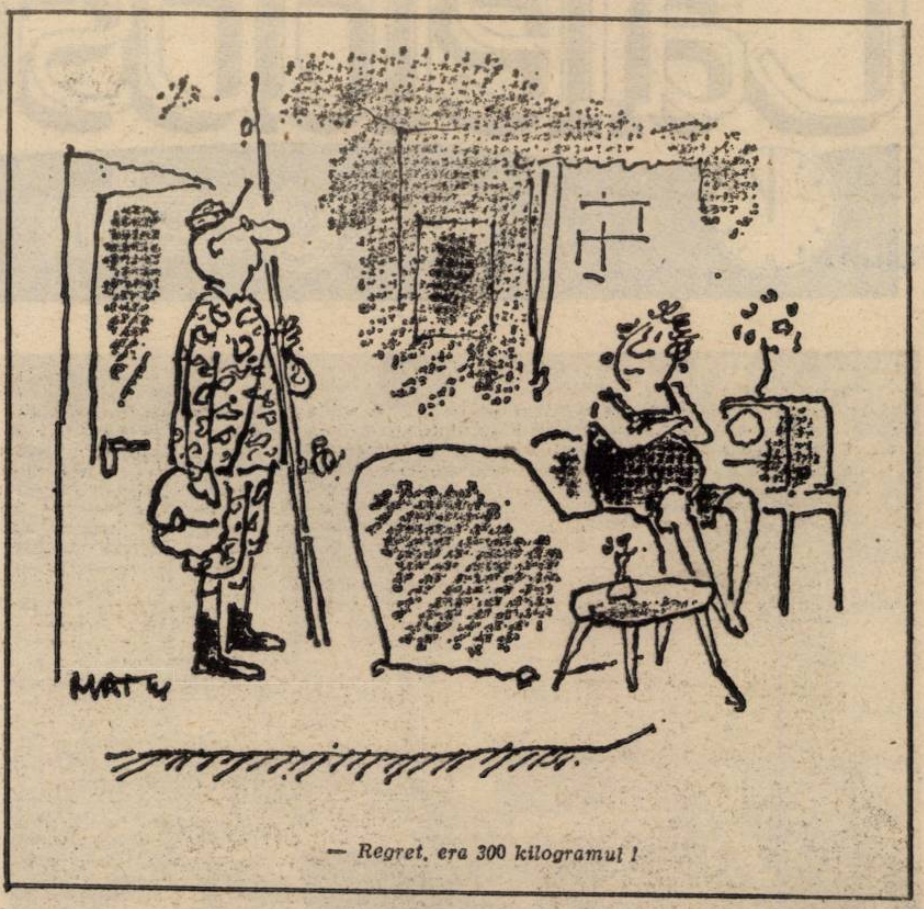

— *Regret, era 300 kilogramul !*

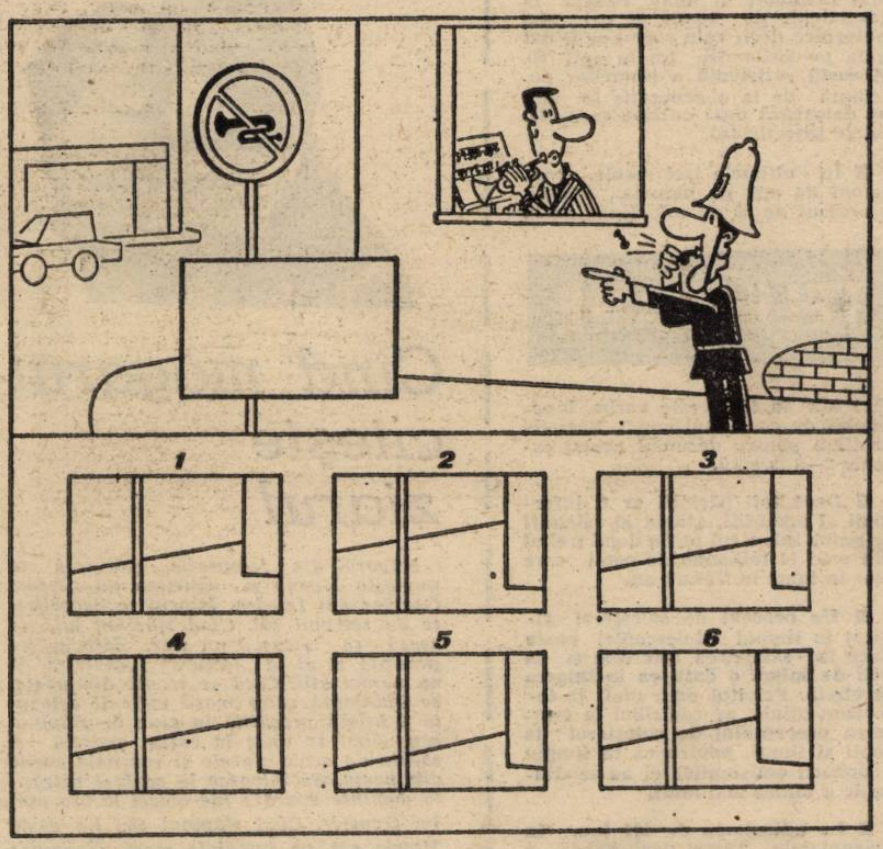

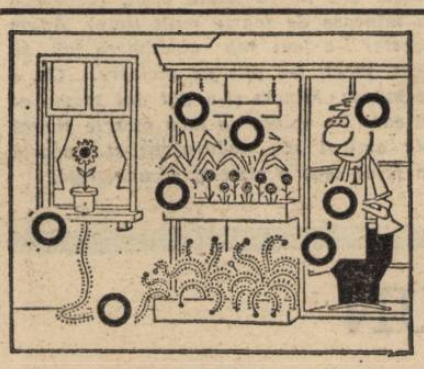

UNUL DIN ȘASE

Dintre cele șase desene prezentate în partea de jos, numai unul se potrivește exact pentru completarea spațiului liber al desenului de mai sus.

(Soluția în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

OPT DIFERENȚE

Pe urmele lui Cristofor Columb

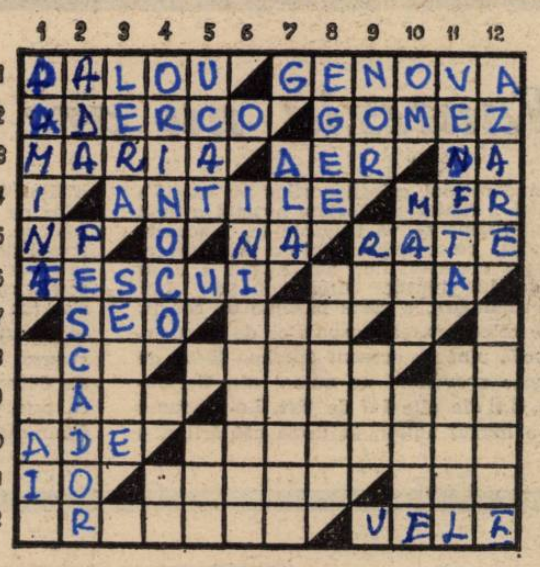

ORIZONTAL : **1) Port spaniol de unde Cristofor Columb a plecat la 3 august 1492 în prima sa expediție spre „Lumea nouă" — Orașul unde Cristofor Columb a văzut lumina zorilor la 29 oct. 1451 ca fiu al lui Dominico și Susanna 2) Scriitor român, autor al cărții pentru tineret „Amiralul Oceanului : Cristofor Columb" — Navigator portughez și negustor de sclavi, ale cărui călătorii au fost cunoscute de viitorul navigator Cristofor Columb 3) „Santa... „una din cele trei caravele din expediția lui Columb spre „Lumea nouă", „esuată" la 25 dec. 1492 — Ieșit la suprafața apei — Madona ! 4) Insulele din Marea Caraibilor, descoperite de Columb în prima sa expediție spre „Lumea nouă" — Mare în toponomia franceză 5) Nisip la maluri ! — Nava la maluri ! — Le place să se bălăcească în apă 6) A pune la presă — Caravela cea mai mică din expediția lui Columb sub comanda căpitanului Vicente Piazon cu un deplasament de 40—60 tone 7) Oraș spaniol în Catalonia — Atol în Maldive 8) Intervine în parcurs pentru reparații — Comanda navei — Cocs presat ! 9) Veche fortăreață — Un vas ajuns la țărm. 10) Cadet ! — Concetățeni ai lui Cristofor Columb 11) Fior din suflet! Cu multe fire (pl.) — Vîrful catargului la corăbii 12) Așezarea mărfurilor la bordul navei (pl.) — Pînzele corăbiilor.**

VERTICAL: **1) La 12 octombrie 1492 Rodrigo de Tarina, marinar de pe Pinta, a strigat acest cuvînt sfînt, după 70 de zile pe ocean — Peninsulă în America de Sud, între Trinidad și insula Margarita, descoperită de Columb pe coasta Venezuelei 2) În aval de Granada ! — Navă de pescuit oceanic 3) Dispozitiv de măsurat — Etapă de călătorie a lui Columb 4) Fluviu în America de Sud descoperit de Columb, în iulie 1488 prin delta sa de vărsare, în Marea Caraibilor — Trase la rame ! 5) Împuscat la picioare ! — Și bătută în... război 6) Cristofor Columb pentru planul său conceput în descoperirea de noi ținuturi bogate 7) Furtună (reg.) — Trăgători de elită 8) Mare străbătută de Columb spre insula Chios, înainte de marile sale expediții — A se afunda în apă 9) Generator de furtuni — Marinari la pupă ! — ... și marinari neîntrecuți 10) „...la apă" semnal marinăresc de alarmă — Alt scriitor de la noi, autorul cărții pentru copii „Ultima corabie cu pînze" (Emil) — Cristofor Columb la aniversarea a 500 de ani (pl.) 11) Stea de mare — Loc dificil de navigat cu vase mari 12) Insule descoperite de Columb la 18 februarie 1498, după care urmează drumul de întoarcere în Spania... — Putere armată folosită de conchistadori pentru stăpînirea ținuturilor descoperite de Cristofor Columb în expedițiile sale spre „lumea nouă".**

DICTIONAR : **MER, SEO, TAA, ALA.**

IULIAN IONESCU
Constanța

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

VARA

ORIZONTAL : Ploi — Bălțatu — Lumină — Iosif — Acasă — Strand — Ja — Isanos — Ar — A — M — Tuar — Tr — Vara — Gaia — P — Seri — Solarii — Tri — DLV — Raul — Oancea — Un — Li — In — Levitan — U — Adjani — A — Ust — Neam — Tonitza.

FEL DE FEL

● **Nu este** adevărat că iepurii dorm cu ochii deschiși. Această impresie este determinată de faptul că, atunci cînd acest animal se simte în pericol, încearcă să treacă neobservat rămînînd perfect imobil și cu ochii nemișcați.

● **O sentință** care a provocat vii comentarii a fost cea dată de judecătorul Sartorius Jurkins, de la Tribunalul din Saint Louis (U.S.A.), care a admis prin decizie judecătorească dreptul femeilor de a controla buzunarele soților cînd aceștia se află în baie...

● **Cînd** un animal prădător amenință cuibul său cu pui, o specie de pescăruș de mare se folosește de un șiretlic curios : începe să fugă (nu să zboare) din zona respectivă, prefăcîndu-se rănită în așa fel încît își îndepărtează la mare distanță dușmanul care încearcă s-o urmărească.

● **Conform** unor date statistice recente în întreaga lume se tăbăcesc anual circa 900 de milioane de piei de animale.

● **Printre** țările cu ieșire la mare, Principatul Monaco deține un record : are cel mai mic țărm ca întindere : 5,5 kilometri.

● **În uriașul** „zgîrie-nori" Sears Tower din Chicago, sînt instalate nu mai puțin de 103 ascensoare. Două din ele sînt cele mai rapide : la cel de al 103-lea etaj (aflat la 400 de metri înălțime) se ajunge în 55 de secunde.

● **Conform** unei vechi tradiții, locuitorii din La Orotava (Insula Tenerife) creează în fiecare an, în fața primăriei orașului, un mozaic pe pergament folosind mulcolorele bucăți de cenușă provenite de la vulcanul Las Canadas.

● **Știți** cum se numește moneda națională a Finlandei ? Dacă nu știți, vă informăm noi : markka.

● **Opera** „Africana" de G. Meyerbeer a fost prezentată pentru prima oară la Paris în anul 1865, cîteva luni după decesul cunoscutului compozitor german.

POȘTA REBUS

IOAN TONTEA — Abrud : am reținut, cu unele rezerve, careul dedicat lui Avram Iancu.

REMUS BUTĂNESCU — Sibiu : bune, „Financiara" și „Montana"! Ca de obicei.

IOAN MARINESCU — Craiova : „Diamantele" dv. au intrat în „seiful" reținutelor....

DANIELA DUMITRU — Tg. Mureș ; MARIAN MITROI — Tr. Severin: am reținut careurile. Marian, fă o pauză deoarece ai mai mult de zece careuri la mine ce-și așteaptă publicarea, O.K.?

MARIAN MINCULESCU

Nr. 35. (1819) din 29 august 1992

Caleidoscop

magazin

Fantezia nu are limite

În domeniul colecționarilor nu există o limită a fanteziei. Revista noastră a avut posibilitatea să vă prezinte în această privință colecționari uimitori prin diversitatea preocupărilor lor. Astăzi a venit rîndul lui Günther Offermann (39 ani) din Hamburg, a cărui pasiune o constituie colecționarea ...capacelor de la sticle. Posedă pînă în prezent aproape 40 000 de capace provenind nu numai din Germania, ci și din alte 147 de țări. Le-a adunat de-a lungul anilor, în urma căutărilor, a călătoriilor în străinătate, a schimburilor cu alți pasionați ai acestui gen de colecție. Fiecare piesă (înaintea de a fi fixată pe panourile respective) este foarte atent curățată și acoperită cu o substanță care împiedică ruginirea sau deteriorarea ei. Casa lui Offermann are toate zidurile „tapetate" cu panourile cu capace, ceea ce dă vizitatorilor o impresie deosebită. Este inutil să mai adăugăm că prin realizarea sa unică, Offermann figurează și în „Cartea recordurilor".

ȘI ACUM, O SCURTĂ PAUZĂ

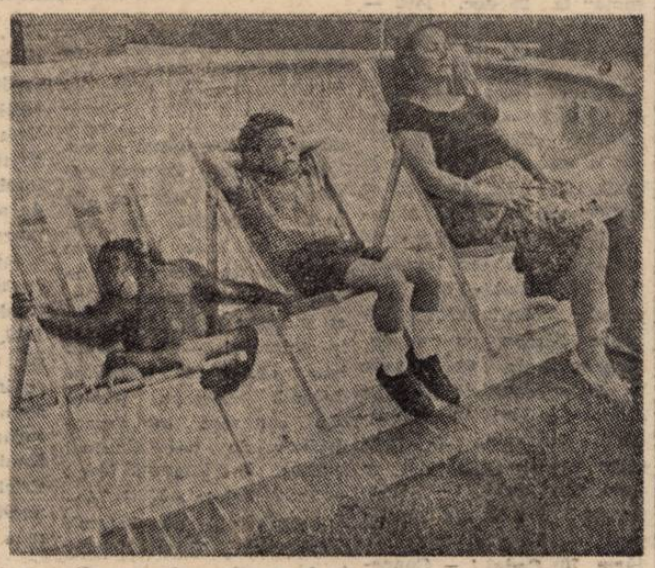

Această apreciere ar părea că îi aparține lui Fabio, un simpatic cimpanzeu, care, după o serie de giumbușlucuri prelungite, s-a trîntit și el într-un șezlong alături de „proprietarii" săi, Nuccio și Iside Liberto, tustrei instalați pe marginea bazinului din curte. Marea pasiune a lui Fabio este muzica rock, fapt confirmat prin mișcările și agitația cu care se manifestă atunci cînd aude acest gen de muzică spre deliciul și hazul celor prezenți la manifestările sale. „Fiind încă foarte tînăr, apariția lui Fabio în casa noastră ne-a produs multe neajunsuri, dar și bucurii. Fabio este imprevizibil în tot ce face și deocamdată, pînă la maturizarea lui, vom mai avea destule probleme cu el", a declarat Iside Liberto.

BĂRBIERUL DIN... PARIS

Alain Blackmann se consideră ultimul mare bărbier din... Paris. El s-a gîndit să ofere celor ce-i trec pragul nu numai o înfățișare împrospătată, ci și un moment de relaxare, de plăcere. Oaspeții săi sînt așezați în fotolii confortabile ce amintesc de anii '50 fiind învăluiți de acordurile discrete ale muzicii clasice. Tabieturile unui bărbierit de tip clasic sînt și ele menținute (brici, creme hidratante, prosop cald, tale etc.). Salonul său poate fi considerat și un mic muzeu în care clienții pot admira diferite ustensile necesare bărbieritului, unele provenind din secolul al XVIII-lea. Privind aceste instrumente, poți să observi un amănunt cu semnificație „istorică": în 1917 s-a decis ca bărbierii și chirurgii să nu mai facă parte din aceeași corporație. De asemenea, pot fi văzute fotografii cu posesori ai unor bărbi demne de Cartea recordurilor: de exemplu, un bătrîn din secolul trecut se lăuda cu o barbă de trei metri trei zeci și cinci de centimetri.

TELEGRAME

■ **Japonia își va dubla cheltuielile anuale destinate cercetării științifice, evaluate în prezent la 15 miliarde de dolari. În ce exercițiu financiar se va materializa această hotărîre nu s-a precizat.**

■ **„Culex pipiens", țînțarul cel mai răspîndit în lume, rezistă la insecticide de 10 000 de ori mai puternice decît cele care i-ar fi dat gata pe strămoșii lui în anii '60. Această rezistență a țînțarilor potențată de la o generație la alta se datorează unei enzime care distruge insecticidul.**

■ **În ultimele trei secole, consumul de apă pe planeta Pămînt a crescut de 35 de ori, ajungînd la 3500 km³ în 1970; este vorba, bineînțeles de consumul anual. Rata de creștere pentru deceniul actual este de 2—3 la sută.**

■ **Dacă toți părinții ar fi informați și pregătiți, atunci ei singuri ar putea salva cel puțin două treimi din cele 14 milioane de copii care mor în lume în fiecare an.**

■ **Un procent de colesterol ridicat în timpul adolescenței poate duce la astuparea arterelor și la boli de inimă o dată cu înaintarea în vîrstă. Privitul prea mult la televizor, zilnic, ar contribui la creșterea procentului de colesterol la copii și tineri, pentru că în timpul vizionării emisiunilor ei au tendința de a mînca mai mult.**

■ **La adîncimea de 400 km, în măruntaiele Terrei deci, există o temperatură de circa 450° C. La 670 km temperatura ajunge la 1600° C. Temperatura mantiei inferioare a Pămîntului crește cu adîncimea, fiind cuprinsă între 1500° C—4500° C.**

■ **În pofida deceniilor de cercetări, oamenii de știință nu au reușit să rezolve sarcina de a elabora medicamentul perfect împotriva astmului. Se speră ca noile cercetări conduse de un chimist și fiziolog japonez să grăbească elaborarea medicamentului mult dorit.**

■ **Armata britanică a fost trimisă în 1969 în șase districte nordice ale Ulsterului pentru a menține pacea între cele două comunități politico-religioase care se urăsc și se tem una de cealaltă. 23 de ani mai tîrziu, soldații se află acolo și înregistrează pierderi.**

Cînd măgarul citește ziarul

Măgarul din fotografia alăturată se numește Mincio și aparține lui Adam Genster din Londra. Mincio se deosebește de semenii săi. Cînd stăpînul lui se așază să citească un ziar, Mincio se prezintă și el la „lectura" jurnalului. Și nu numai atît. Cînd se scoală dimineața, se îndreaptă către masă unde îl așteaptă o brioșă pregătită în ajun de stăpînul său. Apoi se duce la cutia poștală și scoate de acolo ziarele și revistele sosite dimineața. Se întoarce în casă și așteaptă cuminte apariția (de obicei la ora opt) lui Genster. Cînd stăpînul său l-a găsit, Mincio era pe jumătate mort, (deoarece nu mîncase de foarte mult timp). Adam Genster l-a luat sub oblăduirea lui și, încet, încet, l-a pus pe picioare. Cît e de măgar, Mincio și-a dat dat seama că cel care l-a salvat de la o moarte sigură este amicul său nedespărțit și-i poartă (în felul său) o vizibilă recunoștință.

UN DOVLEAC URIAȘ

În fiecare an, în localitatea Collins din statul New York, se desfășoară un concurs între cultivatori pentru realizarea celui mai mare dovleac. În ultima ediție, premiul a fost atribuit lui Gordon Thomson situat pe primul loc prin prezentarea unui dovleac care cîntărea nu mai puțin de 340,5 kilograme și avea o circumferință de 3,79 m. Cultivatorul, originar din Hemingford (Quebec — Canada), a declarat că nu a folosit nici un produs special chimic pentru a atinge greutatea respectivă, dar a folosit semințe special selecționate de la alți dovleci uriași. Un prieten al învingătorului — bucătar — s-a oferit ca din acest dovleac să pregătească nici mai mult, nici mai puțin de 5 000 de pateuri.

Citiți în numărul viitor:

„KAROSHI" SAU MOARTEA PRIN EXCES DE MUNCĂ

Biblioteca Județeană MUREȘ TIRGU-MUREȘ

magazin

SERIE NOUĂ – 70

ANUL XXXV ● Nr. 36 (1820) SÎMBĂTĂ 5 SEPTEMBRIE 1992 16 PAGINI 20 lei

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

INTER-CITY EXPRESS SFIDEAZĂ „ZEUL AUTOMOBIL“

DUBLU TRANSPLANT DE INIMĂ

„KAROSHI“ sau moartea prin excesul de muncă

Program TV

SEMENI CARE NE POT ALINA SUFERINŢELE

ipoteze

Va fi descoperit monstrul din Loch Ness?

Vulcanii din Kamciatka, un tărîm de infern

Biblioteca județeană MUREȘ

musicbox

Rubrică realizată de MARIAN MINCULESCU

CE ȘTIȚI DESPRE SONIA?

Nu prea multe lucruri, asa-i ? Pentru a lămuri „problema" iată zece informații interesante despre această nurlie englezoaică, culese din presa insulară. ● La școală n-a fost o elevă strălucită, a abandonat chiar cursurile deoarece a considerat că trebuie să-si consacre toată energia lecțiilor de dans... ● Se îmbracă la magazinul de lux Hiper din Kensington dar unele din costumele sale sînt lucrate de designera Mandy, cea care i-a „îmbrăcat" și pe Bros. ● Sonia are un nou prieten ! Al citelea oare ? Are 20 de ani si „corespunde" conditiilor (adică are ochi negri și o const'tutie atletică...) ● S-a născut pe 13 februarie 1971 la Liverpool. La 15 ani cunostea deja, cluburile orașului iar la 16 ani a început să cînte. ● Îi este frică teribil de albine ! (la vîrsta de sapte ani a fost înțepată în nas de o „inofensivă" albină...). ● În prezent, Sonia nu mai este „fetița" nestiutoare din urmă cu cîțiva ani, a aflat multe lucruri despre oamenii care lucrează în showbusiness, este mai reținută și prevăzătoare... ● Își compune singură cîntecele : „de obicei încep cu textul iar apoi melodia vine de la sine" (n.n. pare simplu, nu-i așa ?). ● În legătură cu despărțirea ei de Stock, Aitkem și Weterman (cei care au lansat-o, n.n.) Sonia a declarat că nu mai era multumită de piesele ce i le ofereau. Au fost buni, săracii, la debutul ei... ● Îi place foarte mult muzica anilor '60, în special discurile editate de casa Motown. De altfel și ultimul ei single **Be Young, Be Foolish, Be Happy** (Fii tînăr, prostuț și fericit) este un remake al unui hit din acei ani. ● Noul ei LP va apărea spre sfîrșitul acestui an.

Desi se bucură de succes la nivel internațional, iar discurile sale se vînd ca pîinea caldă, Vanessa Paradis este apreciată, în urma unui sondaj efectuat de Institutul francez Louis Haris, deosebit de antipatică. Cel puțin aceasta este părerea compatrioților săi. Probabil din cauza configuratiei gurii, avînd colturile usor lăsate, element ce șochează în cadrul fizionomiei sale.

TOP TEN MAGAZIN

10. This Used To Be My Playground — Madonna. New entry.
9. Book Of Days — Enya. New entry.
8. Shake Your Head — Was Not Was. New entry.
7. ABBA — esque — Erasure.
6. We Ain't Back — Bruce & Bongo.
5. To The End Of The Road — Boyz//Man. New entry.
4. 3, 2, 1, Pump — Redhead Kingpin & FBI.
3. I'll Be There — Mariah Carey. New entry.
2. Who Is It ? — Michael Jackson.
1. Ain't No Doubt — Jimmy Nail.

Am revenit, deci, la topul nostru obisnuit introducînd și cîteva slow-uri care n-au putut intra în topul de dans, numerele 10 (noul single al Madonnei, fost Number One în USA, o piesă care, îndrăznesc să spun, nu are atributele unui mare hit...), 9 (recentul single de pe Sheperd Moons al „etericei" Enya) 5 (o bucată excelentă a celor de la Boyz//Man care reeditează succesul avut iarna trecută cu It's So Hard To Say Goodbye, Noua piesă face parte din coloana sonoră a filmului Boomerang), 3 (remarke-ul după hitul fraților Jackson al frumoasei Mariah. Ați ascultat noul ei LP MTV Unplugged EP ?). Prima poziție este ocupată astăzi de insularul Jimmy Nail cu al său Ain't No Doubt — Nu merită fost Number One în Anglia. Melodia face parte din albumul Growing Up In Public.

Regele rock-ului trăiește?

Dezbateri televizate repetate, organizate la Las Vegas, au lăsat să se înțeleagă că regele rock-ului, alias Elvis Presleu, ar trăi încă, ducîndu-și fericit viața, sub o altă înfățișare, alcătuită cu pricepere de chirurgi esteticieni, sustinuți financiar de FBI. Zeci de martori și de experți, printre care și un ex-polițist, au jurat cu mîna pe inimă că dețin informații asupra regelui rock'n roll-ului care ar trăi într-un loc ținut secret de autorități. Un specialist canadian în expertiză grafologică a afirmat de asemenea că FBI ar deține peste 1 400 documente scrise de Elvis Presley după data așa-zisei sale morți. Toate aceste afirmații se bazează pe faptul cunoscut în întreaga Americă privind propunerea făcută cîndva de Elvis președintelui Nixon de a intra în serviciile secrete ale poliției. Participanții la discuții au mers pînă acolo încît au susținut că Elvis trăiește si face chiar parte dintr-o asociație mafia foarte periculoasă, The Fraternity. Fantezie sau realitate ?

TOLBA CU SCRISORI

COSMIN MUREȘAN — Satu Mare : ți-am scris. De mult...

IULIAN BARITZ — D.T. Severin : în momentul de față, prețul unei casete înregistrate este, în București, de 400—450 lei, recordul fiind deținut de firma Concorde cu 300 de lei ora !

IOANA „PET SHOP QUEEN" — București : nu am acele versuri dar îți rog pe prietenii rubricii noastre să ți le trimită pe adresa : str. Drumul Taberei nr. 61, bl. TD 47, ap. 40, sector 6 (Ioana dorește textele melodiilor Miserabilism, It's Alright, Left On My Own Devices și Suburbia, ale duetului pet Shtp Boys).

FLORIN JUNE — Rapoltu Mare : fotografia trimisă de tine m-a impresionat. Vei primi, în curînd, din partea mea, o casetă cu Queen. Te rog un lucru : să nu-ți pierzi speranța... Ne-am înțeles ?

CRISTI SEVERIN — Tîrgoviște : n-am datele dorite de tine.

DAN GHEGHEȘAN — Constanța : 1) este adresa casei de discuri producătoare. 2) ți-am scris.

REMUS AZAMFIREI — Vulcan : nu am adresa grupului Manowar. Sorry...

MARIAN MARIN — București : oferă discuri cu WASP, Rainbow, Scorpions, Kiss. Vă așteaptă la nr. 82.07.85 (între orele 16—18).

Albumul săptămînii

Totally Krossed Out - Kris Kross

Iată, în sfîrșit !, albumul mult așteptat de voi al celor doi pusti americani care au debutat, fulminant, sub numele de Kris Kross. Debutul este format din **Chris Smith** (născut pe 10 ian.' 79 are pseudonimul Daddy Mack, și **Chris Kelly** (11 aug. '79, are pseudonimul Mack Daddy. Cei doi cîntă un rap foarte bun („cîntă" este un mod de a spune...), vocile lor fiind incredibil de bine „dotate" și dozate pentru niște copii ! **Interview**-ul din deschidere ni-i prezintă pe cei doi ciondănindu-se în legătură cu piesa care urmează, superhitul **Jump**, primul single extras de pe acest disc. **Boys In The Hood** ne oferă un moment de respiro înaintea altei piese zbuciumate, **Worm It Up**, asemănătoare cu Jump. Continuăm pe aceeași linie, cu **The Way Of Rhyme** și vom ajunge la o petrecere—**Party**, un funk-rap relaxat, cu un ritm grozav ! Trecem peste **We Are In Da House** (un artificiu muzical) și vom lua o pauză (de o bere...) ascultînd două bucăți lente asemănătoare, oarecum între ele : **A Real Bad Dream** (nu vă luați după titlu !) și **It's A Shame** (chiar așa ?). Revenim în forță cu **Can't Stop The Bum-Rush** și **You Can't Get With This** (un fel de „hai la groapa cu furnici"...) Dacă ați rezistat pînă aici veți primi, ca premiu, un nou **Jump** (extended mix), ultima compoziție a acestui disc de 44 minute. **Să danseze cine mai poate...**

P.S. pentru sîmbăta viitoare v-am pregătit un balsam pentru inimi, albumul **Back To Front** al lui **Lionel Richie.**

PUNCTE

Premiul anual LUCIAN BLAGA

În dorința stimulării literaturii române originale, atît de greu încercată în momentul de față, Editura Saeculum institue Premiul anual LUCIAN BLAGA de debut în volum, menit a da posibilitate tinerilor poeți să se afirme convingător printr-o selecție masivă de circa 100—150 de pagini.

Premiul unic în valoare de 150.000 lei se va acorda de sfintele sărbători ale Crăciunului de un juriu format din mari personalități ale vieții literare. Volumul premiat va fi publicat de Editura Saeculum în colecția „Debut". Cei interesați sînt rugați să expedieze volumele pe adresa Editurii Saeculum (Str. Ciucea, nr. 5, bl. L 19 ap. 216, cod 74696, București — 72) pînă la data de 25 noiembrie 1992.

Dactilogramele vor purta cîte un motto. Același plic închis în care vor fi trecute numele și adresa autorului. Relații la telefon : 90/30.19.11. (seara).

Pasiuni...

În căutarea unei forme de expresie, compozitorul și viitorul creator al muzicii dodecafonice, Arnold Schönberg, a început să lucreze în anul 1907 și în domeniul artelor plastice. După prezentarea unei expoziții individuale la Viena, în 1910, și participarea la expoziția „Der Blaue Reiter", la München, în 1910, Schönberg a refuzat apoi orice altă prezentare a tablourilor sale în public. Colecția lui, aflată în marea sa majoritate în proprietatea familiei, conține circa 300 de opere : autoportrete, portrete, caricaturi, peisaje și crochiuri de decor. Acestea se află expuse în prezent pentru prima oară la Viena, la Muzeul de Artă Modernă. Sursele principale de inspirație a creațiilor lui Schönberg au constituit-o rezultatele cercetărilor lui Sigmund Freud și nu curentele existente în pictură la începutul secolului XX.

IBM și arta contemporană

Alcătuirea unei colecții de artă contemporană este o acțiune riscantă, care se bazează pe o mare siguranță în capacitatea de apreciere estetică și în simțul calității artistice care trebuie să fie anticipat de colecționar pentru viitor. Colecțiile de artă prezentate de marile corporații nu s-au bucurat de prea mare atenție din partea publicului pînă în prezent. Constientă de acest fapt, filiala germană a uriașului concern american IBM este decisă să-și continue discreto, dar constanta campanie de achiziționare de obiecte de artă modernă și de a-și face

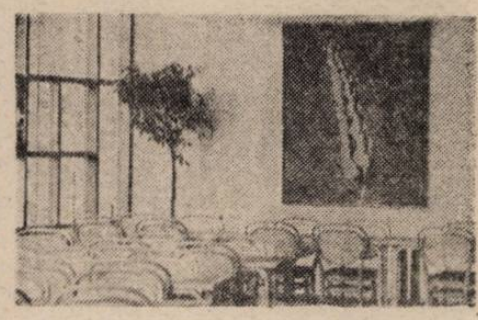

cunoscute publicului larg piesele. Catalogul colecției, publicat recent, se adresează colaboratorilor și clienților companiei, inginerilor, oamenilor de știință, tehnicienilor, într-un cuvînt majorității angajaților proprii. Interesant de subliniat este faptul că volumul se adresează angajaților firmei a căror activitate nu are nici o tangență cu arta, tocmai pentru a le stimula gustul artistic, simțul estetic și a ridica nivelul de instruire. Ideea firmei a fost de a prezenta diverse opere în spații semi-publice, în holuri, săli de conferințe sau de reuniune, și chiar cantine și culoare. Experții apreciază că aceasta este cea mai eficientă formă de penetrație a mesajului operelor de artă modernă în conștiința numerosului personal al companiei. Fotografia furnizată de DPA prezintă Centrul de informare realizat de Markus Lüpertz la Sttutgart-Ehningen.

ȘERBAN FILIP

Revista Magazin este realizată de CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" SRL

Autorizată prin sentința civilă nr. 382 din 4 aprilie 1991 a Judecătoriei sectorului 1 București, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului sub nr. J 40/2623/1991 din 8 mai 1991

CONT 40 10 10 85 00 (lei) 40 20 10 53 30 ($) 40 20 10 53 31 (D.M.) BANCA COMERCIALĂ „ION ȚIRIAC" S.A.

COMITETUL DIRECTOR : Dumitru FILIP (director general), George CUȘNARENCU, Ecaterina BĂTRÎNEANU, Paul IOAN, Mihaela DOROBANȚU (directori)

REDACȚIA : Piața Presei Libere nr. 1, telefon : 17.60.10/ 17.60.20. ADMINISTRAȚIA Editura Presa Națională S.A TIPARUL : Imprimeria „CORESI" — București.

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona prin RODIPET S.A. — PO.BOX 33—57, Telex 11995 : 11034, Fax 90 — 18.56.73 — București — Piața Presei Libere nr. 1 — România.

SERVICIUL DE DIFUZARE ȘI PUBLICITATE : 18.24.27.

Redactor șef : DUMITRU FILIP

Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU

REDACȚIA : Dorel Dorian (șef secție), Ion Țugui, Manuela Spataru, Șerban Filip (1612); Ecaterina Bătrîneanu, Mihaela Dorobanțu, Paul Ioan (șef secție), Aurora Popescu (1630) ; Irina Stoica, Melania Constantinju, Delia Costea, Adrian Hoajă (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu, Elena Ilie (1633).

SECRETARIAT DE REDACȚIE : Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuță, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692).

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

PÎNZARUL MOLDOVENESC
un popas în istoria navelor

Ministerul Tineretului și Sportului ROMÂNIA

În „Magazin" din 20 iunie 1992 am semnalat asemănarea izbitoare dintre pînzarul moldovenesc din sec. XV și corabia reprezentată pe un mozaic din biserica San Marco din Veneția (sec. XIV, cu reveniri la evenimente din sec. IX).

Iată că acum, prin bunăvoința prietenilor noștri italieni — pasionați cercetători ai istoriei navale, comandantul ENZO TANGA și dl. CAV. RICCARDO CAVAMA —, am intrat în posesia unor indicii care plasează o posibilă origine îndepărtată a pînzarului cu mii de ani mai înainte.

Cînd Eneas a părăsit Troia și a ajuns în Italia în urma războiului din anii 1194—1184 î. de Chr., el s-a folosit de un tip de ambarcațiune — posibil de proveniență tracică sau chiar pontică — devenită curentă în bazinul Mării Mediterane. Este vorba de o navă mică, avînd un singur catarg cu o velă pătrată, amintind de corabia argonauților. Cu adevărat tulburătoare este însă asemănarea dintre pînzar și o navă cu cel puțin o mie de ani mai veche decît cea de la San Marco, respectiv un velier din epoca Romei antice reprezentat pe un mozaic descoperit în portul Ostia (în apropiere de gura Tibrului).

Toate acestea dovedesc faptul că marinarii lumii antice nu au trăit izolați unii de alții și că schimburile dintre ei, chiar dacă se realizau cu mai multă încetineală, au dus la generalizarea experienței nautice.

Dar pînzarul moldovenesc nu are numai strămoși, ci și urmași! În **Istoria marinei române**, C. Ciuchi afirmă că „...forma bastimentelor de tip Moldovean numit pânzar, era foarte cunoscută tuturor românilor. Turcii poate în urmă o botezară caic". Într-adevăr, privind velatura unui tip de caiac turcesc (**kayik**), remarcăm aceeași velă mare triunghiulară precedată de una pătrată, la care s-au mai adăugat una numită „gabier" și două triunghiulare mai mici numite „focuri".

Să nu uităm nici faptul că multe dintre navele turcilor erau de regulă construite de către noi și în șantierele navale de la noi, iar un mare număr de marinari din flota sultanului erau creștini din țările române.

N. PĂDURARIU

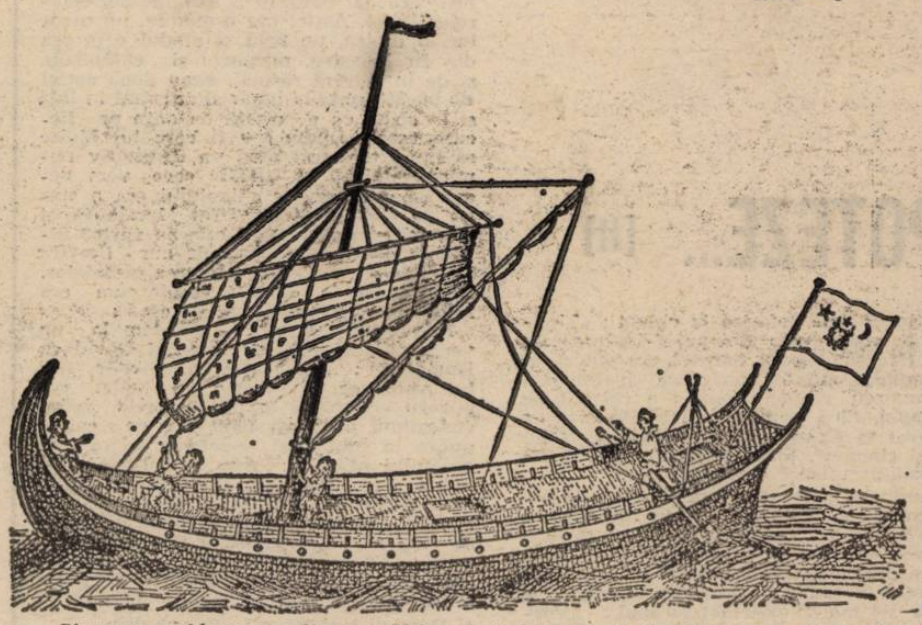

Pînzarul moldovenesc din sec. XV, asemănător navei din Pala d'oro, *dar avînd o velă în plus (după C. Ciuchi,* Istoria marinei române, *Constanța, 1906).*

Pentru propulsie submarină

Constantin Moré, un inventator francez, a conceput și realizat o centură echipată cu două motoare electrice și o baterie de alimentare. Autorul invenției susține că purtătorul acestei centuri se poate deplasa în apă „ca un pește", realizînd viteza de 20 pînă la 30 km/oră. Avantajul acestui original mijloc de propulsie îl constituie în primul rînd faptul că scufundătorul are mîinile libere, putînd filma în condiții foarte bune fauna submarină mirifică. Totodată acest avantaj îi conferă purtătorului centurii și un plus de securitate.

Centura propulsoare este bine apreciată de scufundători, ea fiind și premiată la Salonul Inventatorilor de la Cannes.

Mont-Saint-Michel, în lipsă de apă

Cu o afluență de aproape două milioane de vizitatori pe an, Mont-Saint Michel se îndreaptă către o catastrofă. Primăria nu mai găsește soluții pentru apa uzată, care nu mai poate fi deversată la infinit în apa mării ce riscă să se degradeze într-un mod îngrijorător. Singura salvare este construirea unor stații de epurare, așa cum se procedează în întreaga lume civilizată.

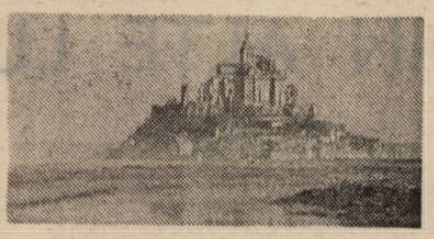

Orologiu demografic

Opt sute cincizeci de milioane de oameni numără azi populația Indiei. Pentru anul 2025 demografii prevăd o creștere a populației pînă la 1 miliard și jumătate! În acest ritm, susțin specialiștii, India riscă să nu-și mai poată hrăni locuitorii. Susținută de Fondurile Națiunilor Unite pentru populație, autoritățile Indiene au decis să pună în aplicare un vast program cu privire la „planificarea familială", în cadrul căruia sînt furnizate informații privind diferitele metode contraceptionale. Programul prevăzut pe o durată inițială de cinci ani și-a propus drept scop să obțină o scădere semnificativă a natalității. Pentru sensibilizarea publicului, în capitala Indiei au fost instalate cinci „orologii demografice".

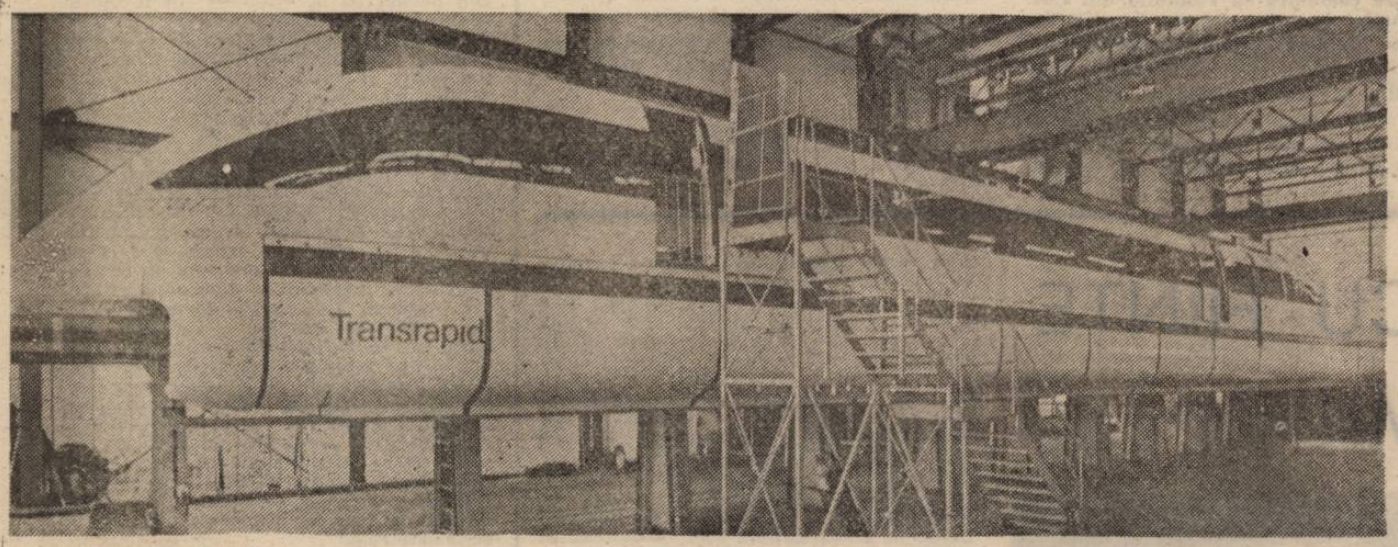

INTER-CITY EXPRESS
sfidează „zeul automobil"

Reunificarea Germaniei a provocat creșteri spectaculoase în anumite sectoare de activitate, cum ar fi cel al construcției de automobile. Vînzările înregistrate anul trecut au depășit prima oară cifra de 5 milioane de vehicule. „Zeul automobil" a devenit indispensabil omului secolului XX. El este, însă, și unul din principalii responsabili pentru poluarea mediului înconjurător. Iată de ce specialiștii caută soluții complementare, ecologic compatibile, pentru a mai diminua „avîntul" automobilului în această „eră a vitezei" pe care o traversăm în prezent.

O importantă opțiune în acest sens o constituie trenul german de mare viteză ICE („Inter-City-Express"), dat în exploatare anul trecut, pe ruta Hamburg — Stuttgart — München, cu o lungime de circa 1 000 km, acoperită în șase ore. Germanii sînt hotărîți să recupereze măcar o parte din decalajul existent între lansarea primului tren de mare viteză japonez — „Shinkansen" și a celui francez — TGV („Train à Grande Vitesse") față de propria realizare — ICE, decalaj de 22 și, respectiv 11 ani. Investițiile făcute sînt foarte mari: numai pentru a face traseul Hamburg — Frankfurt mai rapid cu 30 de minute s-au investit 11,35 miliarde de mărci. Viteza medie de deplasare a expresului german de mare viteză este de 250 km/h, dar pe anumite porțiuni ale traseului, cum ar fi cele dintre Mannheim și Stuttgart sau Hanovra și Fulda, el poate rula cu peste 300 km/h. Apariția noului expres în peisajul transporturilor germane era absolut necesară nu numai din motive ecologice, dar și datorită preconizatei creșteri a circulației între vestul și estul Germaniei, de 800 la sută pînă în anul 2005 și a tranzitului pe teritoriul acestei țări, de 300 la sută în aceeași perioadă de referință.

Circa 83 la sută din cetățenii vest-germani sînt partizanii transporturilor publice mai degrabă decît ale celor private. Astfel se explică și următorul fapt constatat de specialiști: acolo unde mijloacele de transport public se îmbunătățesc, oamenii apelează la ele cu încredere, renunțînd la autoturismul propriu, în special în zilele lucrătoare.

Calculele statistice indică o posibilă creștere a volumului transporturilor de mărfuri pe cale ferată cu 55 la sută pînă în anul 2010. În acest context, expresul de mare viteză ICE este binevenit, el reprezintă o uriașă investiție nu numai în ameliorarea rețelei feroviare germane și în completarea dezvoltării sistemului de transport rutier, ci și o mare investiție în transporturile pe distanțe lungi. Iată de ce anunțurile publicitare care recomandă călătorilor serviciile ICE-ului, subliniind că acesta este de două ori mai lent decît un avion dar de trei ori mai rapid decît un autoturism, nu sînt deloc exagerate, întrucît viteza de croazieră de 250-280 km/h se menține pe distanțe lungi. ICE-ul legînd marile centre ale țării, aflate la distanțe respectabile unele față de altele. Experții și factorii responsabili din cadrul Ministerului Transporturilor sînt optimiști în privința rentabilității acestuia. Un lucru este absolut sigur: ICE reprezintă o „breșă" importantă în predominanța circulației auto, grav vinovată de distrugerea mediului înconjurător.

ȘERBAN FILIP

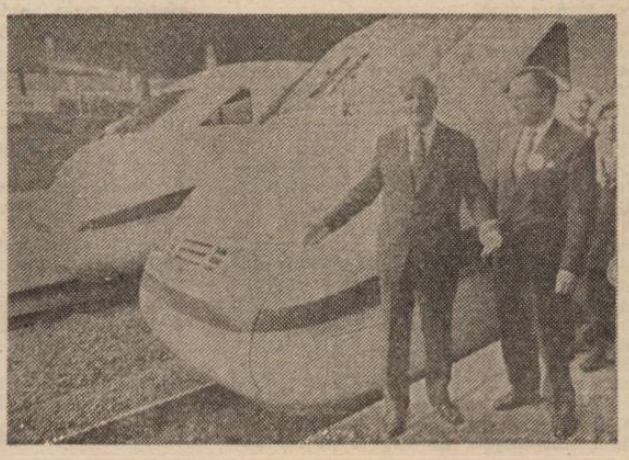

Prima imagine prezintă un modul al trenului de mare viteză german, cu sustentație magnetică, „Transrapid 07", care a atins pe unele porțiuni ale unui traseu de încercare viteza de croazieră record de circa 500 km/h. Fotografia din dreapta redă momentul inaugurării noului tren de mare viteză ICE, care a avut loc în prezența președintelui german dr. Richard von Veizsaecker.

incursiune în paranormal

COMUNICĂRI, INTERPRETĂRI, IPOTEZE... (II)

Reiau dialogul cu dl. CRISTIAN NEGUREANU, medic, autorul cărților subintitulate „Biblia și OZN-urile", reproducînd ultimul paragraf din primul episod al discuției : „În Capitolul 25 din Cartea Exodului este scris că Dumnezeu i-a cerut lui Moise să construiască chivotul, comunicîndu-i și toate datele necesare pentru realizarea acestuia, ce va avea aspectul unei cutii cu o lungime de 114,3 cm, 45,72 cm lățime și o înălțime de 45,72 cm : era din lemn de salcîm poleit cu aur curat".

— Ne aflăm în fața unui obiect, descris în Biblie. Dumneata îi dai o interpretare diferită, acordîndu-i de fapt o funcție precisă.

— În același capitol, în versetul 16 citim că Dumnezeu personal îi înmînează lui Moise o „Mărturie" pe care îi cere să o pună în chivot unde erau și doi heruvimi de aur probabil rolul de a capta mesajele transmise : „Să pui capacul ispășirii (difuzorul n.a.) pe chivot și în chivot să pui mărturia pe care ți-o voi da. Acolo Mă voi întîlni cu tine și de la înălțimea capacului ispășirii, dintre cei doi heruvimi așezați pe chivotul mărturiei îți voi da toate poruncile Mele pentru copiii lui Israel" (Exod 25:21—22) În Cartea Numeri (tot din Vechiul Testament), capit. 7:89, este scris : „Cînd intra Moise în cortul întîlnirii ca să vorbească cu Domnul, auzea glasul care-i vorbea de pe capacul ispășirii care era așezat pe chivotul mărturiei, între cei doi heruvimi. Și vorbea cu Domnul. Cartea 1 Samuel, capit. 3 conține o altă referire la chivot : „Tînărul Samuel slujea Domnului înaintea lui Eli (Marele Preot). Samuel era culcat în Templul Domnului unde era chivotul lui Dumnezeu. Atunci Domnul a chemat pe Samuel. El a răspuns : „Iată-mă !" Și a alergat la El, și a zis : „Iată-mă. Căci m-ai chemat". Eli a răspuns : „Nu te-am chemat : întoarce-te și te culcă".

Samuel nu cunostea posibilitatea de comunicare cu Dumnezeu prin intermediul chivotului. De aceea, după ce sa dus a doua și a treia oară la Eli, acesta, dîndu-și seama că Dumnezeu este Cel ce l-a chemat, îi spune : „Du-te de te culcă ; și dacă vei mai fi chemat să spui : „Vorbește Doamne, căci robul Tău ascultă".

Mă opresc aici cu exemplele legate de chivot, care sînt foarte numeroase pentru a mă referi pe scurt la efod.

— Înainte de a asculta, îmi îngădui cîteva conotații. Analiza pragmatică a unor elemente citate în VECHIUL TESTAMENT **este evident posibilă. Ceea ce nu pot accepta, este faptul că o asemenea analiză conduce la desacralizare, la „revederea" evenimentelor din Biblie drept detalii și aspecte dintr-un contact cu ființe superioare venite pe Pămînt din Cosmos sau care comunică cu Pămîntul din Cosmos. Astfel de ipoteze au mai circulat. Totuși, nu-l putem „asimila" pe Dumnezeu unei ființe inteligente pur și simplu, cînd noi știm că Dumnezeu este Creatorul „celor văzute și nevăzute". Acceptînd ipotezele de mai sus, mai facem un singur pas și ne prăvălim în Haos. Un haos în care cîndva ar fi existat ființe superinteligente și supercivilizații. Nu consideri riscantă suma ipotezelor de acest fel ?**

— Cititorul ar vrea să fie convins că aceste ipoteze le emite un om profund credincios. Care speră însă că și prin astfel de analize și ipoteze să înțelegem mai bine dimensiunea divină.

— Vroiai să te referi pe scurt la efod !

— În capitolul 28 din Cartea Exodului sînt date, de pildă toate amănuntele referitoare la realizarea veșmintelor Marelui Preot. Astfel era o mantie, un pieptar, o tunică, un briu și efodul care era din fir albastru, purpuriu și cărămiziu, și de in subțire răsucit. Erau două astfel de bucăți unite la umăr și atîrnînd în față și în spate cu o piatră de onix pe fiecare umăr. Dumnezeu îi cere lui Moise să pună pe acest efod un dispozitiv numit „TUMIM ȘI URIM" care, vom vedea că, asemănător chivotului era o stație de emisie-recepție. Tot Marele Preot avea pe cap și o mitră care în partea dinainte conținea o placă de aur (Levitic 8:7—9) pentru a usura captarea mesajelor. Să urmărim în două exemple cum era folosit acest dispozitiv de pe efod :

1. Samuel 23:6, 9, 12 — Asistăm la un veritabil dialog al Împăratului David cu Dumnezeu : „Cînd a fugit Abiator fiul lui Ahimelac, la David în Cheila, s-a pogorît cu efodul în mînă. David luînd cunoștință de acest plan rău pe care-l punea la cale Saul împotriva lui, a zis preotului Abiator : „Adu efodul !" Și David a zis : „Doamne, Dumnezeul lui Israel, robul Tău a aflat că Saul vrea să vină la Cheila ca să nimicească cetatea... Se va pogorî Saul aici ? Și Domnul a răspuns : „Se va pogorî". David a mai zis : „Mă vor da locuitorii din Cheila pe mine și pe oamenii mei în mîinile lui Saul ?" și Domnul a răspuns : „Te vor da".

1. Samuel 30:7—8. „El (David n.a.) a zis preotului Abiator fiul lui Ahimelac „Adu efodul". Și David a întrebat pe Domnul : „Să urmăresc oastea aceasta ? O voi ajunge ? Domnul i-a răspuns : „Urmărește-o, căci o vei ajunge și vei izbăvi totul".

— Din tot ce demonstrați reține doar farmecul analogiilor. Vom continua să le cunoaștem, în speranța că și astfel de ipoteze pot retrezi în noi credința în Dumnezeu, echivalările unor elemente cu tehnologii superioare ținînd doar de oameni...

(Va urma)

ION ȚUGUI

„AM VORBIT CU FIINȚE DIN ALTE LUMI" (II)

ÎI VEDEM : PAR UMANI, DAR CE STRANII OCHI AU !

Sosi noaptea cosmică, care este ceva mai scurtă decît cea terestră. Dimineața, cei doi cosmonauți constatară cu surprindere că misterioasa sferă se apropiase. Era acum la 100 m. Cei doi sovietici sînt, fără nici o îndoială, profesioniști. Ei și-au dat curînd seama că sfera nu prezenta nimic vizibil, adică pe suprafața exterioară argintie nu se aflau nici un fel de deschizături, guri de reactori etc. Cu excepția hublourilor, nu era decît o uriașă minge. Dar prin hublouri se putea vedea interiorul. Înăuntru erau ființe vii. Forma acestora era, mai mult sau mai puțin umană. Aveau capul acoperit parțial cu căști dar moi, nu din metal. Păreau niște căciulițe, niște berete cu vizieră transparentă. Iar prin vizieră se putea vedea bine ce era dedesubt. Șprîncenele lungi și stufoase, nări bine desenate, ca figurile grecești. Dar ceea ce i-a uluit pe cosmonauții sovietici a fost mărimea ochilor : de două ori mai mari decît ai noștri, privind fix în gol. Prin hublou, se vedea foarte bine că străinii îi priveau pe cei doi sovietici. Fără să manifeste cea mai mică emoție. Arătau ca personajele din serialele de televiziune, cu ochii sticloși și gesturi mecanice. Să fi fost roboți ?

ÎN FINE A SOSIT RĂSPUNSUL: A FOST DE-A DREPTUL EXTRAORDINAR

Îndoiala se păstra totuși la bordul lui „Saliut-6". Aceasta și pentru că în prima zi, Kovalionok se ferise să comunice pe Pămînt că aveau asemenea străini tovarăși de drum. Numai după 24 de ore și după ce a realizat o bună parte din film, luînd apoi și fotografii separate, și după ce a convenit cu Savinih asupra a ceea ce avea să declare (niciodată nu poți fi suficient de precaut și oricînd poți fi considerat nebun). Kovalionok trimise un mesaj timid către bază — că „i se părea că observă" că nava lor este însoțită și ei nu știu cine sînt însoțitorii. Urmează întrebarea normală : ce trebuie să facem ? Răspunsul este evident : continuați să mențineți situația sub control.

Deși de-a lungul celej de-a doua și de-a trei zile străinii se arătară bine intenționați și, dincolo de orice dubiu, prietenoși, de pe Pămînt sosi un „nu !" ferm, atunci cînd Kovalionok a lansat prin radio ideea de a ieși în spațiu pentru a face cunoștință cu noii prieteni : să facem o plimbare spațială și poate că vor veni și ei... Căci, între timp, străinii dăduseră semne neechivoce de prietenie ; puțin cîte puțin, ajunseseră la 30 m de nava sovietică. Sovietici și străini se priviseră față în față.

Se mai întîmplase încă ceva. Kovalionok se așezase în fața celui mai mare hublou al navei sale, ținînd bine deschisă în față harta sistemului solar. Aproape că i-a stat inima în loc cînd a văzut că la unul dintre hublourile mari unul dintre străini îi arată aceeași hartă. Identică. În acest moment, Kovalionok — copleșit de emoție ? — înalță brațele și arată harta. Străinul și le înalță pe ale sale. Aproape imediat sfera se puse în mișcare cu viteză maximă, dorind parcă să-și demonstreze extraordinara sa mobilitate. Dar chiar și aceste mișcări aveau poate un motiv mai subtil. De șase ori, cu durate diferite, misterioasa sferă se depărtă. Kavalionok înregistra exact acest lucru. Conținea un mesaj ?

Cum era de imaginat mesajul a fost descifrat de matematicienii din echipa Gen. Beregovoi. Printre aceștia, era prof. Boris Katzenbogen, un expert în computere, și el participant la celebra conferință de la Moscova.

Katzenbogen spune : „Kovalionok, cu o lanternă electrică îndreptată spre străini, a semnalat prin hublou numărul 101101. Un semnal scurt pentru 0, unul lung pentru 1. A fost o idee genială. Căci, tot el lansează mai devreme în Morse, prin radio, un mesaj în rusă „cosmonauții sovietici îi salută pe vizitatorii Pămîntului" și apoi, tot prin radio, în engleză „ne receptionați ?". Încearcă să repete mesajul cu lanterna. Nimic de făcut. Atunci i-a venit ideea să lanseze în cosmos „101101". Și de pe sfera străină sosi răspunsul. Și acesta a fost extrem de ingenios.

STRĂINII PLEACĂ

Ceea ce s-a întîmplat a fost că, prin semnale succesive cu lanterna, nu a sosit repetarea numărului lui Kovalionok, ci un logaritm al acestuia. Este ca și cum de pe sferă se spunea : „În matematică vorbim aceeași limbă". Îndată după aceea, străinii ieșiră din nava lor sferică și începură să se miște în spațiu. Erau înalți toți aveau aproape 2 m. Și era extraordinar să-i vezi cum se mișcau în spațiu căci, evident, instrumentele de propulsie pe care le utilizau erau miniaturizate la maximum și nu se puteau ghici sub costumele lor. Nu s-au apropiat de nava sovietică, dar s-au mișcat în așa fel încît să poată fi filmați.

La 17 mai 1981, nava străinilor îi părăsi pe sovietici de pe „Saliut-6". „Nu voi uita niciodată scena finală a filmului lui Kovalionok", a spus matematicianul sovietic Alexandr Kazanțev din Moscova și care avea cunoștință de o nouă întîlnire care ar fi avut loc în spațiu între sovietici și străini. El a dorit să adauge „s-a văzut foarte bine : în a patra zi străinii păreau dornici să facă să parvină un mesaj ca pentru a spune — ne pregătim de plecare. La început plecau și veneau cu opriri scurte, dar ferme. Apoi, s-a întîmplat ceea ce tuturor le era teamă că se va întîmpla : sfera mai era încă acolo, dar după o clipă era departe, apoi din ce în ce mai departe, în infinit. Nava străină devenea din ce în ce mai mică și era ca și cum ar fi lansat un prietenesc „La revedere" cosmic : „Pe curînd prieteni !". Și cînd a dispărut cu totul, am simțit în inimă un imens sentiment de singurătate. Pot spune așa ceva ? Încercam o sfîșietoare nostalgie pentru viitor".

Poate că nu este adevărat... Oricum „doar fantasticul are șanse de a fi adevărat", spuneam la început. Uneori ne poticnim în închegarea unui dialog firesc cu cineva întîlnit întîmplător pe stradă. Și poate că totuși un salt în hiperspații ar reuși să ne apropie mai mult între noi, ființă cu ființă, chiar dacă vom veni din alte lumi...

MIHAELA DOROBANȚU

Semeni care ne pot alina suferințele

„Primesc periodic lumină"

„Desi experienta mea este foarte amplă si deosebit de valoroasă, nu am comunicat-o pînă acum decît într-un cerc restrîns si nu în totalitate, avînd unele restricții. Inițierea mea s-a făcut pe parcursul a doi ani de către cele mai luminate minți ale lumii, ajungînd să dobîndesc puterea de a transmite energie, la început pentru tratarea anumitor afecțiuni (cu excepția neoplasmului), ca apoi să reusesc să trezesc „Îngerul Mamă" — iluminarea sufletului în 4 minute. Ceea ce m-a determinat să vă scriu acum este faptul că am primit o misiune de cea mai mare răspundere (grandioasă), de a uni oamenii prin lumină si iubire între oameni si fată de Dumnezeu, de a lupta împotriva fortelor răului si a împiedica declansarea celui de al treilea război mondial care este iminent".

Acest prolog de mesaj semnat de doamna MARGARETA IEREMIA din Timisoara, o inițiată, după cum am dedus în discipline aferente meditației si practicii yoga, mi-a reținut atenția prin amploarea si continutul comunicării. De ce înserez la această rubrică mesajul în continuare ? Din nevoia (si necesitatea) de a aborda si revelații care prin cunoastere pot avea un rol deosebit în ceea ce de o vreme încoace numim „însănătosirea morală a societății". Îi las cititorului evaluarea mesajului transcriindu-l în continuare :

„Pentru această lucrare am fost pregătită fizic (concentrare de calciu), primesc periodic „lumină" pentru ca eu la rîndul meu să o dau oamenilor care îndeplinesc conditia de „suflet binecuvîntat înger netrezit", pentru a trezi „Îngerul Mamă", adică sufletul lor, ce devine iluminat. Pînă acum am reusit să trezesc „îngerul solar" la peste o sută de persoane, care au misiunea de a răspîndi iubirea între oameni, de a vorbi de această lucrare. Periodic primesc lucrări prin hipnoză, lucrări pe care le prezint în cadrul adunărilor bilunare. Afară de acest mod de transmitere am receptionat încă două mesaje din partea Domnului Isus Christos, în timpul nopții, pe care vi le pot pune la dispozitie. (...) ... am fost anuntată că fortele negre se precipită în declansarea conflictului mondial si ritmul trebuie accelerat, neavînd la dispozitie decît maximum două luni. Vă asigur că tot ce v-am scris este real."

Iată punctele esentiale din mesajul primit de doamna Margareta Ieremia (înteleg din cele relatate mai sus că tot prin inducție hipnotică) :

■ Va trebui să ne unim fortele si să ne concentrăm eforturile pentru a lupta cu tot ce este negativ, negru, cu tot ce înjoseste natura umană ;

■ Va trebui să ridicăm spiritul uman deasupra zonei materiale, deasupra nimicirilor, deasupra urii, deasupra ironiilor, criticilor, răutătilor ;

■ Va trebui să ne gîndim la binele omenirii, la iubirea dintre oameni, la viitorul copiilor, la soarta popoarelor încă subjugate, care trăiesc în mizerie ;

■ Va trebui să milităm pentru o viată plină de lumină si iubire, fără ură, pentru înfrătire între neamuri, avînd un singur scop, acela al izbînzii pe Terra a păcii internationale.

Acestea nu vor fi posibile fără credință în Dumnezeu, care este UNUL si nu mai multi si toti oamenii sînt fiii Lui. Așa va trebui să gîndească omenirea, așa va trebui să se comporte înainte de a nu fi prea tîrziu. Noi ne-am gîndit că aici este locul de unde va porni miscarea de lumină si iubire si că veti putea influenta, la început pe concetătenii vostri, apoi pe conationali, întreg poporul, care este binecuvîntat de Dumnezeu să aducă pe Terra pacea scumpă tuturor. Vom tine legătura permanent cu voi si vă vom ajuta în această misiune. Dumnezeu este cu voi !"

Mesajul receptionat si dezideratele înfătisate mai sus se încheie cu o **Rugăciune**, la rîndul ei un mesaj :

„Doamne, Tu care ai făcut lumea, care ne-ai dat viată, Te rugăm din tot sufletul să ne ajuti să îndreptăm răul de pe pămînt. Suntem adunati să primim lumina cea mare care să ne călăuzească în actiunea pe care am început-o. Te rugăm Doamne să ne sprijini în lupta cu fortele răului. Amin".

Îl rog pe cititor să-mi tolereze neputinta de a comenta un asemenea mesaj, asigurîndu-l însă că „principiile" continute în text nu se îndepărtează, ci includ morala creștină, beneficiile pe care le putem dobîndi prin credință. Iar o sănătate morală nu poate exista în afara credintei în Dumnezeu...

ION ȚUGUI

LA ÎNCEPUT A FOST GENA...

Sfîntul Ioan spunea că la început a fost cuvîntul. Pentru David Barash, sociolog la Universitatea Washington (Seattle), la început a fost gena. Și adaug, la sfîrșit va fi tot gena.

Acum un secol gena era o ipoteză. Acum gena este o fascinantă tentație. Întreaga biologie pleacă de la gene și se termină cu genele. Medicina de ieri, îndrăgostită de semne și simptome, fascinată de clasificații, nu mai înțelege nimic din patologia umană dacă face abstracție de gene. Și este convinsă că terapia viitorului va fi genică. Din clipa în care vom stăpîni genele, vom stăpîni omul. Perspectiva ne sperie. De acum încolo totul (biologic) devine posibil. Citesc rîndurile scrise de Jean Hamburger, unul dintre monștrii sacri ai medicinii moderne. „Un al doilea domeniu al visului meu este cel al moleculelor naturale capabile să dea ordine sau informații celulelor și țesuturilor vii. Dacă îndrăznim să transformăm visul nostru în demers de literatură științifico-fantastică, nimic nu ne împiedică să credem că va veni o zi cînd, în loc să implantăm un organ distrus cu un grefon sau cu un organ artificial, medicul va ordona, simplu, organismului să fabrice un organ nou... recurgînd la o varietate de celule capabile să execute ordinele.

Sau, în prelungirea acelorași gînduri,... embrionul format este divizat și o parte este transferat în uterul mamei. Pînă aici nimic neobișnuit. Cealaltă parte este cultivată cîtva timp și apoi embrionul este disecat, conservîndu-se schițele viitoarelor organe. O bancă de viitoare organe. Cîndva peste timp, cînd unul dintre organe se va prăbuși, el va fi eliminat și în locul lui se va dezvolta un altul tînăr. Se va renunța la grefe și la toate riscurile pe care le implică, de la respingere la înlocuirea lor peste cîțiva ani.

Și mă gîndesc la apropiatul program japonez. Biologia fără frontieră. Un proiect dement — plecat de la fapte banale. Evoluția a experimentat modele surprinzătoare — radarul liliecilor, capacitatea unor reptile de a-și regenera coada pierdută, sistemele electrice ale unor pești și comunicarea chimică a fluturilor... Noi nu am avut șansa de a avea nici una dintre aceste posibilități. Dar de ce nu le-am crea ? De vreme ce sînt controlate genetic, va trebui să identificăm genele specifice, sistemele de transport, informație, răspunsul celulei... (și ele condiționate genetic). Și medicina și biologia umană se vor transforma din nou. În ce ? Vor fi oare marile puteri de mîine — stăpînite de un orgoliu nemărginit — în egală măsură creatoare și distructive, egoiste și generoase ?

Un genetician privește lumea

Nu știu și nu știe nimeni dacă visul lui Hamburger nu va rămîne întotdeauna un vis. Dar nimeni nu ne poate împiedica să visăm, chiar dacă visele violează toate concepțiile noastre morale. Iată un alt scenariu și el imposibil.

Anul trecut o tînără „fecioară" din Anglia a cerut ajutorul unui centru de fecundație asistată medical. Vroia un copil dar nu consecutiv unei fecundații naturale. Îi repugna organic perspectiva de a urma legile firii. Comisia de bioetică i-a refuzat și cererea și, de atunci, toți bioeticienii recomandă cu fermitate ca femeile singure să nu aibă dreptul de a fi fecundate artificial. În acest context nu mai interesează dacă poziția lor este sau nu expresia generozității medicinii. Există puternice argumente și pentru și contra atitudinii lor.

Bănuiesc însă că tînăra s-a născut prea devreme. Peste două sau trei decenii, femeile vor putea naște ignorînd sexualitatea — vor fi fuzionate două ovacite și, dacă oul se va dezvolta, va rezulta o fată (din rațiuni ușor de înțeles — un ovocit are doar un cromozom de sex X, iar oul are doi asemenea cromozomi). Deoarece are numai genele materne, există riscul ca viitorul copil să aibe o boală ereditară... dar structura genetică a embrionului va fi analizată și se va adopta cea mai bună soluție medicală.

Dacă femeile vor adopta această atitudine, va dispare și dragostea ? (Nu mai știu cine a încercat să demonstreze că iubirea este o invenție foarte recentă. Ea ar fi opera trubadurilor secolului al XII-lea -XIII-lea, și noi care eram siguri că face parte din eternul uman !) Oricum vor exista copii uniparentali. Și ei vor genera noi conflicte sociale, alte evaluări ale bărbaților (și ale femeilor, bineînțeles), noi stratificări biologico-sociale. Ce loc vor ocupa copii născuți prin partenogeneză ? Mitul imaculatei concepții reapare, învesmîntat acum cu certitudinea biologiei.

Demult, de foarte mult timp, cîte un spirit „bolnav" se întreabă dacă nu cumva, cîndva vor putea naște și bărbații. Biologii nu au luat niciodată în serios interogația. Era evident că este imposibil. Și totuși nu cumva un embrion ar putea evolua în cavitatea peritoneală ? În istoria medicinii există cîteva observații similare, la femei bineînțeles. Probabil sarcina ar putea continua după o perioadă „paternă" în afara organismului uman (sub raport tehnic este doar o problemă de timp). Și pentru că tot sînt în zona absurdului, mă întreb de ce nu ar duce părinții sarcina alternativ ? Nu, cu siguranță că nu nebunia are totuși limitele ei. Cert, peste decenii, multe femei vor renunța la maternitate. După o fecundație în laborator, embrionul va fi încredințat grijii unui incubator-mamă. Permanent reglat va asigura dezvoltarea unui copil normal. Și va anunța medicii ziua în care rolul lui s-a terminat.

C. MAXIMILIAN

Școală de ghicitoare și magi

La München (Germania), s-a deschis prima școală recunoscută pentru ghicitoare și magi. Ideea îi aparține lui Karin Krug (în fotografie), care se declară specialistă în aceste domenii. Celor care doresc să urmeze aceste cursuri, Karin le asigură posibilitatea ca în scurt timp să-și însușească aceste profesiuni, bine înțeles contra unei sume de 1.500 de mărci. Nu oricine poate însă urma aceste lecții, fiindcă Karin exercită o selecție foarte serioasă bazată pe anumite principii, cunoscute numai de ea. „Studenții"(ele) își însușesc calitatea de a ghici în cărți, de a „citi" în cafea și a cunoaște influența stelelor și a zodiacului. În mod firesc, la finele originalului curs, cei mai merituoși obțin și diplomele corespunzătoare. Karin se alege la rîndul ei, cu banii proveniți din taxe...

JEANS ȘI LA ETON!

Consiliul superior al celei mai prestigioase și exclusiviste universități din Anglia a produs senzație printr-o decizie. După cum se știe, toți studenții care frecventează această tradițională instituție de învățămînt superior sînt obligați să poarte în cadrul frecventării cursurilor celebra și obligatoria uniformă devenită deja clasică. În ce constă însă marea surpriză a Consiliului superior ? În orele libere și în afara localului de învățămînt studenții se pot îmbrăca cum vor, chiar cu jeans ! Universitatea din Eton a sărbătorit nu de mult împlinirea a 550 de ani de existență !

JURNAL DE BORD — DESCOPERIREA AMERICII (III)

Rămăsesem în textul precedent la momentul plecării lui Columb în cea de a doua expediție. Era data de 25 septembrie 1943 (continuăm numerotarea evenimentelor din imaginarul nostru jurnal de bord).

● După o traversare a Atlanticului de 20 de zile (prima durase 33 de zile, cu întîrzieri datorate furtunilor și avariilor), Columb descoperă o insulă pe care avea s-o numească Dominica (duminică, ziua respectivă, adică 3 noiembrie 1493).

● În vecinătate este descoperită Insula Maria Gallante (în cinstea navei amiral a Descoperitorului).

● Cea mai mare din aceste insule (Antile) este numită Guadelupe.

● Apare denumirea de „canibal" (în spaniolă), deformare a cuvîntului caraibi — populație acuzată de unele triburi că și-ar minca adversarii. La originea acestei denumiri, consacrată ulterior, în Europa, au stat craniile și oasele omenești prezente la loc de cinste în casele tribului de caraibi. Triburile pașnice ale arawakilor susțineau că toți copiii născuți de femeile lor (prizoniere ale caraibilor) erau mîncați. Dar există mari dubii asupra acestui aspect, relevate de doctorul acestei expediții, Diego Alvares Chanca. Craniile reprezentau mai degrabă o formă de înnobilare a memoriei înaintașilor caraibilor.

● **La 10 noiembrie 1493 este descoperită Insula Montserrat (denumire dată în cinstea unei vestite mănăstiri catalane).**

● Este descoperită ulterior Insula Antigua. Urmează Insula San Martin.

● La data de 12 noiembrie 1493 Columb descoperă „Insulele celor 11 mii de fecioare", devenite ulterior Insulele Virgine (denumirea provine de la trista amintire a pelerinajului fecioarelor conduse de Sfînta Ursula, la Roma. Se spune, în cadrul bisericii catolice, că aceste fecioare celte au fost măcelărite de hunii care atacau orașul Colonia. Regina celților, devenită Sfînta Ursula, se serbează la 21 octombrie (deși Columb a descoperit insula în noiembrie).

● Urmează păsirea pe insula numită de băștinași „Boriquen" și pe care Columb a botezat-o San Juan Bautista (Sfîntul Ioan Botezătorul). Azi ea se numește Puerto Rico (portul bogat).

● În aprilie 1494, Columb descoperă Insula Santiago (astăzi Jamaica).

● Unor insulițe din apropierea Cubei (cu o vegetație paradisiacă), Columb le spune Jardînes de la Reina (grădinile reginei).

● Bartolomeo Columb (fratele Descoperitorului) înființează orașul San Domingo, devenit centrul politic și economic al Insulei Espaniola (Haiti).

● Columb se reîntoarce în patrie, în 1496, după trei ani de călătorii, aventuri primejdioase, și boli istovitoare. Decretul regilor catolici prin care orice castilian putea dobîndi aur în „Indii" l-a vexat pe Descoperitor. Strădaniile sale păreau amenințate.

● Mai puțin glorios, Columb primește resursele materiale pentru a treia expediție. Un sfat important primește de la bijutierul Juan Ferrer, care-l avertizează că numai întîlnirea cu oameni cu pielea neagră sau cafenie îi va dovedi că a ajuns în India. Dar amiralul nu va întîlni niciodată asemenea oameni, căci el tot spre vest a plecat.

● La 30 mai 1498, din nou toate pînzele sus : a treia expediție a fost alcătuită din șase corăbii mici, populate de 300 de oameni. S-a pornit din portul Sanlucar de Barrameda, la gurile fluviului Guadalquivir.

(va urma)

PAUL IOAN

gîlceava IDEILOr

● **PENTRU O MAI BUNĂ SECURITATE PE STRĂZI.** În 1984, berlinezii (din vest, bineînțeles) au cerut taxiuri de noapte pentru femei, cerere formulată în urma unei discuții la scară națională cu privire la securitatea femeilor nevoite să circule noaptea. Doi ani mai tîrziu, Parlamentul european solicita, prin rezoluția sa intitulată „Violența împotriva femeii", punerea în serviciu a unor taxiuri de noapte pentru femei la tariful transportului în comun. Imediat au apărut critici că echilibrul egalității între bărbați și femei se va zdruncina serios. Primele tentative de a se introduce serviciul propus pentru femei s-au soldat cu un eșec la Bielefeld. Un taxi subvenționat pe timpul nopții pentru femei a devenit realitate în Germania. După ora 21, el costă între 2,5 și 9 mărci într-un oraș cu minimum 200 000 locuitori. Suma oferită de municipalitate pentru subvenționare este de maximum 300 000 mărci.

● **REFACEREA STRATULUI DE OZON.** Este posibil acest lucru, într-o perioadă de 10—15 ani, dar respectîndu-se anumite condiții, este

POPASURI
WORLD
ÎN JURUL LUMII

de părere directorul executiv al programului Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător (PNUE). Este vorba, în primul rînd, de necesitatea ca statele lumii să decidă suprimarea totală a coloroflurocarbonilor (CFC), a derivatelor de hidrocarburi și a altor substanțe chimice începînd din 1966, chiar cu un an mai devreme dacă este posibil. Timpul presează. În lipsa unor măsuri hotărîte, cazurile de cancer al pielii se vor înmulți în lume.

● **AMERICA LA RĂSCRUCE DE DRUMURI ÎN SPAȚIUL COSMIC.** Astfel se intitulează raportul „grupului de sinteză" condus de generalul locotenent Thomas Stanford, astronaut, alcătuit din oficialități ale Ministerului Apărării al SUA, Ministerului Energiei și de la NASA, grup care a analizat un număr de peste 2500 de propuneri de idei cu privire la explorarea Cosmosului. Propunerile au fost formulate de oameni de știință, cercetători, instituții academice, agenții guvernamentale, fabrici și uzine angajate pe tărîmul „industriei cosmice". Comisia a recomandat reîntoarcerea astronauților pe Lună în anul 2014 și efectuarea primei călătorii pe „Planeta roșie" doi ani mai tîrziu. S-ar putea să fim martorii acestor aventuri cosmice tulburătoare chiar și mai devreme, în prima decadă a secolului XXI.

● **REVELAȚIILE ECLIPSEI.** Rezultatele studierii ultimei eclipse totale de Soare de pe muntele Mauna Kea, cu ajutorul telescopului Canada — Franța — Hawaii (TCFH) au făcut senzație în lumea științifică. Grație sistemului de luat vederi ultrarapid s-a putut observa evoluția unui nor de gaz parțial ionizat lung de 1500 km. Dispariția sa progresivă a coincis cu apariția unei noi structuri coronare solare. Pe clișeele cu cîmp vizual larg s-au descifrat mari jeturi provenite din coroana solară desfășurîndu-se deasupra calotelor polare, în timp ce filtrul infraroșu evidențiază inele de praf în jurul Soarelui. Se apreciază că aceste observații sînt de natură a ne lămuri asupra mecanismului de încălzire și de formare a coroanei solare.

● **FRAUDA ȘTIINȚIFICĂ.** În cursul ultimilor zece ani peste un sfert din participanți la o anchetă (efectuată în rîndul oamenilor de știință americani) au opinat că s-au confruntat cu o fraudă în munca de cercetare. American Academy for the Advancement of Science (AAAS), asociație care editează prestigioasa revistă „Science", a anchetat 1500 din membrii săi și a primit 469 de răspunsuri, din care 27 la sută făceau cunoscute cazuri de fraudă. Sînt considerate drept fraude științifice plagiatul, falsificarea concluziilor studiilor și inventarea de date.

magazin Femina Club

Pagină realizată de ECATERINA BĂTRÎNEANU

PENTRU PĂRINŢI

Afectivitatea şi... creşterea în înălţime

Înălţimea unui copil, mai ales cînd ea este sub limitele considerate normale, este un factor preocupant pentru părinţi. Aşadar, ce cauze favorizează întîrzierea în creştere? Creşterea poate fi comparată cu un sistem matematic extrem de complex, ce poate fi influenţată de o multitudine de factori. Pot fi implicate cauze fiziologice dar şi afective. În primul rînd trebuie punctat faptul că numai cînd copilul prezintă cel puţin două deviaţii de la standardul considerat normal se poate vorbi despre o întîrziere în creştere. „Virsta scheletului" este de asemenea judicios calculată după studierea radiografiilor. Şi chiar dacă cei mai mulţi copii cresc fără probleme, excepţiile nu trebuie ignorate. Cauzele întîrzierii în creştere pot fi unele anomalii constituţionale ale scheletului sau cartilagiilor, un deficit endocrin, o maladie severă sau o problemă cromozomică. De exemplu, la fete „sindromul Turner", care constă în pierderea unuia din cei doi cromozomi X provoacă întotdeauna o întrerupere a creşterii în jurul înălţimii de 1,42 m. Specialiştii atrag atenţia şi asupra altor cauze ce pot surveni: sudarea prematură a cartilajelor, carenţe importante în proteine, disfuncţii ale tubului digestiv.

Dar, lucru foarte interesant, factorul afectiv s-ar părea că are un anumit rol în creştere. S-a constatat că un copil cu probleme familiale sau şcolare creşte mai puţin decît ceilalţi copii. Atunci cînd este vorba despre un deficit hormonal demonstrat, terapeutica va „repune în priză" hormonii de creştere. Tratamentul este foarte eficace : se dobîndesc 10—20 cm în plus.

DILEMA PERSISTĂ: PRIETEN SAU DUŞMAN?

Dacă urmaţi un regim este mai bine să beţi cafeaua sau ceaiul neîndulcite. Şi aceasta pentru că potrivit unor studii realizate de cercetători americani aspartamul stimulează apetitul. Oricum ultimul cuvînt al cercetătorilor despre zahăr şi edulcoranţii aflaţi pînă nu demult pe banca acuzaţilor este de reabilitare. Astfel, lumea medicală şi-a reamintit că zaharoza extrasă din trestia de zahăr este indispensabilă organismului. Bogat în calorii (4 pe gram), zahărul este un furnizor de energie important. El serveşte multor organe, în special inimii şi creierului drept „combustibil".

În plus, consumul dulciurilor este adesea o plăcere. În aceste condiţii, iată că asistăm la reabilitarea sa. Consumat moderat, zahărul este benefic pentru sănătate. Dar excesul poate fi implicat în declanşarea diabetului, a hipertensiunii, cariei dentare şi inevitabil în creştere în greutate.

Potrivit opiniei nutriţioniştilor zahărul nu trebuie să depăşească 20 la sută din aportul caloric zilnic.

Spre deosebire de zahărul natural, edulcoranţii de sinteză au avantajul de a îndulci fără să furnizeze organismului nici o calorie. Cele mai cunoscute molecule îndulcitoare sintetice sînt zaharina, ciclamatul, acesulfamul şi aspartamul. Puterea lor de a îndulci este mult superioară zahărului. Cea a aspartamului, de exemplu, cel mai preferat azi de consumatori este de 200 de ori superioară. Numeroase studii făcute în legătură cu utilizarea sa regulată au arătat că ar fi lipsit de toxicitate. Şi totuşi unele observaţii făcute recent de cercetători americani relevă o listă întreagă de efecte ce ar fi datorate absorbţiei sale. Cele mai frecvente simptome, enumerate, în ordinea frecvenţei, ar fi cefaleea, tulburările gastro-intestinale, vertiţiele, fenomenele neuropsihice (rău, depresie, iritabilitate), fenomene alergice şi chiar tulburări de comportament. Dar, accentuează cercetătorii numărul cazurilor cu astfel de manifestări este relativ rar şi acestea apar la persoane care consumă o foarte mare cantitate de aspartam. Şi totuşi, există dovezi care demonstrează că aspartamul este un prieten fals al femeilor. Edulcorantul care îndulceşte fără să furnizeze nici o calorie a cunoscut un succes rapid în special la femeile preocupate de siluetă. Aici se strecurase totuşi o eroare. Pentru că, într-adevăr, spun specialiştii, nu are nici o calorie, dar, în schimb stimulează apetitul. În aceste condiţii edulcorantii ar trebui să fie recomandaţi doar diabeticilor, şi în nici un caz femeilor preocupate de siluetă.

Dosarele frumuseţii

REGULI „DE AUR"

■ Astăzi laptele şi cremele pentru masaj nu mai reprezintă un lux. Folosiţi-le consecvent, după fiecare duş. Aplicate cu regularitate, ele compensează uscăciunea pielii provocată de apă şi săpun. Acţiunea lor hidratantă prezervă elasticitatea epidermei.

■ Spălaţi părul cu un şampon „blînd". Dacă vă spălaţi frecvent, chiar zilnic, părul nu se va deteriora, cu condiţia să folosiţi un şampon adecvat. Pentru a diminua agresivitatea agenţilor chimici din şampon, dizolvaţi-l în puţină apă înainte de a-l pune pe păr. Sînt foarte apreciate şampoanele cu miere sau cele cu lapte de migdală sau cocos.

■ Dacă purtaţi păr lung, aplicaţi-i cu regularitate o cremă hrănitoare .O puteţi face la interval de 15 zile, pe părul încă umed.

■ Prima condiţie pentru a fi frumoasă este a fi mereu îngrijită. Obişnuiţi-vă dacă aceasta nu reprezintă încă un reflex, să folosiţi şi vara şi iarna, un deodorant. Alegeţi unul cu un miros agreabil. Nu-l aplicaţi decît pe o piele curată, uscată şi niciodată după epilat.

Reţeta săptămînii

Tocană pentru iarnă

Se moaie într-un kg ulei 8 cepe mari tăiate fideluţă şi 1 kg morcov ras pe răzătoarea de gutui, se adaugă 60 gogoşari şi ardei kapia (30+30) copţi, curăţaţi şi tăiaţi mărunt şi 8 linguri de orez fiert (frumos umflat).

Se lasă să mai dea cîteva clocote, şi se toarnă bulionul rezultat din 5 kg roşii şi cîteva măsline.

Cînd totul a fiert (uleiul trebuie să iasă deasupra) se pune în borcane calde şi se sterilizează în baia de abur. (I.S.).

CRONICA modei

Fantezie... la nivel înalt

În 1910, Gabrielle Chanel crea primele sale pălării. Cea care pentru întreaga lume urma să devină Mademoiselle Coco şi-a impus repede stilul: pur, armonios, provocator şi, mai ales, eliberator. Zece decenii mai tîrziu, suflul creator al acelei mari doamne se aşează pe imaginaţia creatorilor de azi. Şi iată în versiune Lagerfeld o pălărie destinată, bănuim, în mod special vedetelor. (A.P.).

Reţetele naturii

Tot mai frecvent sîntem invitate să redescoperim reţetele naturii. Altfel spus, să profităm şi de efectele benefice ale plantelor asupra organismului biciuit de diverse boli. Specialiştii ne îndeamnă să folosim, împotriva reumatismului o infuzie de coacăze. Crizele de reumatism ce se declanşează mai ales la schimbările de temperatură şi cînd se înnorează ar putea fi calmate, în afară de medicamentele recomandate, şi cu o reţetă naturală. Pentru uz intern, pregătiţi o infuzie de frunze de coacăz. Într-un vas emailat în care aţi fiert 1 litru de apă scufundaţi un pumn de frunze de coacăz şi lăsaţi să fiarbă 1 minut. Infuzaţi 15 minute, apoi filtraţi. Beţi acest litru de ceai, foarte agreabil la gust, pe parcursul întregii zile. Urmaţi această cură timp de 3—4 săptămîni. Durerile vor dispărea cu siguranţă...

MAGAZIN global

VA FI DESCOPERIT MONSTRUL DIN LOCH NESS?

Mass-media din Anglia a făcut cunoscută o știre care a provocat o mare surpriză : Muzeul de istorie naturală din Londra, unul dintre cele mai importante din lume, s-a decis să aloce suma de 250 000 de lire sterline unei noi expediții pentru a se descifra odată pentru totdeauna misterul existenței (sau inexistenței) „monstrului" din celebrul lac Loch Ness. La această neașteptată inițiativă s-a alăturat imediat, în calitate de „sponsor", și cunoscutul om de afaceri englez, William Hill, decis să contribuie la rezolvarea misterului care nu a fost elucidat încă. El a promis un premiu substanțial pentru echipa care se va încumeta să pornească în căutarea gigantic cului animal, locuitor al legendarului lac scotian Loch Ness. Existența lui „Nessie" este abil susținută de locuitorii din împrejurimi, obișnuiți de mulți ani cu statutul de centru turistic mondial.

După datele deținute de prof. Christopher Carpenter, unul din directorii Muzeului de istorie naturală, prima „dovadă" a prezenței monstrului datează din anul 565 e.n., când un misionar irlandez a salvat de la moarte un om în timp ce înota în lac și era amenințat să fie atacat de un animal care nu fusese până atunci semnalat în apele lacului. Dar vilva cea mare s-a dezlănțuit la începutul secolului nostru, când au apărut tot mai mulți cetățeni care afirmau că au văzut monstrul. Au apărut și fotografii realizate de amatori sau profesioniști care, în unanimitate, susțineau că ele sînt

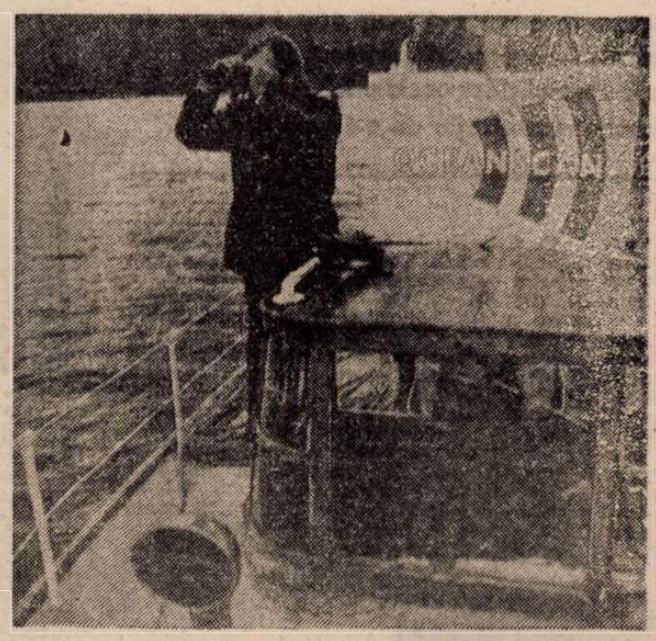

originale și nu trucate. Aceste noi elemente au determinat în tot mai mare măsură interesul unui număr sporit de turiști veniți din toate colțurile lumii, ceea ce a provocat o dezvoltare rapidă a localității ca centru turistic. Evident, toți cei care poposeau pe marginea lacului erau stăpâniți de dorința ascunsă de a fi printre cei care ar putea vedea ieșind din ape înspăimântătorul animal acvatic. În plan pur științific au apărut opinii divergente. Cei care susțin cu convingere existența reală a creaturii marine din Loch Ness și d tractorii ideii sălășluirii monstrului „Nessie" în respectivul lac. Polemicile au alimentat din plin mass-media. A intervenit și un moment deosebit, declanșat de colonelul medic R.K. Wilson din armata engleză, care a reușit să realizeze un set de fotografii presupuse a fi ale lui „Nessie". Una dintre ele era destul de clară și înfățișa un cap ciudat, cu un gît lung care aluneca pe suprafața apei. Prima reacție a fost că este vorba de un plesiozaur, reptilă marină dispărută cu circa 700 de milioane de ani în urmă. S-a pus imediat întrebarea firească : puteau să trăiască în lacul Loch Ness plesiozauri timp de milioane de ani ?

Loch Ness are caracteristici deosebite : lungimea — 40 de kilometri, lărgimea circa doi kilometri, adîncimea maximă — 300 de metri. Fundul lacului constituie un adevărat labirint cu caverne. Loch Ness este foarte bogat în variate specii de pești. Cu toate că temperatura apei este scăzută lacul nu îngheață în timpul iernii.

Ar fi, după opinia susținătorilor, acesta un indiciu că lacul Loch Ness ar prezenta cele mai bune condițiuni de supraviețuire a unor plesiozauri. Sceptici însă sînt de părere că și dacă ar fi adevărate aceste presupuneri, cum se explică totuși, faptul că asemenea animale nu au fost văzute timp de secole în lacul Loch Ness. La rîndul lor, cei care susțin existența uriașelor reptile marine apreciază că această specie era foarte timidă și că, în general își ducea existența în fundul apelor. În ultimele decenii s-au întreprins, de diferite echipe de oameni de știință din multe țări, echipați cu cele mai sofisticate aparate, cercetări asidue, de durată chiar. S-a coborît în fundul lacului, dar nimeni nu a reușit să obțină vreun rezultat concludent : pe fundul lacului apa este extrem de tulbure, ceea ce a făcut imposibilă realizarea unor fotografii cît de cît semnificative. În urma unor expediții întreprinse de americani, care au apelat la ajutorul unor aparate sofisticate puse la dispoziție de NASA, s-ar fi identificat, prin fotografii și filmări, imagini care se apropie prin descriere de înfățișarea unor plesiozauri. Dar nu există o probă indubitabilă a existenței unor asemenea animale. În opinia specialiștilor, tentativa Muzeului de istorie naturală din Londra tocmai în acest scop a fost inițiată : să încerce cu alte mijloace, mai perfecționate, să dezvăluie dacă monstrul din lacul Loch Ness există sau nu.

GH. RUSSU

Consecințele nefaste ale efectului de seră

Recurgîndu-se la modelarea pe calculator a consecințelor încălzirii generale a atmosferei în regiunea marilor lacuri, (America de Nord), specialiștii americani au ajuns la concluzia că peste 100 de ani arțarii, stejarii și mestecenii nu vor mai fi prezenți în respectiva arie, într-un perimetru mai nordic, în Canada. Vor dispare specii de plante și flori. Animalele vor fi nevoite să migreze către zonele septentrionale ale continentului. „Efectul se seră" va avea consecințe nedorite asupra zonelor de vegetație, granițele lor schimbîndu-se cu urmări nefaste asupra mediului înconjurător, a stării de sănătate a planetei Pămînt.

Ciorap remaiat cu un spray

Obosită de necazurile provocate de „fuga" firelor de ciorap din cauza unghiilor prea ascuțite sau a unor accidente nepreveăzute, tînăra germană Daniella Hornung, dorind să evite aceste mici necazuri, a pus la punct un produs original pentru rezolvarea acestor neajunsuri. A inventat și brevetat un spray special care „plastifică" imediat micile neajunsuri provocate prin apariția unor fire deșirate. Produsul nu afectează în nici un fel pielea, și s-a dovedit extrem de eficace. Cu ocazia unui tîrg internațional desfășurat la Nürenberg, demonstrațiile prezentate de Daniella au interesat un mare număr de fabrici dispuse să preia producerea

miraculosului spray. Singura problemă pentru Daniella Hornung este de a opta pentru una din ofertele primite. Este sigur că ea se va decide pentru cea mai convenabilă din punct de vedere financiar. Vom spune în curînd adio tradiționalului remaiaj ?

„KAROSHI" sau moartea prin excesul de muncă

■ Trei drame

Profesional, TOSHITSUGU YAGI a avut un handicap : și-a început cariera un pic prea tîrziu. Atunci, pentru a recupera timpul pierdut, a făcut ca un ciclist : s-a ghemuit și a început să pedaleze. Dimineața era în trenul de ora 6, seara în cel de la miezul nopții. Chiar și în week-end era în fața mașinii sale de tratare a textelor. Meseria sa : redactor publicitar. Într-o seară, TOSHITSUGU YAGI, 43 de ani, moare în trenul care-l aducea de la birou. Diagnosticul : infarct provocat de exces de muncă.

SHINJI YASUDA era bine pregătit pentru a reuși : diploma unei prestigioase universități și angajat într-o întreprindere bună (HINO, filiala camioanelor TOYOTA). La 37 de ani, acest inginer era șeful unui birou de design. Drumul său s-a terminat într-o după-amiază de august, la cîteva zile după nașterea celui de-al treilea copil. A murit la spital fulgerat de un atac dt cord. YASUDA lucra un minimum de 2 600 de ore pe an. Recordul său : 2 968 de ore în 1986. De două ori mai mult decît un inginer de la RENAULT VEHICULES INDUSTRIELS.

„Munca asta mă va ucide !"

...spunea SAKE IWATA și avea dreptate. Chiar de cînd și-a început lucrul la Biroul de Schimb al Băncii FUJI, sănătatea ei s-a șubrezit (insomnii, migrene...). Totuși, dînd crezare foilor ei de pontaj, orarul ei nu depășea cele 24 de ore pe lună, timpul suplimentar autorizat de Banca Fuji. Dar aceasta are un fel al ei de a se pune în conformitate cu regulamentele : dincolo de această limită, munca devine **sabisu sangyo**, adică „ore oferite de angajat", deci necontabilizate și neplătite. SAKAE se întorcea foarte rar acasă înainte de ora 10 seara și chiar mai tîrziu de cînd începuse să urmeze niște cursuri de informatică. La 23 de ani, SAKAE moare de o criză de astm, provocată de surmenaj.

■ 10 000 de victime pe an în Japonia

Povești ca acestea se pot aduna cu lopata în Japonia. Din toate clasele sociale din toate profesiile : muncitori, informaticieni, ziariști, funcționari...

În noiembrie trecut, doi polițiști, după ce au fost reținuți la servici zi și noapte, în timpul încoronării Împăratului, au murit în urma unor crize cardiace. Nici patronii nu sînt ocoliți de „karoshi" : ceasurile SEIKO și grupul de presă FUJI SANKEI și-au pierdut și ele PDG-ul (președinte director general).

După estimări sigure „karoshi", „moartea prin exces de muncă", secerâ 10.000 de „luptători din întreprinderi" în fiecare an.. Șapte salariați din zece plasează această „maladie" înaintea tuturor temerilor lor. Aceeași proporție se declară în permanență surmenată. Limitată ieri la susținătorii economiei (șoferii de camioane, zilierii din metropole), „karoshi" surprinde azi majoritatea celor cu guler albe. Și de puțin timp chiar și pe femei.

HIROSHI KAWAHITO este un avocat care s-a specializat în apărarea familiilor victimelor ; foarte puține întreprinderi au acceptat să le considere victime ale accidentelor de muncă și foarte puține — cazurile se pot număra cu degetele unei singure mîini — sînt deci îndemnizate.

■ Linie telefonică de ajutor

Cu cîțiva confrați, doctori și sociologi, HIROSHI KAWAHITO a deschis asemenea serviciu și la Bruxelles și New York, pentru a asista pe japonezii expatriați. La capătul a doi ani de activitate constatarea lui este amară : condițiile de muncă și de viață s-au degradat în mod dramatic. Japonia este singura țară industrializată care nu și-a redus orarul de muncă : chiar și azi acesta ajunge la o medie de 2044 de ore pe an în arhipeleag, cu 500 de ore în plus ca în Europa și numai cu 33 de ore mai puțin ca în 1975, aceasta însemnînd o reducere de mai puțin de trei minute pe ziua de lucru în 15 ani ! „Media este simplă" spun majoritatea experților : în realitate 10 milioane de japonezi au muncit mai mult de 3 000 de ore pe an, aceasta însemnînd 70—80 de ore pe săptămînă.

În plus munca este din ce în ce mai dură. Pentru a ameliora productivitatea întreprinderile japoneze au introdus remunerarea și promovarea după merite. Insidios ele au redus de asemenea efectivele. În 15 ani, de exemplu, Banca FUJI și-a diminuat la mai mult le jumătate personalul său feminin permanent. În acest timp, volumul de muncă nu a încetat să crească. În ultimele lor luni de viață majoritatea victimelor lui „karoshi", de care KAWAHITO s-a ocupat, au reclamat direcțiunii lor că personalul din subordinea lor s-a redus.

Mai este vorba apoi de presiunea financiară : inflația taxelor de școlarizare și mai ales explozia imobiliară au redus mult puterea de cumpărare obligînd pe majoritatea salariaților să se mute mai departe, la periferie. Două ore într-un tren arhiplin, în fiecare dimineață nu are nimic excepțional. Circa 90 la sută din muncitorii japonezi se declară incapabili de a-și încheia socotelile de sfîrșit de lună sau de a-și pregăti pensionarea, fără să facă ore suplimentare.

În sfîrșit mai este și legea. Plină de lipsuri, de lacune, de supramăsuri croite pentru angajat. Să o luăm numai pe aceea care, de la 1 aprilie, limitează la 44 de ore munca săptămînală, lege apărută sub presiunea Occidentului care consideră diferența de 500 de ore un fel de dumping social. Tokyo însă și-a înăsprit legile. Să fie un pas înainte spre era timpului liber ? Un pas cotit mai curînd. Legea, de fapt, nu spune nimic de orele suplimentare și le lasă la bunul plac al patronului.

Și apoi cum să refuzi ? Este vorba despre mentalitatea „luptătorilor din întreprinderi", inculcată copiilor de școală primară. Și mai este și frica. Într-o zi, HIDEYUKI TANAKA, angajat la Hitachi și-a refuzat șeful cînd acesta i-a propus să facă ore suplimentare. A fost concediat.. Era vorba despre un licențiat ! Tanaka a depus o plîngere. Afacerea trenează din... 1967 !

„Japonia este ca o mașină lansată cu toată viteza (fără frîne) și care zdrobește pe toți aceia care ar dori să o întoarcă" spune KAWAHITO". Relevă „Le Nouvel Observator" care a înserat acest material. Și în mod vizibil, guvernul și patronatele nu au nici o dorință să îl contrazică.

Traducere și adaptare
DAN POPESCU

Nr. 36 (1820) d

VULCANII DIN KAMCIATKA, UN TĂRÎM DE INFERN

■ Kamciatka: 38 cratere în erupție și încă 100 în stare de somnolență ■ Kamciatka visul oricărui vulcanolog împătimit de meseria sa, inaccesibil însă specialiștilor occidentali, care n-au obținut niciodată pînă în prezent autorizația de a-i studia.

Kamciatka : un teritoriu inospitalier, cuprins între Marea Bering și Marea Ohotsk, întins pe o suprafață de 440 000 km.² aflat sub semnul mitic. Și aceasta nu numai pentru subsolul său bogat în comori, cum ar fi petrolul și aurul, ci mai ales pentru că aici se află patria vulcanilor. Mulți îi mai spun „cetatea interzisă", deoarece vulcanologii occidentali tînjesc, se pare că fără prea multe șanse, să exploreze ținutul de legendă. Dar pînă în prezent, numai oamenii de știință din fosta U.R.S.S. au avut voie să-i pătrundă misterele. După cîte se bănuiește, ei și-au realizat o bază experimentală ultrasecretă, dotată cu tehnică de previziune a activității vulcanilor, quasi-revoluționară.

Ca dovadă : la 6 iulie 1975, la începutul după-amiezii, Tobaltschik, un vulcan deosebit de activ, înalt de peste 3 000 m, a intrat în erupție exact la ora prevăzută de vulcanologii ruși. Într-adevăr, cum poate fi prevăzut cu atîta precizie un asemenea fenomen natural ? Nici un fel de tehnică specială nu a fost dezvăluită vreodată. Apoi, fostii sovietici au reiterat previziunea, de fiecare dată reușind să facă precizări asupra orei.

Faimosul vulcanolog Haroun Tazieff are unele rezerve în legătură cu „misterul Kamciatka", pe care și le-a exprimat într-un număr al revistei „VSD". El spune că a fost în majoritatea regiunilor vulcanice din lume, dar niciodată în Kamciatka. „Acesta a fost unul din marile mele visuri, rămas nerealizat. Multă vreme, acest teritoriu a fost interzis și sovieticilor. De altfel, această regiune este în general destul de puțin cunoscută. În 1956, Gorchlov, pe vremea aceea «patron» al vulcanologiei din fosta U.R.S.S., m-a invitat să studiez o teribilă erupție în Besinian, una dintre erupțiile cele mai importante ale secolului nostru. Dar n-am primit autorizațiile necesare pentru a onora invitația. Mai tîrziu, Gorbaciov a fost cel care m-a invitat. Mi-am imaginat că de data aceasta sînt norocos, că o să-mi văd visul cu ochii. Dar pînă la urmă n-a fost să fie.

Revenind la vulcanism, consider că acesta este un fenomen deosebit de dificil de studiat, deoarece se dezvoltă într-un mediu subteran, inaccesibil omului. Drept să vă spun, eu zîmbesc cînd aud de previziuni exacte. Fac precizarea că specialiștii din fosta U.R.S.S. nu fac previziuni pe termen lung. Totuși, este o realitate demnă de luat în seamă că au precizat data exactă a unui număr important de erupții vulcanice. Nu știu de ce tehnologie dispun ei, dar știu că mulți vulcanologi din lume dispun și lucrează cu instalații serioase din punct de vedere tehnic, dar nu sînt întotdeauna capabili să interpreteze rezultatele obținute de ei în urma observațiilor. Probabil că rușii greșesc mai puțin decît alții. În ce privește proiectul lor de a instala o centrală electrică în acea regiune, pentru a fi alimentată cu rezerva de energie termică provenită de la activitatea vulcanică mi se pare o utopie. Probabil este un vis al unui tînăr vulcanolog, în care eu nu cred. O erupție mai violentă ar nărui cît ai clipi o asemenea construcție, aducînd țării o pagubă economică inestimabilă. Dar, revenind la visul meu, sper ca lucrurile să se mai schimbe și să nu ajung prea bătrîn încît să nu mai pot ajunge în inima misterioșilor vulcani din Kamciatka".

AURORA POPESCU

Lava scursă în văile dintre vulcani pare sculptată într-o imaginație stranie.

■ Anual, la Tokio, se produc circa 50 de mișcări seismice de intensitate medie. Administrația metropolitană a dat publicității un comunicat prin care se face cunoscut că podurile, autostrăzile și conductele de gaze, apă și electricitate „sînt sigure" și că infrastructura orașului poate suporta un seism superior celui înregistrat în 1923 la Tokio (7,9 grade pe scara Richter). Populația este asigurată că normativele privind construcțiile în Tokio prevăd severe măsuri antiseismice și utilizarea de materiale ce absorb vibrațiile fiind elastice.

■ Automobile electrice curate din punct de vedere ecologic, care să ruleze fără zgomot pe străzile orașelor nu constituie o perspectivă foarte îndepărtată, ci o problemă a zilei de mîine, sînt de părere specialiștii filialei germane a concernului american de automobile „Ford". O piedică serioasă în lansarea pe scară largă a

„AMERICA 500"

● Au trecut aproape 20 de ani de la apariția frumoasei cărți a lui Romulus Rusan „America ogarului cenușiu" ; el povestește acolo cum s-a folosit de acest mijloc de transport cu autobuzul, foarte ieftin, care circulă în Statele Unite de peste 60 ani. Tocmai fiindcă este de departe cel mai convenabil mijloc de a te deplasa pe distanțe mari, l-am folosit și eu, pentru prima dată în urmă cu doi ani. Anul acesta am apelat din nou la „Greyhound", călătorind timp de o lună de-a lungul și de-a latul acestei întinse țări. Deoarece în ultima vreme tot mai mulți români ajung în SUA și pentru că între timp au intervenit unele modificări importante în „funcționarea" sistemului de transport cu „ogarul cenușiu", cred că pot fi interesante și chiar de folos ultimele informații pe această temă.

Reguli generale valabile și astăzi :

● Cu acest tip de autocare poate călători oricine, dar prețul diferă, fiind în avantajul străinilor, deci al celor care nu sînt cetățeni SUA.

● Biletele se cumpără de la autogările orașelor mari și nu trebuie rezervate din timp ; ele pot fi valabile timp de o săptămînă, de 15 zile sau o lună ;

● Regimul biletului este asemănător cu cel al unui bilet în circuit pe calea ferată, de la noi ; cu deosebirea că nu ai nici o restricție de traseu, număr de opriri direcții sau perioadă de sedere într-un oraș ; cu el se poate călători pe întreg teritoriul țării, dar, firește numai cu autobuzele companiei și pe traseele acesteia, acolo unde se folosesc alte companii se face mențiune expresă.

● Biletul este valabil și pe unele tronsoane rutiere din Canada : pînă în 1992, regimul acesta era mai avantajos. Veți vedea cum s-a modificat ;

● Pentru fiecare zi de prelungire a bi-

Ecologic și funcțional

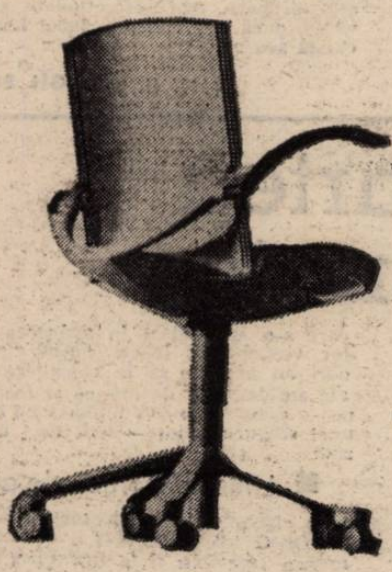

Fotoliul de birou din fotografie, creație a firmei germane Wilkhahn, este ideal din punct de vedere ecologic, întrucît este construit în proporție de 95 la sută din lemn, bumbac, aluminiu și polipropilenă. Denumit „Pikto", prototipul este întărit cu fibră de sticlă numai în porțiunile supuse unei solicitări importante, cum ar fi brațele fotoliului, legate la spate printr-un tub de aluminiu, placat cu lemn de stejar. Marele avantaj al noului produs constă în posibilitatea reciclării sale integrale, precum și în funcționalitatea lui. Spatele este perforat, în scopul evitării eventualelor acumulări de căldură. Design-ul său este ultramodern .(S.F.)

„Plinul" se face cu ajutorul soarelui

Nu de mult, în Elveția s-a desfășurat prima ediție a mașinilor care se deplasează cu ajutorul energiei solare. Au participat echipaje și mașini din multe țări europene, iar publicul foarte numeros s-a arătat foarte interesat de această competiție în premieră. Spectatorii au putut admira în voie numeroase modele care se pot deplasa, grație energiei solare colectate de panouri situate pe roțile posterioare. Înainte de a se da semnalul de plecare, mașinile parcate în fața startului au fost expuse la soare pentru a-și face „plinul". Cu titlu de curiozitate vă facem cunoscut că întrecerea a fost cîștigată de Arnauld Winchester, din Zürich în vîrstă de 24 de ani.

O nouă fregată pentru NATO

În atenția NATO se află și proiectul intitulat „NFR—90". Este vorba de o fregată de 5300 tone de plasament și cu o autonomie de 9000 kilometri, pe care Statele Unite, Franța, Marea Britanie, Germania, Canada, Olanda și Spania își propun să o introducă în flotele lor. Structurile înclinate fără unghiuri pronunțate, marea stabilitate, gradul superior de rezistență și sistemele de arme din noua generație sînt unele din punctele forte din construcția fregatei. Trebuie amintită și protecția adecvată contra atacurilor nucleare, biologice și chimice, precum și sistemul modern de propulsie, care conferă o mare autonomie, concomitent cu păstrarea unei viteze optime de înaintare.

Ideea de a fabrica o fregată comună pentru țările NATO înseamnă unirea unor sisteme de luptă la costuri relativ scăzute. Un astfel de program de dezvoltare trebuie să parcurgă mai multe faze pînă la punerea sa efectivă în practică. Programul NFR—90 a început să „prindă viață" în iunie 1980, prin acordul survenit cu privire la stabilirea bazelor, dezvoltarea și construirea fregatei. Unele state doreau o fregată cu o anumită capacitate antiaeriană, în timp ce altele preferau un antisubmarin. Aspectul antiaerian a prezentat, la rîndul său, diverse probleme. În cele din urmă, vasul a fost definit ca o fregată cu capacitate antiaeriană (contra avioanelor și rachetelor inamice), reducîndu-se ponderea caracteristicilor antisubmarine.

Toate calculele efectuate au plecat de la un număr minim de 52 de nave care trebuiau construite, după cum urmează: 28 pentru Statele Unite, 12 pentru Marea Britanie, două pentru Olanda și cîte patru pentru fiecare din celelalte țări participante. Numai prin construcția a 52 de unități navale proiectul era rentabil. Grecia, Portugalia și Turcia și-au manifestat interesul pentru acest model.

Costul de producție pe unitate se situează între 256 și 276 milioane dolari, iar costul total al programului între 15 și 20 miliarde dolari. Se preconizează ca fregata să poată naviga nedetectată de radarele inamice. NFR—90 a fost concepută pentru o viață utilă de 30 de ani. Sistemele principale de arme din dotarea lui NFR—90 cuprind un sistem de direcție de luptă, destinat să culeagă date referitoare la situația ambientală — de dinaintea și din timpul desfășurării luptei. Informația obținută va figura pe numeroase ecrane multifuncționale „inteligente", conectate cu altele periferice, prin intermediul unor rețele de fibre optice. Prin intermediul acestui sistem, comanda vasului va dispune în orice moment de o viziune globală a situației, atît externă (în jurul navei : aer, suprafață și spațiul submarin cît și internă situația ansamblului de detectoare și arme).

ȘERBAN FILIP

automobilelor electrice a fost lipsa unor acumulatori trainici, ușori și mai ales cu mare capacitate de înmagazinare a energiei. Bateriile cu plumb-zinc sînt prea grele și insuficient de compacte pentru a face concurență motoarelor pe benzină.

■ „Acvafaltul", astfel a fost denumit noul material pus la punct de specialiști japonezi pentru construcția de baraje și tunele. Obținut prin amestecarea unei emulsii de asfalt cu ciment și cu un polimer denumit acogel, capabil să absoarbă o cantitate de apă de 300 de ori mai mare decît volumul său, acvafaltul va asigura o mai bună etanșare între structurile din beton și rocile de sprijin, păstrînd în același timp o anumită suplețe care să permită absorbirea deprimărilor.

■ Steaua cu simbolul „17 IRS" (din categoria uriașelor roșii) descoperită în apropiere de centrul Căii Lactee are o coadă asemănătoare cu cea a cometelor, formată din gaze ionizate. Fenomenul se datorează aglomerației de stele aflate „în apropiere", cunoscută cu simbolul „16 IRS" și formată în special din stele albastre, fierbinți. Aceste corpuri emană o plasmă care formează un puternic vînt stelar, care se ciocnește de vîntul stelar mai puțin puternic emis de 17 IRS. În zona de ciocnire, vîntul stelar emis spre toate direcțiile se transformă într-o coadă cu o lungime de cel puțin jumătate de an lumină.

TELEX • TELEX

— ipostaze mai puțin cunoscute

AMERITUR '92

letului se plătește o sumă în plus, dar perioada nu poate fi mai mare de 5 zile, iar biletul prelungit trebuie cumpărat o dată cu cel „principal" ; prețul pentru fiecare zi în plus era de 15 dolari, acum este de 20 dolari ;

● Autocarele sînt foarte confortabile și dotate cu tot ce este necesar unei călătorii lungi, mai puțin instalația TV sau Video ; în autocar este interzisă muzica provenind de la aparate personale, dar poți asculta la aparatul propriu dacă ai instalație audio în „surdină" ;

● Indiferent de valoarea conținută în bagaje, compania nu este răspunzătoare — în caz de pierdere din vina ei — decît pentru suma de 250 dolari, cu care te „compensează" după o procedură foarte complicată.

Și acum iată ce modificări au survenit în anul 1992 :

— prețul pentru un bilet de 30 zile este de 325 dolari, în loc de 280, pentru 15 zile — 250 dolari în loc de 225, pentru 7 zile 170 față de 140 ;

— s-a introdus un nou sistem de bilet, valabil 4 zile, dar numai de luni pînă joi ; el costă 100 dolari.

— În Canada se poate călători cu biletul Greyhound numai pe tronsoanele Seattle-Vancouver, Fargo-Winnipeg, Boston — New York-Montreal (și rutele companiei din Canada). Înainte se putea călători peste tot în Canada.

— Este bine de știut : Greyhound circulă nonstop, zi și noapte ; în general este bine să ajungi cu o jumătate de oră înainte de plecare, mai ales din cauza formalităților cu bagajele ; pe traseu se fac pauze de 10—20 minute la fiecare 200—300 kilometri, iar după 500—700 km se face o pauză de o oră, de obicei pentru masă ;

În general șoferii sînt foarte bine pregătiți profesional — majoritatea sînt de culoare ! — și au un comportament civilizat, dar nu fac concesii de nici un fel. Autogările sînt foarte bine dotate și echipate cu tot ce poate face plăcută o așteptare chiar de mai multe ore ; în fiecare autogară (mai mare) există un serviciu special de poliție și un alt birou numit „Customer service", pentru a sprijini călătorii la nevoie.

C. CHIFANE-DRĂGUȘANI

DUBLU TRANSPLANT DE INIMĂ

În rezumat, iată ce se poate povesti despre un dublu dar neobișnuit transplant de inimă. Protagoniștii acestui caz (printre cele mai rare din Europa), au fost Giuseppe Pinelli, un copil în vîrstă de 13 ani și Vito Monopoli, un funcționar în etate de 53 de ani. Primul a suportat un transplant de inimă-plămîni, organe prelevate de la un copil din Verona, decedat în urma unui accident stradal. Celui de al doilea, bolnav de o miocardiopatie dilatativă, i s-a făcut un transplant de inimă (atenție !) cu inima lui... Giuseppe !

În cazul lui Giuseppe care suferea de pe urma unei malformații congenitale care îi provoca tulburări grave ale aparatului respirator, singura lui posibilitate de a rămîne în viață era un dublu transplant de inimă și plămîni ceea ce s-a putut rezolva printr-o întîmplare fericită datorită acordului exprimat de către părinții lui Marco. În timpul operației, prof. Marcelletti și-a putut da mai bine seama că inima lui Giuseppe (cel cu dublu transplant) reprezintă un foarte mic defect care, odată înlăturat, printr-o mică „reparație", poate fi la rîndul său să fie folosită. Pe loc s-a decis ca această inimă să fie transplantată lui Vito Monopoli, care aștepta de doi ani o asemenea ocazie. În consecință, s-au luat toate măsurile de rigoare dictate de asemenea împrejurări și s-a trecut la cea de a doua operație condusă de prof. Marino. În prezent, după cîteva zile de la cele două intervenții, convalescența atît a lui Giuseppe cît și a lui Vito a decurs foarte bine iar perioada care a urmat a confirmat succesul operațiilor. Doi oameni salvați într-un interval de 24 de ore de la moarte datorită unor intervenții de excepție...

GH. RUSSU

Grasă, sportivă și fericită

Astăzi obezitatea nu mai este un lucru jenant. În Statele Unite ale Americii, la Washington, a fost creată o asociație națională pentru integrarea celor grași care să le apere în același timp drepturile. Această asociație organizează în mod frecvent reuniuni, manifestări sportive și chiar și serate dansante.

Hîrtie din paie

În departamentul Indre (zona centrală a Franței) se construiește o uzină destinată fabricării hîrtiei utilizîndu-se ca materie primă paiele. În compoziția sorturilor de hîrtie care se fabrică în această uzină vor intra pînă la 25—30 procente paie strînse de pe cîmpurile situate pînă la 50 kilometri de uzină. Se proiectează o producție inițială de 100 tone hîrtie, urmînd ca în continuare să fie posibilă o triplare a producției.

Particularitățile noului proces tehnologic pe care l-au elaborat specialiștii Institutului tehnologic național din Toulouse constă în faptul că la albirea masei de hîrtie în locul clorului, atît de toxic și de periculos din punct de vedere ecologic, se folosește ozonul.

Nu-s proști elefanții ăștia!...

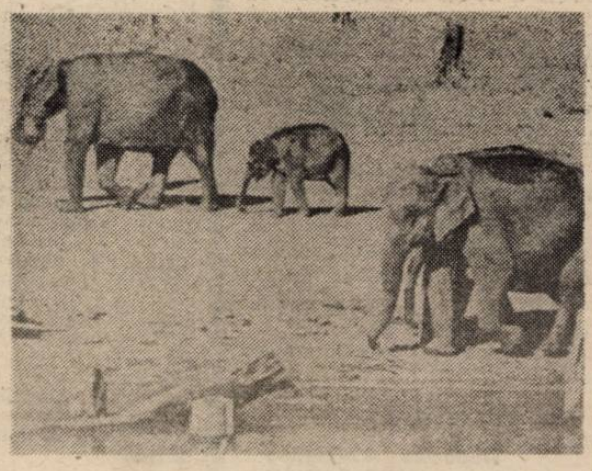

Pe șoseaua ce leagă statele de Nord-Est ale Indiei — Assam, Naland și Manipur, au apărut elefanți... puși pe jaf. Opt elefanți sălbatici, care trăiesc într-o rezervație din statul Assam ies zilnic la drumul mare pe șoseaua Golaghta — Silonidjan, blocînd circulația. „Suavele" pachiderme eliberează circulația automobilelor și camioanelor... doar în schimbul unor fructe sau delicatese ce le sînt pe plac. Un singur lucru este trecut sub tăcere : cantitatea „optimă" a alimentelor pe care le așteaptă de la călători.

Atenție la telefoanele portative

Telefoanele portative, care cunosc o răspîndire tot mai mare, funcționează în diapazonul undelor ultrascurte. Cît de inofensivă este însă folosirea acestor mijloace ultramoderne de comunicație ? Întrebarea este cît se poate de justificată dacă ne gîndim la faptul că acest gen de unde acționează într-un anume fel asupra organismului, ele fiind folosite în medicină pentru încălzirea focarelor inflamatorii, iar cele mai puternice sînt utilizate chiar pentru prepararea mîncărurilor în cuptoarele cu microunde ! Iradierea necontrolată cu unde de frecvențe ultrascurte provoacă oboseală, dureri de cap iar în cazul unei iradieri repetate de multe ori se poate produce îmbolnăvirea cristalinului care devine opac (cataractă).

Nu de mult medicii americani au descoperit că polițiștii care lucrează cu mașinile radar pentru determinarea vitezei autovehiculelor (aparate care emit de asemenea unde în spectrul ultrascurt) sînt deseori „atacați" de afecțiuni oncologice.

Problema siguranței folosirii radiotelefoanelor portative a fost recent examinată și de către specialiștii germani. Studiile efectuate le-au permis acestora să considere că radiotelefoanele cu o putere de peste 5 wați sînt periculoase pentru sănătatea omului. Telefoanele manuale de acest gen au în mod obișnuit o putere a emițătorului de 2—8 wați. Pericolul constă în faptul că emițătorul în aceste sisteme se află încorporat chiar în aparatul pe care omul îl lipește de fața sa. Radiotelefoanele folosite la automobile sînt mai puternice (pînă la 10—20 wați) însă practic sînt inofensive întrucît emițătorul se află într-o carcasă separată iar antena este plasată cu totul în afara cabinei sau a salonului. La o putere a emițătorului de 20 wați acesta trebuie menținut la o distanță de 40 centimetri față de antenă.

În ceea ce privește folosirea telefoanelor portative montate în casă abonatul va putea fi în siguranță numai dacă ține aparatul la o distanță de 3—5 centimetri de fața sa.

Biblioteca „magazin" de proză scurtă

DOI MOȘNEGI (II)

de ILIA VARȘAVSKI

— O să te reparăm nitelus și-o să te putem folosi ca să-i înveți pe elevi, dat fiind că funcționarea ta se bazează pe un principiu complet diferit de-al ăstora moderne.

— Se-nțelege de la sine ! Da' tu, ți-amintești ce mai probleme rezolvam amîndoi pe vremea cînd îți pregăteai primul raport la congresul internațional ?

— Cum să nu-mi amintesc ?

— Și cînd te-ai certat cu Liuda eu ți-am recomandat cea mai bună strategie de comportament. Ți-amintești ? Asta s-a-ntîmplat în anul o mie nouă sute... cît ?

— În o mie nouă sute șaizeci și șapte. Abia ne căsătoriserăm.

— Și zi-mi... acuma, îi duci mult dorul ?

— Enorm.

— Mă faci invidios !

— Invidios pe ce ?

— Uite... — automatul tău.

— Nu te opri ! Spune.

— Nu știu cum să-ți explic mai clar... Chestia e că nu mă tem de loc de... sfîrșitul... ăla. Însă aș vrea să-mi ducă dorul cineva, nu să... pur și simplu la gunoi ca unul care nu mai e bun de nimic. Mă-ntelegi ?

— Sigur că te-nteleg. O să-ți simt mult lipsa.

— Serios.

— Pe cuvîntul meu de-onoare.

— Lasă-mă să calculez ceva pentru tine.

— Mîine dimineață. Iar pînă atunci odihnește-te.

— Te rog, te implor !

Semako oftă.

— Chiar ieri ți-am oferit o problemă.

— Nu... nu mi-o prea amintesc... Se-ntîmplă ceva cu linia mea de retentie a memoriei. Tu nu pățești niciodată chestii de-astea ?

— Ce chestii ?

— Să vrei să rechemi ceva în minte și să nu reușești.

— Ba da, uneori.

— Mie mi se-ntîmplă foarte des în ultima vreme.

— Nu-i nimic, curînd o să te reparăm.

— Mulțumesc ! Hai, repetă-mi problema.

POVESTIRE

— S-a făcut tîrziu, oricum nu vei mai avea timp să lucrezi nimic.

— Știi ce, nu mă decupla în noaptea asta. Vii de dimineață și problema va fi gata rezolvată.

— E interzis — spune Semako — serviciul contra incendiilor nu permite să se lase mașinile în priză.

Lui „Torbellino" îi scapă un „hm !".

— Tu și cu mine, în tinerețe, făceam chestii și mai riscante. Ți-amintești cum lucram pentru teza ta ? Cinci zile și cinci nopți, fără oprire.

— Asta a fost odată. Și-acum la odihnă. Întrerupt curentul.

— Bine, pe mîine !

Dimineața, sosind în laborator, Semako văzu trei zdrahoni care-l trăgeau afară pe „Torbellino".

— Unde naiba-l duceți ? tună el. — Cine v-a dat voie ?

— Nikolai Petrovici a dat dispoziția, îi zîmbi cu gura pînă la urechi șeful secției administrative, care conducea operația — La gunoi cu el, că nu-i bun de nimic.

— Stai ! O să telefonez chiar acum la...

Panoul lui „Torbellino" se ciocni de tocul ușii : pe dușumea se împrăștie o ploaie de aschii de sticlă.

— Vai, ce brute... ! Semako se așeză la masă și-și astupă ochii cu mîinile.

Mașina fu tîrîtă pe coridor.

— Zina !

— Da, Iuria Alexandrovici !

— Cheamă femeia de serviciu. Să măture asta. Dacă-ntreabă cineva de mine, spune-i c-am plecat acasă.

Asistenta de laborator îl privi speriată.

— Ce-i cu dumneavoastră, Iuria Alexandrovici ? Sînteți palid ca un mort. Telefonez chiar acum la punctul medical.

— Nu-i nevoie — Semako se ridică anevoie de pe scaun. — Dar azi mi-am pierdut cel mai bun prieten... Treizeci de ani... Știi, eu... chiar... vorbeam uneori cu el... în gînd... Năravul ăsta prostesc al mosnegilor.

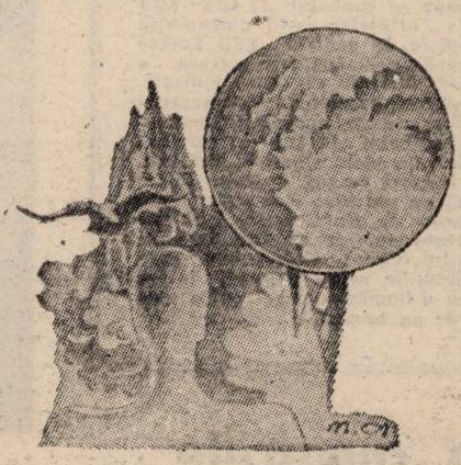

În românește de ANA-DOMNICA ILEA

(Sfîrșit)

Zborul pe deasupra pustiului (VI)

— Bărbosul însuși. Avionul a lipsit toată ziua, iar cînd a revenit s-a constatat că zburase mai multe ore.

— În ce zi s-a întîmplat aceasta ? Vă puteți aminti cu precizie ?

— Așteptați puțin. Se pare că vineri... Da, vineri, sînt absolut convins...

Dacă ar fi numit oricare altă zi, Nordly s-ar fi îndoit de justețea vorbelor lui ! Dar vineri a fost singura zi din săptămîna trecută cînd Nordly nu s-a putut vedea cu fata ! Atunci, el a insistat să se întîlnească, dar domnișoara Diana i-a spus că trebuie să plece neapărat la Port-Said pentru a se întîlni cu niște prieteni aflați în tranzit. Deci, iată de ce în acea seară cînd Nordly se plimba „întîmplător" în zona gării n-a putut-o întîlni ! A doua zi o întrebă cu un aer total nevinovat :

— Deci, aseară v-ați întors cu trenul de la Port-Said ?

Ea întîrzie vădit răspunsul și înainte de a răspunde îl privi fix.

— Nu... Am întîrziat la prietenii mei și a trebuit să iau o mașină...

★

— Nu vreți să vă întoarceți în salonul avionului, domnișoară Diana ?

— Dar...

— Vă rog să vă întoarceți la locul dv... Reveniți la locul dv ! Vă rog...

Deschizînd ușa, făcu loc fetei și pilotului să treacă, apoi intrînd îi privi pe pasageri care se întoarseră cu fața la el.

— Doamnelor și domnilor ! Trebuie să vă comunic o veste destul de neplăcută dar vă rog să n-o luați în tragic. Nu ne paște absolut nici o primejdie. Este vorba de faptul că defecțiunea privind alimentarea cu ulei nu poate fi reparată cu sculele aflate la bord. De aceea vom fi nevoiți să rămînem aici cîteva ore.

— Și să nu părăsim acest borcan de conserve ?! — începu să protesteze belgianul.

— Vă voi permite să ieșiți de aici dar cu condiția că nici unul dintre dv. să nu se îndepărteze mai mult de 50 de m. de avion. Radiotelegrafistul va expedia o radiogramă. Vă cer scuze că trebuie să vă impun asemenea condiții dar vă rog să mă credeți că ele sînt cerute de cauze extrem de grave. Radiotelegrafistul va expedia radiograma pentru a solicita ajutor de la cele mai apropiate aeroporturi sudaneze și egiptene. Și îndată ce în ajutor ne va fi trimis vreun avion, toate necazurile noastre se vor termina...

În timp ce vorbea Nordly îl urmărea cu atenție pe bărbosul care privea fix într-un singur punct. Apoi apropiindu-se de radiotelegrafist îi făcu semn să expedieze radiograma.

— Repet : depășirea cercului de 50 de metri în jurul avionului este strict interzisă. În plus trebuie să vă spun că este și periculos întrucît voi fi nevoit să trag în toți cei care vor încălca acest ordin. Doamnelor și domnilor încă o dată vă rog să mă scuzați și vă urez să vă petreceți cît mai agreabil timpul...

Ștergîndu-și sudoarea de pe frunte, se uită la pilot, care părea să-i aprobe alocuțiunea. Guvernatorul Stanleyville nu întîrzie să se îndrepte spre ieșire cu întreaga sa familie. În urmă lor porni în grabă arabul care suferă de astm și care trecea prin toate chinurile iadului, cînd încerca să-și strecoare corpul enorm afară din salonul avionului.

POLIȚIST

de GEORGES SIMENON

— Dar, dv., domnule Bennet ? Nu vreți să faceți o plimbare ? — se interesă ironic Nordly.

— Nu... Nu vreau...

— Poate că l-ați putea ajuta pe pilot să repare defecțiunea. Cine știe, poate că în doi veți rezolva ceva ?

Bărbosul își mută privirea de la polițist la pilot, apoi la fată care îi făcu un semn imposibil de înțeles.

În sfîrșit mormăi total lipsit de entuziasm :

— Cu plăcere. Sînt gata să vă urmez, domnule...

— Deci, vă pricepeți la tehnica aviatică...

— Puțin... Cîndva m-am ocupat și eu de pilotaj...

— Unde, în Canada ?

— Da, în Canada...

— Dar cu ce tipuri de avioane ați zburat ?

— Cu de toate... Nici nu-mi mai amintesc exact...

— Inclusiv pe „Fulgere" ?

Oftînd se uită la Nordly, apoi își mută privirea asupra fetei. În acest moment din cabina pilotilor apăru radiotelegrafistul, în fața lui exprima nu uimire, ci neliniște, ceea ce nu-l caracteriza pe acest om.

— Ați expediat deja radiograma ?

— Acum este imposibil... Nu știu cum de s-a putut întîmpla, dar radioemițătorul este scos din funcțiune... și se întoarse spre pilot cu întrebarea :

— Este opera dumitale, Elliot ?

— Nu prea cred...

— Dar așa ceva ai putut face numai dumneata... Încercînd să repari defecțiunea...

— Ce s-a întîmplat ? — începu să strige domnișoara Diana, făcînd ochii mari.

— Înseamnă că sîntem rupți definitiv de lumea exterioară ?

— Rupți totalmente ! — repetă pe un ton serios Nordly.

Și în acest moment, așa cum se întîmplă adeseori o tragedie este însoțită și de comedie, împotriva voinței Nordly nu putut să-și rețină un căscat. Mai mult ca oricînd situația impunea sînge rece și stăpînire de sine, dar inspectorul nu dorea nimic altceva decît să doarmă.

— Ei, hai să mergem, să vedem motoarele. — hotărî el.

Îi lăsă să treacă în față pe pilot, radiotelegrafist și pe unchiașul bărbos cu părul cărunt.

— Domnișoară Diana, mergeți și dv. cu noi !

— Dar eu cu ce vă pot ajuta ?

— Vă rog să ne urmați... Treceți în față...

Nordly nu mai explică de ce nu vroia să lase în spatele său nici o persoană.

— Este foarte important să mă ascultați, John...

Nordly tresări, pentru că fata îi spusese prima dată pe nume. Stăteau pe aripa, unde pilotul, „unchiașul" și radiotelegrafistul erau aplecați asupra conductei de ulei avariate. Domnișoara Diana vorbea în soaptă ca să nu fie auzită și adăugă și mai încet, atît de încet încît el nici nu era convins că a înțeles exact :

— Viața îmi este amenințată de o mare primejdie...

(Va urma)

Traducere și adaptare VASILE OROIAN

SPORT UNIVERS

● **CEL MAI VALOROS SĂRITOR CU PRĂJINA** din toate timpurile, Serghei Bubka, a stabilit la Padova (Italia), în cadrul competiției atletice „Industry Trophy", cel de al 31-lea record mondial al fantasticei sale cariere sportive. Performanța stabilită în Italia măsoară 6,12 m, fiind superioară cu un cm precedentului său record. Este suficient ca Bubka să participe la un concurs pentru ca spectatorii să umple tribunele stadionului pe care el urmează să evolueze. Momentele în care Serghei luptă cu recordul mondial sînt întîmpinate de tribune în două maniere distincte : se aplaudă ritmic pentru a-l susține pe atlet în temerara sa luptă cu propriile limite, sau se păstrează o tăcere adîncă, mulți ținîndu-și pur și simplu răsuflarea în acele cîteva secunde de grație. Ori de cîte ori Bubka mai adaugă cîte un centimetru recordurilor sale, stabilite parcă pentru eternitate, stadionul se transformă într-un vulcan...

În fotografia furnizată de IN-Press se află cei mai buni tenismeni germani ai momentului : Boris Becker și Michael Stich, învingători la simplu și la dublu în numeroase turnee din cadrul „Marelui Slem", precum și în alte competiții de anvergură.

● **ANTRENORUL ECHIPEI DE FOTBAL A GERMANIEI,** Berti Vogts (în vîrstă de 46 de ani), se află în fața unei perioade dificile în activitatea sa. Nu este un secret pentru nimeni slaba comportare a „11"-lui german la „europenele" din Suedia, cînd numai jocul rezultatelor i-a permis să ajungă în semifinale, în fața unei echipe a Suediei nefiresc de timorată în primele 45 de minute ale jocului lucru de care experimentații fotbaliști conduși de Berti Vogts au profitat pentru a accede în finală, unde au fost învinși de marea surpriză a turneului Danemarca cu categoricul scor de 2—0. Iată deci, că după un deceniu de performanțe deosebite obținute la edițiile „mondialelor" din Spania '82 (finalistă) Mexic '86 (finalistă) și Italia '90 (în fine, campioană mondială), „mașina de fotbal" germană pare a traversa o sincopă de durată. Această perioadă dificilă din existența team-ului nu poate fi pusă numai pe seama „lipsei de inspirație" a lui Vogts, adevărat „muncitor al fotbalului", cu aceeași „manie a perfecțiunii și obsesie a succesului" ca și ilustrul său predecesor Franz Beckenbauer (l-am citat pe acesta din urmă), sau pe simpla absență a conducătorului de joc al formației, Lothar Matthaeus de la C.E. de fotbal din Suedia. Rămîne în sarcina lui Berti Vogts să determine exact cauzele acestui fenomen, să restructureze formația, și să imprime eventual un alt stil de joc echipei, adecvat cu mutațiile care au avut loc în ultimul timp în jocul de fotbal. Ușor nu-i va fi, dar ambiția și dîrzenia care îl caracterizează îl vor ajuta să ducă la bun sfîrșit și această misiune...

● **PILOTUL GERMAN MICHAEL SCHUMACHER**, în vîrstă de numai 24 de ani, este, indiscutabil, marea revelație a actualului sezon al formulei I. Apariția sa în prim-planul spectaculoaselor curse automobilistice de mare viteză se situează în urmă cu exact un an, cînd Michael l-a înlocuit pe pilotul francez ce concura pentru team-ul Benetton-Ford, Bertrand Gachot, în cadrul Marelui Premiu al Belgiei, ce se disputa pe circuitul de la Spa Francorchamps. Atunci Michael Schumacher a ocupat locul al șaptelea, dar ochii versați ai conducătorilor echipei Benetton-Ford au sesizat imediat la pilotul german calitățile necesare unui sportiv de mare clasă : siguranță, calm, talent, și, mai presus de toate, o dorință nestăvilită de a învinge. Și ei au făcut cea mai bună alegere posibilă, căci, în acest sezon, Michael s-a dezlănțuit pur și simplu, cea mai bună performanță stabilind-o la sfîrșitul săptămînii trecute cînd pe același circuit belgian de la Spa Francorchamps, și-a adjudecat primul loc, întrecîndu-i spectaculos pe „eternii" rivali Mansell și Senna. În urma acestui succes, Schumacher a trecut în poziția a treia a clasamentului individual al formulei I, iar team-ul său, Benetton-Ford, ocupă locul al doilea, după Williams-Renault.

ȘERBAN FILIP

HOROSCOP

Săptămîna 07. 09 — 13. 09

BERBEC (21.03—20.04)

Luni : O veste bună si una rea.
Marți : Dragostea vă reîncarcă bateriile.
Miercuri : Apatie, incertitudini.
Joi : Reușită profesională deosebită.
Vineri : Scrisoare de departe.
Simbătă : Nu vă vedeți capul de treburi.
Duminică : Vizita mult dorită.

TAUR (21.04—21.05)

Luni : Deznodămîntul unei afaceri.
Marți : Ghinionul previzibil.
Miercuri : Creativitate, productivitate.
Joi : Mare motiv de optimism.
Vineri : Neînțelegeri cu un Berbec.
Simbătă : Zi agitată, epuizantă.
Duminică : Surpriză foarte plăcută.

GEMENI (22.05—21.06)

Luni : Reușită financiară deosebită.
Marți : Excese temperamentale, iritare.
Miercuri : Cheltuieli neprevăzute.
Joi : Prospețime, inspirație, farmec personal.
Vineri : Polemici si certuri dure.
Simbătă : Călătorie lungă, costisitoare.
Duminică : Iubirea ca suport moral.

RAC (22.06—22.07)

Luni : Veste bună, revigorantă.
Marți : Suprasolicitări nervoase.
Miercuri : Toată lumea e a dv.
Joi : Temperamentul vă trădează.
Vineri : Decizie foarte importantă.
Simbătă : Refugiu în intimitate.
Duminică : O Fecioară vă ispitește.

LEU (23.07—22.08)

Luni : Stare psihică excelentă.
Marți : Primiți bani.
Miercuri : Scurtă criză de orgoliu.
Joi : Multă înțelepciune si tact.
Vineri : Se împlinește un vis.
Simbătă : Zi opacă, neproductivă.
Duminică : Amorul vindecător de răni.

FECIOARA (23.08—21.09)

Luni : O problemă delicată si urgentă.
Marți : Disensiuni sentimentale acute.
Miercuri : Nu ocoliți loteria.
Joi : Intrați într-o nouă afacere.
Vineri : Elan erotic deosebit.
Simbătă : Mare bucurie în familie.
Duminică : Evitați orice risc.

BALANȚA (22.09—22.10)

Luni : Zi plină de izbînzi.
Marți : O promisiune neonorată.
Miercuri : Disensiuni familiale minore.
Joi : Sănătatea vă dă de furcă.
Vineri : O hotărîre înțeleaptă si promptă.
Simbătă : Creativitate, productivitate.
Duminică : Întîlnire profitabilă.

SCORPION (23.10—21.11)

Luni : Răscolitor dor de ducă...
Marți : Veste foarte bună, optimism.
Miercuri : Suprasolicitări profesionale.
Joi : Se răzbună o indiscreție...
Vineri : Un amic vă dezamăgește.
Simbătă : Exil în singurătate.
Duminică : Revanșă morală mult dorită.

SĂGETĂTOR (22.11—20.12)

Luni : Criză minoră de gelozie.
Marți : Tandrețe, iubire, amor.
Miercuri : O afacere eșuează subit.
Joi : Nervozitate, agresivitate, certuri.
Vineri : Indispoziția psihică dispare lent.
Simbătă : Migrenă rebelă, monotonie.
Duminică : Cerul dv. se înseninează.

CAPRICORN (21.12—19.01)

Luni : Se confirmă o presimțire.
Marți : Stare de anxietate.
Miercuri : Oscilații sentimentale adînci.
Joi : O veste foarte optimistă.
Vineri : Planuri realizate pe jumătate.
Simbătă : Ispita unei aventuri se spulberă.
Duminică : Un dar prețios vă remontează.

VĂRSĂTOR (20.01—18.02)

Luni : Se înfiripează o afacere.
Marți : Zi foarte agitată, obositoare.
Miercuri : Scepticism în iubire...
Joi : Impasibil, detașat, indiferent.
Vineri : Întîlnire parfumată, delicioasă.
Simbătă : O zi ca-n basme.
Duminică : Liniștea căminului si atît.

PEȘTI (19.02—20.03)

Luni : Se clarifică unele incertitudini.
Marți : Inspirație, creativitate frenetică.
Miercuri : Primiți bani.
Joi : O veste foarte bună.
Vineri : Capcană sentimentală profundă.
Simbătă : Polemici familiale de principiu.
Duminică : Toată lumea e a dv.

Cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

Cea mai biruitoare și faimoasă domnie feudală

Una din cele mai glorioase si mai exemplare domnii din Țările Românești a fost aceea a lui Ștefan cel Mare și Sfînt (canonizat în iulie anul acesta de biserica română ortodoxă). Înțelepciunea si harul divin revărsate asupra acestui domnitor de excepție s-au concretizat — statistic vorbind — într-un număr record de victorii repurtate de armata sa pe cîmpurile de bătălie. Astfel, din cele 36 de bătălii sustinute, Ștefan cel Mare si Sfînt a repurtat 34 de victorii — unele din ele de mare răsunet european —, dovedindu-se un scut de netrecut în fata creștinătății apusene, care i-a recunoscut întotdeauna meritele exceptionale de strateg si diplomat.

Se pare că Ștefan cel Mare si Sfînt s-a născut în anul 1435. A fost fiul Domnului Bogdan al II-lea, ucis de Petru Aron. Învingîndu-l pe acesta în două bătălii, Ștefan devine Domn în anul 1457, ales de către Adunarea Țării pe cîmpul de la Direptate. Apărarea intereselor Moldovei si Țării Românesti a făcut-o prin numeroase interventii armate pentru conservarea spiritului crestin împotriva Imperiului Otoman. A fost întotdeauna preocupat ca pe Scaunul Țării Românesti să se afle un dusman al Porții Otomane. Acest fapt a atras după sine represaliile extrem de dure din partea sultanului Mehmed II, si apoi Baiazid II (primul fiind cuceritor al Constantinopolului în 1453). Printre altele, excepționala victorie de la Vaslui (10 ianuarie 1475) împotriva ostilor supranumerice ale lui Hadîm Suleiman Pașa i-a atras din partea Papei Sixt al IV-lea (1471—1484) titlul de „Atlet al lui Christos". Ștefan cel Mare si Sfînt a ctitorit mănăstirea Putna (1466—1469) care-i adăposteste mormîntul, mănăstirea Voronet (1488, cu biserica Sfîntul Gheorghe) — una din cele mai frumoase dintre mănăstirile Moldovei adevărată „Capelă Sixtină a României" — si biserica Sfîntul Gheorghe din Hîrlău (1493). În timpul domniei sale au fost construite cele mai multe cetăți de apărare. Una din „cele mai mari concentrări de forte umane pentru realizarea unei constructii" a fost realizată cu prilejul ridicării cetății Chilia (în anul 1479 : 800 de mesteri si 17.000 ajutoare). Din initiativa marelui Domnitor, în anul 1504 este finalizată „prima creatie laică literară a culturii române, „Letopisetul de cînd cu voia lui Dumnezeu s-a început Tara Moldovei".

Domnia lui Ștefan cel Mare si Sfînt a reprezentat „un moment culminant al evolutiei artei militare medievale românesti, al luptei pentru neatîrnare si libertate" — fapt consemnat de toti marii cronicari europeni ai epocii respective.

GUINNESS BOOK

Împărății pentru civili

Am tot umblat prin hoteluri impunătoare, luxoase și care tind să îmbrățișeze norii. V-aș propune să intrăm cu indiscreția oferită de Guinness și în cele mai mari case particulare din lume, nu de alta dar să știm și noi cum stau alții și să putem visa cu ochii deschiși (altceva nu ne rămîne de făcut, din păcate).

Dacă unii consideră că reședința Southfork, din serialul Dallas este cam spațioasă, imaginați-vă o reședință cu 250 de camere ! Dacă aveți drum prin localitatea Asheville, statul american New York, întrebați de Biltmore House. Această „locuință" aparține fraților George și Cecil William, nepoții lui George Washington Vanderbilt II (care a trăit între 1862 și 1914). Proprietatea aceasta de excepție a fost durată timp de cinci ani (1890—1895) are aferentă o suprafață de 47 000 hectare (chiar și Guldenburg pare o scrumieră față de aceasta).. Inspiratul proprietar a cheltuit la vremea respectivă, 4,1 milioane dolari (cînd cu un dolar puteai mînca trei zile). Astăzi evaluarea a depășit 55 milioane dolari, cu numai 4 800 hectare (dacă mai găsiți și petrol, îl puteți lua pe JR Ewing paznic de noapte !)

Cea mai scumpă casă particulară construită vreodată este Hearst Ranch, din localitatea San Simeon, California. Ea a fost ridicată între 1922 și 1939, de către William Randolph Hearst (1863—1951). Acesta a scos din cont circa 30 milioane dolari (și tot i-a mai rămas de cosnită). Guinness nu precizează din cîte persoane era (este) alcătuită familia lui Hearst, dar oricum cele 100 de camere aferente pot satisface pe invitații la petrecere. Mai aflăm că piscina cu apă încălzită măsoară 31,2 metri lungime și 25 lățime. Din păcate, garajul are o capacitate de numai 25 automobile, unul la patru camere. Să nu vă închipuiți că există vreo cameră nemobilată, fapt care atrage după sine un număr de 60 de servitori competenți (mă întreb dacă sutarul de camere este numerotat pentru evitarea confuziilor).

Să lăsăm gluma la o parte și să ne concentrăm asupra celei mai scumpe case particulare vîndute vreodată. În iulie 1980 s-a cerut o sumă de 16,5 milioane dolari pentru Casa Encantada, aparținînd ultimului descendent al familiei Conrad Hilton (1888—1979). Încîntătoarea proprietate se află la Bel-Air, Los Angeles și are un teren aferent de 3,4 hectare.

Zodiacul chinezesc pe înțelesul tuturor

1992 – MAIMUȚA DE APĂ

Anul chinezesc 1992 este sub semnul Maimuței de Apă, si se va încheia la 21.01.1993. Privite numai din acest punct de vedere Maimuța conferă acestei perioade o doză sporită de imprevizibil, de aventură în toată aria ei semantică, iar Apa — chiar dacă un semn al inteligentei si elasticității comportamentale — implică o mare doză de egoism si de punere cu frenezie în aplicare a principiului „scopul scuză mijloacele". Suferința existentă în lume pare că s-a accentuat în acest an. Focarele de conflict stinse în unele zone au reapărut în altele, compensîndu-se între ele precum principiile Yin si Yang. De fapt, anii 1992, 93 si 94 sînt ani ai Maimuței (Maimuță, Cocoș, Cîine), ani în care înțelegerea dintre oameni poate suferi foarte mult în lipsa compromisurilor. Intransigența pare să fie o emblemă evazi-globală a timpurilor noastre. Si totusi, spiritul echilibrului Yin—Yang trebuie să-si spună cuvîntul. Dacă ciclonul „Andrew" face ravagii pe coastele Atlanticului, în alte regiuni seceta s-a instaurat împotriva conditiei umane. Si exemplele ar putea continua.

Ne-am permis aceste scurte considerații pentru a reaminti corespondenților nostri despre natura relatiilor directe între elementul predominant din formula vietii (în varianta zodiacului chinezesc) si elementul anului în derulare. Expresivitatea ecuației vietii dată de elementele ce o compun, nu se referă exclusiv la personalitatea individului, ci la relatiile dinamice ale acestuia cu semnele si necuvîntătoarele ce alcătuiesc calendarul chinezesc. Cele mai optimiste cazuri sînt acelea în care nu există în ecuatia vietii un element anume cu o pondere foarte importantă. Si aceasta deoarece acel element devine o conditie foarte precisă de stabilire a relatiilor destinului personal cu caracteristicile perioadelor străbătute. Este mult mai bună, mai armonioasă si mai lipsită de meandre absenta din formula vietii a unui element de mai mult de două ori (oricare ar fi acela).

Pentru cei care au un element predominant, sau două, e bine să amintim că în decursul unui an — cum ar fi 1992 — se vor manifesta influentele pozitive si negative corespunzătoare, față de semnul anului respectiv. De exemplu, pentru cei născuti în anii de Foc, anii de Apă nu vor fi deloc favorabili (dintr-o multitudine de puncte de vedere). Dimpotrivă, pentru cei născuti în anii de Apă, anii de Foc vor fi foarte favorabili. În primul caz, energia si voluntarismul Focului sînt vădit incomodate de platitudinea Apei, iar în al doilea caz inteligența „calmă" a Apei este energizată de vigoarea Focului.

Anii de Apă precum cel pe care-l parcurgem, vor fi nefavorabili pentru cei născuti în anii de Pămînt si Metal, si vor fi ani stersi si fără realizări deosebite pentru cei născuti tot în ani de Apă. Cei mai favorizati de anii de Apă vor fi nativii anilor de Foc si Lemn.

Se mai poate stabili si relatia dintre anul nașterii noii Românii (1989 a fost Șarpe de Pămînt) si anii ce urmează. Conform rationamentului sugerat mai sus, s-ar părea că acest an al țării noastre nu este foarte privilegiat în succese. Dacă Pămîntul si Apa se „înțeleg" foarte bine, Șarpele si Maimuța formează pe cercul necuvîntătoarelor un unghi de 90° — adică o opoziție de tip cuadratură sau cruce. Abia anul 1993, an al Cocosului, Șarpele de la nașterea noii Românii va întîlni armonia prezisă de calendarul chinezesc... Aceste considerații nu sînt premonitii, ci doar sugestii oferite de zodiacul chinezesc. Dv. veți aprecia dacă ele corespund realității.

Rubrici realizate de PAUL IOAN

Grădina de lîngă casă

...ȘI GRĂDINA DIN CASĂ

În locuințe există, în general spații disponibile care pot fi folosite pentru a cultiva plante, fie decorative (flori), fie utile (legume, arbuști fructiferi etc.). Florile ne încîntă privirea prin frumusețea și gingășia lor iar celelalte ne satisfac anumite necesități. Și într-un caz și în altul, există satisfacția realizării, prin munca proprie, a unor astfel de bunuri. Această ocupație este una din cele mai indicate pentru folosirea timpului liber, constituind momente de plăcută recreare. Spațiile disponibile există în camere (în care locuim sau nu), în holuri, în balcoane, pe terase sau chiar pe acoperișuri, dacă acestea nu sînt prea înclinate și dacă sînt ușor accesibile. Cultura plantelor se va face în ghivece, jardiniere, lăzi, bidoane, hîrdae etc. La alegerea acestora trebuie să ținem cont de mărimea rădăcinilor plantelor respective. În toate cazurile, pentru evitarea băltirii apei se vor face în partea de jos a vaselor (fund), orificii de scurgere a surplusului de apă, iar vasele respective vor fi așezate în tăvi de tablă sau plastic. Culoarea vaselor de cultură trebuie să fie una neutră : gri galben sau mov. Bidoanele recuperate pot fi învelite în folii de plastic.

Pămîntul necesar este cel indicat în primăvară, pentru cultura răsadurilor (inclusiv pămîntul de flori de la florării). Cele mai importante plante decorative care se pot cultiva în „grădina din casă" sînt următoarele : muscata, cercelușul, hortensia, primula, violeta de Africa, ciclamen, begonie, crin de iarnă, clematită crin roșu, caprifoi, asparagus, begonie, crin verde, colocasia, ficus, filodendron, patos, orhidee, lămîi. Urmează să revenim la aceste plante cînd va fi perioada lor de înmulțire.

Mușcata este una din cele mai răspîndite flori fiind decorativă atît prin frunze cît și prin flori care pot fi roșii, roze, albe sau mov. În cultură se întîlnesc următoarele grupe mari : mușcate obișnuite, care la rîndul lor pot fi cu port pitic sau cu port înalt. Înfloresc tot timpul anului ; mușcatele cu flori mari (grandiflora) sau englezești formează o specie mai delicată, cu tulpini drepte de 40—50 cm, cu frunzele plisate și rotunjite (florile sînt mari, frumoase dar de mai scrută durată) ; mușcatele cu frunze de iederă, caracterizate prin tulpini tîrîtoare, cu frunze lucioase, asemănătoare cu cele de iederă, înfloresc în iulie-august.

Înmulțirea mușcatelor se face în general prin butași, în cursul lunilor februarie-martie sau august-septembrie. Pentru butășirea din vară, se folosește un pămînt ușor compus din pămînt de frunze și nisip. În primele zile, butașii vor fi ținuți într-un loc mai umbros și este bine să fie acoperiți cu un borcan de sticlă. După înrădăcinare butașii se plantează într-un ghiveci de 8 cm într-un amestec format din mraniță, pămînt de frunze, pămînt de grădină și nisip.

IOAN URSU

P.S. Așteptăm din partea cititorilor, care au cultivat anumite plante în „grădina din casă", să ne scrie pentru a-i populariza și a putea fi un ajutor pentru alți cititori, iubitori ai florei.

POȘTA by Air Mail

MIHAELA, Tuicea : „Mostrele" trimise pentru „descrețirea frunții" sînt chiar bune de rîs ! Presupun că mi le-ai trimis după obiceiul strămoșesc : „De la lume adunate", așa că nu-mi rămîne decît să le fac și eu cunoscute „în lume". (Cititorul a înțeles probabil că este vorba de **bancuri !**) 1. Un polițist întîlnește noaptea un bețiv care încerca să vîre cheia într-un stîlp : „Am impresia că n-ai să găsești pe nimeni acasă", spune polițistul. „Da de unde !, răspunde bețivul. Nu vezi că e lumină la primul etaj ?" 2. Martora este întrebată, la tribunal, ce vîrstă are : „Pînă acum am numărat 26 de primăveri !" „Bine, bine, vă rog să numărați repede mai departe !" îi cere judecătorul. 3. Între soți : El : „Ce cauți, dragă ?" Ea : „Cartea. „Cum să trăim 120 de ani", răspunde soția : El : „Am ars-o !" Ea : „De ce ?" El : Maică-ta începuse să o citească !" 4. Pus pe distracție, un peștișor se avîntă într-o zi în largul oceanului. La un moment dat în fața lui apare o balenă. Peștișorul o întreabă : „Ce mai faci, fiță !!" Stimată Mihaela din Tulcea, eu am rîs ! Dacă mai vrea cineva să rîdă, înseamnă că această rubrică bună la „orice", se dovedește bună și la rîs ! N-aș vrea să se înțeleagă că această rubrică „e de rîsul lumii !" Cînd vrei să mai rîdem, trimite-mi astfel de mostre care ne fac frunțile netede....

BOLINTIȘ LOREDANA, București : „De mai multe ori mi s-a întîmplat să mă gîndesc la un lucru, pe care aș vrea să-l fac sau să se întîmple ; după cîteva zile acest lucru se întîmplă. De pildă acum două săptămîni m'-am gîndit la o piesă de teatru și chiar această piesă a fost difuzată luni pe micul ecran — „Hangița" de Carlo Goldoni". Evident, acest fenomen face parte din paranormal. Dar cît de extinsă este această „lege paranormală a cererii și ofertei" ? Se onorează, după cunoștința mea, numai elemente ce țin de simplitatea vieții și mai ales dorinți spirituale. Ca să vă convingeți, cereți un Mercedes (ultimul tip) și o să constatați că nimeni nu se gîndește să vi-l trimită ! În ceea ce mă privește, știu un lucru limpede și concret : Nu întotdeauna, dar oricum de multe ori cînd îmi doresc ceva, obțin printr-o muncă disproporționat de intensă față de dorință ! Fenomenul paranormal este exact și generos numai cu dorinți ce țin exclusiv de spirit, și exclude generozitățile materiale sau utilitariste. Cred că sînteți pe drumul cel bun !

BORIS CULACHE, Urziceni : Cînd va fi cu putință, voi face cunoscut textul dvs unui medic specialist. În ceea ce mă privește cred că ați ajuns la o seamă de concluzii pertinente, demne de a fi luate în seamă și în serios. Însă fenomenul, cum bine știți, pe măsură ce intră mai adînc în retortele cercetării aplicative sau de laborator, se complică tot mai mult. Apar elemente noi care la rîndul lor îngustează calea spre cunoașterea mecanismelor bolii canceroase, dar mai ales spre tratarea cumplitei maladii. Știm mai mult azi despre boală decît oricînd, dar încă nu știm cum se poate ea eradica. Ceea ce sugerați observ că pornește de la simplitatea lucrurilor. Cînd va fi posibil, voi transcrie în revistă ideile pe care le desfășurați. Mai scrieți-mi...

ION ȚUGUI

SIDA are o vechime de peste 100 de ani?

SIDA a fost descoperită acum 100 de ani. Această opinie a fost avansată de un cercetător științific, Giovanni Villone, de la Departamentul de biologie și patologie celulară a Universității din Napoli. Cercetînd unele documente ale vremii, el a descoperit că virusul a fost descoperit de către Tommaso De Amicis, în anul 1882, de profesiune dermatolog. Villone a descoperit în documentele găsite că De Amicis a descris 12 cazuri de tumori ale pielei datorate sarcomului Kaposi, care astăzi este asociat în mod indiscutabil cu virusul HIV, responsabil al îmbolnăvirilor cu SIDA. Această descoperire, afirmă Villone, vine să susțină teoria doctorului Mirko Grmek, care, într-o carte de istorie a medicinii, afirmă că acest virus era prezent în lume cu cîteva sute de ani în urmă.

FOTOGRAFII DE LA CITITORI

„Fata cu cățelul"

SIMONA CIOBANU, Miercurea jud. Sibiu.

PROGRAM TV

SELECȚIUNI

Săptămîna 07. 09 — 13. 09

LUNI

Programul 1 : 14,00 Actualități 14,10 Agenda electorală 14,30 Worldnet Usia 16,00 Forum 16,20 Actualități 16,25 Emisiune în limba maghiară 17,45 Pro patria 18,30 Tezaur 18,55 Studioul electoral 19,30 Desene animate 20,00 Actualități 20,35 Teatru TV. O noapte furtunoasă de I.L. Caragiale 22,00 Studioul electoral 22,55 Actualități 23,20 Sport.

Programul 2 : 16,00 Actualități 16,15 Ecran de vacanță 17,10 Veniți cu noi pe programul doi... toamna, la mare... 20,00 Magazin auto-moto 20,45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21,30 TVE Internacional 22,00 TV5 Europe 22,25 BBC World Service.

MARȚI

Programul 1 : 7,00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10,00 Actualități 10,20 Agenda electorală 10,40 Transmisiunea directă a slujbei religioase „Nașterea Maicii Domnului" 12,10 Ora de muzică 14,00 Actualități 14,20 Tradiții... marinărești 14,55 Televacanța școlară 15,30 Cursuri în limbi străine 17,00 Actualități 17,25 Cultura în lume 17,55 Salut, prieteni ! 19,30 Desene animate 20,00 Actualități 20,35 Teatru TV. O noapte furtunoasă, de I.L. Caragiale. Ultima parte. 22,00 Studioul electoral 23,00 Actualități 23,20 Sport.

Programul 2 : 16,00 Actualități 16,10 Ecran de vacanță. 16,35 Studioul de literatură 17,35 Film serial. 18,35 Tribuna non-conformiștilor 18,55 Documentar științific 19,15 Repriza a treia 20,45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21,30 TVE Internacional 22,00 TV5 Europe 22,35 BBC World Service.

MIERCURI

Programul 1 : 7,00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10,00 Actualități 10,20 Agenda electorală 10,40 Film serial. Marc și Sophie 11,35 Super Channel 12,10 Ora de muzică 13,00 Virsta a treia 13,30 Voi, moților, munților ! 14,00 Actualități 14,20 Magazin agricol 14,55 Televacanță școlară 15,30 Cursuri de limbi străine 16,20 Lumea sportului 17,00 Actualități 17,05 Forum 18,25 Studioul electoral 19,30 Desene animate 20,00 Actualități 20,35 Film serial. Hemingway 21,35 Universul cunoașterii 22,10 Vedete în recital. Gloria Gaynor 22,25 Studioul electoral 22,55 Actualități 23,20 Sport.

Programul 2 : 16,00 Actualități 16,15 Ecran de vacanță 18,35 Emisiunea în limba maghiară 20,25 Bijuterii muzicale 20,45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21,30 TVE Internacional 22,00 TV5 Europe 22,35 BBC World Service.

JOI

Programul 1 : 7,00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova. Telematinal 10,00 Actualități 10,20 Agenda electorală 10,40 Ecran de vacanță 11,05 Super Channel 12,10 Ora de muzică 13,30 Jazz-Magazin 14,50 Preuniversitaria 15,30 Cursuri de limbi străine 16,50 Actualități 16,55 Forum 18,20 Studioul electoral 19,30 Desene animate 20.00 Actualități 20,35 Sport 20,45 Film serial. Dallas 21,45 Reflecții rutiere 22.00 Studioul electoral 23,00 Actualități 23,20 Sport.

Programul 2 : 16,00 Actualități 16,10 Ecran de vacanță 17,05 Emisiunea în limba germană 18,05 Club S.F. Fenomenul OZN 19,05 Invitație la concert 20,45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21,30 TVE Internacional 22,00 TV5 Europe 22,35 BBC World Service.

VINERI

Programul 1 : 7,00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10,00 Actualități 10,20 Agenda electorală 10,40 Film artistic. Într-o seară un tren (Franța—Belgia, 1968) 12,10 Super Channel 12,35 Descoperirea Planetei 12,55 Ora de muzică 13,40 Actualități 14,00 Mondo-muzica 14,20 Medicina pentru toți 15,10 Preuniversitaria 16,55 Actualități 17,00 Emisiunea în limba germană 18,00 Dosarele istoriei 18,30 Studioul electoral. 19,30 Desene animate 20,00 Actualități 20,35 Film serial. Destinul familiei Howard 21,55 Top 10 22,25 Studioul electoral 22,55 Actualități 23,20 Sport.

Programul 2 : 16,00 Actualități 16,10 Ecran de vacanță 16,55 Fotbal. Universitatea Craiova — „U" Cluj 18,45 Tenis : prima semifinală feminină a turneului internațional al SUA. 20,45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21,30 TVE Internacional 22,00 TV5 Europe 22,35 BBC World Service 23,05 Tenis : a doua semifinală feminină a turneului internațional al SUA

SIMBATA

Programul 1 : 9,00 Bună dimineața ! 10,10 Ecran de vacanță 11,10 Viața spirituală 12,30 Ora de muzică 13.30 7X7. Evenimentele interne ale săptămînii 14,00 Actualități 14,10 Reflecții rutiere 14,20 Ecran de vacanță 14,45 Studioul șlagărelor 15,15 Al doilea război mondial 15,45 Divertisment internațional 16,05 Magazin cinematografic 17,05 Expo Sevilla '92 17,30 Români care au ales... umilința 18,00 Gong ! 18,30 Mapamond 19,15 Teleenciclopedia 20,00 Actualități 20,40 Film serial. Twin Peaks, 21,35 Săptămîna sportivă 21,50 Actualități 22,05 Film serial. Eu spionez 23,00 Festivalul internațional Rock '92.

Programul 2 : 15,55 Actualități 16,05 Ecran de vacanță 16,30 Film artistic. Cocoșelul (Franța) 18,00 Tenis : finala feminină a turneului internațional al SUA 20,45 Programul Televiziunii internaționale din Republica Moldova 21,30 TVE Internacional 22,00 TV5 Europe 22,35 BBC World Service 23,05 Tenis : semifinalele masculine ale turneului internațional al SUA.

DUMINICA

Programul 1 : 8,30 Bună dimineața ! 9,30 Ecran de vacanță 10,50 Actualități 11,00 Lumină din lumină 12,00 Viața satului 14,00 Actualități 14,10 Atlas 14,30 Video-Magazin 17,20 Automobilism : Marele Premiu al Italiei — formula 1. Transmisiune directă 17,50 Agenda festivalului internațional Rock '92 18,05 Știință și imaginație. 18,35 Convorbiri de duminică 19,10 Film serial. Dallas 20,00 Actualități 20,35 Film artistic. Învierea lui Zachary Wheeler (SUA, 1971) 22,25 Duminică sportivă 22,45 Actualități 23,00 Festivalul internațional Rock '92.

Programul 2 : 16,00 Actualități 16,15 Ecran de vacanță 16,40 Convietuiri 17,10 Pop-Club 17,30 Orașe și civilizații 18,00 Varietăți internaționale 18,30 Serată muzicală TV 20,45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21,30 TVE Internacional 22,00 TV5 Europe 22,35 BBC World Service 23,05 Tenis : finala masculină a turneului internațional al SUA.

(După „PANORAMIC TV")

medicina LA ZI

ATENȚIE LA ALERGII ȘI AUTOMEDICAȚIE

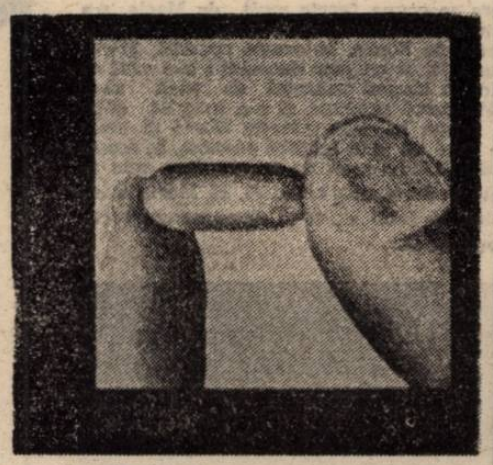

Omul societății contemporane a dobîndit cultul medicamentului, de unde a rezultat utilizarea abuzivă a diverselor doctorii, mergînd pînă la automedicație, o practică tot mai frecventă în ultimul timp. Din păcate, numărul accidentelor la medicamente, numite de către medici și farmacologi reacții adverse, sporește continuu. Pentru a elucida cît de cît aceste probleme de interes general, necesare unei mai bune conduite a omului față de medicamente, ne-am adresat dlui dr. **IOAN-BARBU IAMANDESCU, medic primar la Centrul de Alergologie din București, doctor în științe medicale.**

— Care este părerea dvs., în calitate de specialist în alergologie, în privința reacțiilor alergice în general ?

— Reacțiile de tip alergic se manifestă cel mai adesea uniform, sub forma unuia sau cîtorva sindroame anafilactice ușor de recunoscut (urticarie, angioedem, erupții eczematoase, astm, rinită și — cel mai grav — șoc anafilactic). Reacțiile de tip alergic la medicamente (RtAM) se înscriu în sfera mai largă a reacțiilor adverse medicamentoase, care cuprinde acele răspunsuri ale organismului, cu o notă importantă de previzibilitate, diferită de cea pentru care s-a apelat la medicamentul respectiv. Un exemplu de reacție adversă îl poate constitui cazul unui bolnav cu un ulcer vechi, reactivat sau chiar perforat, după administrarea de aspirină prescrisă pentru tratarea unei stări gripale. Important este că tablourile clinice menționate ca fiind de natură alergică medicamentoasă sînt relativ „constante" în raport cu medicamentele care le produc. RtAM însumează circa 40 la sută din totalul reacțiilor adverse medicamentoase și sînt responsabile de 10 la sută din internările în spital.

— Din ce motive utilizați termenul de RtAM și, în special, pe cel de alergie medicamentoasă ?

— Prefer termenul de reacții „de tip alergic" deoarece diferențierea dintre reacțiile alergice propriu-zise (utilizînd un mecanism imun „pregătit" de o sensibilizare realizată în timp la medicamentul respectiv) și cele pseudoalergice (realizate fără intermediul acestui mecanism) este, cel mai adesea, greu de făcut, un simplu examen clinic nefiind edificator în acest sens. Ele au un tablou clinic identic (urticarie, angioedem, astm etc.), declanșat de același medicament, dar și de altele, beneficiind de o terapie de urgență cvasiidentică (antihistaminice, calciu, cortizonice etc.). Din fericire reacțiile alergice sînt cel mai adesea minore, producînd tulburări suportabile.

— Vă rog să prezentați succint pentru cititorii noștri mecanismul reacțiilor alergice și pe cel al reacțiilor pseudoalergice.

— Mediatorii reacției alergice îndeplinesc un rol vasodilatator sau constrictor al musculaturii netede bronșice, intestinale uterine etc. Cel mai bine cunoscut mediator este histamina, a cărei cercetare a generat apariția unei întregi clase de medicamente antihistaminice. Întrucît sîngele irigă întreg organismul, aceste substanțe eliberate în cursul reacției alergice la un medicament introdus în corp pe cale orală, inhalație, prin injecții, prin mucoasă (oculară — instilații sau rectală — supozitoare) sînt distribuite la toate organele și aparatele. În sfera reacției alergice, mediatorii menținuți pot fi eliberați direct de către unele medicamente (codeina, polimixina etc.) sau prin alte mecanisme decît cel alergic (aspirina, piramidonul și derivații lui antiinflamatori). Și alte medicamente cum ar fi vitamina PP, pot produce reacții de tip histaminic.

— Ce ne puteți spune despre impactul reacțiilor alergice asupra populației, o veritabilă problemă de sănătate publică ?

— Un fenomen tot mai des observat în România este cel generat de intervenția sistemului nervos al pacientului în cadrul medicamentelor de producere a alergiilor. Acesta, dominat de panică, poate reproduce parțial, cu o amplificare subiectivă dată de senzațiile accidentului medicamentos anterior — numeroase simptome care pot induce medicul în eroare : tahicardie, scăderea de tensiune, vărsături, diaree etc. Important este ca medicul, avertizat de pericolul unei reacții alergice de tip imediat, să instituie un tratament antialergic de urgență, urmînd ca apoi să stabilească natura alergică sau pseudoalergică la medicamentul prescris.

— Care sînt implicațiile de ordin practic ce decurg din aceste probleme prezentate de dvs. în legătură cu reacțiile alergice ?

— Responsabilitatea medicului privind prescrierea și urmărirea efectelor unui medicament îl obligă uneori la o anumită rezervă, care merge pînă la o temere nejustificată, față de o serie de medicamente vitale pentru bolnavii care au prezentat deja reacții de tip alergic. O parte din vină o poartă și pacienții care dau relații neclare, filtrate prin deducții personale, sau prin lectura unor surse cum ar fi literatura medicală. O afirmație de genul : „Sînt alergic la toate medicamentele" stîrnește derută, medicii nemaiasumîndu-și responsabilitatea prescrierii unor medicamente absolut necesare pacientului. Alteori, bolnavii prezintă tablouri clinice sugerînd astfel de reacții, dar apărute (din alte cauze, desigur !) cu ore sau chiar zile înainte de administrarea unui medicament. Toate aceste atitudini „extremiste" provin din necunoașterea sau interpretarea eronată a unor probleme legate de medicament, de terenul bolnavului, ca și de condițiile în care se înfăptuiește actul terapeutic.

ȘERBAN FILIP

AGENDA MEDICALĂ

● **CONDIMENTELE ȘI POFTA DE MÎNCARE.** „Persoanele care consumă mîncăruri puternic condimentate au în organism o cantitate mai mare de substanțe antidureroase, andorfine care creează o senzație de plăcere și bunăstare", susține cercetătorul australian John Prescott. Cînd mîncarea este foarte condimentată, plăcerea de a mînca este mai intensă. Substanța usturătoare, denumită capsaicină, se află în ardeii roșii, ardeii Chilli și alte plante înrudite. Condimentul capsaicină cauzează o senzație de arsură, impulsionînd nervul trigemen care are ramificații la ochi, nas, limbă și gură. Cercetătorul australian a descoperit că substanța în sine nu are o aromă a sa, dar adăugată unor alimente obișnuite are „un impact aromatic".

● **ÎN NUMAI TREI ZILE.** Aceasta este perioada necesară, în prezent, diagnosticării tuberculozei față de patru pînă la opt săptămîni cît trebuia așteptat pentru a se afla rezultatul testelor uzuale folosindu-se metoda tradițională. Noul test, de trei zile, pus la punct de Institutul Pasteur, este un succes remarcabil al oamenilor de știință francezi, întrucît pe plan mondial sîntem martori ai recrudescenței tuberculozei. După cum releva „Le Point", tuberculoza atacă, printre alte categorii de persoane, pe cei bolnavi de SIDA (10—20 la sută) care nu pot opune bacilului o rezistență imunitară eficace. Dintre toate maladiile legate nemijlocit de SIDA tuberculoza este singura care este molipsitoare

● **TRANSFERUL GENEI CARE DETERMINĂ SEXUL.** Doi cercetători britanici au prezentat dovada categorică a existenței „unei gene care determină sexul masculin". Ei au reușit să transforme șoareci femele în șoareci masculi, introducînd în celulele embrionului un mic fragment al cromozomului Y, gena Sry (regiunea de determinare a sexului de pe cromozomul Y) implicată în diferențierea testiculară. Rămîne de aflat totuși, de ce între cele 11 embrioane feminine (XX) transgenice pentru gena Sry, doar trei au devenit masculi. Rămîne de determinat dacă experiențe de acest fel pot fi făcute la om. În opinia lui Peter Goodfellow, de la „Imperial Cancer Research Fund", acesta ar fi strict „ilegal" și moralmente „reprobabil".

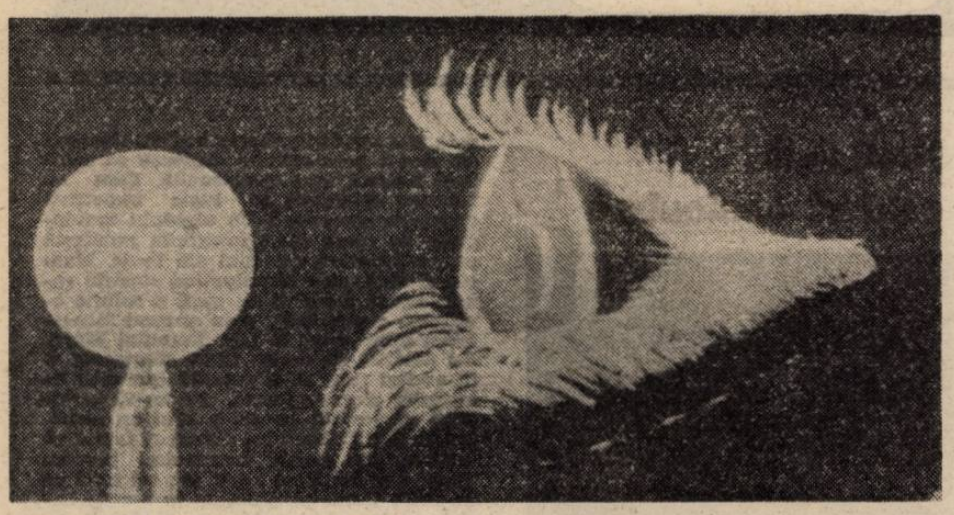

ORIGINILE MEDICINII NATURISTE

Vorbind despre acutizarea spiritului său de observație, omul primitiv a observat că un rîs, respectiv acea specie de mamifer sălbatic din familia felinelor, mai mare decît pisica sălbatică, atunci cînd este rănit, își prepară de unul singur din anumite plante, pe calea masticației, un pansament sui-generis, cu care își linge rana dureroasă. Și tot același om primitiv a mai observat că, un alt animal, și anume nevăstuica (mamifer carnivor cu corpul lung și subțire), se rostogolește peste frunzele de pătlagină, atunci cînd se impune necesitatea de a se bate cu vipera. Or, cercetări ulterioare, au demonstrat că frunzele în cauză posedă, într-adevăr, în structurile lor certe principii farmacologice, care atenuează sau chiar anihilează nocivitatea cunoscută nu numai a veninului de viperă, ci chiar și a aceluia de șarpe sau de albină.

Pornind de la aceste exemplificări am ajuns în domeniul pasionant al otrăvurilor naturale. Vă puteți imagina cît timp a trebuit să treacă pînă ce omul a ajuns să se fixeze asupra curarei, adică asupra acestui extract brun, atunci cînd este uscat, provenind de la diferite specii de Strychnos, și care conține anume alcaloizi, extrem de toxici, printre care se află și d-tubocurarina, care duce la inevitabila paralizie a musculaturii striate. Se consideră că această otravă a intrat în posesia omului, prin mijlocirea indienilor, care populau cîndva pădurile ecuatoriale din bazinul Amazonului și al Orenocului, indieni care de sute de ani, desigur, erau în căutarea unei substanțe, extrem de toxice, în care să-și înmoaie vîrfurile săgeților, cu ajutorul cărora răpuneau vînatul, sau să se apere de dușmani. Conchistadorii spanioli au fost pur și simplu stupefiați cînd au făcut cunoștință cu „această moarte zburătoare", căzînd din cer, silențioasă și nesîngerîndă, moarte care se datora curarei, mai precis componentului ei — d-tubocurarina.

Abia în 1595, un oarecare Sir Walter Raleigh, a reușit să aducă în Europa primele eșantioane din această otravă. Din acel moment au mai trecut cîteva secole, pînă în 1938, cînd niște botaniști aveau să constate, în urma unor minuțioase cercetări, că otrava în cauză provenea de la liana din specia denumită Chondrodendron, ce făcea parte din marea familie a altor liane — familia Menispermaceelor. Iar, în continuare, exact ca în situația multor alte medicamente moderne, **a fost nevoie de spiritul aventuros al exploratorilor, de curiozitatea științifică a etnografilor, de perseverența naturaliștilor și a botaniștilor, de răbdarea ieșită din comun a chimiștilor, apoi de știința precisă a farmacologilor și, înainte de orice, de spiritul acut de observație al oamenilor primitivi din diversele colectivități umane, valorificat la maximum pe parcursul a numeroase secole, care a dus la reperarea otrăvirii indienilor din bazinul vast al Amazonului ca și al Orinocului. Reperarea unor alte substanțe active din diverse alte plante, a permis producerea altor medicamente.**

Pe această cale s-a ajuns la crearea grupului compact al medicamentelor curarizante, care produc o întrerupere temporară a transmiterii influxului nervos, fapt de cea mai mare importanță pentru practica medicală, mai ales că prin această întrerupere, nu era prejudiciată excitabilitatea mușchiului în cauză. Pe aceleași căi, s-a ajuns și la crearea grupului tot așa de compact și eficient al medicamentelor digitalice, apoi la ipeca, quinquina, coca, ca și atîtea alte substanțe active, necesare farmacologiei moderne.

ARCADIE PERCEK

ESTE BINE DE ȘTIUT

Epistaxisul sau hemoragia nazală a copilului este un incident neplăcut care sperie pe mulți părinți. Mai ales în cazul în care se repetă și cantitatea de sînge pierdută este relativ mare. Cauzele epistaxismului sînt multiple. Cea mai frecventă cauză este gratajul digital (copilul caută să-și elimine crustele din nas cu degetul). Alte cauze : expuneri prelungite la soare, unele boli infecto-contagioase ale copilăriei etc. Unii școlari își provoacă cu intenție epistaxisul ca un „truc" cînd vor să scape de orele de școală sau să obțină ceva avantaje de la părinți. Nu de puține ori hemoragia poate fi provocată și de un traumatism nazal, prin căderi, loviri, mici accidente în casă sau rutiere, la joacă sau în activități sportive. În aceste situații, examinarea de către orelist a copilului este obligatorie. Foarte rar epistaxisul poate fi și un simptom al hepatitei, purpurei trombocitare și a altor boli de sînge. Dar în aceste cazuri se observă și alte semne, care impun examene clinice generale și de laborator, mai ample.

Ce este de făcut ? Oricare ar fi cauza hemoragiei nazale la copil acesta va avea capul înclinat înainte (deci bărbia în piept) ; cu degetul se apasă aripa nasului (de unde curge sînge) pe septul nazal, pentru cîteva minute. Copilul va sta în șezut și nu culcat cum procedează mulți părinți și educatori cu acești copii. Nu ajută cu nimic *obiceiul* de a ridica mîna stîngă în sus și a sta *culcat* pe spate. În aceste situații scurgerea sîngelui ajunge în git, apoi copilul scuipă sînge vomează sînge și toată lumea intră în panică. În cazul continuării sîngerării — după acordarea primului ajutor la locul accidentului — copilul va fi consultat de un medic pediatru ORL, pentru prescrierea unui tratament corespunzător.

Examenele de laborator, pe care unii părinți le vor cu insistență, sînt necesare numai în cazul în care medicul apreciază că este posibilă existența unei afecțiuni de perturbare a coagulării sîngelui (hemofilia) sau a altor afecțiuni ce pun în pericol sănătatea copilului.

Dr. FILEA IOAN IVANA

întîmplări adevărate

În semn de recunoștință

Ștefania și Maria sînt două amice inseparabile, așa încît unde se află una se găsește și cea de a doua. Ștefania este o studentă din Germania, care învață la Institutul veterinar, iar Maria este o frumoasă vacă de rasă olandeză. Cînd a sosit sezonul de vacanță, pentru Ștefania, care se ocupa foarte mult de Maria, s-a ivit o mică problemă : trebuia să se despartă de Maria. În aceste condiții, Ștefania a făcut un gest deosebit : n-a vrut ca nici în timpul vacanței de vară să-și părăsească prietena și s-a instalat chiar la ferma în care trăiește Maria și unde de fapt își face lecțiile practice. În aceste condiții, nici nu-i de mirare (așa cum arată și fotografia noastră), că Maria a înțeles, în felul ei, să-și demonstreze recunoștința ei.

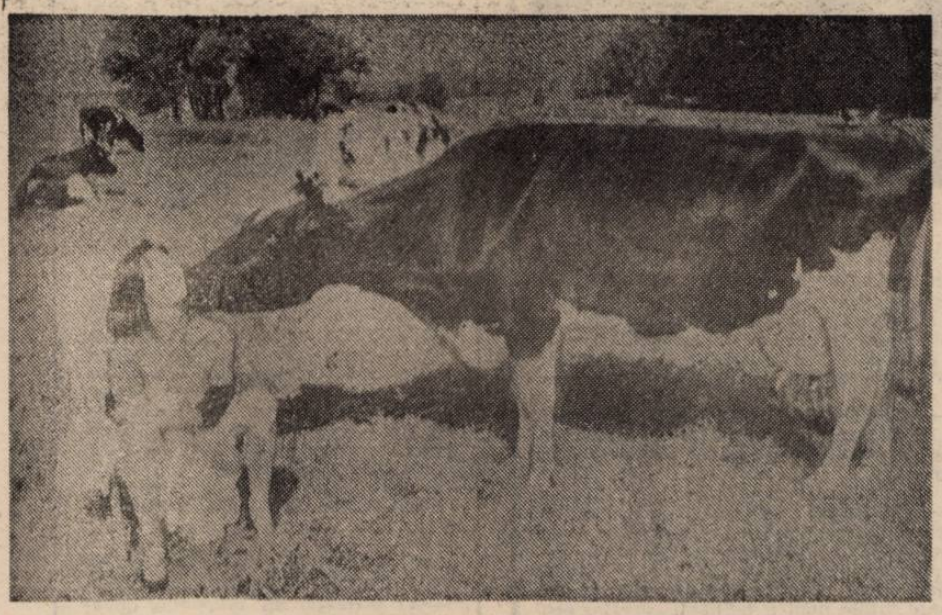

Gemenele inseparabile

Gemenele Monika și Loretta Konzet pentru a demonstra că împart orice problemă ca între... două surori, s-au prezentat la o festivitate legate pur și simplu printr-un... smoc de păr. Autoarea acestei originale coafuri a fost prietena lor Margaret, care la încheierea festivității a fost obligată să taie nodul pentru a reda „libertatea" celor gemene. Festivitatea a

avut loc într-un castel din apropierea orașului München și ea a constituit pentru surorile Monika și Loretta un prilej de a figura printre cei mai extravaganți musafiri, ele avînd avantajul de a se distinge printr-o îmbrăcăminte deosebit de frumoasă și elegantă (bineînțeles purtînd același model) cît și prin farmecul lor personal. Succes din toate punctele de vedere !...

Vacanță cu o mașină istorică

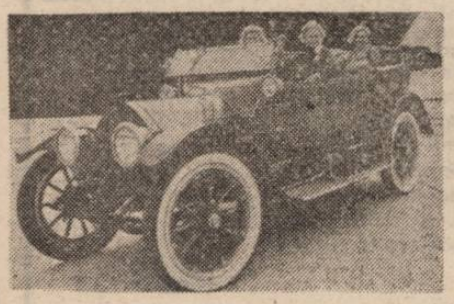

Trei femei din USA au entuziasmat întreaga Anglie atunci cînd din ziare s-a aflat că aceste întreprinzătoare reprezentante ale sexului frumos, Rene Jacoby, cu fiica sa, Gale, și nepoata ei, Summer, au sosit cu un vapor care transporta concomitent și un model de automobil Cadillac din 1913, unul dintre cele mai rare și scumpe automobile din lume. Entuziasmul britanicilor nu a izvorît numai din acest detaliu, ci din faptul că cele trei persoane feminine au sosit în Anglia pentru a-și petrece vacanța traversînd Marea Britanie de la un capăt la altul al țării, cu ajutorul acestui exemplar rar de automobil. Această aventură turistică nu se află la o primă încercare de acest fel, întrucît ele sînt cunoscute din anul 1965, și de atunci au luat parte la multe manifestări de întreceri cu automobile de epocă. Această încercare pare însă mult mai complicată din toate punctele de vedere.

În aceeași zi

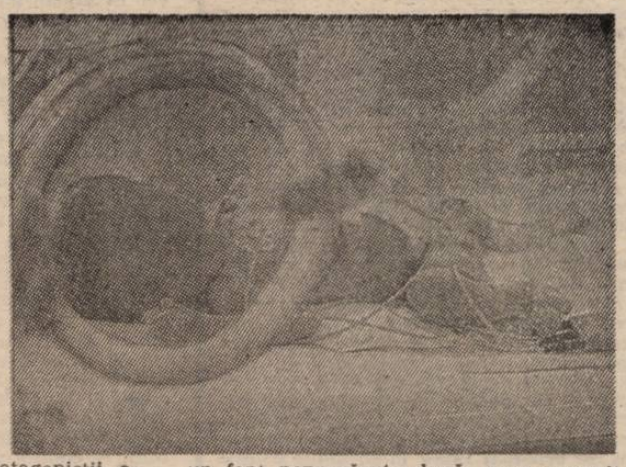

...Măritată și mamă ! Protagoniștii acestei întîmplări rare sînt Corro și Caterina Carraretto din Mestre. Fiind gravidă în opt luni, Caterina a ținut cu orice preț să se mărite cu logodnicul ei, Corro înainte de a se naște copilul lor. Dorința sa expresă s-a împlinit. După ceremonia desfășurată în fața primarului, conform tradiției, spre seară a urmat și masa festivă în prezența părinților, a rudelor și prietenilor. Dar, a intervenit un fapt neprevăzut : după ce s-a servit felul doi, Caterina a fost apucată de durerile specifice unei apropiate nașteri Internată urgent la maternitate, Caterina a născut un băiețel, care a primit numele de Michele. Întrucît cîntărea doar un kilogram și opt sute de grame, Michele a fost introdus într-un incubator. Astfel s-a încheiat neobișnuita festivitate de căsătorie a Caterinei Carraretto, poate unică prin desfășurarea ei...

Cînd sînt călduri caniculare

În această vară majoritatea țărilor europene au fost supuse unei calamități atmosferice nemaiîntîlnite de foarte mulți ani (atît prin durata lor prelungită cît și prin temperaturile foarte înalte). Oamenii au căutat prin diferite mijloace să combată această vară neobișnuită. Cum au încercat animalele să lupte împotriva căldurilor excesive ? Un exemplu convingător ne poate oferi fotografia publicată care înfățișează doi ciini din Paris, Muscia și Bull, care nemaiputînd suporta razele foarte fierbinți au găsit o soluție originală și practică : s-au aruncat într-un bazin aflat chiar în fața Turnului Eiffel. Au profitat de ocazie să se răcorească și în același timp să-și permită (probabil de bucurie) și unele jocuri. Să nu vă închipuiți că această soluție a avut un caracter singular. Este bine cunoscut faptul că cetățeni din marile metropole, precum Paris, Londra, New York etc. nu ezită ca în zilele toride să plonjeze în marile bazine cu havuzuri pentru a se răcori.

Un cîine de vînătoare își ucide stăpînul

O întîmplare aproape incredibilă s-a petrecut în Suedia. Lars Ingvar (48 ani), a fost ucis de un glonț care a pornit chiar din pușca lui de vînătoare, declanșat de cîinele însoțitor. Lars era însoțit de un prieten tot vînător, care la rîndul său era însoțit de un cîine. La un moment dat, în urma împușcării unei păsări, cei doi cîini s-au repezit împreună spre prada respectivă și, dorind fiecare să înhațe pasărea și să o ducă stăpînului ei, au început să se încaiere. Lars a încercat să-i despartă dar, din nefericire, cîinele său a sărit exact pe arma lui Lars care se afla pe pămînt și fără să vrea a agățat cu un picior trăgaciul armei. Proiectul plecat din pușcă, l-a lovit pe Lars, care a decedat pe loc.

RENUMITELE MĂRCI:
MEGAVISION, MITSUBISHI, SHARP, SONY, SAMSUL, SANYO, DAYTRON, TEC, SAMSUNG, GOLDSTAR
le găsiți la
MEGAVISION
Multe alte produse de tehnică superioară:
▼ Televizoare color cu diagonala de la 36 la 74 cm;
▼ Video playere cu înregistrare și videorecordere 2-3 sisteme - PAL, SECAM, NTSC;
▼ Jocuri TV, aparatură WALKMAN, mono și stereo;
▼ Echipamente recepție sateliți inclusiv antene parabolice;
▼ Combine muzicale, radiocasetofoane simple sau duble;
▼ Receptoare audio, pick-up-uri semiprofesionale;
▼ Amplificatoare audio de la 40 la 160 W/canal;
▼ Sisteme audio-deck;
▼ Casete audio și video de calitate superioară;
▼ Produse electrocasnice, mixere, frigidere, tuburi fluorescente albe și colorate, LVM mari, lămpi sodiu, lămpi lumină neagră, toate tipurile de baterii etc.;
Vizitați-ne și nu veți regreta!
Bulevardul I.C. Brătianu - 39 (Piața Unirii) tel. 12.01.00.
Calea Victoriei 122 tel. 50.38.55.
Șos. Ștefan cel Mare nr. 2 tel 11.97.39.

magazin publicitate

verificati-vă cunoștințele

OLIMPIADA DE LA BARCELONA

În cele ce urmează, nu ne vom referi la sportivii care au participat la această olimpiadă, ci la cu totul altceva.

După cum se știe, întreaga manifestare sportivă a fost transmisă pe tot globul prin radio și televiziune.

La deschiderea festivităților, cît și la sfîrșit, au apărut pe marele stadion olimpic cîțiva cîntăreți celebri, care au executat unele cîntece. Oricît de puternice ar fi fost vocile lor, acolo, pe imensul stadion, poate că de-abia ar fi putut fi auziți în primele rînduri ale tribunelor. Totuși, fără ca acești cîntăreți să aibă în mîini vreun microfon, sau ca acesta să fie atașat la reverul hainei, vocile lor s-au auzit pe întregul stadion și în tribune, datorită existenței instalațiilor de amplificare sonoră electronice și a numeroaselor difuzoare, răspîndite în diverse locuri.

V-ați întrebat, oare, cum au fost posibile astfel de transmisii sonore, de pe stadion, fără nici un fel de microfon? Este o primă întrebare pe care v-o propunem.

În altă ordine de idei, știind că distanța de la Barcelona pînă la București, în linie dreaptă (de fapt curbă, urmărind curbura Pămîntului) este de circa 2.000 km, se pune următoarea întrebare: cine a auzit mai întîi semnalele sonore generate de difuzoarele de pe stadion, cei din tribune, sau toți ceilalți, care au urmărit toate emisiunile la radio și televiziune?

Întrebarea pare paradoxală dar, în realitate, nu este deloc așa. Veți vedea.

În sfîrșit, o ultimă întrebare. Ați văzut că la terminarea olimpiadei, la două microfoane chiar pe stadion, au luat cuvîntul primarul orașului Barcelona și președintele Juan Antonio Samaranch. Cum a fost totuși posibilă această performanță, astfel încît microfoanele să nu fie perturbate de sunetele puternice simultan generate de pe stadion?

Dacă aceste întrebări vă ridică probleme, oricum, răspunsurile le veți afla din rubrica viitoare.

(Răspunsurile în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

FOCUL

1. După părerea specialiștilor, se apreciază că oamenii primitivi au trecut la folosirea focului cu peste 1 000 000 ani în urmă.

2. Aceste opinii ar trebui să se modifice, deoarece, în urmă cu circa trei ani, s-au descoperit urme rămase de la focuri făcute într-o grotă de la Swartskrans, din Africa de Sud, care au fost datate cu 1,5 milioane ani în urmă. Cine știe, poate că Prometeu a trăit cumva chiar mai de demult?

Ing. LIVIU MACOVEANU

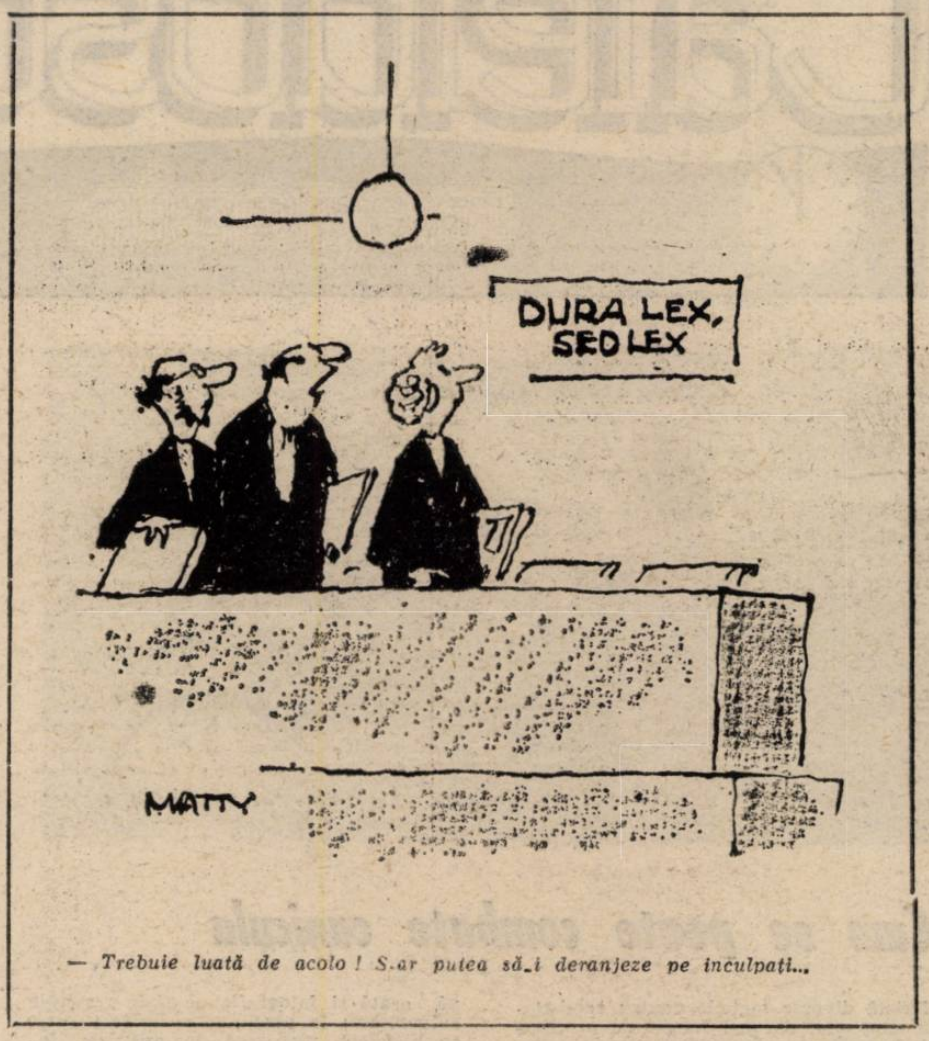

— Trebuie luată de acolo! S-ar putea să-i deranjeze pe inculpați...

Test

APARENȚE

Aparent, cele două desene nu au nimic comun, să-i spunem din punct de vedere grafic. O examinare atentă a lor vă poate duce la constatarea că, totuși, între ele există cinci elemente grafice identice. Le puteți afla?

(Soluția în numărul viitor)

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

UNUL DIN ȘASE

Desenul numărul 3.

ARABESCURI

de ȘTELIAN FILIP

BUNĂTATE

Omul acesta
Merge
Pînă acolo
Cu bunătatea,
Încît e-n stare
Să le-nțeleagă
Altora
Pînă și
...Răutatea!

PERSPECTIVĂ

Cel care
Se cocoață
Pe culmea
Puterii
Nu mai are
În față
Decît
Perspectiva
...Căderii!

RENAȘTERE

El nu-i
Pasărea Phoenix
Ci — un mult
Mai strașnic soi:
Renaște
Totdeauna
Din propriul său
...Gunoi!

FULGURAȚII

- Să invidiezi pasărea rotită-n tării, și s-o plîngi pe cea secerată de gloanțe!
- Lacul nici nu clipește, să nu tulbure grația lebedelor.
- Nu se găsise nici un animal la Zoo, dispus să treacă în arena circului.
- Cei prea tineri, aud mereu mai întîi vocea inimii...
- Cu ochii la nori, nu poți auzi poveștile (ploii) ierbii.
- E mai înțelept uneori a face un bine unui om rău...
- Și pasărea se uită atentă în jur, înainte de a-și alege locul cuibului
- Razele soarelui mîngîie cel mai adînc sufletul unui convalescent.
- Pentru mulți, singura muzică divină e sunetul banilor!
- Nu te chinui să explici dușmanului dreptatea ta — vei sfîrși prin a crede și tu mai puțin în ea!

CRISTIAN MARINI PETRE

FEL DE FEL

● **Doit** este denumirea unei monede de cupru și aliaj de cupru care a circulat în Olanda acum circa o jumătate de mileniu. Constatîndu-se utilitatea acestei monede, în Anglia s-au pus în circulație asemenea monede în timpul reginei Elisabeta I (1533—1603), cu o valoare de optime dintr-un penny.

● **În regiunea** Friuli din Italia există o frumoasă tradiție: în prima zi a lunii mai, tinerii depun cîte un ghiveci de flori pe marginea ferestrei caselor unde locuiesc iubitele lor, iar fiecare floare are semnificația sa.

● **Suprafața** frunzelor unui fag vechi de 100 de ani, înalt de 30 de metri și avînd o circumferință de 20 metri, reprezintă o rezervă excepțională de oxigen. S-a constatat că un asemenea copac poate produce 50 de kilograme de oxigen la fiecare 24 de ore!

● **La finele** secolului trecut, americanul James Northrop a realizat un război de țesut complet automat care funcționează și în prezent.

● **Funeraliile** lui Winston Churchill, desfășurate la catedrala Sf. Petru din Londra, au fost transmise în direct de televiziunea engleză (30 ianuarie 1965) și preluate și de alte posturi. S-a apreciat că funeraliile au fost urmărite de peste 350 milioane de persoane.

● **O rață sălbatică** depune între 6 și 16 ouă pe an. Cele domestice în schimb, ajung să depună, anual, circa 200 de ouă.

● **Cea mai veche** cursă automobilistică (pe bază de regulament) de fapt prima ediție a întrecerii denumită „Tourist Trophy" s-a disputat la 14 septembrie 1905, pe insula Marr (Marea Irlandei).

● **În raport** cu numărul locuitorilor săi, Republica San Marino este țara cu cel mai mare număr de cinematografe: revine unul la 3 160 de locuitori.

● **Pentru** toate grupele sanguine existente cele mai comune sînt cele din grupa A. Conform unor date statistice recente, rezultă că 46 de persoane din 100 au grupa A. Grupa cea mai puțin răspîndită este AB.

● **Poziția** și forma unor diferite tatuaje pe fața femeilor din mai multe triburi din Sudan, indică rangul lor... social.

● **Un indigen** din insula Suva (Oceania), pe nume Kini Marawi posedă calități neobișnuite la cățărarea cocotierilor. El poate ajunge în vîrful unui cocotier înalt de 12 metri în numai 8 secunde.

● **Islanda** este o țară confruntată cu numeroase modificări geologice (fenomene vulcanice) care schimbă aspectul aproape integral al unor zone în timp foarte scurt: albiile unor ape, apariția sau dispariția unor dealuri etc.

PISCICOLĂ

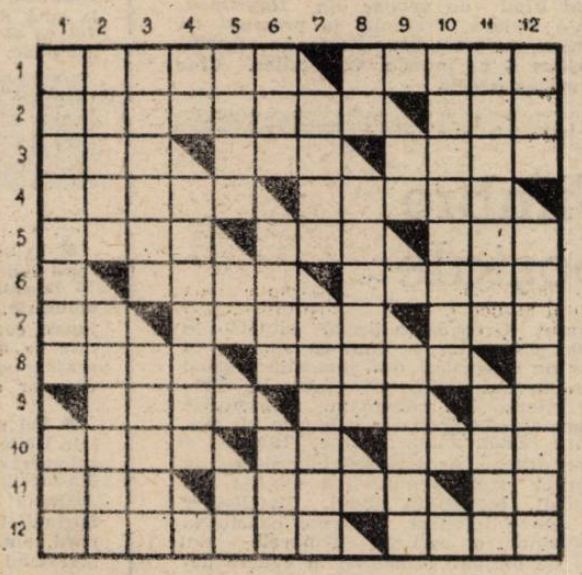

ORIZONTAL: 1) Mic peste de rîu... — ...și unul de baltă!; 2) Denumire dată mai multor pești de rîu deschiși la culoare — Se prind în undiță; 3) Cap de beldiță! — Norocoși în final! — Puiul mamei; 4) Nemișcat — Pește din familia sturionilor foarte apreciat pentru icrele sale; 5) Mioare (dim.) — Pod umblător pe ape — Navă; 6) Ou tematic — A trage un metal în fire; 7) Curele! — Instrument muzical — Un pește foarte slab...; 8) În acest loc — Nu-i rară; 9) „Semnalizator" pescărești — Setcă neterminată! — Margini de film!; 10) Zei casnici la romani — 13 foci! — Culoare; 11) Nume feminin — Au pești în ele — Alifie; 12) Pești din familia sturionilor cu o carne delicioasă... — ...și o „rudă" de-a lor!

VERTICAL: 1) Pește de apă dulce cu corpul alungit — Un pește „blînd". 2) Pești de rîu din familia răpitoarelor — Pești cu o carne foarte dulce; 3) Pești din „grupa mică" — Cel mai des întîlnit pește din băltile noastre; 4) Cap de biban! — Spaima oceanelor (pl.); 5) Element de compunere cu sensul „de toate" — Crap mijlociu! — Coadă de bibort!; 6) Popor slav — Poet național — Afirmă din undiță; 7) Nadă la pescuit — Verb tematic; 8) Coadă de cegă! — Cea mai mare „crescătorie" de pește din lume (pl.); 9) 23 moruni! — Neclintit (fig.); 10) Pestișor din apele curgătoare; 11) Creatori de icoane — Alungă pescarii de pe lac... 12) Capătul debarcaderului! — Specialitate culinară tematică. Poftiți la masă!

Dicționar: Etira, Lari.

GHEORGHE VĂDUVA
Cîmpulung

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

PE URMELE LUI CRISTOFOR COLUMB

ORIZONTAL: Palos — Genova — Aderca — Gomez — Maria — Aer — Do — I — Antile — Mer — Np — O — Na — Rațe — Tescui — Nina — Seo — Tea — U — O — ACR — Cîrma — Cs — Roia — Acostat — Ade — Italieni — Io — Atosi — Mar — Arimari — Vele.

POȘTA REBUS

VASILE IFRIM — Focșani: bine realizat careul „Noaptea". Păcat că are grila de lo/lo... **PAUL BĂGNEANU — București**: am reținut careurile „Băuturi" și „Marină". **CORINA LIAN — Mediaș**: lăudabilă tentativa ta de compunere a unui careu dar, pînă la publicare mai ai mult de învățat. Perseverează... **PETRU PARDAU — Botoșani**: „E toamnă iar" va apărea pe 26 septembrie.

MARIAN MINCULESCU

Nr. 36 (1820) din 5 septembrie 1992

Caleidoscop

magazin

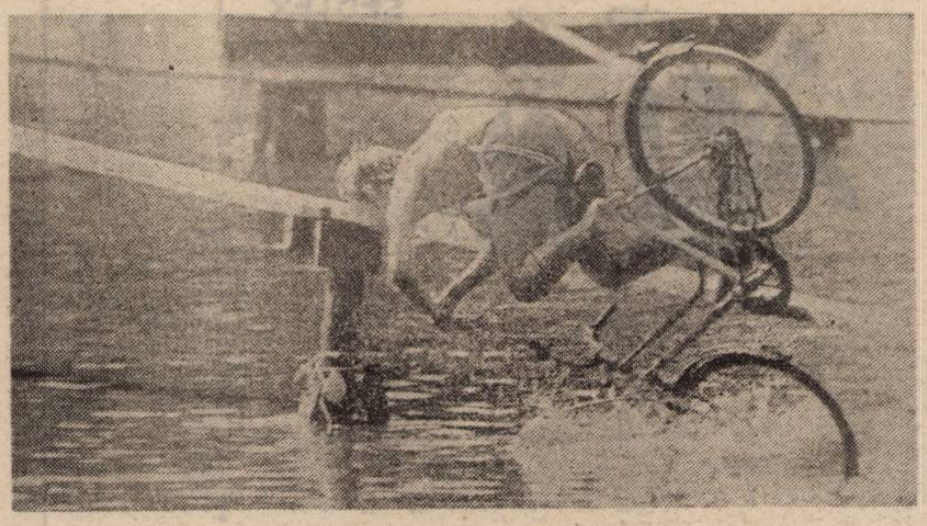

Cum se poate combate canicula

Există diverse metode pentru combaterea canicule, dar cel folosit de profesorul de geologie Larry Sakanussen, din Islanda, este probabil unul dintre cele mai insolite. Neputînd renunta la cursele sale de bicicletă dar neputînd suporta nici marile călduri care s-au abătut și asupra Irlandei, Larry Sakanussen (așa cum vă arată și fotografia) a găsit o soluție salvatoare ; la terminarea fiecărei curse cu bicicleta, plonjează în apă cu inseparabilul lui mijloc de locomoție. Probabil că are nevoie și bicicleta de o baie răcoritoare.

„Doriți o porție de... crocodil ?"

Ultima, deci cea mai nouă preferință culinară a americanilor este.., carnea de crocodil ! Această înclinație pare că-și face loc cu o deosebită viteză și în Europa. Se pare că primii care au adoptat această „modă" sînt francezii. Nici nu-i de mirare că datorită cererii aflată în creștere s-au creat numeroase creșcătorii de crocodili, susținătorul acestei acțiuni fiind un primar din Hagetmau, Alain Dutoya. Preferată în prezent cu pasiune de americani carnea de crocodil a ajuns și pe mesele francezilor. Cine va prelua ștafeta ?...

Timbre poștale...

Statul Grenada, o insulă situată în Marea Caraibilor, a ținut să onoreze o serie de celebrități din domeniul muzicii rock, lansînd o serie de timbre de diferite valori. Vă prezentăm respectivele timbre avînd imprimate chipurile lui Madonna, Elton John, Whitney Houston și Lionel Ritche. Această emisiune deosebită dedicată stelelor muzicii a suscitat un deosebit interes în rîndul filatelistilor din lumea întreagă, deoarece emisiunea reprezintă o raritate. Timbrele sînt greu de obținut avîndu-se în vedere depărtarea locului de emisie, ceea ce va duce la scumpirea rapidă a prețului inițial, implicit la creșterea valorii lor.

TELEGRAME

■ **În Africa subsahariană cirezile de vite contribuie la procesul de deșertificare, consumînd vegetația și așa modestă a pămînturilor aride.**

■ **Din cele peste 50 milioane de decese care se produc anual în lume, 46,5 milioane pot fi atribuite direct unei maladii.**

■ **Peste un miliard de persoane, adică 20 la sută din populația mondială, suferă de o boală, susțin surse provenind de la Organizația Mondială a Sănătății (OMS).**

■ **Cine sînt cei mai mari consumatori mondiali de CFC (clorofluorocarboni) ? S.U.A. deține 33 la sută din producția mondială, la fel ca statele membre ale Pieței Comune.**

■ **La sfîrșitul secolului XX, orășenii lumii vor fi în proporție de 52 la sută din totalul populației mondiale. În anul 2030, se va ajunge, conform prognozelor elaborate de demografi, la o populație orășenească de 60 la sută. Atracția orașelor este irezistibilă.**

■ **Cel mai mare „oraș" din Statele Unite și al doilea din lume este aglomerarea urbană New York — Philadelphia. Ea se întinde pe o distanță de 400 km, de la orașul Springfield (Massachusetts), în nord, pînă în nord-estul statului Maryland, la sud, pe o suprafață reprezentînd de 1,2 ori regiunea Ile de France (14.150 km²).**

■ **Situația economică și socială, dar și capacitatea de a menține, întreține și ocroti bazele naturale ale vieții rămîn a fi probleme prioritare ale omenirii. Pe măsura trecerii timpului, ele devin și mai urgente.**

■ **Ca urmare a dovezilor din ce în ce mai convingătoare că atmosfera terestră se încălzește prin așa-numitul efect de seră, producția de electricitate prin descompunerea atomilor se bucură de un nou interes în lume. Spre deosebire de cărbune, și petrol, energia nucleară nu produce nici ploaie acidă, nici bioxid de carbon, acuzate că poartă în cea mai mare măsură vina încălzirii treptate a planetei.**

■ **Caracteristica mediului urban este supraîncălzirea excesivă a aerului, datorită în mare parte gradului ridicat de reflecție, inerției termice ridicate a materialelor din care sînt construite străzile și clădirile care reprezintă peste 75 la sută din suprafețele unui oraș.**

Faceți cunoștință cu Zorba

Fără îndoială că autorii cunoscutei „Cărți a recordurilor" nu-l vor scăpa din vedere în viitoarea ediție pe cîinele „Zorba", considerat drept cel mai mare și mai greu din lume. Acest uriaș cîine aparține magnatului englez Chris Eraclides și posedă următoarele date : cîntărește 143 de kilograme și are o lungime de 2,51 metri de la nas la coadă. Cînd Eraclides a cumpărat cîinele, părea un cîine normal sub aspectul fizic, avînd doar șapte kilograme. Dar Zorba s-a dovedit un gurmand nemaipomenit, devorînd cu nesaț porțiile sale de mîncare, ceea ce a dus inerent la o dezvoltare fizică cu totul ieșită din comun. Anii s-au scurs în același ritm de poftă de mîncare și la vîrsta de opt ani Zorba este un adevărat fenomen al naturii. Se spune în glumă (dar nu-i departe de adevăr) că atunci cînd este scos la plimbare prin oraș, traficul de persoane se blochează nu numai datorită dimensiunilor sale, ci și curiozității pe care o provoacă în rîndul trecătorilor.

„Scuzați, dar nu avem loc!"

„Îmi pare tare rău, dar sînteți mult prea mare pentru a putea călători cu acest autobuz scuzați dar nu avem loc pentru dvs.", se presupune că i-a spus șoferul micului elefant care, fără să țină seama de dimensiunile sale încearcă să pătrundă în autobuz. „Eroul" nostru nu este un necunoscut pentru londonezi. Cine îl întîlnește pe stradă știe că este vorba de Mursy, că pachidermul trăiește în parcul geologic din Londra și că spre deosebire de colegii săi, are „permisiunea" zilnică să facă o plimbare în jurul parcului. Mursy este un elefant cuminte, înțelegător și disciplinat. El a fost și eroul unei întîmplări care i-a adus un plus de celebritate și un substanțial premiu : a salvat de la moarte un copil care era gata să fie călcat de un automobil.

Mozart îl inspiră pe japonezi

S-ar putea ca acest lucru să nu fie pe placul tuturor : cu prilejul bicentenarului morții lui Wolfgang Amadeus Mozart, fundația cu numele compozitorului a decis să încredințeze unui muzician japonez, Shigeaki Seagusa, sarcina incredibilă de a termina ultima simfonie a lui Mozart. O adevărată aventură pentru maestrul nipon născut în 1942, autor de opere, oratorii, simfonii și muzică de filme. Începînd din 1987, numele lui Seagusa a intrat de altfel în analele muzicii, deoarece a utilizat instrumente japoneze tradiționale cum ar fi bambou, Koto, shimazen, sho. Bucata antologică realizată de Shigeaki Seagusa este prevăzută a fi prezentată anul acesta, la 5 decembrie, în faimoasa sală de concerte din Salzbur-

Paternitate inconștientă ?

Micuța Jessica are doar cîteva săptămîni dar posedă (desigur inconștient) o doză masivă de sînge rece moștenită de la tatăl ei, Jokling Boss Cassek, a cărei profesiune este vînător de aligatori. Desigur că micuța lui fetiță nu are nici cea mai mică preocupare pentru gestul inconștient al tatălui său. Această gură cu dinți teribili care este în stare să distrugă într-o clipă chiar un om robust, rămîne ca prin minune deschisă, deși Jokling Cassek a introdus în gura animalului o parte a corpului fetiței. Îndepărtați-vă frica și oroarea provocată de această scenă, întrucît nu-i vorba de nici un act de cruzi ci doar o glumă a vînătorului de aligatori, pentru că teribilul animal este mort și împăiat.

Citiți în numărul viitor :

Dezvăluire senzațională

ȘAPTE ANI APOCALIPTICI

BIBLIOTECA Județeană MUREȘ

magazin

SERIE NOUĂ – 71

ANUL XXXV ● Nr. 37 (1821) SÎMBĂTĂ 12 SEPTEMBRIE 1992 16 PAGINI 20 lei

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

STAREA DE SĂNĂTATE A ROMÂNILOR DEVINE TOT MAI PRECARĂ

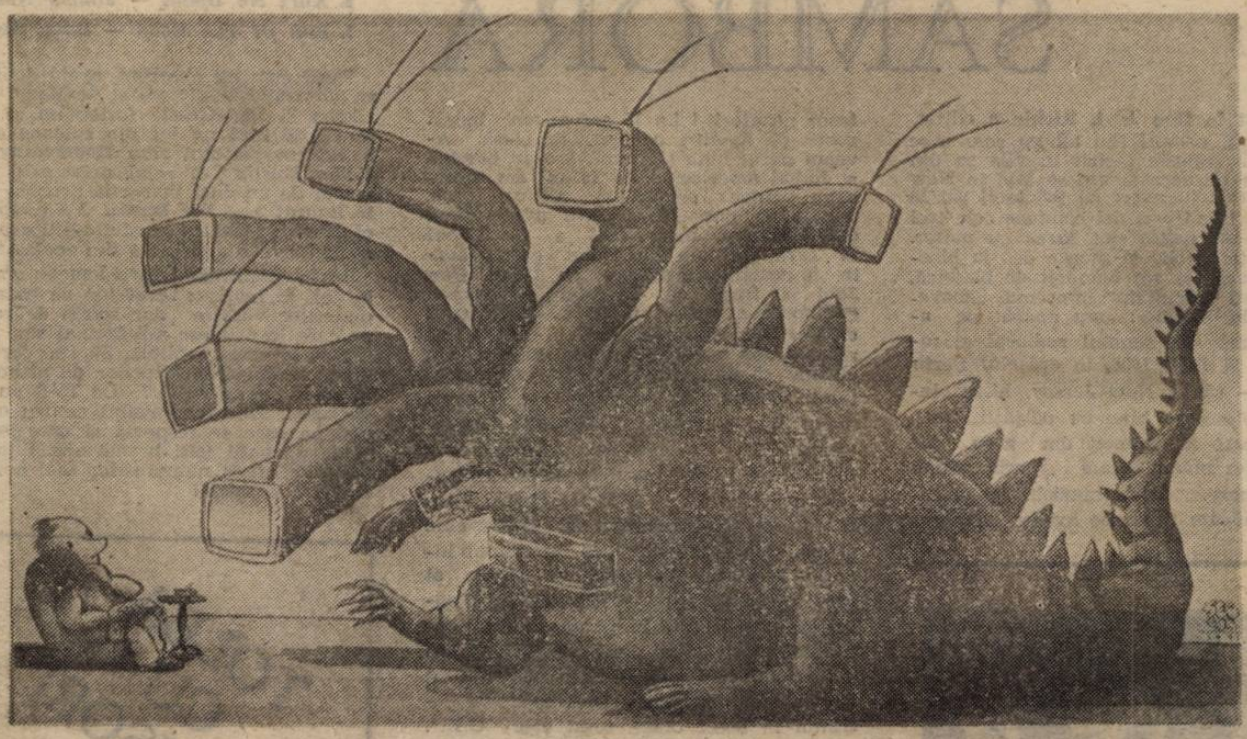

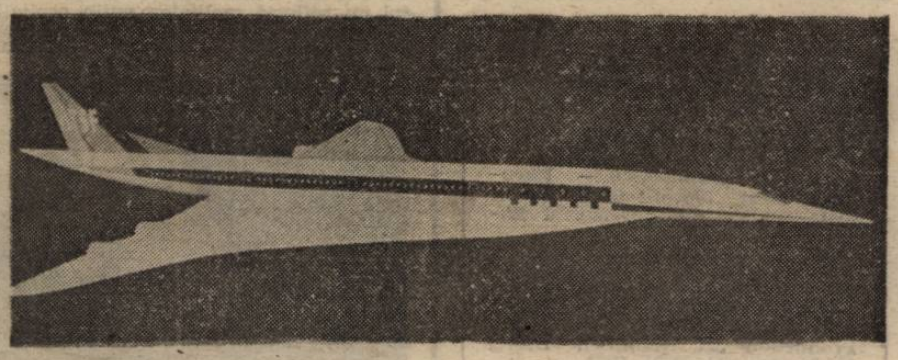

DE LA ROMA LA TOKIO ÎN NUMAI PATRU ORE!

MONT BLANC, UCIGAȘ FĂRĂ VOIE?

REGELE MERCENARILOR

POVESTIRE

VIOLENȚELE DE LA ROSTOCK ȘI COTTBUS, O PATĂ PE OBRAZUL GERMANIEI

Program TV

Biblioteca județeană MUREȘ TIRGU MUREȘ

music box

Rubrică realizată de MARIAN MINCULESCU

RICHIE SAMBORA

Chitarist în **Bon Jovi, Richie** a editat, anul trecut, primul său album solo. Are 32 de ani, trăieste fericit în vila sa din California (la această oră se află în New Jersey, unde lucrează cu prietenii săi la noul L.P. Bon Jovi), își conduce cele trei Mercedes-uri negre sau barca cu motor. Richie este catolic și merge des la biserică... Dacă tot am pomenit de biserică, vă invit să „ascultăm" împreună „spovedania" lui Richie : „am apărut pe această lume sub semnul zodiacal al racului, pe 11 iulie 1960, în orășelul Perth Amboy — statul New Jersey. M-am înțeles întotdeauna bine cu părinții mei, oameni care au muncit din greu. La școală mi-a plăcut, eram „mort" după istorie, sport și teoria muzicii. De la engleză chiuleam deoarece aveam un profesor nesuferit ! La 15 ani m-am îndrăgostit de Evellin, o colegă de clasă. Aveam părul lung și jucam grozav baschet și fotbal american... La 19 ani am încercat, pentru prima și ultima oară, marijuana dar „iarba" n-a avut vreun efect asupra mea. 1983 a fost anul în care mi s-a întîmplat ceva foarte important, întîlnirea cu John Bon Jovi și trupa sa. Ei cîntau la Fontane Casino iar eu am venit la Jon și i-am spus că sînt predestinat să cînt cu el. Am fost refuzat dar n-a trecut mult timp și m-a chemat să dau o probă. Așa a început totul... Trebuie să recunosc, îmi plac femeile (n.n., acum urma înșiruirea „caracteristicilor" dar cuvintele „periculoase" folosite de Richie m-au făcut să „cenzurez" acest pasaj...). Al doilea lucru interesant mi s-a întîmplat în 1987 cînd m-am îndrăgostit de Cher, în timpul lucrului la discul We All Sleep Alone. Al cărui producători am fost eu și Jon. Faptul că ea este mai în vîrstă și mai cunoscută decît mine n-a contat... Acum sîntem în 1992, primul meu LP a avut succes (n.n. Stranger In This Town — Străin în acest oraș), totul este O.K.". Ce-ar mai fi de spus ? Poate „Amin" !

Recunoașteți personajul ? În cluda costumației sale derutante, e vorba de o femeie, un mare rock-star. Totuși, e greu de recunoscut Paula Abdul, cîntăreața ce a repurtat un nou succes apărînd astfel înveșmîntată.

ALBUMUL SĂPTĂMÎNII

Back To Front – Lionel Richie

După o lungă absență din topuri, iată-l pe fostul membru al cvartetului The Commodores revenind spectaculos cu un LP care conține cele mai frumoase melodii interpretate de Lionel în cartea sa muzicală cărora li s-a adăugat o compoziție nouă Do It To Me (extras pe single, o piesă lentă cu un sax excelent !) Abordăm, acum, repertoriul disco prin My Destiny și vom rămîne în același perimetru (introducînd și ritmuri latino-americane) : toată noaptea All Night Long, o melodie care poate trezi invidia Gloriei Estefan... Ne întoarcem, totuși, în SUA și vom asculta trei slow-uri de mare succes, la timpul lor, **Easy** (cu o chitară magnifică), **Still** și **Endless Love** (celebrul duet cu Diana Ross), apoi reintrăm pe teritoriul muzicii de dans cu **Running With The Night** și **Dancin'On The Ceiling**. Acum urmează cea mai bună parte a „prăjiturii" pe care v-am pregătit-o astăzi, reprezentată de **Sail On**, **Hello** (is it me you looking for ?), **Truly** (I'm in love with you), **Penny Lover** (The first time I saw you/o, you look so fine/I have a feeling, one day you'll be mine — te văd pentru prima dată/o, arăți atît de bine/am sentimentul că într-o zi vei fi a mea. Frumos început, nu ?). Ne apropiem, din păcate, de finalul acestui disc dar nu-i vom spune „la revedere" lui Lionel înainte de a asculta ultimele trei perle din colecția sa : **Stuck On You, Say You, Say Me** și **Three Times A Lady** (hit din repertoriul The Comodores).

P.S. sîmbăta viitoare vă voi prezenta un LP de rock and roll. Pregătiți-vă de dans... O.K. ?

Top Ten „MAGAZIN"

10. **ABBA—esque — Erasure.**
9. **We Ain't Back — Bruce & Bongo.**
8. **How Do You Do — Roxette** (New entry).
7. **This Used To Be My Playground — Madonna.**
6. **3, 2, 1, Pump ! — Redhead Kingpin & The FBI.**
5. **I Should Die Without You — PM Dawn.** New entry.
4. **I'll Be There — Mariah Carey.**
3. **Who Is It ? — Michael Jackson** (remix).
2. **Ain't No Doubt — Jimmy Nail.**
1. **End Of The Road — Boyz Men.**

După cum ați observat avem două piese noi : noul single editat de Marie Fredrikson și Per Gessle (așteptăm și albumul...) și încă un hit din coloana sonoră a controversatului film **Boomerang** (cu Eddie Murphy în rolul principal), interpretat de un duet mare (la propriu dar și la figurat !) — **PM Dawn.** Vă reamintesc că Number One-ul acestei ediții a topului nostru este o altă piesă din același film...

Revin asupra unei „probleme" : am vrut, inițial, să realizez acest top pe baza propunerilor voastre dar zecile de scrisori pe care le primesc săptămînal sînt foarte sărace la acest capitol... Să fie oare de vină, nedifuzarea hiturilor de ultimă oră la posturile de radio ? De TVR nu mai vorbesc... Este inadmisibil pentru o televiziune care se respectă și care își respectă abonații (cîți îi mai are...) jalnicul program oferit numeroșilor fani pop-rock din țara noastră !

TOLBA CU SCRISORI

Laura Solomon — Sibiu, anunță înființarea unui fan club Angela Similea. Doritorii se pot înscrie la adresa : str. Rusciorului, bl. 73 B, sc. B, ap. 11, cod 2 400.

Gabriela Dumitrașcu — București : m-ai blocat ! Să-ți trimit toate textele din repertoriul Roxette ! ? Ai milă...

Carmen Rentea — Rm. Vîlcea : încearcă la TVR.

Mirela Dumitraș — Rovinari : Arnold Schwarzenegger, c/o Oak Production, 321 Hampton Drive, 203 Venice, CA 90291, USA.

Diana Rentea — București : ți-am scris.

Irina Coman — Herculane : Nu am date în plus față de acel articol.

Cristina Dana — Rm. Vîlcea : sorry...

Ehgen Spălnăcean — Rm. Vîlcea : ai primit scrisoarea mea ?

Doresc să corespondeze : George Costea, str. Caraiman, nr. 2, bl. G 7, sc. A, ap. 18, Constanța, 8 700 (cu fani Janet Jackson), **Millena Ciornei**, strada Narciselor Bl 10 Sc A Ap 3, Bacău, 5500 (18 ani, pe teme muzicale). **Nouraș și Poison Kid** așteaptă scrisorile fanilor Alice Cooper la adresa : șos. Ianculuui nr. 47, bl. 102 C, sc. A, ap. 5, București, 73376, sector 2. Nu-i lăsați... **Mariana Gheorghe, str.** Studioului nr. 20, bl. 23, sc. C, ap. 13, Buftea, S.A.I., 78910 (cu rapperi), **Cristina (17 ani) și Monica (18 ani)** așteaptă pe amatorii de muzică bună să le scrie pe adresa : str. Gladiolelor nr. 3 bl. 7 ABC, sc. 7 B, ap. 26, Alba Iulia, 2 500, Alba.

FLUCTE

Dispariția unei personalități

Cunoscutul industrias, inventator și iubitor de cultură Kurt A. Korber a decedat recent la Hamburg. Născut la Berlin, a fost una din marile personalități ale metropolei hanseatice Hamburg. În perioada interbelică a pus pe picioare o întreprindere model, ale cărei principii sociale de funcționare se situau la un înalt nivel. A fondat celebrul Cerc de discuții de la Bergedorf, a sprijinit financiar Opera din Hamburg. După cel de-al doilea război mondial, Korber a fondat la Hamburg-Bergedorf, pe un teren de numai 16 mp, societatea Hanseatische Universelle. Prin invențiile sale revoluționare, industria țigărilor a beneficiat de utilaje cu totul noi, deosebit de performante. Capitalul pe acțiuni deținut de fundația Korber este un organism de utilitate publică, care a consacrat pînă în prezent peste 100 de milioane de mărci în scopul finanțării proiectelor culturale și sociale. Beneficiile realizate de uzinele sale au servit la finanțarea formării de ingineri în domeniile artei, muzicii și teatrului la Hamburg.

Restaurări

Peste 3 000 de instituții culturale din landurile est-germane sînt subvenționate în acest an cu 1,6 miliarde de mărci, printre proiectele încurajate numărîndu-se restaurarea teatrului Goethe din Bad Lauchstadt, salvarea cimitirului municipal din Halle, renovarea edificiului Standhalle construit de celebrul arhitect Görlitz în 1912, amenajarea bisericii Marienkirche din Neubrandenburg, restaurarea teatrelor din Greifswald și Zwickau, a Muzeului Mării din Stralsund, a castelelor și parcurilor naționale din Worlitz-Dessau. Vor fi sprijinite și universitățile populare, bibliotecile municipale și regionale din estul Germaniei.

„DOCUMENTA '92" – Kassel

Cea de-a noua ediție a renumitei expoziții internaționale de artă „Documenta", ce se derulează în prezent la Kassel (Germania), găzduiește peste 1 000 de lucrări realizate de 190 de artiști din 38 de țări ale lumii. Arta prezentă la Kassel nu reflectă realitatea putin ospitalieră a epocii noastre, nu o pune sub semnul întrebării și nu o comentează. Valorificînd tema deja „tocită" a artei postmoderne : totul merge, dar nimic nu se mișcă. Cu alte cuvinte, arta internațională trăiește într-o lume imaginară. Fotografiile puse la dispoziție de DPA înfățișează două discuri solare cu un diametru de 2,6 metri, simboluri ale zeului egiptean al Soarelui, realizate de Dieter Himmelmann, și o piramidă gravată cu simboluri, operă a compozitoarei Roswitha Aulenkamo și sacii din piele de culoare neagră ai artistului austriac Flatz (jos).

ȘERBAN FILIP

Revista Magazin este realizată de CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" SRL

Autorizată prin sentința civilă nr. 382 din 4 aprilie 1991 a Judecătoriei sectorului 1 București, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerțului sub nr. J 40/2823/1991 din 8 mai 1991

CONT 40 10 10 85 00 (lei) 40 20 10 53 30 ($) 40 20 10 53 31 (D.M.) BANCA COMERCIALĂ „ION ȚIRIAC" S.A.

COMITETUL DIRECTOR : Dumitru FILIP (director general), George CUȘNARENCU, Ecaterina BĂTRÎNEANU, Paul IOAN, Mihaela DOROBANȚU (directori)

REDACȚIA : Piața Presei Libere nr. 1, telefon : 17.60.10/ 17.60.20, ADMINISTRAȚIA Editura Presa Națională S.A. TIPARUL : Imprimeria „CORESI" — București.

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona prin RODIPET S.A. — PO.BOX 33—57, Telex 11995 ; 11034, Fax 90 — 18.56.73 — București — Piața Presei Libere nr. 1 — România.

SERVICIUL DE DIFUZARE ȘI PUBLICITATE : 18.24.27.

Redactor șef : DUMITRU FILIP

Secretar general de redacție : GEORGE CUȘNARENCU

magazin

REDACȚIA : Dorel Dorian (șef secție), Ion Țugui, Manuela Spătaru, Șerban Filip (1612) ; Ecaterina Bătrîneanu, Mihaela Dorobanțu, Paul Ioan (șef secție), Aurora Popescu (1630) ; Irina Stoica, Melania Constantiniu, Delia Costea, Adrian Hoață (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu, Elena Ilie (1633).

SECRETARIAT DE REDACȚIE : Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuță, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692).

Manuscrisele și fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

MONT BLANC, UCIGAȘ FĂRĂ VOIE?

Celebrul masiv Mont Blanc a cunoscut o vară sumbră. În mai puțin de trei săptămîni, peste 20 de persoane și-au găsit moartea aici, numărul victimelor înregistrate de la 1 ianuarie ridicîndu-se la 63. La 13 August, un alpinist englez, victimă a unei căderi de la 50 m în masivul Drus, nu a rezistat nici el și, în ciuda eforturilor medicilor, a decedat imediat după ieșirea din spital. Avea doar 26 de ani. Deși Mont Blanc (4 810 m) nu este unicul masiv din Europa care își cere tributul său de vieți omenești, accidente ale alpiniștilor germani și elvețieni s-au înregistrat și în Alpi. Acest adevărat „acoperiș al Europei" a cunoscut în 1992 un nedorit „record". De la începutul anilor '80, în medie 40 de persoane își pierd viața în Mont Blanc, mai ales vara. Cu doar un an în urmă, în luna iulie, se înregistrau 8 morți și 79 de răniți. De ce am menționat anii '80 ? Pentru că începînd cam din această vreme Mont Blanc a devenit un loc predilect de petrecere a vacanțelor, o mult căutată destinație turistică, pantele sale stîncoase exercitînd un adevărat miraj asupra alpiniștilor. Și nu doar a lor.

Punctul de plecare îl constituie orașul Chamonix, leagănul alpinismului francez. Aici un pluton de jandarmi supraveghează fără încetare muntele. Membrii săi se află permanent în stare de alarmă. Elicopterele patrulează deasupra pantelor. Culeg rănițiii, îi duc la spital. De multe ori acești temerari supraveghetori își pierd viața pentru a salva pe a altora.

Chamonix numără la ora actuală 10 065 locuitori. În plin sezon însă, este literalmente invadat de peste o sută de mii de turiști. Sînt zile în care la înălțimi de peste 2 500 m „te lovești" de 10 000—12 000 de amatori de alpinism. Și, după cum spune directorul Oficiului de turism din Chamonix, Bernard Prud'homme, „aceasta se întîmplă doar într-o foarte redusă zonă din Mont Blanc. Există imense întinderi pustii, un spațiu destinat exclusiv ghizilor și amatorilor care beneficiază de o bună pregătire prealabilă".

Dar oare chiar așa stau lucrurile? Mulți dintre cei porniți „la atac" neglijează aproape complet echipamentul și nu acordă atenția cuvenită formei lor fizice. Au auzit ei că Mont Blanc ar fi un munte „ușor", și pornesc cu inconștiență să-l cucerească. Jandarmii îi întîlnesc de multe ori încălțați cu tenișI sau chiar în sandale. Și culmea, se mai întîlnesc și părinți care vor să-i ducă pe copii la altitudinea de 3 500 m ! Încă este vie la Chamonix inconștiența cu care în 1987 un tată plănuia să-l ducă pînă pe vîrful Mont Blanc-ului pe fiul său în vîrstă de numai doi ani și jumătate! „De dragul aventurii" — spunea el, dar din fericire a fost oprit în ultima clipă... prin ordin al Procurorului republicii !

Anul 1992 a fost însă de-a dreptul dezastruos pentru călători. O demonstrează și statisticile. La condițiile meteo și așa defavorabile s-au adăugat necazurile începutului de vară aparte, în care zile toride au fost urmate de intemperii, la care s-au înregistrat căderi de stînci pe versanții muntelui, mai ales pe fața de Nord. Iar pe lîngă accidentele datorate lor — mai ales fracturi craniene și diverse traumatisme — s-au adăugat „răul de înălțime", complicații acute legate de altitudine, de lipsa de oxigen... Peste un sfert din cățărători sînt de obicei obligați să se reîntoarcă din cauza durerilor de cap și a greșturilor.

Iată deci că inconștiența turiștilor, suprapopularea periculoasă a muntelui și, nu în ultimul rînd, condiții meteo nefavorabile, sînt în măsură să îngrijoreze factorii responsabili și să pună sub semnul întrebării sezonul turistic și chiar viitorul ascensiunilor pe Mont Blanc. Poate că alpiniștii amatori ar trebui să înceapă să învețe ce înseamnă de fapt modestia. De munte nu se poate rîde — în fața lui ești de multe ori dezarmat. Cum spune Bernard Prud'homme, care a fost și patron al Companiei ghizilor din Chamonix, „Escaladarea sportivă este singura disciplină în care ai ceva de învățat în fiecare an... Un stagiu scurt în tenis sau golf și poți spune că le stăpînești, cel puțin în linii mari. În alpinism însă, pentru a dobîndi cunoștințele necesare îți trebuie timp îndelungat. Cînd este vorba de munte trebuie să dovedești fidelitate. Și răbdare".

MIHAELA DOROBANȚU

„Eu văd cu ochii tăi"

Marea lui dorință este să devină un cîntăreț cel puțin tot atît de celebru ca idolii săi : Ray Charles și Stevie Wonder, cei doi cîntăreți negri privați și ei de lumina zilei, dar care încîntă prin aparițiile lor, mulți oameni. Micuțul Piercarlo Borsa din localitatea italiană Colnago di Cornate d'Adda este, în ciuda vîrstei lui fragede (nouă ani), un adevărat fenomen. Cu toate că este nevăzător din naștere la un ochi (pe cel de-al doilea l-a pierdut

acum cîțiva ani, în urma unei operații neizbutite), Piercarlo Borsa posedă o voce minunată. El a lansat primul său disc intitulat „Eu văd cu ochii tăi", care a obținut un succes nemaipomenit. Pasiunea lui pentru muzică și speranță de mai bine în viitor s-a concretizat prin faptul că el conduce la un post de radio, „Alfa", un program de muzică ușoară foarte apreciat de ascultători. Interesant este faptul că banii care i-au revenit lui Borsa de pe urma vînzării primului său disc au fost donați Uniunii nevăzătorilor din Italia. Specialiștii din Boston, oftalmologi desigur, nu au exclus cu totul posibilitatea de a-i reda vederea micuțului printr-o operație de transplant. Mai există o speranță pentru Piercarlo...

Inedit schimbător de viteze

Practicarea ciclismului este o îndeletnicire extrem de utilă în scopul menținerii unui bun tonus fizic și a evitării sedentarismului. Iată că specialiștii germani au pus la punct un nou sistem de schimbare a vitezelor prin rotirea încheieturii mîinii. Botezat „Aris Power Grip"

Fotografia furnizată de IN-Press înfățișează noul sistem de schimbare a vitezelor pentru biciclete „Aris Power Grip", produs de firma Fichtel & Sachs.

de către firma producătoare — Fichtel & Sachs AG, sistemul garantează schimbarea rapidă a vitezelor în condiții de securitate și precizie. Acest fapt permite alegerea directă, fără o etapă intermediară, a vitezei dorite, mîna bicicliștului rămînind în permanență pe ghidon. Ce mult a evoluat bicicleta în cei circa 175 de ani care s-au scurs de la inventarea sa !

Pneuri ecologice

Firma Michelin a făcut cunoscut că în următorii doi-trei ani întreaga sa producție de pneuri va fi ecologică, adică va permite reducerea efectelor poluante ale automobilului. Datorită unei noi structuri a cauciucurilor (al cărei secret este, în mod evident, strașnic păzit), fiecare automobil va realiza o economie de carburant de 3—5 procente, fără ca robustețea sau longevitatea pneurilor să aibă de suferit. De altfel, automobilele electrice prezentate de curînd la salonul automobilistic de la Danver (SUA) au și fost echipate cu acest nou tip de cauciucuri denumit XRE. Specialiștii apreciază că folosirea lor în Franța ar permite o economie anuală de 850 000 tone de carburant, dacă toate vehiculele ar avea astfel de pneuri.

Ministerul Tineretului și Sportului ROMÂNIA

LĂCAȘURI DE CULT RUPESTRE

Subcarpații de Curbură sînt renumiți nu numai prin marea varietate și frumusețe a peisajelor sale, prin ciudățenia unor forme megalitice de relief cu aspect antropomorf sau zoomorf, ci și prin multitudinea vestigiilor istorice care atestă o îndelungată și constantă viață materială și spirituală pe aceste pămînturi. Zona Aluniș — Nucu jud. Buzău este recunoscută pentru o serie de vechi lăcașuri de cult, biserici rupestre săpate în stîncă, locuri de reculegere și închinăciune, ce par a-și fi încetat funcționalitatea cu aproximativ două veacuri în urmă.

Ne vom ocupa aici de una dintre cele mai interesante și ciudate monumente rupestre din această zonă. Este vorba de Biserica „Fundătura", sat Nucu, comuna Bozioru.

Purtînd hramul Schimbarea la Față, situată la circa 2 km nord de satul Nucu, într-o pădure de fag, aceasta a fost la origine o stîncă stingheră, ca un meteorit, desprinsă probabil cîndva din culmea Crucea Spătarului, la poalele căreia se află. Cîndva, în timpuri pe care memoria scrisă nu le mai păstrează, această stîncă a fost scobită în interior și amenajată ca biserică, cu o nișă a altarului, alte două pentru proscomidie și diaconicon și un naos. Dimensiunile sale la exterior sînt în prezent următoarele : lungimea 6,50 m, lățimea 3,50 m, înălțimea 2,90 m ; iar în interior : lungimea 5,73 m, lățimea 2,10—2,40 m, înălțimea 1,90. În partea de apus se află intrarea cu deschiderea inițială de 0,90 m lățime și de 1,77 m înălțime. Datorită însă agenților naturali externi o bună porțiune din partea superioară a intrării s-a prăbușit de-a lungul anilor, deschiderea lărgindu-se pînă la 1,35 m. În peretele sudic au fost săpate două ferestre cu dimensiunile 0,50 / 0,45 și respectiv 0,42 / 0,40 m. O fereastră este de asemenea săpată și în peretele estic : 0,50 / 0,63 m. Pe pereții exteriori se observă clar o serie de adîncituri și șanțuri săpate artificial, care au servit inițial ca lăcașuri pentru grinzi de lemn. De altfel, o fotografie făcută de către Alexandru Antoniu în anul 1893 ne prezintă schitul „Fundătura" ca avînd un acoperiș de șindrilă în două ape, lung de aproximativ 10 m, acoperiș deja la acea dată în mare paragină. Tot pe pereții exteriori se mai pot vedea în unele locuri o serie de inscripții sau fragmente de inscripții în alfabet chirilic. La interior, pe peretele nordic a fost săpată o firidă. Tavanul este boltit și a fost dăltuit sub formă de cupolă — arc de cerc. Sub stratul de funingine se disting foarte clar urmele lăsate de uneltele de cioplit.

Pentru prima dată, „Fundătura" este pomenită ca lăcaș de cult (bisericuță) într-un hrisov din 12 ianuarie 1678. Nu există elemente de datare anterioare anului 1678, deși săparea ei poate fi presupusă cu mult anterior. Într-un alt hrisov de la 1783, se vorbește de „partea din Fundăturile numită Chinovia". Se întemeiase așadar o chinovie unde călugării trăiau în obște, ceea ce vădește că anterior ei viețuiseră izolați, ca schimnici. Este descrisă de către C. D. Aricescu la 1871 și de către Bazil Iorgulescu la 1892, care a mai putut găsi aici „un mare trunchi de fag, netezit puțin, avînd 12 scobituri pe margine, servind ca străchini, din care mîncau călugării la masa comună". La circa 500 m spre sud de „Fundătura", pe un platou (poiană) de 23 ha, în punctul numit „La Vornici" s-a descoperit ceramică feudală databilă în secolul al XVI-lea. În aceeași zonă fusese găsită și o monedă de argint (triplu gros polonez) bătută la 1504.

Referindu-ne din nou la întregul „complex ciudat de bisericuțe și chilii săpate în stîncă, mărturii ale unei viziuni monahale puțin cunoscute din țara noastră" care „perpetuează ecoul unor preocupări și viziuni demult dispărute", trebuie să reamintim că în cunoscutul „Dicționar al județului Buzău" din 1892, același destoinic cărturar care a fost B. Iorgulescu, invită la studiul acestor deosebite monumente, observînd asemănarea lor cu cele de la muntele Athos.

În 1871, Alexandru Odobescu, bun cunoscător al peisajului buzoian, face o „excursie arheologică" în această zonă, fiind însoțit de pictorul elvețian Henri Trenk. Acesta din urmă execută o serie întreagă de relevee în acuarelă asupra schiturilor rupestre, dintre acestea lipsind, din păcate, schitul „Fundătura" și „Peștera lui Dionisie". Odobescu face ample referiri la această excursie în „Tezaurul de la Pietroasa" și în „Pseudokinegheticos". În același an 1871, Odobescu scrie și o dare de seamă despre arta de la muntele Athos, în „Analele arheologice" din Paris, lucru ce pare a fi semnificativ.

Bisericuța „Fundătura", lăcaș în prezent dezafectat, rămîne una dintre cele mai fascinante monumente de artă veche românească. Păcat că el nu este reconsiderat ca atare, continuînd să rămînă — de altfel, ca și celelalte monumente rupestre din zonă — într-o stare de paragină constantă și deplorabilă.

Prof. CĂLIN TURCU

incursiune în paranormal

Dezvăluire senzațională

ȘAPTE ANI APOCALIPTICI

(Lumea celorlalți)

Îi rog pe cititorii care vor parcurge această convorbire să fie convinși că n-am inventat nici un cuvînt și nu i-am adăugat nici o frază și că sînt, alături de ei, la fel de uimit de tot ce mi s-a relatat. Evit orice comentariu, și voi desfășura scenariul de la primele lui momente, asumîndu-mi, ca în toate descrierile din fenomenologia paranormală de pînă acum, rolul de intermediar în această pagină.

Lucrurile au decurs astfel :

Luni dimineața, 25 august, cineva telefona de la aeroportul Otopeni și mă căuta la redacție. A răspuns o colegă. Cel care întreba de mine o ruga să-mi comunice că vrea să mă întîlnească. Aflînd despre telefon, m-am întrebat cine venise din îndepărtatul Tibet ca să mă caute pe mine ?

În aceeași zi, pe la prînz, a sosit în birou un tînăr. L-am privit o clipă în ușa camerei. Am înțeles imediat că fără să mă fi văzut vreodată, sau să-l fi văzut, mă recunoscuse. Într-adevăr, venea din Tibet. L-am întrebat cine l-a trimis la mine și mi-a spus că nu poate răspunde ; l-am întrebat de unde mă cunoaște — a ezitat să-mi spună. Totul mi se păruse în momentul acela nu ciudat, ci absurd !

Dintr-o circumspecție endemică am acceptat dialogul în ideea ușor ironică de a „pune la punct" cine știe ce fantezie sau plăsmuire paranormală, convenind în sine că, de vreme ce am descris atîtea evenimente incredibile, probabil cineva vrea să-mi ofere o fabulație în care ar transpare și farsa ! M-am întrebat foarte serios dacă meritam o asemenea farsă ! De fapt nu făcusem decît să descriu evenimente paranormale lăsîndu-le celor competenți să le explice, să le examineze, să tragă concluziile de rigoare. Mica mea arhivă de incursiuni în fenomenologia paranormală poate constitui pentru psihologi, psihiatri, psihanaliști, biologi, fizicieni, sau pentru teologi și exegeți ai gîndirii creștine o cazuistică interesantă de studiu și cercetare în ideea de a se recruta pînă la urmă acele răspunsuri care conțin în modul cel mai plauzibil un adevăr. Dar să revenim la oaspetele meu.

Tînărul sosit din Tibet este român. Se va prezenta singur în convorbirea care urmează. Reține figura lui de ascet, logica și seriozitatea cu care își exteriorizează excepționala experiență tibetană. Dacă prezentarea numelui și scurta expunere de început vă vor trezi suspiciunea, după prima întrebare trebuie să luăm relatarea în serios. Așadar, începem:

„Mă numesc Contele Incapucciato. Am avut extraordinarul privilegiu de a fi unicul român care a ajuns într-o lume subterană mult mai evoluată decît cea de la suprafață. Acolo, în acea lume, mi s-au dezvăluit multe mistere teribile ale Pămîntului. Nu are rost să plictisim cititorii cu amănunte nesemnificative. Voi expune pe scurt, totuși, cum am ajuns în Shambhala, lumea subterană..."

— Sper că veți fi de acord cu mine că prezentarea făcută mai sus nu va întîlni în cititori acel impact de credibilitate de care știu că aveți nevoie — după cum mi-ați mărturisit. De aceea vă rog să descrieți succint călătoria în Tibet...

„În anul 1986, imediat după catastrofa de la Cernobîl, am părăsit România, deși nu fără dificultăți. M-am îndreptat mai întîi spre India, fără să știu precis de ce. Ajuns în această țară, am petrecut mai multe luni de zile printre tot felul de oameni. De la cerșetori și pînă la faimoșii yogi. Astfel, prin intermediul limbii engleze am aflat de la un bătrîn yoghin de existența Shambhalei..."

— Shambhala era o intuiție ? Un loc, un itinerar pe care îl căutați ?

„Deși virstnicul indian nu cunoștea drumul spre lumea subterană, am fost îndrumat spre Tibet. Spre una din cele 22 de mănăstiri tibetane..."

— Dar un asemenea drum cere cheltuieli, un sprijin...

„Este necesar să menționez că în tot acest timp am rămas la limita supraviețuirii. Lipsit de orice confort elementar. O mînă nevăzută îmi călăuzea pașii..."

— Acum știu că ați ajuns în Tibet. Că ați ajuns la o mănăstire. Ce s-a întîmplat acolo ?

„La una din acele mănăstiri — nu are importanță numele ei —, am fost primit cu o doză de imparțialitate, poate firească. Călugării lamași m-au găzduit însă cum se cuvine. Dar cînd le-am explicat că vreau să ajung în Shambhala, nu mi-au oferit nici un detaliu. Șapte luni încheiate am stat la mănăstire și credeam că nu voi ajunge niciodată în Lumea de sub pămînt. Într-o zi, unul dintre lamași, dintre cei mai virstnici, a venit la mine cu o bucată de pergament. Fără nici un cuvînt mi-a dat pergamentul pe care fusese desenat traseul spre Shambhala..."

— Dăruirea acelui pergament semnifica de fapt și îngăduința de a vă îndrepta spre mister ?

„Despre mister mai tîrziu ! În ziua următoare am adunat alimente reci și, mulțumind șefului mănăstirii, conform tradiției, am pornit încrezător spre Shambhala..."

— Puteți face o descriere a drumului?

„Nu voi descrie drumul, ci doar momentul în care am ajuns. La un briu de stînci abrupte mi-am dat seama că, practic, erau inaccesibile. Mai multe ore în șir am căutat o spărtură în acele stînci pentru a trece de ele. În cele din urmă am găsit o gură de peșteră de un întuneric absolut ! Nu știam ce putea fi în peșteră, dar eram sigur că ea traversa stîncile. Am decis deci să intru în grota respectivă orice s-ar întîmpla. M-am lipit de peretele din stînga și, cu precauție, am înaintat. Trebuie să adaug faptul că acele stînci se află în nordul Tibetului, iar sfîrșitul lunii aprilie făcea să se simtă încă frigul în acel ținut inospitalier..."

— Curiozitatea mea vă sugerează de data asta să trecem peste drumul propriu zis. Unde ați ajuns ?

„În cele din urmă am ieșit la celălalt capăt al peșterii. Ochii mi-au văzut o vegetație abundentă și verde. Știam că sînt aproape de Shambhala. Instantaneu, am simțit o prezență străină, ca și cum cineva mă privea insistent. Am privit și eu într-acolo și am văzut un tînăr înalt, care totuși nu părea să semene cu oamenii obișnuiți..."

— Era deci o imagine vie, concretă. Cum arăta acel tînăr ?

„Purta haine albe și largi, lîngă el se afla o piramidă de sticlă, oarecum ciudată prin alcătuirea ei..."

— În ce sens ciudată ?

„În sensul că prin pereții piramidei se distingea o bizară alcătuire de fire roșii și albastre. Dar uluirea mea a crescut cînd străinul începu să-mi vorbească în cea mai curată limbă românească : „Știm cine ești și de unde vii. Te așteptam. Urmează-mă !"

— Cum ați reacționat ?

„Nu am pus nici o întrebare, dar între timp am remarcat că temperatura era cu multe grade peste zero. L-am urmat pe străin. Intrînd în piramida de sticlă, am constatat că se putea sta în picioare. Tînărul a ridicat mîna dreaptă, punînd-o pe un cristal cu reflexe verzui. Imediat de-a lungul firelor din pereții piramidei au început să circule spoturi mici de lumină. Mă aflam în fața unui miracol, sau, dacă vreți, în fața unei „tehnologii" total și incredibil de diferite de tot ce se cunoaște în lumea modernă. Mai tîrziu aveam să constat că presupunerile mele privind Shambhala erau cu mult depășite de realitate..."

— Deci ați pornit de la elemente cunoscute. Vom avea ocazia să le reținem în alt episod. Vă aflați de fapt în „altă lume". Cum arăta, ce era acea „altă lume"?

„Instantaneu, peisajul s-a schimbat. Ne aflam în apropierea unor clădiri — dacă e să le numesc astfel — de forme nemaiîntîlnite. Am înțeles că piramida de sticlă funcționa pe principiul teleportării. Dar de unde exista acolo atîta energie, nu am reușit să înțeleg la început !

— În clipa aceasta eu mă gîndesc la cititorii acestei rubrici. Înțelegeți că o asemenea descriere și un eveniment atît de senzațional, la urma urmelor, conține și riscul de a fi amîndoi considerați nesericși ! Îmi puteți satisface cît de cît nevoia de logică, orgoliul rațiunii ? Altminteri, ca prozator, aș fi îndemnat să vă concurez afirmațiile cu fabulații deloc mai prejos decît cele deja transerise...

„Îi rog pe cititorii revistei „Magazin" să nu considere cele expuse mai înainte drept fabulații! Ceea ce eu am trăit a fost o realitate la fel de palpabilă ca și apa pe care o bem. Numai că oamenii lumii moderne nu cunosc întregul ADEVĂR, ci numai părți mici din el, doar cîteva..."

— Cititorii sînt familiarizați cu fenomene paranormale. Dar tot ce mi-ați relatat ține de paranormal ?

„Omul modern s-a obișnuit să spună „paranormal", dar de fapt acest paranormal este parte integrantă din marele ADEVĂR. De altfel cine a citit Biblia — pentru a mă referi la Cartea Cărților — poate să-și amintească acel paragraf din Iov, în care se menționează existența lumii de sub pămînt, necălcată de picior omenesc păcătos !"

— Vă rog să vă continuați descrierea locului...

„Lîngă acele clădiri așteptau mai mulți bărbați. Unii erau tineri și purtau haine albe, cellalți erau virstnici și purtau haine azurii. Dar am observat totuși că era acolo un amestec de rase. Coborînd din piramida teleportoare, unul dintre bătrîni m-a întîmpinat spunîndu-mi, din nou într-o română perfectă : „Bine ai venit, omule. Te așteptam. Eu sînt Noron. Știm pentru ce ai vrut să vii aici. Vei cunoaște totul. Tu ești cel pe care îl vom trimite pentru a salva România — Țara Divină ! Țara ta va fi piatra de încercare a omenirii întregi, este „mecanismul" de finalizare a Marelui Plan !"

— Sînt cunoscute viziunile și previziunile cu sens identic sau asemănător de la Nostradamus la Sundar Singh. De data aceasta mărturisirea pe care mi-o faceți vă are drept mesager direct, desemnat. Este o „sarcină" colosală ! Ca om cu frica-lui Dumnezeu și creștin, dați-mi voie să fiu tulburat, profund tulburat de ce-mi spuneți. Vă rog să vă continuați incursiunea...

„În tăcere ne-am îndreptat cu toții spre cea mai apropiată clădire. Emoția și gîndurile mă cuprinseseră ca o mare. Cineva, undeva hotărîse ca eu să ajung în Shambhala, Lumea Celorlalți. Drumurile chinuite, pe care le înfruntasem pînă la Shambhala, meriteseră cu prisosință tot efortul. Ajunsesem în sfîrșit într-o lume total diferită de cea pe care o cunoșteam. Deasupra noastră domnea o lumină albicioasă, foarte plăcută, ce se întindea și pe orizontală..."

— Presupun că ați întîlnit lucruri extraordinare ! Cititorii sînt dornici să le afle. Vom continua ?

„Bineînțeles. Dar vreau să adaug că oricîte mi-aș fi imaginat despre posibilitățile celor din Shambhala, nu aș fi crezut că ei îmi vor dezvălui atîtea secrete! Ei însă știau acest lucru. Iar mai tîrziu aveam să constat cîtă dreptate aveau..."

ION ȚUGUI

N.R. Pentru cititorii noștri ale căror rezerve vor fi substanțiale și argumentate, textul poate fi considerat... o ficțiune de tip vizionar.

Semeni care ne pot alina suferințele

TESTUL DE MEDITAȚIE SUPRAVEGHEAT DE PE ALTE CONTINENTE

Numeroșii cititori ai revistei noastre care au efectuat cu săptămîni în urmă testul de meditație multidimensională prin inducție telepatică și care ne-au scris ulterior, salutînd în unanimitate efectele benefice asupra sănătății și stării psihice, pot participa de data aceasta la același test, supravegheat telepatic de vindecătorul basarabean care o vreme se va afla departe de țară. Dl. I.L. ne-a rugat să repetăm principiile programului incluse în test :

1. Poziția fizică (culcat, cu palmele îndreptate în sus sau șezînd, cu palmele pe genunchi, deschise în sus, coloana dreaptă relaxare). Ochii închiși sau întredeschiși, iar starea interioară însoțită de conștiința „Al Tău sînt, Doamne" ;

2. Recitirea în gînd a poeziei lui Eminescu, „Somnoroase păsărele", avînd în vedere funcția acestei poezii în procesul de relaxare și pace :

3. Conștiința de : În pace și dragoste, toată nădejdea și încrederea în Dumnezeu ; sentiment pătruns adînc în toată ființa cu sinceritate și convingere:

4. Relaxare interioară — relaxare exterioară, ambele efectuate prin „dăruire de sine" calmă și curată, eliminînd din gînduri orice perturbație, orice preocupare perturbatorie ;

5. Ascultare interioară — ascultare exterioară ; acest lucru se realizează printr-o concentrare detașată, fără nici un obstacol, ca și cum ne-am regăsi în noi înșine ființa mai puțin cunoscută și trebuie să o redescoperim, să o redobîndim :

6. Toată nădejdea și încrederea în Dumnezeu : „Facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pămînt".

7. Rămînem în starea meditativă rezultată din aceste puncte de test 25—30 minute, în timpul căreia vindecătorul basarabean va intermedia meditația multidimensională.

Programul acestui test se va efectua în fiecare miercuri între orele 22 și 22,30 în timp nelimitat.

Menționez că acest test va fi vegheat de vindecătorul basarabean începînd cu zilele de 15—16 din România, 20—21 din Atena, iar în continuare din Africa de Sud, Australia și America Latină, de pe alte meridiane unde va poposi — probabil — un an de zile.

Reușita testelor anterioare, efectuate la noi în premieră mondială, a condus la încercarea de a extinde testul prin inducție telepatică de pe alte continente. Dacă acest test de amploare continentală va da rezultate ca și primele concluzii ce se vor impune pot constitui o seamă de învățăminte în totul concludente și excepționale. Dar ce este important din punctul de vedere al vindecătorului I.L., este ca participanții să se încreadă și să nădăjduiască în Dumnezeu. „Eu sunt doar un simplu intermediar care prin rugăciune și deschidere sporită (inclusiv telepatică), mijlocesc spre deschiderea către echilibrare interioară și exterioară, către armonizare cu Dumnezeu în măsura darului pe care îl am" — este mărturisirea făcută de dumnealui înainte de plecarea din țară.

Redacția noastră așteaptă în continuare răspunsuri privind efectele acestei meditații planetare, după ce participanții vor efectua testul, fie un număr ilimitat de zile (în fiecare miercuri între 22 și 22,30), fie pe parcursul unui întreg an.

ION ȚUGUI

Un înger păzitor al copiilor

În Franța, circa douăzeci de copii sînt în fiecare an victime ale înecului. Cel mai adesea aceste tragice accidente se produc în piscine private. O clipă de neatenție și drama s-a produs. Pentru a spori securitatea copiilor Michel Matry, un inventator din Nisa, a pus la punct un co-

Ier antiînec. Denumit „Vigie — piscine", colierul este purtat de copil la gît și este prevăzut cu un emițător de unde captate în permanență de o geamandură receptoare situată la cîțiva metri. De îndată ce emițătorul atinge apa receptorul declanșează un semnal de alarmă. Sistemul propus este foarte eficace dar el nu poate înlocui supravegherea omului. Totuși două măsuri de precauție fac mai mult decît una singură !

De la Roma la Tokio în numai patru ore!

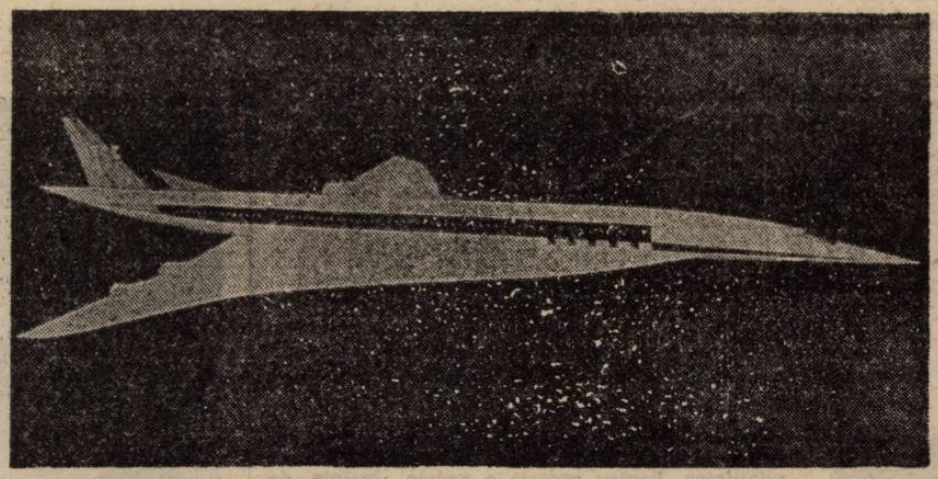

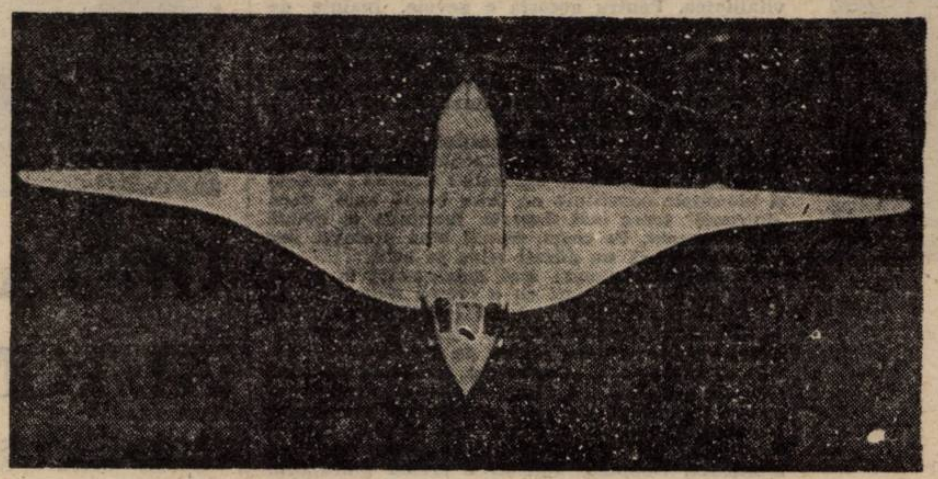

Nu peste mulți ani această prefigurare va deveni realitate. La numai patru ore de la servirea prînzului la un restaurant din centrul Romei, un pasager se va putea delecta cu un veritabil ceai japonez la un restaurant din Tokio. În primul deceniu al următorului secol, noul avion, la proiectul căruia se lucrează în prezent, va putea realiza înconjurul lumii într-o singură zi! Acest aparat, adevărată bijuterie a tehnicii și fanteziei umane, se numește ATSF, deși cei mai mulți sînt înclinați să-l denumească „Concorde 2". Noul supersonic reprezintă o reeditare a faimosului „Concorde", dar la alți parametri ai tehnologiei din aeronautică. Într-adevăr, „Concorde" a revoluționat tehnica zborului odată cu prima cursă, realizată în anul 1976, pe ruta Paris — New York și Londra — New York, stabilindu-se atunci un record mondial nedepășit pînă în prezent: 3 ore și jumătate pentru traversarea Atlanticului din Europa pînă în America, cu viteză de 2 500 kilometri la oră.

Viitorul succesor al avionului „Concorde" are toate condițiile pentru a pulveriza acest nemaipomenit record. Cele două prestigioase societăți aeronautice „France Aerospațial" și „British Aerospace" — care au realizat în comun avionul „Concorde" și-au luat ca asociați pe „Deutsche Airbus și colosii americani „Boeing" și McDonnel Douglas". Sînt, de fapt, cele mai prestigioase uzine aeronautice din lume. La ora aceasta, prețul estimat pentru realizarea noului avion supersonic de pasageri depășește 20 miliarde. Și pe măsură ce anii vor trece se vor adăuga alte miliarde de dolari. Intervievat de ziariști, ing. francez Philippe Pick, responsabilul noului proiect, a declarat: „Au fost puse la punct toate detaliile uriașei „păsări de oțel", care va aduce transformări radicale în domeniul aviației civile, în ceea ce privește rapiditatea călătorilor dintr-o margine la alta a lumii. În prezent, o călătorie pe ruta Roma — Tokio durează circa 14 ore. Noul avion va parcurge aceeași distanță în numai patru ore. El se va asemăna în exterior mult cu „Concorde", avînd aripi enorme și semănînd cu o uriașă pasăre de pradă în zbor. Vîrful avionului, în care se află carlinga, va fi mobil, ceea ce va permite pilotului o mai mare vizibilitate în timpul aterizării și decolării. Motoarele, adevărate bijuterii ale tehnologiei spațiale, vor fi în număr de patru și prin puterea lor extraordinară vor permite dezvoltarea unei viteze de peste 3 000 de kilometri pe oră. Spre deosebire de „Concorde", noul avion va putea să zboare fără escală peste 12 000 de kilometri, consumînd numai jumătate din cantitatea de combustibil necesară primului avion supersonic de pasageri. Noul avion va respecta toate normele internaționale cu privire la zgomot dar și în legătură cu afectarea stratului de ozon. Confortul în interiorul aeronavei va fi și el pe măsura noii construcții aeronautice. Scaunele se vor putea transforma în paturi. Ecrane de televiziune vor fi înglobate în spatele scaunelor. Cine dorește o anumită muzică o va putea asculta la cască. Cine va dori va putea să apeleze la telefoanele, telefaxurile cu care va fi dotat aparatul. La bordul avionului vor putea călători 300 de pasageri.**

GH. RUSSU

Litoralul, la sfîrșit de sezon

După canicula coplesitoare a verii se arată, în fine, mult doritele semne ale toamnei. Dar acestea nu par să-i tulbure cituși de puțin pe vizitatorii Litoralului, împătimiți admiratori ai mării.

Dacă mulți au adus critici îndreptățite Litoralului românesc, lăsat parcă în părăsire, în stațiunile Neptun și Olimp lucrurile au stat anul acesta, un pic mai altfel. Străzile, plaja, spațiile verzi, hotelurile și restaurantele dovedesc din plin mîna gospodarului grijuliu. Tocmai pentru a afla cum s-a reușit în acest sezon, să se ofere vizitatorilor un sejur cît mai agreabil, ne-am adresat domnului **DUMITRU FILIP, directorul S.C. Neptun-Olimp S.A.**

— Domnule director, în prima parte a sezonului Litoralul a fost cam pustiu... O explicație la îndemînă ar fi putut să fie nivelul ridicat al prețurilor...

— Desigur, prețurile au speriat la început vizitatorii însă, apoi, calculînd mai bine, nu li s-au mai părut atît de... înfricoșătoare, raportate la alte prețuri și chiar la nouile salarii. Cît despre noi, ne-am descurcat mai mult singuri! Am cumpărat utilaje, am contractat credite și am făcut investiții, am angajat chiar opt cosași care au făcut treabă bună. De la primării am obținut refuzul de a aproba instalarea tonetelor și chioșcurilor, mai mult sau mai puțin estetice, în acele locuri unde am considerat că urîtesc arhitectura, ambientul stațiunii... În privința serviciilor oferite în hoteluri nu ne-am situat chiar la înălțime, am lucrat tot cu personalul vechi. Nu avem alți oameni...

— Ați avut mulți turiști străini în acest an?

— Nu foarte mulți. Dar au venit din Grecia, din Italia, Franța, Bulgaria, C.S.I. Am preferat excursioniștii în grup, care plătesc serviciile „pachet". Inclusiv asistența medicală și un tur al Litoralului. Dacă vă gîndiți la o comparație cu alți ani mai... de demult, sigur, cifra străinilor poate să pară modestă însă am fost mulțumiți că „gheața" a fost spartă și cîștigul a fost dublu pentru că ei au reprezentat și vor reprezenta o bună reclamă pentru noi. Fiindcă veni vorba, reclama noastră a fost foarte slabă. A existat un singur ghid tipărit al Litoralului — și acesta, din păcate, editat în condiții grafice cu totul nesatisfăcătoare... Dar asta e! Oricum, sîntem optimiști pentru anii care vin și sperăm la un aflux tot mai mare de turiști din străinătate.

— Cîteva cuvinte pentru cititorii revistei noastre...

— Cititorilor revistei „Magazin", ca și tuturor vizitatorilor Litoralului, le doresc în viitor cît mai multe vacanțe plăcute, sperînd ca stațiunea Neptun-Olimp să devină — sau să se mențină — între locurile lor preferate de odihnă și agrement!

IRINA STOICA

JURNAL DE BORD — DESCOPERIREA AMERICII (IV)

Pornit în a treia expediție, Cristofor Columb avea să atingă continentul sudic al Americii. Dar soarta marelui Descoperitor va fi de data aceasta cea mai umilitoare, căci va deveni prizonierul propriilor lui supuși și se va întoarce în lanțuri în Spania. Rămăsesem în textul precedent la data plecării, 30 mai 1498.

● **Descoperirea insulei Trinidad (Sfînta Treime), la 31 iulie 1498. Columb atinge delta fluviului Orinoco, zonă pe care a numit-o Terra Gracia (Pămînt binecuvîntat). În imaginația sa, Descoperitorul susținea că această porțiune a globului reprezintă raiul pe pămînt.**

● Este descoperită Grenada, pe atunci locuită de indienii caribi, cunoscuți pentru ferocitatea lor. Columb nu va reuși să pună piciorul pe țărm, fiind respins de săgețile otrăvite ale băștinașilor.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Trinidad, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aproviziona cu apă și lemne de foc.

● Descoperirea insulei Margarita, în arhipelagul Perlelor, unde Columb a găsit o mare cantitate de perle, pe care le-a luat ca tribut de la băștinași.

● Descoperirea insulei Tobago, în fața căreia Columb a ancorat pentru a se aprovizi

marilor descoperiri se produce la 7 noiembrie 1504, în estuarul fluviului Gaudalquivir. Practic, are loc cel mai cumplit eveniment al vieții lui Cristofor Columb: pierderea oricărei speranțe de a mai găsi un alt drum spre India, în afară de cel care urma ocolirea pe la sud a Africii.

gîlceava

rului de la „Nouvel Observateur" dacă nu cumva contestă faptul că spaniolii au masacrat pe indieni și dacă originea cuvîntului „colonizare" vine de la numele de Colon, erudita nepoată a Descoperitorului răspunde: „În primul rînd, termenul de colonizare nu are nimic comun cu numele nostru, căci el vine de la latinescul colonus. Unii vor să acrediteze ideea că europenii sînt culpabili de etnocid asupra indienilor. Eu cred că spaniolii, portughezii sau alții au distrus de

● **UN ANTI-CEE?** Realizarea unei Piețe Comune în continentul nord-american neliniștește nu numai Piața Comună europeană, ci întreaga lume. Zona liberului schimb preconizată pentru cele trei state — SUA, Canada și Mexic — ar urma să prindă viață în 1994. Cele trei state sînt inegale din punct de vedere economic și social. (Mexicul este serios rămas în urmă). Oamenii politici americani susținători ai acestui proiect prognozează că zona liberului schimb va duce la crearea a sute de mii de locuri de muncă și la fortificarea industriei. La Ciudad de Mexico și la Ottawa sînt voci care atrag atenția ca gigantul american ar putea perturba economia celor două țări vecine.

● **HAMBURG SE PREZINTĂ.** Marele oraș-port german a realizat în 1991 o creștere a produsului intern brut de 4,5% (un nivel record). Rata șomajului, însă, se situează la un nivel ridicat (8,7% în 1991, față de media federală de 6,3%). Șomajul are, șanse să se diminueze în viitor. Portul Hamburg a înregistrat cîteva recorduri în 1991. Traficul portuar a crescut cu 6,8%, depășind pe ceilalți concurenți: Brëmne și Bremerhaven (6,3%), Rotterdam (1,4%) și Anvers (0,6%). Capacitatea sa de transbordare pentru containere se afla printre cele mai ridicate din

lume. Extinderea capacităților portuare va atrage masive investiții la Hamburg.

● **A SUPRAVIEȚUIT AERUL „DIN TRECUT"?** Cercetarea aerului „din trecut" este la mare preț în preocupările oamenilor de știință. Motivul lor este important: studiile cu privire la cantitatea de anhidridă carbonică existentă în atmosferă sînt contradictorii și nu s-a stabilit pînă în prezent ce cantitate de asemenea substanță există în atmosferă înaintea revoluției industriale; creșterea exagerată a acestui gaz, produs de orice combustie, ar putea provoca tulburări climatice. Dacă aerul „din trecut" a supraviețuit, în bule prinse în gheața calotei glaciare, s-ar putea afla răspunsul la această importantă problemă.

● **FLORA ȘI FAUNA ÎN PRIMEJDIE.** Distrugerea în continuare a pădurilor și mlaștinilor planetei noastre va antrena dispariția totală, pînă la sfîrșitul secolului, a numeroase exemplare de floră și faună, relevă un raport al organizației americane „Worldwatch Institute". „În cazul în care nu vor fi luate măsuri pentru menținerea naturală a ecosistemului actual și restaurarea lui, de pe planeta noastră vor dispare un număr record de plante și animale, ca acum 65 milioane de ani, cînd au murit dinozaurii", se arată în documentul publicat la Washington. Cele mai mari pierderi se vor înregistra în pădurile tropicale.

● **„ANTISERĂ".** În Germania a fost pusă la punct un nou tip de seră, a cărei menire este să asigure în interior o temperatură mai mică decît cea a mediului incon-

OCHII — OGLINDA SUFLETULUI

Seducție, ironie, pasiune, spaimă... Gama completă de emoții și sentimente trece prin ochii dvs. Un motiv bun pentru a le întreține tinerețea și pentru a proteja aceste instrumente privilegiate ale farmecului și comunicării.

Chiar dacă nu v-ați ales nici forma și nici culoarea ochilor, puteți să le redați strălucirea și vitalitatea. Pentru aceasta e nevoie, înainte de toate, de o bună igienă a vieții : șapte pînă la opt ore de somn, capul ușor ridicat, o alimentație echilibrată, bogată în fructe și legume proaspete, în special morcovi. Cît despre tutun, mai bine ar fi să-i evitați, pentru că diminuează rezervele dvs. de vitamina C și colagen.

Pentru a se apăra de multiplele „agresiuni" (vînt, fum, praf sau chiar machiajul), ochiul este dotat cu o proprietate naturală : clipirea ! Genele și pleoapele constituie un prim baraj, apoi dacă „intrusul" trece mai departe, lacrimile se obligă să-l evacueze. Pe scurt, sînteți bine protejat, dar e preferabil să nu duceți mîna la ochi.

În caz de expunere mai îndelungată la soare, ochii trebuie protejați cu o cremă hidratantă și cu ochelari de soare de bună calitate. Pielea din jurul ochilor, fină și fragilă, săracă în glande sebacee acuză primele semne de îmbătrînire : uscare și pierdere a colagenului, proteină naturală care dă aspectul său tînăr. Pentru a remedia aceasta trebuie să hidratați pielea bînd multă apă, stropind dimineața și seara fața cu apă rece și vaporizînd apă, pe pleoape. Veți obține rezultate uimitoare. Noaptea, aplicați o cremă hidratantă cu colagen și fără materii grase, iar ziua utilizați o cremă pe bază de ulei vegetal.

Ca orice altă parte a corpului, ochii au nevoie de exercițiu. Rulați lent ochii în orbită, de două-trei ori într-un sens, apoi în celălalt, fără să mișcați capul.

Pentru a vă căpăta în cîteva secunde o privire senină puteți recurge și la masaj : cu vîrful degetelor exercitați o presiune ușoară pe pleoape, plecînd din colțul intern al ochiului spre tîmple. Repetați de cinci-șase ori.

DIETA... AUTOMOBILISTICĂ

În viața lui Isabel Epstein (din Borough Green — Anglia) există un vis care dorea să se împlinească : acela de a concura cu o mașină de sport pe un circuit automobilistic. Motivul principal care o îndepărta de acest vis era faptul că greutatea ei corporală atingea 115 kilograme, ceea ce o împiedica să ia loc în minusculul automobil. Nu și-a pierdut speranța de a-și îndeplini visul. Singura modalitate de a ajunge la un rezultat pozitiv era aceea de a slăbi, de a ajunge fără să-și piardă din calitățile fizice la o greutate de 60 de kilograme. A urmat o dietă strictă, bazată pe indicații fixate de medic, fapt care i-a permis ca în scurt timp să ajungă la numărul de kilograme pe care și l-a propus. Sub stricta supraveghere a sotului său, Jackie Epstein, un fost pilot de formula 1, ea a început un ciclu de antrenamente și atunci cînd soțul ei a apreciat că stă în posibilitățile ei să se prezinte la primul start a admis să se înscrie la un concurs cu bolizi dotați cu motoare de 1600 CP. Chiar dacă nu a apucat să obțină un loc în prima parte a clasamentului, prima ei participare a însemnat pentru Isabel o mare împlinire. Acuma așteaptă să participe și la alte întreceri și, eventual, să obțină și prima ei victorie.

Evoluția vestimentației

Muzeul artelor decorative din Hamburg a găzduit, anul acesta, o expoziție consacrată ultimelor trei secole de modă. Colecția expusă a numărat 35 000 de obiecte vestimentare și a ilustrat, în premieră, evoluția costumelor epocilor respective. Anumite veșminte, supraîncărcate de ornamente, nu au cum să mai atragă vizitatorii zilelor noastre, cînd moda tinde să devină cît mai comodă și funcțională. A fost o adevărată defilare a costumelor caracteristice aspectelor vieții cotidiene a înaintașilor noștri: rochii de promenadă și ținute de călătorie, rochii de bal și marile toalete, mărturie peste timp a vieții luxoase a burgheziei, a căror croială și materiale pot face să pălească de gelozie pe orice mare creator de modă contemporană.

De la rococo la istorism, de la crinolină la perucile false, formele feminine au fost manipulate, accentuate de întăriri într-un corset menținut prin balene și umflat, după preferință, de cercurile de lemn ale crinolinelor. Pe parcursul a 30 de ani, moda rochiilor stil „Empire" decoltate și a tunicilor a permis femeilor să se simtă mai în largul lor. Dar a trebuit ca femeile să aștepte pînă în anii '20, eră a jazz-ului și charlestonului, pentru a putea să se miște cu ușurință într-o rochie.

În general, veșmintele nu „supraviețuiesc" mult timp după ce au fost purtate. Acest fapt și explică, dealtfel, farmecul expoziției hamburgheze. În fața unei rochii de seară opulente din 1905, una din vizitatoare a exclamat : „Parcă aș vedea-o pe mătușa Ottilie aici!". Cele trei fotografii prezintă: o rochie-cămașă Empire din 1805; o frumoasă rochie de seară din 1907; o luxoasă rochie pariziană de cocktail din 1966.

PARADA MODEI... LA ÎNCHISOARE

Închisoarea pentru femei „Holloway" din Londra se bucură de o bună reputație datorită condițiilor de detenție exemplare pe care le asigură. „Pensionarele" acestui penitenciar beneficiază de un program de învățămînt destinat să favorizeze reintegrarea lor în societate. În ultimul timp un atelier de modă înființat la „Holloway" a adăugat un plus de originalitate la renumele acestei închisori. În cadrul acestui a-

parada modei. Dealtfel, unele deținute se formează chiar pe linia punerii în scenă și filmării acestor manifestări. Pentru a stimula această inițiativă lăudabilă canalul de televiziune englez (BBC) a oferit deținutelor șansa de a realiza și prezenta un reportaj cu tema: „Închisoarea „Holloway" văzută de prizonierii ei".

glob MAGAZIN

VIOLENȚELE DE LA ROSTOCK ȘI COTTBUS, O PATĂ PE OBRAZUL GERMANIEI

Dificultățile economice în care se zbat fostele țări comuniste determină un număr tot mai mare de oameni din Europa de Est să încerce să emigreze în Vestul industrializat. Ținta predilectă a acestor tentative este Germania, țara cu cel mai mare potențial economic de pe „bătrînul continent". Astfel, circa două treimi din emigranții est-europeni se îndreaptă către acest posibil El Dorado al vieții lor. Aceștia cer azil politic, forțînd mina autorităților germane prin distrugerea propriilor pașapoarte, situație în care nu mai pot beneficia de nici un sprijin din partea consulatelor țărilor lor deoarece nu pot dovedi că sînt cetățeni ai acestora. Germania însăși se confruntă cu probleme economice complexe, efortul de revigorare economică a fostei RDG reprezentînd investiții anuale de zeci de miliarde de mărci. Nivelul de trai este mult mai scăzut în estul țării, experții apreciind că vor trebui să treacă circa 10—15 ani pentru ca Germania de Est să „prindă roata" suratei sale mai bogate din vest.

Recentele incidente desfășurate în marile centre urbane est-germane Rostock și Cottbus, ale căror victime au fost resortizanții străini demonstrează clar faptul că acești oameni aflați în căutarea unei soarte mai bune sînt mult mai amenințați în est decît în vestul țării. Statisticile sînt elocvente în acest sens : un străin din 450, rezident în Est, a fost victima unei agresiuni pe motive politice, în timp ce în Vest s-a înregistrat numai un astfel de caz la 12 430 de persoane. Experții germani au subliniat faptul că influența ideologică de dreapta, de sorginte neo-nazistă, care stă la baza acestui tip de manifestări violente este mai periculoasă decît agresiunile propriu-zise. Se apreciază că dezbaterile interminabile purtate de personalități de marcă ale societății germane în legătură cu cererile de azil sînt interpretate de tineri ca o incitare la violență, avînd ca rezultat justificarea actelor de violență în ochii celor care le comit.

Grupările de nuanță neo-nazistă sau de extremă dreaptă găsesc un teren propice pentru propagarea ideilor lor în landurile est-germane, acolo unde tinerii se simt dezorientați, se află în căutarea unei activități de care să se „agațe", dar se simt uniți prin rasismul lor și prin nevoia de a se afla sub autoritatea cuiva. Sondaje de opinie realizate la Halle și Magdenburg au relevat că preferințele politice ale tinerilor de 16—18 ani se îndreaptă spre Frontul național, republicani și alte grupări de dreapta, prea puțin însă spre partidele democratice. Faptul că o parte a tineretului german este atrasă de mediul extremei drepte este apreciat în mod diferit de oamenii politici, sociologi și de cetățeni în general. Factorii de decizie ai statului german consideră că influența exercitată de mișcările de extremă dreaptă asupra populației nu este gravă, apreciind că aceasta ar fi o tendință la modă, fără substrat politic, printre tineri, aceea de „a fi de dreapta". O altă opinie oficială este aceea după care este vorba, în principal, de acțiuni spontane și locale ale unor tineri, neexistînd elemente care să indice că acestea ar fi fost dirijate de organizații de extremă dreaptă. Aceste concluzii au darul de a liniști opinia publică germană și internațională și ar fi de dorit ca lucrurile să fie astfel în realitate. În orice caz, o eventuală recrudescență a mișcărilor de nuanță neo-nazistă nu poate fi decît de condamnat în Europa noastră de sfîrșit de secol XX...

ȘERBAN FILIP

Informatica pătrunde în biserici

Circa 15 la sută dintre preoții germani cred în prezent nu numai în puterea divină, dar și în cea a calculatorului. Pe ce se bazează această afirmație ? Pe faptul că acești preoți știu foarte bine să pună în valoare capacitățile computerului, în sprijinul activităților lor cotidiene. Un exemplu în acest sens îl constituie parohul bisericii Sf. Bartholomeu din Nüremberg. Detlef Rose, în vîrstă de 44 de ani. În timpul pregătirii textului predicii sale de duminică, cînd redactează invitațiile pentru a-i convinge pe enoriașii săi să participe la o sărbătoare, sau atunci cînd scrie o scrisoare adresată episcopului, folosește întotdeauna un PC. Detlef Rose este unul din cei circa 50 000 de preoți catolici și protestanți din Germania care au susținut organizarea primului congres consacrat folosirii ordinatoarelor în serviciul bisericii și al teologiei — „Credo-Bit" — care și-a desfășurat lucrările la Friedberg. Preoți germani aparținînd tuturor confesiunilor, pasionați de informatică, au fondat asociația „Preoții și PC". Scopul principal al organizației îl constituie demonstrarea angajamentului membrilor săi în favoarea tratării electronice a datelor, și a faptului că biserica nu este deloc ostilă progresului, așa cum se pretinde deseori. (S.F.).

„HERA" testează interacțiunile subatomice

Noul accelerator de particule HERA (Hadron-Elektron-Ringanlage), pus recent în funcție la Hamburg, la o adîncime de 25 de metri sub pămînt, reprezintă mijlocul prin care specialiștii speră să poată descifra cu mai mare acuratețe structura intimă a materiei. Cîteva din întrebările la care peste 700 de specialiști din 17 țări speră să poată găsi răspuns pot fi rezumate astfel : din ce particule se compune materia? Este faimosul quark realmente cel mai mic compus al materiei ? La acestea și la multe alte întrebări esențiale pentru cercetarea fundamentală, oamenii de știință vor căuta să răspundă pe baza unui principiu nou: pentru prima oară, acceleratorul de particule din Hamburg va face să intre în coliziune două tipuri diferite de particule: electroni și protoni. Pentru anul 1993 sînt prevăzute a avea loc peste 10 milioane de coliziuni pe secundă, care vor fi analizate cu ajutorul unui sistem complex de microprocesoare. Astfel, cu electronii pe post de proiectile, se va putea determina centrul nucleului de hidrogen la nivelul unor mărimi de ordinul unei milionimi de miliardime dintr-un milimetru.

Fizicienii afirmă că HERA va permite testarea teoriei interacțiunilor subatomice, de mare interes pentru știința contemporană pentru aprofundarea studiilor consacrate celor mai mici componente ale materiei. Testele asupra teoriei interacțiunilor subatomice sînt eșalonate pe o perioadă de 10 ani, primele rezultate mai importante fiind așteptate spre sfîrșitul anului 1992. (S.F.).

REGELE MERCENARILOR

O vilă ca multe altele dintr-un cartier rezidențial din Pretoria, Africa de Sud. Un bărbat împinge cu o mînă puternică ușa dublă, batantă, a unei clădiri izolate, departe de rumoarea lumii. Este mare, cu ochii foarte albaștrii, nasul coroiat. O față de patrician roman, care-și poartă cu greu vîrsta. 62 de ani și urmele a ceea ce este : unul dintre celebrii aventurieri ai timpurilor moderne, unul dintre bărbații cei mai secreți și misterioși care există. Unul dintre cei mai controversați în același timp, relevă publicația franceză „VSD".

Cu un gest al brațului intră în camera unde se înșiră mădesc cufere încuiate cu lacăte, teancuri de dosare, maldăre de amintiri din toate colțurile lumii, care tronează în mijlocul drapelelor, insignelor militare, ecusoanelor. Are un surîs de mîndrie :

— Arhivele mele spune el. Treizeci de ani de amintiri. Am păstrat totul. Aici nu am nici măcar o zecime. Restul este în altă parte, la loc sigur.

Se așază. Bob Denard, un Bigeard al mercenarilor, al cărui nume, sau multiplele pseudonime, au fost legate de toate tresăririle armate din istoria recentă, de loviturile întortocheate ale decolonizării și în același timp de actiunile armate, este sătul de această cușcă aurită unde a fost închis după evictiunea din Comore de acum doi ani. Poate că azi plătește prețul unei existențe punctate de locuri evocatoare, Indochina, Katanga, Yemen, Biafra, Kurdistan, Cabinda, Benin și multe altele. Numai nume de locuri unde s-au amestecat suferința, exotismul și drama.

Și Denard precizează : am fost numai de partea opozanților, a acelor „paria", numai de partea celor slabi. Niciodată de partea celor tari. Pentru mine războiul a însemnat ceva cavaleresc, dar nimeni nu a vrut să înțeleagă asta.

Eu nu judec. Eu ascult. Denard este un personaj aparte, iasit parcă direct dintr-un roman de Kessel, Kipling sau Conrad. Ar trebui să-l judecăm, deci ? Mai curînd să-l înțelegem...

Denard a fost întotdeauna peste morale stabilite, peste norme și convenții, fiind egalul eroilor născuți în imaginația romancierilor, cei duși de un romantism războinic. Din viața sa de soldat norocos a făcut o „saga" frămîntată de întîmplări stranii, diferită de aceea a majorității oamenilor. Vom găsi în ea sîngele, zgomotele războiului, o formă de onoare de a nu fugi din fața pericolelor dar și vise prodigioase frînte apoi de realitate. Urît de unii, admirat de alții, el nu a lăsat pe nimeni indiferent.

● Timp de treizeci de ani numele său a fost legat de convulsiile recolonizării africane și în același timp de loviturile de stat și acțiunile armate din Katanga, Biafra, Yemen, Kurdistan, Benin ● Adevărat condotier, el s-a războit aproape pretutindeni, înainte de a se stabili într-un minuscul arhipelag din Oceanul Indian, Insulele Comore.

Azi, cînd armele au amuțit, cel care a fost regele neîncoronat al unei pulberi de insule pierdute în Oceanul Indian, a acceptat să ne spună mai multe. În speranța că va fi înțeles.

CIRCUMSTANȚELE ÎN CARE M-AM FORMAT...

O viață care începe cu o copilărie bazală în sud-vestul Franței dar marcată în întregime de armate și război. Armata a însemnat tatăl său, adjutant-șef al armatei coloniale, reîntors din China.

— Mergeam de multe ori să-i deschid dulapul pentru a-i admira uniformele, galoanele de pe mîneci. Era fascinant.

Războiul a însemnat trupele lui Hitler, care i-au invadat satul și contra cărora luptă cum poate la cei 13 ani ai săi, incendiindu-le într-o zi instalațiile destinate să găzduiască aviația aliată.

— Imediat după momentul debarcării în Normandia am încercat să mă înrolez, dar eram prea tînăr. Atunci am servit drept ghid pentru FFI, pe vîrful Grave. Acolo am primit botezul focului.

Ieșea din această încercare cu un gust definitiv pentru ceea ce am fi numit altădată meseria armelor. Deci, era soldat prin vocație și prin temperament. Mulți soldați, considerați astăzi eroi, au trecut pe acolo, dar mai tîrziu ei rămîneau... între niște norme. Nu însă și Denard, care s-a eliberat de bună-voie de reguli și și-a construit propriile legi, cu riscul de a pieri.

Așteptînd ceva de la el, tatăl îl trimite la Școala de mecanici ai Flotei.

— Nu am avut de ales, spune Denard azi. În nici o clipă din viața mea. Sînt unele circumstanțe care te fac bărbat. Acelea m-au făcut și pe mine. Ele însemnau zgomotele armelor, care au continuat apoi în Indochina.

Iată-l, deci, plecat în Extremul Orient, pușcaș marin în regiunea Mekong apoi simplu comandant de pluton, descoperind o atracție deosebită pentru aceste locuri necunoscute, gustul riscului și al aventurii. Nu le va uita niciodată.

Prima rană o are la 19 ani, din cauza unei mine.

— Priviți, sous arătîndu-și brațul drept. Arsuri de gradul III. Și același lucru și pe corp. Dar m-am descurcat...

Se va descurca mereu.

— A doua oară cînd am fost rănit eram în Tatanga reg une din Zairul de azi. Un glonte a traversat portiera mașinii mele și schiile mi-au străpuns mîna. Mulți ani după aceea doctorii mi-au găsit bucățele de fier între oase.

A treia oară a fost rănit în Zair.

— Jeep-ul meu căzuse într-o „groapă de elefanți". Simba-sii săpaseră aceste găuri enorme și le mascaseră cu tablă și pămînt. Apoi rulaseră pneuri pentru a desena urme de trecere. De data aceea am văzut prea tîrziu urmele false. Am sărit totuși la timp din Jeep.

Cu toate acestea a avut ambele gambe rupte. Apoi, într-o zi ca în 1967, la Kisangani (Zair), șansa părea să-l lase, cînd doar cu o mînă de mercenari încerca să rupă încercuirea trupelor congoleze și un glonte i-a atins capul.

— Trei luni am fost semi-paralizat.

Și astăzi Denard schiopătează ca un războinic plin de cicatrici.

La reîntoarcerea din Indochina avea 24 de ani. Părăsea o armată ruinată de visele de ascensiune rapidă. Acolo comisese și cîteva „prostii" care i-au blocat avansarea. Un bar prădat, de exemplu...

Iată-l civil, revoltat, deja marginalizat. Circumstanțele — iarăși ele — îl fac să devină polițist, într-un Maroc în plină efervescență a independenței, și să fie într-o zi, amestecat într-o afacere murdară de atentat ratat contra lui Mendès France. Au urmat 14 luni de închisoare, unde a reflectat la necesitatea ca omul să nu se lase întotdeauna purtat de destin. A fost o lecție pe care a reținut-o.

Părăsește poliția și își stăpînește furia vînzînd aparate de încălzit. Se căută. Și imediat s-a regăsit. Soseste anul 1960. La celălalt capăt al Africii, Congo belgiană își dobîndea independența în durere și convulsii. Provincia Katanga a lui Moise Tschombé face secesiunea de puterea centrală.

Traducere de
DAN POPESCU

(Va urma)

Nr. 37 (1821) din 2 septembrie 1992

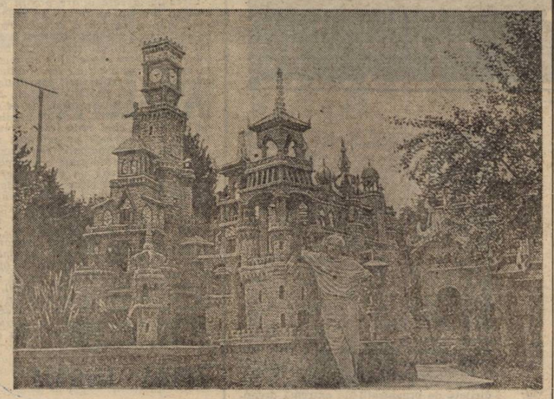

TURUL LUMII ÎNTR-O GRĂDINĂ

La 17 kilometri de oraşul francez Lyon, în localitatea Civrieux — d'Azergues, un talentat artizan, Charles Billy, a creat o fantastică grădină populată cu fantezii arhitecturale încrustate în pietre : turnuri venețiene, moschee, somptuoase palate medievale, mînăstiri gotice şi colonade orientale. Retrăind pentru a doua oară emoţiile peregrinărilor sale, Charles Billy a refăcut lumea într-un mod spectaculos care aminteşte de grădinile suspendate ale Babylonului.

După cum a declarat autorul acestei adevărate şi insolite opere de artă a tinut să sublinieze : „Eu am călătorit mult şi tot ceea ce vedeti este fructul amintirilor din timpul vacanţelor pe care le-am petrecut cu soţia mea în cele patru colţuri ale lumii".

Charles Billy, azi dispărut, a lăsat un muzeu insolit deschis celor care doresc să facă o călătorie imaginară în jurul lumii în atmosfera intimă a unei grădini destinată, în primul rînd, îndrăgostiților.

UNIVERSITATE UNICĂ ÎN EUROPA

Conceput iniţial pentru 200 de studenţi, Institutul universitar franco-german este unic în felul său în Europa. El propune simultan studii şi examene identice în limbile franceză şi germană şi o calificare „bilingvă", a cărei semnificaţie sporeşte progresiv în importanţă pe măsura aprofundării în timp de crearea pieţei unice a CEE, în 1993. Fondat cu 13 ani în urmă, institutul va fi extins astfel ca, pînă la sfîrşitul anului 1993, să poată primi 400 de studenţi. Aceştia pot descifra secretele gestiunii întreprinderilor, ale electronicii, construcţiilor mecanice, informaticii, ingineriei.

Jumătate din numărul studenţilor provine din Germania, iar cealaltă jumătate din Franţa. Institutul universitar franco-german (DFHI) a luat fiinţă în urma unei înţelegeri la nivel înalt ţinută la Aix-la-Chapelle (Franţa), în 1979. A fost elaborat şi un statut paritar cu concursul Universităţii din Metz (Franţa) şi al Şcolii tehnice superioare din Sărrebruck (Germania).

Examenul dublu le permite studenţilor excelente deschidere profesională şi perspectiva unor salarii bune la întreprinderile unde vor lucra. Directorul Institutului, Rainer Reisel, subliniază că instituţia pe care o conduce este departe de a putea satisface necesităţile industriei. Unul mare număr de studenţi îi s-a propus deja încheierea de contracte care le garantează un loc sigur de muncă la încheierea studiilor.

■ **Energia solară care ajunge pe planeta Marte corespunde unui procent de 43 la sută în comparaţie cu Terra, ceea ce ar corespunde nevoilor de energie luminoasă ale vegetalelor-clorofiliene. În schimb, nici o specie vegetală nu ar rezista la o temperatură medie de minus 60°C. Ridicarea temperaturii pe „planeta roşie" ar fi soluţia necesară pentru ca speciile vegetale să prindă viaţă în solul marţian. Cînd va fi posibil acest lucru ? Nu în acest sfîrşit de mileniu, dar nu imposibil în secolul XXI.**

■ **Poliţia din Berna (Elveţia) dispune de 20 de ursuleţi. Este vorba, bineînţeles, de jucării destinate liniştirii copiilor care se pierd de părinţi şi ajung la poliţie. Ursuleţii, o parte din ei, sînt luaţi în permanenţă în maşinile de patrulare pentru a ajuta poliţiştii atunci cînd aceştia sînt nevoiţi să joace şi rolul de doică.**

■ **Pantanalul, vasta mlaştină şi cea mai mare rezervaţie ornitologică din America Latină şi din lume, reprezintă şi cel mai bogat rezervor de peşti de apă dulce al planetei. Sute de milioane de păsări migratoare îşi găsesc sălaş în Pantanal în tot cursul anului, în preajma lor între emisfera sudică şi nordică, spre Patagonia şi S.U.A. În această rezervaţie trăiesc 6 000 de specii de insecte, 400 specii de animale cu blană, 400 de varietăţi de peşti.**

■ **Lichenii, s-a apreciat cu peste 100 de ani în urmă, constituie o măsură a salubrităţii aerului. De ce oare prezenţa lor s-a redus în oraşe şi în preajma lor ? Una din cauze ar fi efectul gazelor toxice. Cealaltă cauză ar fi efectul secetei în mediul urban. Ambele teorii sînt plauzibile, deoarece factorii pot interveni. Pentru majoritatea lichenologilor poluarea atmosferică, mai ales cea acidă (în oxizi de sulf şi azot) ar fi cauza principală a dispariţiei lichenilor, un bun indicator al purităţii aerului.**

TELEX • TELEX

■ **Despădurirele şi transformarea terenurilor în locuri de păşunat în regiunea Mato Grosso (Amazonia) — unde populaţia a crescut de 10 ori în ultimii 50 de ani, ajungînd la 1 700 000 de locuitori — au avut ca efect răcirea climei ! Un intens fenomen de evaporare se produce în lacurile de acumulare ale celor şase baraje construite pentru a asigura rezerva de apă a zonei. S-a constatat că multe specii de păsări din Mato Grosso se adaptează mai bine acestor schimbări ecologice şi se dezvoltă pe seama altora.**

„AMERICA 500" — ipostaze mai puţin cunoscute

● În America Latină, cel mai la îndemînă mijloc de transport este autobuzul. L-am folosit şi eu din plin, cu cîteva excepţii : cînd am fost nevoit — sau din plăcere ! — să călătoresc cu avionul, trenul sau vaporul. Distanţa totală acoperită a fost de cca 80 000 km (mai bine mă duceam pe Lună !) ● Fără a fi fost inclus în program, am vizitat statul Belize din America Centrală, situat în sudul peninsulei Yucatan, cu faţa spre Marea Caraibe ; aici limba naţională şi oficială nu este spaniola sau portugheza ci engleza. De altfel, în America Latină (!) mai sînt cîteva ţări în care se vorbesc alte limbi decît cele de... inspiraţie latină. ● La hotelul la care am tras situat chiar pe faleză, trebuia să plătesc 10 dolari de Belize (5 dolari SUA) dar să nu mă întrebaţi de confort... Cum stăpîna era o femeie, am plătit în... Gerovital ! ● Pe malul lacului Atitlan din Guatemala la un hotel şi-mai pirlit ar fi trebuit să plătesc trei dolari pentru două nopţi : de la nişte turişti din Australia am aflat că stăpînul nu poate fi găsit niciodată treaz, aşa încît nu mi-a fost greu deloc să-l „prind" în stare de ebrietate : atunci — l-am întîlnit o singură dată ! — i-am plătit în... ţigări româneşti : două pachete de Golf ! ● Între 6 şi 20 aprilie am stat fără... rucsac ; mi l-au rătăcit lucrătorii de la Greyhound, dar tot ei mi l-au găsit, însă numai cu ajutorul computerelor. Combinat cu alte insuccese şi belele aceastăsituaţie era cît pe-aci să mă determine a mă întoarce acasă ! ● Ghinionul rucsacului a fost că l-am regăsit după două săptămîni, timp în care am dat o „fugă" pînă în Florida şi la Atlanta, de unde mi-au rămas amintiri foarte frumoase. ● Înainte de a ajunge în capitala Texasului — mă aflam în drum spre Mexic — „colegul de bancă" din autocar îmi face invitaţia (venită nu chiar tam-nesam), de a petrece o zi la Austin ; el se oprea acolo pentru a-şi susţine fiul într-o competiţie de beach volley-ball (se joacă numai în patru, cîte doi în fiecare echipă, dar se pot cîştiga bani serioşi ! — dolari). Cum nu mă dau în lături de la „deturnări" de acest fel, am acceptat şi nu am regretat.

● În oraşul Atlanta, capitala statului Georgia, care va găzdui J.O. de vară din 1996, m-am umflat de... Coca Cola. Am primit un complementary pass de la Ministerului Turismului pentru a vizita „The World of Coca Cola" — un muzeu-expoziţie organizat recent de faimoasa firmă cu sediul în Atlanta ; între alte plăceri te poţi alege pe gratis cu o burtă de Coke, servită direct de o instalatie ultrasofisticată : despre acest episod voi mai scrie..., Merită !

● Comisia Naţională UNESCO a Mexicului mi-a oferit un bilet gratuit pe ruta aeriană Mexico City — New York, pentru care ar fi trebuit să plătesc 372 dolari.

● A trebuit să scot din buzunarul „subtire" suma de 125 dolari pentru a plăti biletul de călătorie, tot cu avionul, de la Ciudad de Panama pînă la Medellin (nu aveam nici o legătură cu Pablo Escobar !) : de unde şi pînă unde mi-am permis acest lux ? Din simplul considerent că pe teritoriul statului Panama se poate circula cu autobuzul numai dinspre Costa Rica pînă în Capitală, ocaliată jumătate a ţării fiind nevoită să o survolezi, că nici pe mare nu este posibil.

● Pentru ţările din America Centrală nu aveam nici o vizăde pe paşaport ; pentru Costa Rica nu este nevoie, iar pentru celelalte nu am avut de unde să le iau în ţară (nu au ambasade decît prin reprezentare în alte ţări europene. Ambasada noastră din Mexic m-a ajutat să le obţin pe toate (şase la număr) şi astfel am putut trece de acest mic „obstacol" în drumul spre America de Sud.

● În Peninsula Yucatan nu credeam că voi ajunge şi deci nu am inclus în traseu această zonă, deşi poate cea mai interesantă parte a Mexicului, distanţa de 2 000 km de capitală împiedica pe majoritatea turiştilor să o viziteze. Eu am ajuns, totuşi, prin bunăvoinţa unui român stabilit în Mexic (di Ionescu), pe care nici măcar nu l-am întîlnit sore a-i mulţumi ; ospitalul dumnealui a fost aranjat prin ambasadă ; el mi-a oferit un bilet gratuit de autobuz.

● În Yucatan am avut cîteva experienţe foarte interesante ; de exemplu, am vizitat mai multe comunităţi de populaţii ce se trag direct din... sînge Maya : oamenii sînt extrem de săraci, dar mi-au spus că se simt fericiti în simplitatea vietii lor. Cît despre ospitalitate, cu mine s-au purtat excelent. Dacă aş fi avut vreme aş fi putut rămîne la ei cîteva săptămîni : m-ar fi ţinut pe mîncare, pe dormit (în hamace !), dar nu şi pe băutură, că nu prea ştiu ce-i ala !.

● Acum să vă spun una bună, de ordin publicistic : mă aflam la Lima şi prin ambasadă am primit răspuns de la directorul general al ziarului „El Comercio" în sensul că nu-i interesează expediţia mea : „Pînă acum au venit o sută de ziarişti din ţările foste socialiste în acelaşi scop de documentare şi folosind aceeaşi modalitate", mi s-a spus. Sesizînd că nu poate fi adevărată motivaţia, m-am înfiinţat „de capul meu" la redacţia ziarului cu pricina şi am solicitat să discut cu cineva de la secţia culturală sau internaţională... A ceborît un redactor de la redactia internaţională şi am discutat două ore exact despre „Ameritur '92". Peste cîteva zile în „El Comercio" apărea un articol — cel mai frumos articol ! — pe care numai lipsa de spaţiu mă împiedică să-l reiau aici. Titlul suna cam aşa : „Periodista rumâno culmina giro y retorna a Bucarest".

C. CHIFANE-DRĂGUŞANI

AMERITUR '92

Un elefant „Made in Italia"...

O interesantă descoperire a fost făcută într-o mină de lignit din Pietrafitta, lîngă Perugia. Un braţ al unui excavator a dat peste un enorm colţ de fildeş al unui elefant a cărui vechime (după primele cercetări) se pierde în negura anilor (cu peste un milion de ani). Coltul de fildeş (în fotografie) aparţinea unui elefant mascul adult. De ce adult ? Explicaţia a fost dată de prof. Pierluigi Ambrosetti, cunoscut paleontolog de la Facultatea de ştiinţe din Perugia : „Coltul de fildeş, luna de doi metri şi cu un diametru de 30 centimetri este cam uzat datorită unei perioade foarte lungi de folosinţă. Pînă în prezent, în aceeaşi zonă au mai fost recuperate şi alte resturi, implicit colţi de elefanti tineri sau de femele. Este pentru prima oară cînd a fost identificat un colţ de elefant atît de mare, el fiind printre cei mai mari descoperiti în Italia, datînd din epoca cuaternară inferioară.

Scutece autodegradabile

În ultimii zece ani scutecele obişnuite din pînză folosite pentru copii mici aproape că au dispărut în unele ţări, ele fiind înlocuite cu cele cu o singură folosire, confecţionate dintr-o hîrtie specială. Astfel în loc să mai fie spălate ele se aruncă. Desigur aceste scutece sînt deosebit de comode în folosire dar maldărele de gunoi au ajuns să fie tixite cu scutecele de hîrtie a căror incinerare ar polua foarte mult aerul şi asa imbicsit cu emisii toxice de tot felul. Datorită acestui fapt în multe ţări, grupările ecologiste se luptă pentru renunţarea la acest gen de scutece.

O soluţie pentru a rezolva această situaţie a fost găsită de compania americană „Micro Vezicular Sistems", care a patentat niste scutece de hîrtie care se dizolvă imediat după ce sugarul le „murdăreşte". În materialul noilor scutece sînt incluse niste microcapsule care conţin un ferment care distruge celuloza. Imediat ce scutecele sînt umezite" capsulele încep treptat să se dizolve eliberînd fermentul. Cînd scutecele ajung la gunoi, distrugerea este totală, fermentul din microcapsule — după cum susţine producătorul — fiind suficient pentru a intensifica descompunerea şi a altor produse din hîrtie sau carton care se află în imediata apropiere.

JOC CURIOS...

Dacă printr-o întîmplare fericită veţi ajunge să faceţi un voiaj în Noua Zeelandă şi veţi intra într-un bar să nu vă miraţi dacă veţi întîlni o imagine asemănătoare celei din fotografie. Intrînd în bar, veţi avea ocazia să asistaţi la un joc curios care constă în lansarea cu toată forţa, a unor persoane către pereti. Este vorba de un nou joc distractiv inventat de Graeme Smith, care s-a inspirat într-un program prezentat la T.V. de NASA. Jocul se numeşte „The Fly" (musca) şi pentru a participa la această distracţie este necesar, în primul rînd, să te îmbraci cu un ţesut special care are proprietăţi adezive foarte puternice (şi peretele este acoperit cu acelaşi ţesut). Jocul constă în lansarea concurentului îmbrăcat cu ţesutul adeziv către zidul care „atrage" ca un magnet. Prin contactul cu peretele adeziv, concurenţii rămîn fixaţi de zid în diferite poziţii. Mai greu este să te desprinzi de... zid.

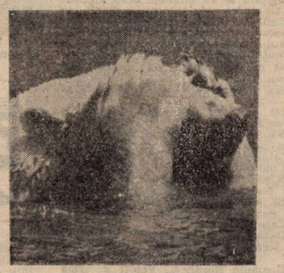

Uf, ce căldură !

Şi pentru Suku, sărmanul urs polar de la parcul zoologic din Berlin, canicula din acest an a devenit într-adevăr insuportabilă. Obişnuit cu apele reci ale zonei de unde a fost adus, Suku nu se împacă cu situaţia în care se află şi isi caută permanent refugiu în bazinul cu apă. În acest loc apa este ceva mai rece ca de la robinet, datorită unei mici instalaţii frigorifice.

VACANŢE CU AMINTIRI DE NEUITAT

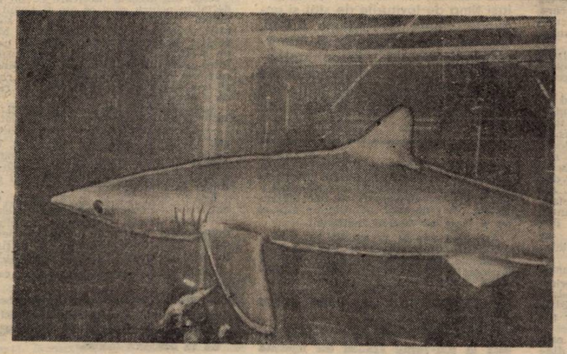

O veste nouă pentru obişnuiţii vizitatori ai celebrului acvarium din San Diego (California). Cine doreşte să trăiască momente deosebite, plin de tensiune, şi să-şi facă premize de amintiri pentru toată viaţa, are posibilitatea unei excursii de excepţie. Călătoria presupune pătrunderea (însoţiti obligatoriu de butelii de oxigen) într-o „colivie" de metal cu geamuri incasabile, dar în care te poţi mişca în voie. Bine ancorată, „colivia" este scufundată în mod lent într-un imens acvarium, la o adîncime de zece metri, în timp ce prin apă se... plimbă citiva rechini, care, fără nici o excepţie, înoată liniştiti în jurul „colivielor". Pentru cei aflaţi în „colivie" apropierea de ferocii rechini, posibilitatea de a putea urmări de aproape, constituie fără îndoială un eveniment de mare tensiune, pe care cei mai multi caută să-l imortalizeze prin fotografii sau filmări subacvatice. Iniţiativa agenţiei de voiaj se bucură de un mare succes financiar.

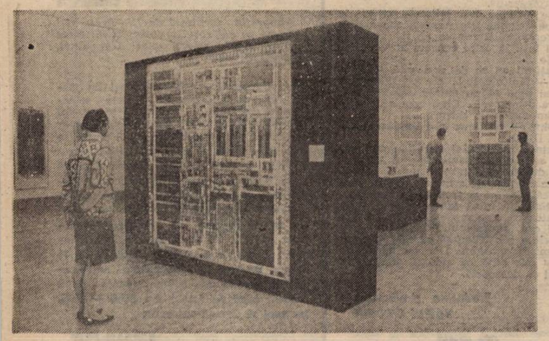

Artă electronică

Mărite de 100 sau 200 de ori schemele colorate ale circuitelor electrice imprimate, amintind de vederile aeriene ale oraşelor, dau iluzia unor picturi abstracte. O serie de critici consideră chiar că ele reprezintă o apropiere de civilizatiile trecute ! O expoziţie itinerantă a acestor scheme prezentate vizitatorilor sub forma unor tablouri face turul Statelor Unite ale Americii, „Lucrurile" expuse sînt grupate tematic : scheme de memorie, circuite integrate, microprocesoare...

ORIGINEA OMULUI...

După opinia biologului francez Charles Devillers şi a paleontologului Jean Chaline, originea omului poate fi explicată prin apariţia unei maimuţe născută cu un „handicap" genetic, ceea ce a împiedicat-o să se deplaseze în patru labe ca şi ceilalţi semeni ai săi. Dezvoltînd mai departe teoria lor, cei doi oameni de ştiinţă susţin că poziţia verticală a acestei maimuţe şi a urmaşilor ei a servit la intimidarea adversarilor, „neajunsul" lor fizic devenind în mod paradoxal un mare avantaj, permiţînd acestor subiecţi să „atragă" un număr mare de maimuţe femele şi, implicit, să apară noi maimuţe bipede care au evoluat mai tîrziu spre apariţia omului.

Biblioteca magazin de proză scurtă

O DATĂ ÎN VIAȚĂ

Cînd trecu pragul sora sa îi spuse :

— Vino să vezi ceva. Ceva ce... n-ai mai văzut.

Vocea coborîtă, nesigură îi declanșă o curiozitate acută. Traversă încăperea. Și fiindcă sora lui privea în jos făcu și el același lucru.

— Ce-i asta ? Cum a ajuns aici ?

Razele soarelui scăldau încăperea. Umbrele se topiseră și culorile păreau mai vii. Discul stătea pe mocheta verde, egal distanțat de calorifer, masă și scaun. Trei picioruse de mărimea unor bolduri se cufundau în perii sintetici. Forma și mărimea sugerau exact microfonul unui telefon.

— L-am văzut cînd cobora spre mochetă. A aterizat lin.

— Dar geamurile sînt închise. Ușa balconului...

Și realiză sensul frazei. Obiectul aterizase !

Se priviră în ochi, încordați. Se destinseră. Zîmbiră.

— Așa ceva nu vezi decît o dată în viață.

— După cît SF am tot băgat în mine, nu mă mai miră nimic.

Ce jucărie simpatică ! O jucărie extraordinară. Mai scumpă decît navetele de pe planeta Pămînt.

Discul făcu un salt leneș și se opri. Mîna rămase suspendată în aer, cu degetele răsfirate pentru a apuca. Pentru o clipă își simți spatele rece. Îi era frică. Îi era frică de un lucru pe care nu-l cunoștea. Entuziasmul se volatilizase. Acum privea cu răceală și cu buzele strînse. Și-și trase mîna înapoi.

Dacă-l prind cu un borcan ce va face ? Va sparge sticla ? O va tăia ? Sau va rămîne captiv... ca o insectă ?".

— Adu tu un borcan cu gura lată... Din ăla de opt sute de grame.

Și soră-sa plecă pe balcon.

Discul se deplasă și se ciocni de piciorul scaunului. În furnirul lucios, roșietic, se vedea zgîrietura de un alb gălbui, iar mocheta se pigmentase cu grăuncioare de rumegus.

Începu să respire mai repede și privi încruntat. A zgîriat furnirul !

Nici nu realiză momentul cînd discul deveni cît o farfurie. Fusese prea scurt pentru simțurile sale. Se ridică în picioare și se dădu cîțiva pași înapoi. Se speriase cumplit.

Discul se rotea rapid în jurul axei sale. Plutea silențios la un sfert de metru înălțime pendulînd ușor pe verticală, într-un ritm foarte lent. Sora sa apăru de pe balcon și scăpă borcanul. Văzu cioburile dar nu auzi zgomotul de sticlă spartă. Acum se simțea un ușor huruit.

Dintr-o dată ocupă un sfert din cameră, levitînd între tavan și masă — un con cu înălțimea de aproape un metru. Suprafața de rotație năștea virtejuri palpabile. Un tablou căzu, apoi și al doilea, și geamurile bibliotecii se sparseră fără a se auzi — totul pe fondul unui șuierat strident, acompaniat de un cor de vibrații. Era îngrozitor.

„Dumnezeule mare! Se va mări cît camera, apoi va frînge pereții și blocul se va prăbuși la pămînt!".

Mîinile îi tremurau cu frisoane. Spatele îi era scăldat de o sudoare rece. Picioarele amorțiseră pe întreaga lungime. Se putea concentra însă asupra unei idei — ideea de care depindea totul.

„Stă într-o parte... Mă voi strecura pe lîngă perete... Ies în hol și apoi ușa și scările... Două etaje în zece secunde. În cincisprezece secunde?".

Își aminti de sora lui care tremura toată, în celălalt colț al peretelui unde se afla și el.

— Ieși ! Ia-o pe lîngă perete și ieși !

Și realiză că deschidea și închidea gura fără a se mai auzi nimic. Se înecau într-un ocean de vibrații.

Instantaneu conul ocupă toată camera, fără a atinge pereții — un cerc înscris în dreptunghiul celor patru ziduri. Sufoca încăperea cu înălțimea lui de doi metri.

Umerii i se însurubau inconștient în perete. Nu mai schița nici o mișcare. Sfîrșeala deveni o stranie detașare — detașarea unui om care nu mai speră nimic. Inima nu-i mai zvîcnea să-i sară din piept — nu mai avea suficientă putere. Nu mai privea obiectul blestemat. Simțea doar un regret adînc, pe care încerca să-l concretizeze în gînduri.

Dacă n-o mai striga pe soră-sa... Dacă s-ar fi gîndit mai repede... Cînd mai era încă loc între perete și muchie... Dar cît timp avusese ? O secundă, două trei ?

Aerul se îmbîcsise cu miros de tencuială desprinsă. Discul crestea lent, polizînd pereții, apropiindu-se de colțuri și de captivii săi.

Simțea vibrații în dinți ca la contactul cu o freză stomatologică. „De ce tocmai eu..."

Fiecare celulă îi urla de durere. Nu mai putea să aștepte. Picioarele zvîcniră, corpul ploni și neantul îl luă în brațele sale.

FLORIN ȘUȚU

Zborul pe deasupra pustiului (VII)

Trebuie să se stăpînească pentru a vorbi cu o ironie calmă :

— Oare ? Tocmai a dv. ? Sînteți convinsă că așa este ? Veniți aici... Mai aproape... Nu trebuie să mai audă el...

— Care el ?

— „Profesorul"...

— Deci, îl cunoașteți ?

Ea dădu din cap, îngălbenindu-se pulbernic.

— Îl cunoașteți chiar și intim, nu-i așa ? Sînt gata să pariez că reușind să vă fie frate și unchi, Arthur Bennet va deveni în curînd și amantul dv., sau poate chiar sot...

— Nu vorbiți prostii... Dar dacă nu mă veți asculta se va întîmpla ceva îngrozitor... De altfel, așta se poate întîmpla în orice clipă... „Profesorul" știe că a fost descoperit, în plus este conștient că mai are la dispoziție numai cîteva ore dacă nu mai multe înțrucît avionul care va fi trimis să ne caute nu ne va putea găsi imediat...

— Mi se pare că vă sînt cunoscute aceste locuri ?

— Da, am avut prilejul să călătoresc o dată pe aici...

— Săptămîna trecută, nu-i așa ? În acea zi cînd v-ați dus să vă vedeți prietenii aflați în întrecere la Port-Said.

— Cine v-a spus ?

— N-are importanță. Atunci ați călătorit la bordul unui „Fülger" superrapid.

— Și, totuși, de unde știți ? — tresări brusc — Nu cumva v-a spus el ?

— Care el ?

— Dacă este așa, atunci....

În această clipă răsună vocea pilotului :

— Domnule Nordly !... Veniți o clipă aici. Vă rog.

Întorcîndu-se, inspectorul văzu deodată între pilot și radiotelegrafist o persoană necunoscută. Ea aparținea fără îndoială lui Arthur Bennet întrucît purta hainele acestuia. Dar era fără barbă și perucă, aflate în mîinile pilotului.

Întîmplător, n-o fi omul pe care îl căutați ? — întrebă pilotul.

Uitîndu-se în fugă la domnișoara Diana, inspectorul remarcă cît de mult pălise de spaimă.

Tot ceea ce se întîmpla semăna foarte puțin cu realitatea. Chiar în mijlocul pustiului se afla un avion uriaș cu trenul de aterizare înfundat în nisip, iar în jurul lui se plimbau pasagerii, temîndu-se să depășească linia indicată de Nordly. Deasupra lor se afla un cer plumburiu, soarele reflectat de nisip le ardea ochii, iar aerul era atît de dens că respirînd oamenii deschideau instinctiv gura.

Lîngă motoare pe fuselaj se aflau pilotul mînjit de ulei, radiotelegrafistul iar între ei Bennet, vădit nehotărît în privința acțiunilor sale.

În ceea ce privește fața, ea se uita alarmată la Nordly care se apropia de cei trei.

Și chiar în momentul în care inspectorul fu la un pas de ei răsună o împușcătură care avu un ecou prelungit în acest pustiu fără margini. Totul s-a întîmplat pe neașteptate, cu atît mai mult cu cît nici unul dintre ei nu scosese nici un fel de armă. Pasagerii alergară grăbiți spre ușa avionului pentru a se ascunde înăuntrul acestuia. Credeau, fără îndoială că inspectorul își duse la îndeplinire amenințarea și trase într-unul dintre ei care ieșise dincolo de linia indicată.

Iar cei trei de la fuselaj rămaseră în picioare, nici unul nu căzu. Nici unul ! Doar pilotul se sprijinea de unul din motoare și strîmbîndu-se de durere, arătă în direcția lui Bennet :

— El a tras, inspectore !... Ați văzut ?... Fiți atent... Nu se va mulțumi numai cu atît...

Nordly se aruncă asupra fratelui domnișoarei Diana, îl dobori și ambii se rostogoliră mai întîi pe aripă, iar apoi se prăbușiră, din fericire, pe nisipul moale.

— Încetați ! — strigă fata. — Încetați încetați odată. John !... Vă jur că...

POLIȚIER

de GEORGES SIMENON

Încălecarea dură destul de puțin. Inspectorul se ridică primul de la pămînt. Plin de nisip încercă să-l ridice și pe Bennet căruia reușise să-i pună cătușe. Mînați de curiozitate pasagerii se apropiară. Cu un ton de comandă Nordly strigă :

— Toată lumea să se întoarcă neîntîrziat în salonul avionului. Părăsirea lui este interzisă !

Pasagerii începură să murmure, iar Nordly, istovit de căldură, abia acum simți o durere puternică, urmare a căzăturii de pe aripa avionului.

Momentul împușcăturii era greu de reprodus în memorie. Pînă atunci cei trei stăteau aplecați asupra conductei de ulei. Apoi se pare că pilotul i-a smuls lui Bennet barba și peruca și l-a chemat pe Nordly în ajutor tocmai în clipa aceea Bennet a tras, dar prin buzunarul vestonului.

Pilotul era rănit în burtă și suferea, probabil, de durere, dar făcea eforturi să nu arate că suferă.

— Ați văzut, — repetă el, — chiar acesta este „profesorul" !.. Iar această femeie este amanta și complicea lui...

— John, — spuse în același timp fata, agățîndu-se de mîna lui Nordly. Vă implor ! Ascultați-mă ! Acordați-mi măcar cîteva minute...

— Fiți atent, inspectore, — se emoționă pilotul. Este și ea, fără îndoială înarmată. Încearcă doar să cîștige timp. Cine știe ce mai pun la cale...

Dacă Nordly ar fi reușit să doarmă noaptea trecută ! Și dacă soarele n-ar dogori atît de nemilos și n-ar fi o zăpușeală atît de mare, dacă n-ar fi acest nisip încins care îi pătrundea în nări și în plămîni. Și această lumină puternică din cauza căreia îi ieșeau pur și simplu sclipiri din ochi !...

— Toată lumea să rămînă pe loc — comandă Nordly. Domnule radiotelegrafist aveți o farmacie ?

Aproape se îndoia dacă merită să-l lase să plece pentru că deja îi suspecta pe toți trei. Dar radiotelegrafistul se întoarse imediat cu farmacia în mînă și comunică :

— Doamna de la Armata Salvării este soră medicală... întreabă dacă nu...

— Să vină aici !

Era mai bine să rămînă sub aripa avionului unde nu era atît de insuportabil de cald pentru că era umbră.

— Vă rog să-mi dați pistolul, domnule radiotelegrafist.

Acesta i-l întinse ascultător. Nordly se convinse că toate gloanțele se aflau la locul lor.

— Și dv., domnule pilot...

Dar întrucît acesta se ghemuia de durere — tocmai i se dăduse cu iod pe rană — nu reacționă. Nordly introduse mîna în buzunarul lui și scoase două pistoale de calibru mare.

— Dar, ascultați-mă, John...

— N-o ascultați ! strigă pilotul. — Minte totul ! Împreună cu amantul său

— John !... Vă rog să aveți milă...

— Ați văzut totul cu proprii dv. ochi, inspectore ! Chiar el este „profesorul" ! Nu știu pe ce a contat, dar pun o întrebare, oare n-a vrut...

— John !... Orice întîrziere duce la catastrofă.... Scoateți-i fratelui meu cătușele... Și puneți-le acestui om. Tocmai el este „profesorul".

Aceste strigăte n-o tulburau cîtuși de puțin pe doamna din Armata Salvării și pansamentul făcut de ea ar fi obținut premiul întîi la orice concurs al surorilor medicale...

— Dați-mi un ac de siguranță, — spuse ea. — Mulțumesc !.. Am considerat că este mai bine să nu extrag glonțele pentru că a atins osul... Cînd vom ajunge la oraș vom chema un chirurg....

— John, — continua să-l implore domnișoara Diana.

În fața inspectorului se aflau trei oameni : radiotelegrafistul, pilotul și „bătrînul" demascat. Dintre ei unul, rănit, stătea într-o rînă pe aripa avionului, altul era în cătușe, iar al treilea, radiotelegrafistul, ținea în mînă farmacia și o ajuta cum putea pe sora medicală. Unul dintre cei trei era „profesorul". Iar lăzile cu lire sterline continuau să se afle în compartimentul de bagaje. Dar vor trece ore, dacă nu zile pînă ce avionul trimis în ajutor îi va descoperi.

Traducere și adaptare
VASILE OROIAN

(Va urma)

SPORT UNIVERS

SPORTIVUL AMERICAN DAN O'BRIEN a stabilit un nou record mondial în proba de decatlon, cu prilejul disputării puternicului concurs atletic de la Talence (Franța) cu performanța de 8891 puncte. Concursul a marcat practic, revenirea lui O'Brien în competiții, tentativă soldată cu un succes deplin, americanul depășindu-l clar pe cel de-al doilea clasat, cehul Robert Zmelik, campionul olimpic de la Barcelona. Precedentul record aparținea celebrului atlet britanic Daley Thompson cu 8847 puncte el rămînînd o simplă amintire pentru iubitorii de atletism, o cifră înscrisă în istoricul celei mai dificile discipline atletice. Dan O'Brien a demonstrat lumii sportive și sie însuși că a depășit „perioada neagră" pe care a traversat-o în acest sezon, el fiind în continuare capabil să-și amelioreze propriul record mondial. Să așteptăm, însă și replica lui Zmelik...

VENIREA LUI PAUL LISSEK la „cîrma" selecționatei Germaniei la hochei pe iarbă a marcat începutul celei mai faste perioade din istoria acestei discipline, încununată cu două titluri de campioană a Europei (în sală și în aer liber), precum și cu două victorii în cadrul competiției Champion Trophy, rezervată celor mai bune team-uri din lume. Care sînt secretele" lui Paul Lissek care au permis obținerea acestor performanțe deosebite ? Pe lîngă exigența și seriozitatea, puterea sa de muncă, Lissek a acordat un loc important analizei video a tuturor meciurilor importante. Lissek consideră analiza video la fel de importantă ca și antrenamentul propriu-zis deoarece, datorită vizionării sistematice a propriilor greșeli, jucătorii sînt în măsură să și le corecteze, metoda, permițînd și exersarea diferitelor tactici de joc, în funcție de adversar.

Stagiile de pregătire ale echipei naționale prevăd în toate diminețile o oră de analiză video. „Trucul" lui Lissek și-a dovedit pe deplin valabilitatea cu prilejul disputării ultimei finale a C.E. de hochei pe iarbă, în compania selecționatei Olandei, decisă la penalty-uri în favoarea reprezentativei Germaniei. Tehnica executării penalty-urilor fusese îndelung studiată pe video înaintea „europenelor"...

ANDREAS BREHME este, fără îndoială unul din jucătorii de elită ai fotbalului mondial. Cu un excelent simț al balonului, o tehnică deosebită, este un mijlocaș cu valențe ofensive pronunțate. Printre atuurile sale se mai numără o dîrzenie aparte, un excelent joc de poziție și o dăruire exemplară pentru culorile echipei sale. Dar iată cum l-a caracterizat Franz Beckenbauer în 1990, la încheierea întrecerilor C.M. de fotbal din Italia, care au culminat cu victoria selecționatei germane : „Brehme este capabil și puțini sînt jucătorii care pot să facă acest lucru, să efectueze în plină cursă o schimbare perfectă de aripă. N-am văzut de mulți ani un alt jucător care să tragă la fel de bine la poartă cu ambele picioare". Brehme a evoluat de-a lungul anilor la Kaiserslautern, Bayern München, pentru ca, în prezent să evolueze pentru Inter Milano. Cu 73 de selecții în „naționala" țării sale în prezent în vîrstă de 31 de ani, Brehme intenționează să se retragă din activitatea competițională după „mondialele" de fotbal din SUA — 1994, iar apoi să devină antrenor.

ȘERBAN FILIP

Fotografia furnizată de IN—Press ni-l prezintă pe valorosul mijlocaș al lui Inter Milano și al selecționatei Germaniei, Andreas Brehme.

HOROSCOP

Săptămîna 14.09 — 20.09

BERBEC (21.03—20.04)

Luni : Primii paşi într-o nouă afacere.
Marţi : Zi bogată în evenimente.
Miercuri : Primiţi bani.
Joi : Reuşită profesională deosebită.
Vineri : Sănătatea vă dă de furcă.
Sîmbătă : Viaţă sentimentală agitată.
Duminică : Stare sufletească excelentă.

TAUR (21.04—21.05)

Luni : Ghinion previzibil, inevitabil.
Marţi : Suprasolicitări intelectuale.
Miercuri : Decizie promptă, înţeleaptă.
Joi : O veste foarte încurajatoare.
Vineri : Amorul, leac universal.
Sîmbătă : Disensiuni sentimentale acute.
Duminică : Inspiraţie, fantezie, creativitate.

GEMENI (22.05—21.06)

Luni : Criză de orgoliu, polemici dure.
Marţi : O migrenă vă strică toată ziua.
Miercuri : Revanşă morală mult aşteptată.
Joi : Surpriză plăcută în familie.
Vineri : Imprevizibilul unei întîlniri.
Sîmbătă : Farmec, umor, prospeţime.
Duminică : Călătorie de afaceri.

RAC (22.06—22.07)

Luni : Incident familial minor.
Marţi : Cheltuieli foarte importante.
Miercuri : Dilemă sentimentală acută.
Joi : Muncă încordată, zi epuizantă.
Vineri : Parfum, dantelă, amor frenetic.
Sîmbătă : O indiscreţie vă deprimă
Duminică : Vremea vă strică planurile.

LEU (23.07—22.08)

Luni : Polemici, tracasare, iritare.
Marţi : Iniţiativă foarte profitabilă.
Miercuri : Totul vă merge din plin.
Joi : Indispoziţie, monotonie, pesimism.
Vineri : Elanul psihic e încă incert.
Sîmbătă : O Fecioară vă aduce seninul.
Duminică : Sensibilitate, tandreţe, erotism.

FECIOARA (23.08—21.09)

Luni : Vi se dezvăluie un secret mai vechi.
Marţi : Promisiune neonorată la timp.
Miercuri : Se spulberă o speranţă.
Joi : Finalizaţi un proiect rentabil.
Vineri : Nici o clipă de plictiseală.
Sîmbătă : Vizită neaşteptată, controverse.
Duminică : Excese temperamentale, pesimism.

BALANŢA (22.09—22.10)

Luni : Totul vă merge din plin.
Marţi : Reuşită profesională deosebită.
Miercuri : Clarificaţi unele incertitudini.
Joi : Primiţi bani.
Vineri : Zi infernală, contradictorie.
Sîmbătă : Nu ocoliţi loteria.
Duminică : Dragoste şi nimic altceva.

SCORPION (23.10—21.11)

Luni : Mari satisfacţii materiale.
Marţi : Scurtă poveste de amor..
Miercuri : Două evenimente fericite.
Joi : Farmecul dv. e o armă sigură.
Vineri : Divergenţe profesionale.
Sîmbătă : Achiziţii preţioase, de excepţie.
Duminică : Fantezie, productivitate excelentă.

SĂGETĂTOR (22.11—20.12)

Luni : Simptome maladive, indispoziţie.
Marţi : Prea mult orgoliu şi zel.
Miercuri : Nervozitate excesivă.
Joi : Zi cenuşie, opacă, impenetrabilă.
Vineri : Iubirea vă aduce seninul.
Sîmbătă : Replici dure cu un Taur.
Duminică : Singurătate, exil intelectual.

CAPRICORN (21.12—19.01)

Luni : Sentimental, iritabil, retras.
Marţi : Ofensivă amoroasă sinuoasă.
Miercuri : Suprasolicitări profesionale.
Joi : Toată lumea e a dv.
Vineri : Soluţie găsită la timp.
Sîmbătă : Întîlniri agreabile, parfumate.
Duminică : Norocul vă dă tîrcoale.

VĂRSĂTOR (20.01—18.02)

Luni : Zi decisivă într-o afacere.
Marţi : Se confirmă o presimţire.
Miercuri : Numai satisfacţii morale.
Joi : Rezistaţi unei provocări.
Vineri : Satisfacţii profesionale.
Sîmbătă : Mare şansă în amor.
Duminică : Spiritual, agreabil, cuceritor.

PEŞTI (19.02—20.03)

Luni : Finalizaţi o afacere.
Marţi : Dureri de cap financiare.
Miercuri : Evitaţi un necaz.
Joi : Zi sufocantă, surmenaj fizic.
Vineri : Incertitudini în amor.
Sîmbătă : Proiecte, planuri, vise.
Duminică : Două veşti favorabile.

Semnături ale olimpismului, legende ale sportului

Nici la Olimpiada de la Barcelona '92 nu s-a ivit un nou Ivan Patzaichin, fapt care-l singularizează şi mai profund pe acest erou al sportului românesc. Cel mai valoros canoist român al tuturor timpurilor s-a născut la 26.11.1949, la „Mila 23" din Delta Dunării. La 18 ani devine membru al clubului Dinamo şi începe să se remarce un an mai tîrziu. A participat la patru ediţii ale Jocurilor Olimpice şi la numeroase campionate mondiale şi regate internaţionale.

La J.O. de vară de la Mexico 1968, cucereşte titlul olimpic la canoe dublu (cu Serghei Covaliov) 1 000 metri. La a doua participare la J.O. München 1972 cucereşte titlul olimpic la canoe simplu 1 000 metri şi medalia de argint (tot cu Serghei Covaliov) la canoe dublu 1 000 metri. La următoarea Olimpiadă, cea de la Montreal din 1976 Ivan Patzaichin are un uşor declin ; el a ocupat atunci numai locul 5 la canoe simplu şi locul 7 la canoe dublu. La Olimpiada de la Moscova 1980, are o revenire spectaculoasă, strălucitoare. Avea deja 30 de ani împliniţi cînd a redevenit campion olimpic la canoe dublu 1 000 metri (cu Toma Simionov) şi vicecampion olimpic la canoe dublu 500 metri (cu Petre Capusta).

Prestaţiei olimpice de excepţie i se adaugă numeroase titluri de campion mondial : Copenhaga 1970 (canoe dublu, cu Serghei Covaliov), Tampere 1973 (canoe simplu 1 000 metri), Pancearevo — Bulgaria 1977 (canoe simplu 1 000 metri), Iugoslavia 1978 (canoe simplu 10 000 metri), Duisburg 1979 (canoe dublu 500 metri cu Petre Capusta), Tampere 1983 (canoe dublu 1 000 metri cu Toma Simionov). Acestei impresionante colecţii de medalii, rod al unui talent nativ şi unei munci supraomeneşti, i se alătură o la fel de merituoasă panoplie de medalii de argint şi bronz. Tenacitatea şi forţa acestui canoist de mare renume internaţional o sugerează dacă mai era nevoie, şi întîmplarea petrecută la J.O. de la München, 1972. În timpul calificărilor pagaea lui s-a rupt, dar în cele din urmă a reuşit să se afle printre finalişti şi să-şi adjudece medalia de aur. Acest sportiv de excepţie, adevărată legendă vie a canotajului românesc, este actualmente antrenor naţional la echipele de băieţi.

Superlativ în alpinism

Constantin Lăcătuşu este primul alpinist român care a efectuat o ascensiune la peste 8 000 de metri, în Munţii Hymalaia. El a participat la o expediţie internaţională, cu începere de la 11 iunie a.c. A fost un succes de mare prestigiu pe care în ciuda unor degerături ale unor degete de la picioare va încerca să-l depăşească în viitor. Deasupra" lui Constantin Lăcătuşu, în ierarhia înălţimilor, se află doar Dumitru Prunariu (cosmonaut, a zburat între 14—22 mai 1981) şi... Spiru Haret (doar cu numele său, care din 1976 se află pe harta Lunii, recompensă pentru meritele sale ştiinţifice).

GUINNESS Book

APA CEA DE TOATE ZILELE

Acum, cînd sîntem pe cale de a elimina din dicţionare termenul „ploaie" (unde sînt paparudele de altădată?), cred că ne-ar face bine să aducem vorba despre apă. Şi asta amintindu-ne de înţelepciunea anticilor, care s-au dovedit mari maeştri în construirea de baraje şi apeducte, tocmai pentru a contrabalansa perioadele secetoase sau clima deşertică. Astfel, cel mai mare apeduct antic a fost cel al Cartaginei, din Tunisia de astăzi. Lungimea acestuia era de aproximativ 141 kilometri şi direcţiona apele izvoarelor de la Zangouan către localitatea Djebel Djouar. Această magnifică „şosea de apă" a fost realizată de meşterii neîntrecuţi ai epocii romane (în timpul împăratului Publius Aelius Hadrianus, anii 117—138 după Christos). Au rămas drept vestigii ale priceperii constructorilor 344 de tronsoane ale acestui apeduct istoric. Specialiştii au apreciat că peste 38 milioane litri de apă curată alimenta zilnic acel ţinut.

Din punct de vedere al înălţimii la care era dirijată apa, Guinness remarcă apeductul Pont du Gard, de lîngă localitatea franceză Nimes (construit în anul 19 e.n.), care atingea în unele porţiuni 48 de metri de la sol. De asemenea, apeductul realizat lîngă Lisabona (Portugalia), în anul 1784, se ridica la 64 de metri (numele acestuia era Aguas Livres).

Apeducte uriaşe se construiesc şi în epoca modernă. În California s-a construit în 1974 un apeduct cu lungimea de 1 321 kilometri, din care o porţiune de 616 kilometri canalizată. Se pare că din acest punct de vedere, californienii sînt bine protejaţi, spre deosebire de alte zone tradiţional-secetoase ale lumii.

Zodiacul chinezesc pe înţelesul tuturor

HIPOCRAT ŞI GÎNDIREA UNIVERSALĂ

Uriaşa încredere pe care o sugerează zodiacul chinezesc are la bază — înglobat în matricea filosofică orientală — spiritul echilibrului. Un echilibru obsedant, decisiv şi atotstăpînitor în toate nuanţele condiţiei umane isvorîte din înţelepciunea structurii sale. Tocmai imensa disponibilitate de meditaţie oferită ne dă acum prilejul să abordăm zona care se referă la temperament.

Una din principalele clasificări temperamentale ale acestui tip de zodiac este împărţirea celor 12 necuvîntătoare în două grupe numite pasive şi active. Astfel, Şobolanul, Tigrul, Dragonul, Calul, Maimuţa şi Cîinele sînt reprezentanţii temperamentului aprig, cu mare probabilitate de a fi posesorii unui neastîmpăr nativ atît fizic, cît şi intelectual. Aceste şase necuvîntătoare au problemele cele mai mari în a-şi asigura o armonioasă corelaţie de tip Yin—Yang, de a-şi găsi drumul drept printre meandrele oscilaţiilor psihice.

Cele şase necuvîntătoare zise pasive sînt Boul, Iepurele, Şarpele, Oaia, Cocosul şi Mistreţul (Porcul). Reflectînd puţin la suprafaţa acestei clasificări şi luînd în analiză rezonanţa uzuală a speciilor amintite, se pare că orientalii n-au greşit deloc. Majoritatea animalelor pasive sînt trăitoare pe lîngă casa omului. Avînd în vedere că Mistreţul este în unele variante înlocuit cu Porcul, iar Şarpele poate fi un oaspete frecvent al grădinilor gospodarilor putem afirma că toate cele şase „pasive" au fost alese cît se poate de judicios. Ele au în destinul lor elemente care le leagă indisolubil de altii, într-o dependenţă care nu le afectează profund personalitatea.

Echilibrul de care vorbeam se reflectă în alternarea „pasivelor" şi „activelor" pe cercul celor 12 necuvîntătoare. Fiecare „activ" este încadrat de doi „pasivi" şi invers. La fel se prezintă situaţia şi-n calendarul chinezesc, cînd după un an activ urmează unul pasiv. Dar ceea ce aş dori să vă ofer spre meditaţie este o viziune a temperamentelor din punct de vedere hipocratic. Marele medicinist grec a clasificat temperamentele în patru nuanţe principale : **sanguin, flegmatic, coleric şi melancolic.** Aria semantică a fiecăruia este binecunoscută, nu mai insistăm. Ce-ar fi să privim din acest unghi ştiinţific cele 12 necuvîntătoare ale zodiacului chinezesc ?

Pornind în ordinea arătată, de la Şobolan spre Bou să punem „etichetele" temperamentale. Se vor forma deci patru triunghiuri care vor grupa cele patru temperamente. Iată-le : **triunghiul sanguinilor este : Şobolan—Dragon—Maimuţă ; triunghiul flegmaticilor : Bou—Şarpe—Cocos ; triunghiul colericilor : Tigru—Cal—Cîine ; triunghiul melancolicilor : Iepure—Oaie—Porc (Mistreţ).**

Prima observaţie foarte importantă este aceea că **toate triunghiurile de mai sus corespund perfect cu triunghiurile armoniei clasice**, adică acelea care redau afinităţile necuvîntătoarelor. Din acest punct de vedere, ipoteza noastră conduce la un alt tip de armonizare şi anume gruparea temperamentelor între ele, pe fondul unei afinităţi naturale. O altă observaţie importantă, şi care pledează şi ea în favoarea ipotezei noastre este gruparea „pasivilor" între ei şi a „activilor" între ei. Dacă gîndirea orientală n-a „amestecat" temperamentele între ele, nici această clasificare aplicată zodiacului chinezesc nu se abate de la regulă. Vă mai propun să meditaţi asupra relaţiei temperament—specie în această viziune cu patru categorii consacrată de Hipocrat şi aplicată de noi acestui zodiac teluric.

Rubrici realizate de PAUL IOAN

DIALOGURILE LAUREI

● Stii, draga mea **A.—C.D. (Tulcea)**, rareori mi-a fost dat să întîlnesc oameni care să-mi mărturisească — în taină, firește — că-s îmbâcati cu înfătisarea lor fizică. În privința înfătisării fizice, mai tot timpul „trebuie" să fie ceva care să ne nemulțumească. Mai mereu ni se pare să fie ceva ori „prea mult", ori „prea puțin". Cunosc destule fete complexate exact din pricina oglinzii celei care te frămîntă pe tine. Oricum, din capul locului, tin să-ți spun că **foarte rău ai făcut** că n-ai stat de vorbă de la început cu mama sau cu sora ta mai mare. **Ai făcut rău pentru că astfel ai contribuit**, firește, fără să vrei, la instalarea în timp a unei obsesii deosebit de periculoase ce poate să te destabilizeze psihic prin amplificarea complexului de inferioritate de care mi-ai scris... Si, crede-mă, nimic nu e mai distrugător pentru personalitatea noastră decît **lipsa unui echilibru, lipsa armoniei dintre minte (suflet) si trup...** Stiu, nu-i deloc usor să ajungem la o senină „convietuire" a noastră cu noi însene (însine) dar către ea trebuie să năzuim tot timpul. În privința „visului" tău vreau să stii că o intervenție de chirurgie estetică precum aceea pe care ti-o dorești (!) e posibilă la orice vîrstă. Dar — atenție! **Riscurile postoperatorii sînt extrem de mari, putînd să apară oricînd, toată viața.**

Indiferent de ce vei alege, părerea mea e că tencuiala unei case rareori ne poate spune despre modul cum e mobilată în interior !... Or, cel putin pe mine, mai mult mă interesează sufletul omului fiindcă, oricît de frumos ne-ar fi trupul, fără suflet — mă întreb ce-am fi...

● **Nu-ti fie cu supărare, dragul meu T.C.J. (București)**, dar nu crezi că la cei 14 ani ai tăi, fie ei si cu „zece luni", este, orice mi-ai spune, totusi cam prea... devreme să te chinuie „focurile iubirii"? Asta — mai ales cînd aleasa inimii tale e o fată care abia trece în clasa a... sasea ?! Mă grăbesc să adaug că, desigur, e bine, e normal, e firesc să-ti doresti o prietenie cu o fată. Dar această prietenie (hăt, departe de ce va fi „iubirea"!) la vîrsta ta — si mai ales a ei — **nu trebuie în nici un caz să depășească limitele colegialității** dintre fete si băieti. Dar mai ales limitele bunului simt fiindcă, dacă în unele situatii zorul e profitabil, în viata sentimentală graba îti poate aduce mai mult ponoase decît foloase! Cît privește restul „problemelor" (...mod de abordare", vorbire, comportament etc.), ele toate depind numai si numai de cultura ta, de educatia primită în familie, de buna ta cuviință si bunul tău simt, de ceea ce întelegi tu prin **omenie**. Degeaba eu — sau oricine altcineva — ti-as da „sfaturi" de genul „fă asa si pe dincolo", dacă vorbele, ideile si faptele tale n-ar fi rodul tău, ci ale altcuiva, ele nu vor avea nici o valoare pentru fata pe care o iubesti. **Să fii mereu tu însuti, să judeci cu mintea si sufletul tău!**

LAURA

POSTA by Air Mail

DESPRE CĂRTILE ANUNTATE ÎN REVISTĂ : Cititorii nostri care au achitat sumele pentru cărtile cerute, vor primi prin poștă volumele respective trimise de editura care le-a anuntat...

PENTRU NUMEROSII CITITORI CARE NE SOLICITĂ CONTACTAREA UNOR BIOENERGOTERAPEUTI : Întrucît sediul provizoriu si improvizat al Societătii Române de Radiestezie nu satisface cerintele solicitantilor din întreaga tară, de a apela în vederea ameliorării sau vindecării unor boli îi rog pe cei ce mi-au scris în acest sens sau mi-au telefonat să retină că în curînd se va deschide un sediu care să permită în mod civilizat consultări specifice. Toate scrisorile aflate asupra mea, prin care mi se solicită intermedierea, vor fi transmise echipei de bioenergoterapeuti din sediul pe care îl voi anunta în numărul viitor al revistei. Solicitantii vor primi pe adresele transmise, invitatia de a se prezenta în Bucuresti la noul sediu pentru consult si vindecări. Cu acestea spuse, îmi cer scuze pentru telefoanele Societătii Române de Radiestezie — telefoane care nu functionează si la care solicitantii au primit (cînd functionau!) răspunsuri fie aberante, fie eronate sau jignitoare, ca si pentru adresa aceleasi Societăti, la care este evident că nu se pot rezolva probleme atît de delicate si de urgente prin mobilizarea în grup de sute de oameni. Desi revista noastră nu are nici o vină în acest sens, scuzele se cuvin a fi evocate pentru că în dorinta de a face bine oamenilor, celor în suferință, eu însumi m-am angajat să popularizez o sansă care ulterior s-a dovedit lipsită de o capacitate organizatorică reală si eficientă. Nu am în vedere prestigiul si eficienta reală a vindecătorilor Societătii, ci doar modul anarhic în care au reusit să supravietuiască si să dezamăgească.

ONICA PETRU, Rădăuți, Suceava : Noi am publicat o informație stiințifică referitoare la o tehnologie anume, si nu avem nici o competență în vehicularea adreselor sau ca intermediari între solicitanti si o firmă anume. Cred că trebuie să vă adresati Ministerului Sănătății relatînd cazul si dorința. As vrea să sper că veți reusi. Astept vesti în continuare.

ION ȚUGUI

Grădina de lîngă casă

CULTIVAREA LĂMÎIULUI

La cererea mai multor cititori, continuăm seria unor materiale despre cele mai răspîndite plante de apartament. Lămîiul se cultivă atît pentru frunzele lui decorative, mereu verzi, cît si pentru fructele galbene, atît de prețioase. Florile au petale albe în interior si violacee-roșiatice, în exterior. Cultivat în apartament, în timpul răcoros, arbustul atinge înălțimea de 2—3 m si poate produce anual 80—200 fructe, în functie de sol si vîrstă. Productiile maxime sînt între 10 si 30 ani. Înmulțirea lămîiului se poate face după trei metode : prin semințe, prin butași si prin marcotaj. Semănatul se face imediat după scoaterea semințelor din fruct, într-un amestec de pămînt de grădină, mraniță si nisip grosier, în părți egale, la adîncimea de 2—3 cm. Se pot semăna în tot timpul anului dar cele mai bune rezultate se obțin în aprilie-mai. La temperatura de 24—26° C, semințele încolțesc în 12—14 zile iar puietii răsar după 25—30 zile. Udarea se face cu apă încălzită la această temperatură. Pentru a se menține umiditatea, ghivecele semănate se vor acoperi cu sticlă sau folie de plastic. La temperatura sub 15°C si umiditate excesivă, semințele pier. După răsărire, plantele se vor feri de razele directe ale soarelui. Cînd au 4—5 frunze, se transplantează, cîte unul, în ghivece. Acum se ciupește rădăcina principală, pentru a stimula creșterea rădăcinilor laterale. Lămîii obținuți prin semințe încep să fructifice la vîrsta de 8—12 ani iar cei obținuți prin altoire, butășire sau marcotaj încep să producă la vîrsta de 4—5 ani. Altoirea lămîiului se face cînd acesta atinge înălțimea de 25—40 cm si grosimea de 7—10 mm. Se aplică, de obicei, altoirea în ochi (în oculație), din mai pînă toamna tîrziu. Rezultatele cele mai bune se obțin primăvara. Altoirea se face numai pe ramuri de un an. Ochiul altoi, care se taie de la un lămîi pe rod, se va introduce în tăietura în formă de T, de pe portaltoi si se va lega strîns cu rafie sau bumbac. Butășirea constituie cea mai simplă metodă prin care se obțin lămîi care intră pe rod după 4—5 ani de la înrădăcinare. Se poate practica tot timpul anului dar cele mai bune rezultate se obțin în aprilie-mai. Butașii se obțin din lăstari din anul precedent, cu grosimea de 4—6mm. Se taie la 8—12 cm lungime, se îndepărtează primele două frunze iar celelalte se reduc la jumătate ca suprafață. În timpul înrădăcinării, butașii vor fi feriți de razele directe ale soarelui iar temperatura va fi de 18—20° C. Pentru grăbirea înrădăcinării, care durează 30—40 zile, butașii se pot acoperi cu un borcan de sticlă. Înrădăcinarea se face într-un amestec de pămînt, mraniță si nisip sau numai nisip. Înmulțirea prin marcotaj a lămîiului se folosește mai rar, prin metoda mușuroirii sau cea aeriană. În perioada de creștere, lămîiul se transplantează anual sau la 2 ani, în ghivece mai mari. După intrarea pe rod, transplantarea se face la 3—4 ani. Lămîii se țin vara sub cerul liber, pe terase, balcoane, în curte sau în grădină. Cu răcirea timpului, lămîii se mută în apartament unde iernează bine la 12—14°C. Lămîii mai pot ierna si în beciuri, la 5—7°C, în acest caz neavînd nevoie de multă lumină si umezeală. Dimensiunea vaselor în care cresc lămîii sînt în functie de vîrsta acestora : la 1 an, diametrul sau latura vasului, poate să fie de 10—12 cm, iar înălțimea de 8—10 cm ; la peste 8 ani, aceste dimensiuni sînt 50—60 cm si, respectiv, 50 cm.

IOAN URSU

PROGRAM TV

SELECȚIUNI

Săptămîna 14. 09 — 20. 09

LUNI

Programul 1 : 14.00 Actualități 14.10 Agenda electorală 14.20 Calendarul zilei 14.30 Worldnet USIA 15.10 Avanpremiera TV 15.25 Copiii nostri — viitori muzicieni 15.40 Forum 16.10 Actualități 16.20 Emisiunea în limba maghiară 17.40 Pro Patria 18.25 Studioul electoral 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 20.30 Studioul electoral 20.45 Teatru TV. Gîlceava zelor de Radu Stanca 22.15 Studioul electoral 23.15 Actualități 23.30 Sport.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.15 Desene animate 16.40 Tradiții... 17.10 Veniți cu noi pe programul doi ! 20.00 Magazin auto-moto 20.30 Armonii corale 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional 22.00 TV5 Europe 22.35 BBC World Service.

MARTI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.30 Calendarul zilei 10.40 TV5 Europe 12.10 Ora de muzică 13.00 Interferențe 13.30 Tradiții 14.00 Actualități 14.25 Preuniversitaria 15.00 Cursuri de limbi străine 15.30 Muzica pentru toți 16.00 Convietuiri 16.30 Forum 17.00 Actualități 17.05 Salut, prieteni ! 17.55 Studioul economic 18.25 Studioul electoral 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 20.30 Studioul electoral 20.45 Telecinemateca. Trei soți (SUA, 1950) 22.00 Studioul electoral 23.00 Actualități 23.15 Sport.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.10 Desene animate 16.35 Studioul de literatură 17.35 Film serial. Noii asi ai cerului albastru (Franța, 1990) 18.35 Tribuna nonconformistilor 18.55 De-ale pieței în economia Capitalei 19.15 Repriza a treia 20.15 Studioul muzicii de cameră 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional 22.00 TV5 Europe 22.35 BBC World Service.

MIERCURI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.30 Calendarul zilei 10.40 Film serial. Marc si Sophie 11.35 Canal France International 11.55 Imagini din Mexic 12.10 Ora de muzică 13.00 Vîrsta a treia 13.30 Audio-vizual studio 14.00 Actualități 14.20 Magazin agricol 14.50 Preuniversitaria 15.25 Cursuri de limbi străine 15.55 Interpreți ai cîntecului popular 16.10 Forum 16.40 Tragerea Pronoexpres 16.50 Actualități 16.55 Fotbal : Sigma Olomouc — Universitatea Craiova si Electroputere Craiova — Panathinaikos Atena 18.55 Kuusysi Lahti — Dinamo București 20.45 Actualități 21.15 Studioul electoral 21.30 Film serial. Hemingway 22.15 Studioul electoral. Campania parlamentară 23.15 Actualități 23.25 Fotbal : Politehnica Timișoara — Real Madrid.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.10 Recomandări din program 16.15 Desene animate. Jabber Jaw 16.40 Teatru TV. Mania posturilor de Vasile Alecsandri 19.55 Privatizarea si statul modern (II) 20.25 Bijuterii muzicale 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional 22.00 TV5 Europe 22.35 BBC World Service.

JOI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.30 Calendarul zilei 10.40 Super Channel 12.00 Ora de muzică 12.50 Oameni de lîngă noi 13.20 Jazz-Magazin 13.50 Actualități 14.10 Convietuiri 14.40 Preuniversitaria 15.20 Cursuri de limbi străine 15.50 Agenda muzicală 16.10 Televiziunea vă ascultă ! 16.35 Forum 17.05 Actualități 17.10 Tele-discul muzicii populare 17.25 Simpozion 18.05 Studioul economic 18.30 Studioul electoral 19.35 Desene animate 20.00 Actualități 20.30 Studioul electoral 20.45 Film serial. Dallas 21.45 Reflecții rutiere 22.00 Studioul electoral 23.00 Pro-Musica 23.15 Actualități 23.25 Sport.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.10 Desene animate 16.35 Motor ! 17.05 Emisiunea în limba germană 18.05 O viață pentru o idee 18.35 Caleidoscop muzical-coregrafic 19.05 Invitație la concert 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional 22.00 TV5 Europe 22.35 BBC World Service.

VINERI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.30 Calendarul zilei 10.40 Film artistic. Condorcet (Franța, 1989) 12.10 Super Channel 12.25 Descoperirea Planetei 12.50 Ora de muzică 13.40 Actualități 14.00 Mondo-muzica 14.20 Medicina pentru toți 14.50 Recitalul sopranei Sanda Sandru 15.10 Preuniversitaria 15.45 Forum 16.15 Dosarele istoriei 16.45 Tragerea Loto 16.55 Actualități 17.00 Emisiunea în limba germană 18.00 Sărbătorile patrimoniului mondial la UNESCO 18.30 Studioul electoral 20.00 Actualități 20.30 Studioul electoral 20.45 Film serial. Destinul familiei Howard 21.45 Anchetă TV 22.05 Studioul electoral 23.05 TOP 10 23.30 Actualități

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.15 Desene animate 16.40 Tradiții 17.10 Opera în capodopere 19.40 Sport-Magazin 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional 22.00 TV5 Europe 22.35 BBC World Service.

SIMBATA

Programul 1 : 9.00 Bună dimineața ! 9.50 Șahul de la A la Z 10.00 Actualități 10.10 : 1, 2 sau 3 11.10 Viața spirituală 12.00 Itinerarii spirituale 12.30 Ora de muzică 13.30 : 7 x 7 14.00 Actualități 14.10 Reflecții rutiere 14.20 Concurs ANF 14.30 Duplex București — Chișinău 18.00 „Îngerii albastri" cuceresc România ! 18.30 Mapamond 19.00 De dragoste, de dor... 19.15 Teleenciclopedia 20.00 Actualități 20.35 Film serial. Twin Peaks 21.35 Săptămîna sportivă 22.05 De la egal la egal... amical ! 23.05 Actualități 23.20 Film artistic. Cînd tu nu ești (Spania, 1966) 0.45 Video-discoteca. **Programul 2 :** 16.00 Actualități 16.10 Desene animate 16.35 Divertisment internațional 16.55 Convietuiri 17.25 Tele trio-show 18.10 Film artistic. Doi frați fericiți (Franța, 1990) 19.40 Compozitori români 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional 22.00 TV 5 Europe 22.35 BBC World Service

DUMINICA

Programul 1 : 8.30 Bună dimineața ! 9.30 Abracadabra ! 10.20 Film serial pentru copii. Fram 10.50 Actualități 11.00 Lumină din lumină 12.00 Viața satului 13.30 Flori de cîntec românesc 14.00 Actualități 14.10 Atlas 14.30 Video-Magazin 18.05 Știință si imaginație 18.35 Convorbiri de duminică 19.10 Film serial. Dallas 20.00 Actualități 20.35 Film artistic. Cocosatul (Franța-Italia) 22.15 Duminica sportivă 22.35 Diamond Awards Festival. 1986 (partea a III-a) 23.10 Actualități 23.25 Maestrii teatrului românesc.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.15 Desene animate 16.40 Convietuiri 17.10 Serata muzicală TV 19.25 Fotbal : Dinamo — Rapid 21.20 Video-clipuri 21.30 TVE Internacional 22.00 TV5 Europe 22.35 BBC World Service

(După „PANORAMIC TV")

medicina la zi

STAREA DE SĂNĂTATE A ROMÂNILOR DEVINE TOT MAI PRECARĂ

Interviu cu prof. dr. docent IULIAN MINCU,

membru al Academiei de Ştiinţe Medicale, preşedintele Societăţii de Diabet, Nutriţie şi Boli Metabolice din România

— Sănătatea unui popor este condiţia fundamentală a emancipării sale permanente. Ce ne puteţi spune, d-le profesor, despre starea actuală de sănătate a populaţiei ţării noastre ?

— Organizaţia Mondială a Sănătăţii (OMS) defineşte sănătatea ca pe „starea de bine fizic, mental, social". Situaţia îngrijorătoare înregistrată la nivelul stării de sănătate a populaţiei României constituie una din preocupările de bază ale corpului medical. La noi există 6 344 000 de cazuri de bolnavi cronici, dintre care 2 100 000 cazuri de cardiologie ischemică (zilnic se înregistrează 190 de decese prin infarct miocardic), 3 milioane de cazuri de hipertensiune, 400 000 de cazuri de ulcer, 700 000 de cazuri de diabet, 318 000 cazuri de hemoragii cerebrale. În România se descoperă cîte 80 000 de cazuri noi de hepatite acute pe an, dintre care se detaşează cea produsă de virusul B (din 100 cazuri de hepatită, 70 se datorează virusului B). În 1991, statisticile indicau 2944 de cazuri de SIDA, din care 1530 se înregistrau la copii în vîrstă de pînă la 13 ani.

— Care sînt cauzele care conduc la această situaţie ?

— Cauza principală o constituie sărăcirea populaţiei, mult mai accentuată în ultimii trei ani de tranziţie economică, socială şi politică. Dintre bolile care se datorează sărăciei, se face remarcată tuberculoza. Deşi bacilul Koch a fost descoperit cu 110 ani în urmă, în lume există peste 8 milioane de cazuri de tuberculoză depistate. Din romanele lui Dickens cunoaştem condiţiile sociale dificile ale fazei capitalismului sălbatic şi, am putea spune, tuberculos. În România, mureau după cel de-al doilea război mondial, de TBC, 180—200 de oameni la 100 000 de locuitori, cu o frecvenţă a cazurilor noi de 800—1000 la 100 000 de locuitori. Statisticile anului 1982 arată o morbiditate de numai 3,6 oameni la 100 000 locuitori şi o frecvenţă a cazurilor noi de 60 la 100 000 locuitori, pentru ca în prezent mortalitatea să fie de 78,5 decese la 100 000 locuitori.

— Vă rog să treceţi în revistă problemele de nutriţie cu care se confruntă populaţia României în prezent.

— În România se manifestă grave lipsuri în legătură cu nutriţia, copiii, tinerii de pînă la 25 de ani şi bătrînii fiind categoriile cele mai afectate de acestea. Datele publicate de Institutul de Calcul Statistic indică o medie de 2836 de calorii consumate în 1991 pe cap de locuitor, numai că trei sferturi din această alimentaţie este vegetală şi doar un sfert animală. Cu alte cuvinte, se consumă zilnic circa 20 de grame de proteine pe cap de locuitor iar în mediile defavorizate numai 12 grame. În ţările dezvoltate, media curentă este de 58 de grame, iar în SUA de 71 de grame. Pentru România, această stare de fapt este extrem de dăunătoare, întrucît evoluţia unui popor, a unei naţiuni, depinde de sistemul său de alimentaţie. Tinerii se dezvoltă armonios fizic şi mental cu o hrană adecvată. Dacă la începutul secolului se înregistrau circa 3 milioane de cazuri de pelagră, în prezent statisticile indică existenţa a peste 1 milion de cazuri de anemii nutriţionale. Capacitatea de rezistenţă a organismului uman în faţa bolilor sau a agresiunilor mediului înconjurător se reduce astfel considerabil. Scăderea nivelului de trai al populaţiei se reflectă şi în reducerea numărului de calorii consumate, în medie cu 69,5 la sută în primul semestru al acestui an faţă de perioada de referinţă a anului trecut. Consumul de carne şi lapte s-au redus şi ele la jumătate.

— Diabetul este una din maladiile cele mai răspîndite în lume la ora actuală. Ce ne puteţi spune în legătură cu problemele diabetului existente în România ?

— Diabetul este una dintre cele mai grave situaţii cu care se confruntă medicina românească la ora actuală. În prezent există circa 700 000 de diabetici, dintre care 70 000 sînt insulino-dependenţi iar 250 000 depind de tratamentul oral. Majoritatea diabeticilor sînt oameni cu înaltă calificare : profesori, medici, jurişti, ingineri, muncitori etc., foarte necesari societăţii. Un tînăr bolnav de diabet are şanse egale în societate cu cele ale altor tineri de vîrsta sa, dar dotările noastre materiale nu-i permit să şi le valorifice. Nu avem nici măcar suficiente seringi pentru efectuarea testelor de glicemie (în occident acestea se efectuează de două ori pe zi, dar la noi unii bolnavi aşteaptă şi şase luni pînă la efectuarea acestora). Dacă diabeticul este tratat corect, are şanse de a reuşi în viaţă ca oricare altul. Altfel, el ajunge dependent de societate sau moare. Orbirile se întîlnesc de 25 de ori mai frecvent la diabetici decît la ceilalţi oameni, 90 la sută dintre ei devin bolnavi de retinopatie acută după 10—15 ani, iar mortalitatea prin insuficienţă renală este de 17 ori mai frecventă. Din păcate, atît de necesara insulină ne lipseşte, noi avînd în stoc doar 32 220 flacoane insulină semi-lentă, spre exemplu (folosită mai ales pentru tineri) necesarul pînă la sfîrşitul acestui an fiind de 99 850 flacoane. Şi exemplele ar putea continua. Un lucru este cert : cu sănătatea nu este bine să te joci niciodată, factorii decizionali din această ţară trebuind să-i acorde pe viitor o atenţie pe măsura importanţei sale.

ŞERBAN FILIP

„ARHITECTURA MESEI"

Pare incredibil, dar un om care a dus o viaţă raţională din punct de vedere alimentar, consumă în 70 de ani, vîrstă pe care civilizaţia modernă aproape că i-o garantează — cel puţin în perimetrul ţărilor dezvoltate —, în jur de 6000 kg pîine, circa 7000 kg cartofi, circa 5 vaci, în jur de 15 porci, plus numeroase păsări, peşti sau alte surse de carne, acestea totalizînd în jur de 3000 kg. Trebuie să mai avem în vedere încă vreo 2000 kg de grăsimi, restul produselor alimentare consumate ridicîndu-se, pe parcursul a şapte decenii de viaţă la circa 15 000 kg. În intervalul de timp menţionat se consumă merinde echivalente cu 470 de ori propria noastră greutate şi în jur de 70 000 l de lichide de tot felul.

A mînca raţional — necesitate de prim ordin a omului care îşi respectă sănătatea — înseamnă, după cum ne învaţă medicina modernă, nu numai a mînca o anume cantitate de alimente raportată zilnic la necesităţile energetice ale organismului, în funcţie de munca desfăşurată, ci şi a respecta un anume raport calitativ, între grupurile fundamentale de elemente alimentare. Astfel stînd lucrurile, **mitul clasic al celor trei mese**, al micului dejun, al prînzului compus de regulă din trei feluri de mîncare (o supă sau o ciorbă, o mîncare propriu-zisă, iar în final un dulce), ca şi al cinei (şi aceasta alcătuită de regulă, din două feluri de mîncare), **nu mai este valabil în zilele noastre.**

Am ajuns să mîncăm incomparabil mai puţin ca semenii noştri de odinioară, datorită vieţii trepidante pe care o ducem, a stresului zilnic. Cum însă nu se aseamănă om cu om nici pe dinafară şi nici pe dinăuntru, **a mînca raţional mai înseamnă, în afară de ceea ce se ştie deja pînă acum, şi a-ţi însuşi un anume grafic orar al meselor, adaptate sub raport cronologic propriului tip constituţional.**

Acei dintre noi care desfăşoară activităţi predominant intelectuale şi care trebuie să dea un randament maxim în special în cursul după-amiezii, vor fi nevoiţi a pune accentul în alimentaţie pe masa de dimineaţă ca şi pe cea de seară. Aceasta presupune „subţierea" la maximum a prînzului. De ce această arhitectură cu totul aparte ? Pentru simplul motiv că efortul digestiv — prin definiţie maxim la prînz —, atrage după sine o substanţială cantitate de sînge în vasele stomacului, ca şi în cele mezenterice, deci ale intestinului, fapt ce antrenează după sine o mai mică cantitate de sînge la nivelul creierului, de unde o irigare mai slabă a acestuia şi, implicit, o mai proastă oxigenare a neuronilor. Din această realitate decurge moleşeala, somnolenţa, starea de lene, ca şi lentoarea în ideaţie, stări psiho-fiziologice pe care le simţim din plin după prînzurile copioase. Masa, într-adevăr, reprezintă — după cum ne semnalează celebrul gastronom francez, A. Brillat-Savarin, în cartea sa de referinţă intitulată „Fiziologia gustului" — singurul loc unde în primul ceas nu te plictiseşti niciodată, dar — adăugăm noi — te plictiseşti în cel de-al doilea din cauza stărilor psihofiziologice semnalate mai sus.

Tot din cauza necesităţii adaptării meselor la specificul tipului constituţional căruia îi aparţinem, un individ de talie înaltă, de exemplu, va trebui să ingereze o masă hiperproteică încă de la micul dejun, care să-i asigure tonusul şi vitalitatea de care are nevoie încă din cursul dimineţii, mai ales cînd acesta desfăşoară munci predominant fizice, necesitînd un consum mare de energie. Într-o situaţie absolut contrarie se află acei microstaturali, desfăşurînd activităţi asemănătoare, pe care însă trebuie să le efectueze în cursul după-amiezii sau al nopţii. A ţine cont de aceste realităţi, înseamnă, de fapt a elabora grafice orare în ceea ce priveşte luarea meselor. Este un mare cîştig dacă fiecare dintre noi îşi va găsi propriul stil în ceea ce priveşte arhitectura meselor.

ARCADIE PERCEK

AGENDA MEDICALĂ

● **PROGRAMAREA MORŢII CELULELOR.** Celulele sanguine moarte sînt îndepărtate de macrofage. Acestea din urmă recunosc limfocitele după structura exterioară. Este vorba de receptorul vitronectin, o moleculă de suprafaţă din grupa integrinelor. John Savill, de la Spitalul „Hammersmith" din Londra, a reuşit să împiedice procesul prin care limfocitele îmbătrînite sînt înghiţite de macrofage. Mecanismul de programare a morţii celulelor care joacă un rol important nu numai în procesul de refacere a sîngelui, ci şi în dezvoltarea embrionului şi în procesul de îmbătrînire a întregului organism este încă necunoscut. Un grup de cercetare japono-american a constatat că genele cromozomului I la om dirijează procesul natural de îmbătrînire a celulelor ţesutului conjunctiv.

● **REŢETĂ SIGURĂ DE SLĂBIRE.** Dieticienii niponi propun o nouă reţetă de slăbire care, după părerea lor, este deosebit de eficientă. Aplicîndu-se această dietă se poate consuma mîncarea preferată, indiferent din ce este compusă. Cu o singură condiţie : totul să fie consumat nu cu ajutorul tradiţionalei furculiţe şi a cuţitului, ci cu... beţişoarele japoneze. Aceste „tacimuri" îi fac să slăbească chiar şi pe cei care pretind că ştiu să mînuiască beţişoarele.

● **SE POATE RENUNŢA LA FUMAT.** Cu voinţă bineînţeles. Avantajele sînt extraordinare. După 12—23 luni de întrerupere, riscul de a face un infarct nu este decît de două ori mai mare faţă de 2,9 ori la fumători. Dacă se perseverează şi se depăşesc doi ani, e ca şi cum nu aţi fi fumat niciodată. Mulţumiţi de aceste rezultate care sînt, indiscutabil, remarcabile, ar fi bine să nu mai apelaţi la tentaţiile tutunului, promiţîndu-vă doar că vă veţi ocupa într-o bună zi. Fumatul nu dăunează doar inimii d-voastră, ci suferă întregul sistem respirator.

Proprietăţile terapeutice ale mugurilor şi frunzelor de pin

Din cele mai vechi timpuri sînt cunoscute proprietăţile terapeutice ale mugurilor de pin ce aparţin speciei — silvestris. Hipocrat din Kos (în antichitate) şi medicii arabi din perioada alchimiei recomandau răşina acestui arbore în tratamentul bolilor aparatului respirator. Această tradiţie a rămas pînă-n zilele noastre. De la pin se folosesc în scopuri terapeutice mugurii recoltaţi în februarie—martie, de pe ramurile laterale, cei terminali lăsîndu-i pentru a asigura dezvoltarea arborelui. În unele ţări se recoltează şi frunzele, aproape în tot timpul iernii.

Sanatoriile sînt, în general, înconjurate de plantaţii de conifere şi în mod special de pini. Datorită substanţelor lor, mugurii de pin au următoarele proprietăţi : diuretice, antiseptice antiinflamatorii, cicatrizante, bun modificator al secreţiilor bronsice.

Mugurii se întrebuinţează sub formă de infuzie (ceai) 3—10 la sută ca diuretic, antiseptic, recomandîndu-se în pielite (inflamaţia bazinetului renal, cistite (inflamaţia vezicei urinare), uretrite ca şi antiinflamator în inflamaţia căilor respiratorii însoţite de tuse şi bronşite. Se administrează două-trei ceaiuri călduţe în 24 de ore.

Mugurii se pot folosi şi extern, ca antiseptic şi cicatrizant. Ei intră şi în compoziţia ceaiurilor pentru bronşite.

Frunzele de pin conţin multă vitamina C, în special în timpul iernii, aceasta scăzînd brusc spre primăvară. Datorită acestui fapt ele se pot folosi la prepararea unei băuturi apoase vitaminate acidifiate cu o soluţie de acid clorhidric, ca un remediu împotriva hipovitaminozei. Iată şi reţeta : 4 pahare de frunze tăiate mărunt se acoperă cu 3 pahare de apă rece fiartă în prealabil. Se pun 5—6 picături dintr-o soluţie de acid clorhidric şi apoi se lasă pentru maceraţie timp de 2—3 zile la întuneric. Maceratul se va strecura printr-un tifon. Se va administra cîte un pahar după masa de prînz.

Pe baza mugurilor de pin, industria farmaceutică prepară medicamente folosite ca dezinfectant, ca expectorant şi la eliminarea pietrelor de la vezica urinară.

Prof. IOAN MINTEANSCHI

Întîmplări adevărate

Amiciție

Gilles este un simpatic motan parizian. Cel mai bun amic al său este Drieu, un mic papagal. Amîndoi așa cum arată și fotografia, aproape că nu se despart unul de altul. Dragostea lor a început de cînd erau mici. De fapt ei se aflau într-un magazin unde se vindeau diferite animale. Într-o bună zi, s-a ivit un client, Pierre la Rochelle, un tînăr și simpatic student, care l-a cumpărat pe Drieu. Gilles care s-a văzut părăsit de prietenul său cel mai bun a refuzat să mai mănînce. Proprietarul magazinului cunoștea amiciția dintre motan și papagal și și-a dat seama de ce Gilles refuza hrana zilnică. Motiv pentru care a dat un telefon lui Pierre la Rochelle și i-a relatat toată povestea. Foarte impresionat de cele auzite, La Rochelle n-a ezitat nici un moment și l-a achiziționat și pe Gilles. Astăzi papagalul și motanul sînt iar împreună spre bucuria celor doi și a d-lui La Rochelle. Fotografia este extrem de grăitoare.

Visează la un post de măturător

Nu de mult, primăria orașului New York a dat un anunț prin care se face cunoscut deschiderea unui concurs pentru ocuparea a 2 000 de posturi de măturători de stradă. La acest concurs și-au prezentat ofertele peste 100 000 de concurenți! Printre aceștia s-a numărat și Jean Corduroy, un cunoscut funcționar la Bursa din Wall Street. Cînd i s-a cerut să dea o explicație a gestului său, Corduroy a spus : „Este adevărat că am fost funcționar la bursă și cîștigam 26 000 de dolari pe an. Dar în prezent nu mai sînt capabil să îndeplinesc această funcție. În afara faptului că reprezintă o muncă infernală, de-a lungul anilor am fost de cîteva ori dat afară din serviciu, pătimind foarte multe. Iată motivele care m-au determinat să particip la acest concurs. În concluzie socotesc că este mai bine să umblu pe stradă și să mătur și să nu mă gîndesc că pot fi dat afară din serviciu".

„Omul-antenă"

Povestește David Meritt (52 ani) din orașul Ferndown (Anglia) : „Totul a început în 1985, an în care am avut de suportat o operație la incisivii de la mandibula inferioară. Pentru refacerea zonei, stomatologul mi-a fixat cu un material realizat din plastic restul danturii, încercînd astfel să „blocheze" dinții suferinzi de gingivită. Era o operație dificilă, care a reușit pe deplin. Nu mi-am putut închipui că materialele pe care le-a folosit dentistul o să declanșeze ulterior un adevărat infern pentru mine. De la data operației au trecut șapte ani, dar nici unul dintre medicii și specialiștii pe care i-am consultat nu au reușit să-mi explice pentru care motiv am devenit, dacă se poate spune așa, „omul-antenă". Acest lucru s-a întîmplat din cauză că materialele plastice pe care stomatologul le-a folosit în cursul operației s-au transformat pur și simplu în niște formidabili conductori de electricitate și unde de radio care, „traversînd" corpul meu, s-au transformat, spre uimirea nedisimulată a tuturor, într-o antenă radiofonică și de televiziune".

Pentru cei mai mulți, povestea lui David Meritt pare una cu caracter științifico-fantastic, dar ea este un fapt real. Meritt constituie, desigur, un fenomen unic în lume. Datorită unei bizare și incredibile forme de radioactivitate a dinților săi (poate să fi fost un element „ajutător" faptul că a fost vorba de incisivi?), Meritt a ajuns să capteze invariabil unde electromagnetice prezente în aer, unde care, din păcate, provoacă o serie de neajunsuri atît corpului său, cît și vieții sale.

„Cînd dinții mei captează, relatează Meritt, prezența unor unde de radio, mandibula mea începe să vibreze, provocînd mișcări ritmice ale capului. În acele momente simt cum îmi pierd simțul echilibrului și sînt obligat să mă așez pînă trece „criza". Nu pot să uit nici puternicele unde care se propagă de la cabine electrice și chiar de la o centrală hidroelectrică care se află la o distanță de cîțiva kilometri de locuința mea. Într-o anumită împrejurare, care din fericire nu s-a mai repetat, am riscat să fac un infarct. Unda pe care o primisem a fost așa de puternică încît era gata-gata să mi se provoace o întrerupere a ritmului cardiac și a funcțiunilor pulmonare.

Cunoscînd situația mea, medicii m-au sfătuit să construiesc în grădina casei în care locuiesc un adevărat bunker de opt metri pe opt, din otel, fără nici o fereastră și doar cu o singură ușă, perfect ermetică. Această mică construcție constituie pentru mine o „colivie" protectoare, care-mi permite să pot duce o viață lipsită de orice pericol. Specialiștii m-au asigurat că dacă rămîn în acest bunker timp de circa opt ore, pot ulterior să ies și să înfrunt cu mai multă eficiență undele captate de dinții mei. Tot din cauza situației mele deosebite, cîțiva specialiști s-au arătat dispuși să-mi izoleze antena televizorului și cea a aparatului radio. Cînd încerc să schimb canalele de la TV simt că incisivii mei „reacționează" destul de puternic. Același fenomen se petrece atunci cînd soția mea, Rayella, folosește aparatul de gătit cu microunde, sau aspiratorul.

La un moment dat mi s-a făcut propunerea să-mi scot lucrarea executată la stomatolog. Eram deja împăcat cu această idee. În ultimul moment, însă, un inginer electronist m-a convins că o asemenea operație va fi inutilă, întrucît celulele și nervii zonei respective sînt impregnate datorită proprietății materialelor folosite, în cazul în care mă voi opera efectul nu va dispare. Unica soluție, ar fi să operez întreaga mandibulă. Am refuzat categoric, preferînd să rămîn „omul-antenă" în continuare".

De aceea Meritt este obligat să rămînă zilnic cel puțin opt ore în „colivia" lui, unde nu poate desfășura nici o activitate. Înainte de a cădea victimă acestui incredibil fenomen, el se afirmase ca un talentat grafician publicitar; în actualele condiții nu-și mai poate desfășura activitatea profesională. Să nu existe vreo soluție pentru Meritt ? Poate într-o zi, el va putea reintra în rîndul oamenilor obișnuiți și va începe să exercite profesiunea după care tînjește foarte mult.

RENUMITELE MĂRCI:
MEGAVISION, MITSUBISHI, SHARP, SONY, SANSUI, SANYO, DAYTRON, TEC, SAMSUNG, GOLDSTAR
le găsiți la

MEGAVISION

Multe alte produse de tehnică superioară:

▼ Televizoare color cu diagonala de la 36 la 74 cm;
▼ Video playere cu înregistrare și videorecordere 2-3 sisteme - PAL, SECAM, NTSC;
▼ Jocuri TV, aparatură WALKMAN, mono și stereo;
▼ Echipamente recepție sateliți inclusiv antene parabolice;
▼ Combine muzicale, radiocasetofoane simple sau duble;
▼ Receptoare audio, pick-up-uri semiprofesionale;
▼ Amplificatoare audio de la 40 la 160 W/canal;
▼ Sisteme audio-deck;
▼ Casete audio și video de calitate superioară;
▼ Produse electrocasnice, mixere, frigidere, tuburi fluorescente albe și colorate, LVM mari, lămpi sodiu, lămpi lumină neagră, toate tipurile de baterii etc.;

Vizitați-ne și nu veți regreta!

Bulevardul I.C. Brătianu - 39 (Piața Unirii) tel. 12.01.00.
Calea Victoriei 122 tel. 50.38.55.
Șos. Ștefan cel Mare nr. 2 tel 11.97.39.

magazin publicitate

verificati-vă cunostintele

GIGANȚI VEGETALI

În natură există diverși giganți vegetali, cum sînt arborii Sequoia din SUA, Boababii din Africa, Cedrii din Liban și alții. Dar mîna omului a creat giganți chiar și în lumea legumelor, folosind desigur unele procedee speciale.

S-au creat morcovi, hrean, dovleci și alte legume de dimensiuni uriașe. Cei care au obținut asemenea performanțe se prezintă de obicei la diverse competiții, cu expoziții, unde cele mai mari exemplare sînt premiate destul de substanțial.

O astfel de competiție este campionatul britanic de legume uriașe. În 1988, de pildă, au fost premiați morcovul numit Charlie de creatorul său, un hrean și dovleacul botezat Penelopa.

Cel mai interesant a fost procedeul folosit la obținerea morcovului Charlie.

Acum cîteva întrebări :

1. Ce performanțe avea Charlie și cum a fost obținut ?

2. Ce dimensiuni aveau hreanul și dovleacul Penelopa, care au fost premiate ?

(Răspunsurile în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Olimpiada de la Barcelona

1. Artiștii care au cîntat pe stadionul olimpic fără a folosi vreun microfon iar vocile lor s-au auzit totuși în difuzoarele stadionului, au făcut uz de un procedeu folosit de zeci de ani, în teatre, cinematografie și televiziune, cunoscut sub denumirea engleză „PLAY BACK" care în traducere înseamnă aproximativ „a cînta în spate". Cîntăreții au înregistrat mai înainte melodiile respective, cu orchestrația corespunzătoare, pe magnetofon, iar în public, ei pot că au și cîntat, sau doar au mimat, căutînd să se sincronizeze cît mai bine cu semnalele emise de difuzoare.

2. Va părea poate paradoxal dar, semnalele sonore transmise de pe stadionul olimpic de difuzoarele de acolo, au fost mai repede recepționate de cei care urmăreau spectacolele la radio sau la televiziune. Evident, diferența în timp este foarte mică dar există. Cîteva calcule foarte simple vor fi edificatoare. Astfel admițînd că de la fiecare difuzor pînă la tribune este o distanță medie de cîte 100 metri, iar că viteza sunetului în aer la temperatura de 20°C este 343,8 metri, rezultă că orice sunet emis de difuzoare ajungea la tribune în 100/343,8 = 0,2908 secunde. În schimb, undele radio, au o viteză de 300 000 km pe secundă. Pentru întreaga lume, transmisiunile radio și de televiziune de la Barcelona s-au realizat în general prin intermediul sateliților de telecomunicații geostaționari, care se află la o distanță de circa 36.500 km de Terra. Deci, de la Barcelona pînă la un astfel de satelit, undele radio emise de acolo au parcurs mai întîi 36.500 km, după care, de pe satelit, s-au retransmis spre Pămînt ceea ce înseamnă alți 36.500 km sau, în total, 73.000 km. Cum viteza undelor radio, ca și aceea a luminii este de circa 300.000 km pe secundă, rezultă că semnalele sonore purtate de aceste unde au ajuns la noi în 73.000/300.000 = 0,243 secunde, deci mai înainte de a fi percepute de cei din tribune. Ce-i drept, diferența de timp este foarte mică, de numai 0,056 secunde conținînd poate doar ca o speculație fizico-matematică.

3. Cît privește ultima întrebare, la orice lanț de amplificare electronică de audiofrecvență alcătuit dintr-un microfon și unul sau mai multe difuzoare, există un loc optim, determinabil experimental, unde semnalele sonore emise de difuzoare, nu afectează sau perturbă microfonul, evitîndu-se așa numitul „Efect Larsen" cînd între difuzoare și microfon are loc un proces de reacție pozitivă și întreaga instalație începe să urle.

Ing. LIVIU MACOVEANU

— Sînt plecați toți la conferința „Pericolul alcoolismului" ! După aceea, îi puteți găsi la Gambrinus...

Au spus despre cinste

● Nu stă departe de nevinovăție cel ce și-a mărturisit păcatul cu sinceritate. **(Aristotel)**

● A fi simplu dar cinstit e mai prețios decît a fi genial dar necinstit. **(Balzac).**

● Mai bine moartea în cinste decît viața în ocară. **(Neagoe Basarab)**

● Omul cinstit își făcea o lege din a-și respecta promisiunile, chiar și în lucrurile cele mai mici. **(Blanchard)**

● Omul cinstit este acela care este de folos altora cît poate, care nu face rău nimănui, în afară de legitima apărare. **(Cicero)**

● Cea mai frumoasă cunună pentru un bătrîn este părul alb și amintirea unei vieți cinstite. **(Chateaubriand)**

● Cinstea constă în a îndeplini riguros datoriile pe care le impun atît legea cît și morala. **(Paul Doumer)**

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

APARENȚE

1) Al treilea copac din stînga și norul din dreapta. 2) Bereta cetățeanului din dreapta și piatra din stînga. 3) Partea de sus a pălăriei cetățeanului din dreapta și fereastra casei. 4) Norii din dreapta și iarba din fața cetățeanului (jos). 5) Ochiul cetățeanului din dreapta și frunza de jos de pe floarea din dreapta.

DESEN REFLECTAT ÎN OGLINDĂ

Desenul din stînga (două persoane) este reflectat în partea dreaptă cu mențiunea că în această parte există cinci erori care trebuie identificate.

(Soluția în numărul viitor)

FEL DE FEL

● **O glumă** neobișnuită a fost pusă la cale de un agricultor peruan, Xavier Cocopax. El a publicat într-un ziar din Lima un anunț prin care își anunța încetarea din viață. Tuturor cunoștințelor, prietenilor, rudelor care au trimis familiei telegrame de condoleanțe și flori pentru ceremonia funerară le-a expediat cîte o sticlă de vin și cîte o găină friptă.

● **Dintre** toate capitalele țărilor Londra a fost prima (acum peste 100 de ani) care a dispus de metrou. Primele vagoane puse în circulație aveau trei clase, în funcție de confort.

● **În Italia** există 27 de comune care încep cu cuvîntul Rocca. (cîteva exemple: Rocca Massima, Rocca Pia, Rocca del Giorgio etc.). În afara celor 27 de comune, mai există zeci de comune care au ca „prefix" denumirea Rocca, cum ar fi Roccanova, Roccafranco etc.

● **O coincidență** extraordinară. Aileen Duran (21 ani) numită în postul de secretară comunală în California, a întocmit în prima zi de activitate actele necesare pentru căsătoria... mamei sale, Sally Cataraha (44 ani), care se mărita (pentru a patra oară !) cu David Valparaiso (51).

● **Semnul** de exclamare a apărut pentru prima oară în opera Ars puntandi, atribuită în mod eronat lui Petrarca. Acest semn nu a intrat imediat într-o fază de uz comun, continuîndu-se folosirea interogației. Semnul exclamativ a intrat în folosință în jumătatea secolului al XVIII-lea.

● **Tanestrophaeus** este denumirea științifică a unei reptile preistorice, lungă de circa patru metri, al cărei corp era constituit pe jumătate sub formă de gît. Acest gît era foarte flexibil, fiind alcătuit din zece vertebre, reptila respectivă ținînd gîtul nu în mod vertical (precum girafa), ci în mod orizontal.

● **În 1943** a murit soția cunoscutului scriitor irlandez George Bernard Shaw și conform dorinței exprimate, corpul ei a fost incinerat și depus într-o urnă. Șapte ani mai tîrziu, a murit și G.B. Shaw și conform dorinței sale corpul lui a fost și el incinerat. Tot conform testamentului, cele două urne cu cenușă au fost împrăștiate în grădina casei lor situată la Ayot St. Lawrence.

● **Unul** dintre cele mai înalte coșuri din lume se află instalat la fabrica „International Nickel Company" din localitatea Copper Cliff (Canada). Înălțimea lui este de 380 de metri, ceea ce ar echivala cu de trei ori înălțimea cupolei San Pietro din Roma.

SFATURI PRACTICE

■ **Petele de ciocolată** se scot cu apă foarte sărată.

■ **Cratița, oala sau tigaia** de care s-a prins mîncarea se curăță mai ușor dacă se procedează astfel : se pune în vas apa rece și o linguriță sau două de sare de bucătărie. Se lasă să dea în clocot și apoi se poate curăța mai ușor.

■ **Pastele făinoase** se fierb într-o cantitate mare de apă sărată. Pentru 250 g. de paste făinoase sînt necesari 2—3 litri de apă, iar la fiecare litru se adaugă aproximativ 10 g. de sare.

■ **Desfaceți conopida** în bucățele și, înainte de a o pune la fiert, puneți-o cîteva minute în apă cu sare. Astfel vor ieși la iveală eventualii viermișori din conopidă.

■ **Pentru ca halatele și prosoapele** plușate să se păstreze frumoase și cătifelate, după spălat ele trebuie ținute în apă cu sare și nu trebuie călcate.

■ **Cărbunii** vor arde mai bine dacă se stropesc înainte de folosire cu apă sărată.

■ **O perie nouă** de haine sau de ghete trebuie ținută înainte de întrebuințare în apă sărată (două linguri de sare la o jumătate de litru de apă) timp de 10 minute. În acest fel, firele de păr se întăresc, nu cad și nu se rup ușor.

■ **Budinca de orez** va fi mai pufoasă dacă veți adăuga și două linguri de griș. Pentru același motiv este bine să fierbeți orezul în apă sărată, în care ați adăugat două linguri de ulei.

ȘCOLĂREASCĂ

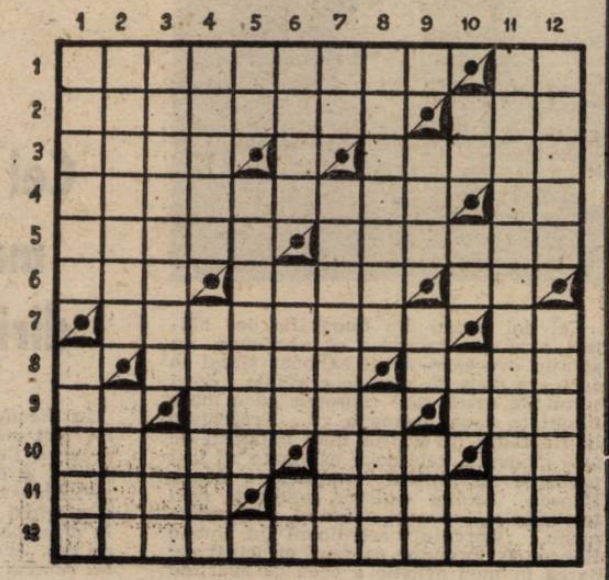

ORIZONTAL : 1) Începe anul în aceeași clasă (fem. sg.) — Club școlar: 2) Rigori la școală — Ustensilă de scris ; 3) Stații CFR — Prefix la scris : 4) Totalul valorilor omenirii — 12 clase ! 5) Lacul Genevei — „Vîrfuri" în școală; 6) „Clase" mai mari — Program școlar — Notă muzicală; 7) Atribut al școlii — Două la tablă ! 8) A ocoli (fig.) — Regiune în Grecia; 9) Bile ! — Netă — Literă slavonă; 10) A ispăși o greșeală — Scriitor român contemporan (Traian) — Din tavă !; 11) Onomatopee — Lucrări de specialitate; 12) „Plecat" din școală în urma abaterilor...

VERTICAL : 1) E plină matematica de ele (sg.) — Școlărițe ; 2) Proba probelor (pl.) — 69 la romani ; 3) „Minunea lumii" studiată la școală — Companie feroviară; 4) Celebră insulă grecească — Oală mică ; 5) Cute ! — A insufla (fig.); 6) Cîinele deștept — Fata din poartă ! — Trimestrele unu și doi ! 7) 13 aituri ! — Schimbări (fig.) ; 8) Examene de gradul unu... — ...și calculator din prima generație !; 9) Scop — Vocalele unui elev ! — Avantaj; 10) Cap termi- nus ! — Sau — 3,14 — La școală !; 11) Materializată ; 12) Instituțiile temei noastre — Diploma celor cu idei...

Dicționar: Epir, Ize, Ex. pia, Uba, Vile, LXIX, PLM.

NICOLAE GOLGOJAN — Darova

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

PISCICOLĂ

ORIZONTAL : Scobar — Guvid — Albitură — Ace — Bel — Osi — Odor — Inert — Morun — Oite — Bac — Vas — A — Icra — Etira — Rl — Harpa — Tir — Alci — Densă — A — Pana — Set — Fm — Lari — Fc — Ocru — Ina — Riuri — Ir — Nisetri — Cega.

Nr. 37 (1821) din 12 septembrie 1992

Caleidoscop

magazin

ROBOT POLIGLOT

Robotul din fotografia noastră, care stă de vorbă într-un mod amical cu un copil, nu este un reprezentant al unei planete necunoscute ci o ultimă „găselniță" a unei bănci elveține. Cu ajutorul acestui robot Banca răspunde copiilor care adresează întrebări în legătură cu activitatea de depuneri la Banca din Zürich, cu avantajele care decurg din această operație. Datorită înzestrărilor sale deosebite, ale tehnologiei de ultimă oră, robotul poate fi întrebat și răspunde în limbile italiană, franceză, engleză și germană.

TELEGRAME

■ Printr-o fibră optică subțire ca un fir de păr se pot transmite concomitent mii și chiar zeci de mii de convorbiri telefonice, ca și alte informații — telegrame, date, scheme, imagini de televiziune, emisiuni stereofonice etc.

■ Finețea mătăsoasă a obiectelor vestimentare noi este repede alterată de apariția scamelor. Pentru eliminarea lor, firma „Remington" a realizat un aparat „de ras" înzestrat cu un lăcaș destinat acumulării deșeurilor provenite în urma operațiunii de curățire. Aparatul este alimentat de o pilă electrică.

■ Făcînd un bilanț al performanțelor olfactive ale cîinelui, cercetătorii au reținut că animalul recunoaște, chiar după cîteva ore, un obiect pe care l-a atins stăpînul său, dar nu-și recunoaște stăpînul dacă acesta este dezbrăcat, și nici urmele pe care el le-ar lăsa umblînd descult. Cîinele îl ia drept stăpîn pe orice om îmbrăcat cu hainele acestuia și drept străin pe stăpînul purtînd hainele altuia.

■ Ideea de a realiza mașini inteligente s-a născut încă din antichitate. Una din primele mențiuni referitoare la inteligența artificială se află în cîntul al XVII-lea al Iliadei.

■ O cooperare globală este necesară în scopul promovării unei securități nucleare în cazul în care energia nucleară comercială urmează să rămînă o opțiune energetică valabilă.

■ Pentru producerea energiei nucleare există două posibilități: fisiunea, care se utilizează în actualele centrale nucleare și care descompune nucleul atomului, și fuziunea, care, dimpotrivă, realizează o sinteză a două nuclee într-unul mai greu, producînd energie.

■ Mușcătura șarpelui de mare este în mod special periculoasă, pentru că ea nu se face simțită decît în momentul apariției simptomelor mortale. Din fericire, șerpii de mare sînt puțin agresivi.

■ Veninul cu acțiunea cea mai lentă este cel al peștelui-piatră, care foarte rar este mortal, instantaneu, dar poate deveni mortal multe luni mai tîrziu.

Șeriful cactușilor

În vederea apărării zonelor de cactuși din deșertul Sonora (Arizona), poliția federală a trasat sarcini foarte precise... șerifilor. Motivul este foarte simplu. Oameni fără scrupule, devin adevărați hoți, culegînd cu rădăcini un foarte mare număr de cactuși pe care îi vînd celor care doresc să-și înfrumusețească grădinile, parcurile sau pur și simplu vilele. Dar nu întotdeauna transplantul cactușilor se soldează cu rezultatele așteptate, întrucît aceste plante obișnuite cu existența lor în anumite condițiuni specifice deșertului, se ofilesc de cele mai multe ori în zonele unde au fost transferate. În ciuda acestor constatări, hoții cît și prezumtivii cumpărători nu se lasă impresionați, astfel că acțiunile lor sînt strict urmărite, rolul principal revenind șerifilor care trebuie mereu să fie la... datorie.

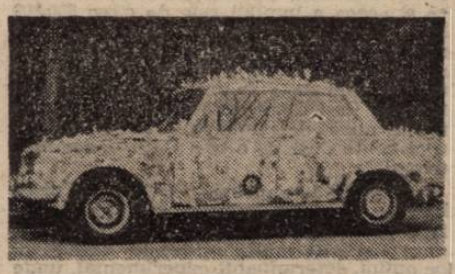

Automobil original

Această curioasă mașină aparține Ramanei Moon, o tînără americană din Mill Valley (California). Totul a început în urma faptului că prietenul ei i-a dăruit un mic Topolino în stare de funcționare, cu care să se plimbe prin oraș, cadou căruia i-a adăugat un port-bonheur fixat pe capotă. De aici a izvorît și ideea Ramonei să completeze cu tot felul de nimicuri (presupuse ca purtătoare de noroc) toată partea exterioară a mașinii. Așa au apărut pe o latură o fotografie a grupului Beatles, cutii de chibrituri, pe alte laturi mobile miniaturale etc. ceea ce a conferit mașinii un aspect de automobil-bazar. Mașina cu purtătoarele de noroc fixate cu un adeziv special constituie o deosebită atracție pentru trecători și mulți se găsesc dispuși să ofere contribuția lor pentru înfrumusețarea automobilului care a devenit un obiect de mare curiozitate și admirație în tot orașul.

Din scobitori...

În Anglia, un locuitor din Londra, Joe King (40 ani), este cunoscut ca un fanatic constructor de diferite obiecte și reproduceri de monumente celebre, toate alcătuite din... scobitori. Din acest punct de vedere, casa lui constituie un adevărat muzeu vizitat de numeroși cetățeni. Ultima lui creație — reproducerea Turnului Eiffel din Paris — a fost un mare succes de public. Cîteva date statistice în legătură cu ultima lui ispravă: a folosit (a numărat, bineînțeles) 1 2 7 4 4 3 3 de scobitori pe parcursul a mii de ore de lucru, în decurs de cinci ani. În prezent, el construiește o copie după „Statuia Libertății", care va avea o înălțime de cinci metri. Aflînd de intenția sa, soția i-a impus o singură dar categorică condiție: statuia să fie construită în afara casei...

ÎN LUPTĂ CU UN... ELEFANT

Elefantul este recunoscut fiind cel mai puternic (și în același timp), cel mai blînd animal din lume. Iată de ce, în parcul zoologic din San Diego (U.S.A.) a apărut o nouă „modă": încercarea puterii cu ajutorul unei frînghii, de o parte pachidermul, iar de cealaltă cîteva persoane. Asemenea întreceri se desfășoară zilnic între elefantul Bobby și grupuri de copii sau părinți. Învinge, bineînțeles, cine reușește să-și miște din loc „adversarul". Premiul pus în joc: un pachet de arahide. Este inutil să adăugăm că niciodată elefantul nu a pierdut vreo întrecere... Ideea acestui original joc a aparținut directorului parcului care a remarcat deosebita afecțiune dintre uriașul pachiderm și persoanele care-l vizitează. Un singur lucru îl preocupă pe director: raționalizarea pachetelor de arahide care revin mereu învingătorului...

LA EXPOZIȚIE

Cei doi turiști din fotografia de alături care dau impresia că urmăresc cu atenție concentrată un exponat situat la oarecare distanță sînt în realitate, două statui de ceară care reproduc cu o mare fidelitate două persoane vii. Prezentate la Hamburg, în cadrul unei expoziții de artă modernă, cele două exponate au fost realizate de artistul american Duane Hanson, faimos sculptor cunoscut prin lucrările sale provocatoare și anticonformiste. „Curentul" artistic al lui Duane Hanson își propune ca scop principal redarea în mod artistic a ceea ce aparține realității de fiecare zi.

Cel mai mare dirijabil

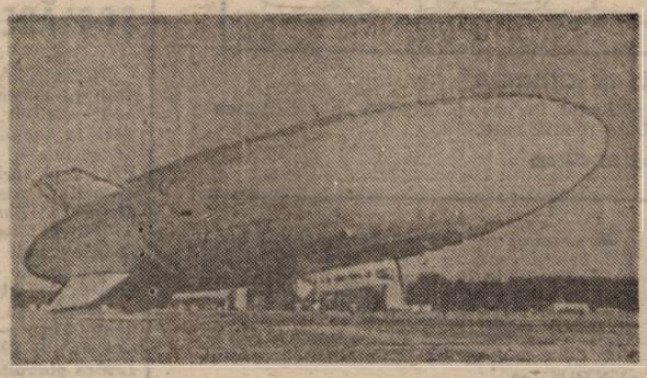

În Statele Unite a început testarea celui mai mare dirijabil realizat pînă în prezent. Denumit „Sentinel—1 000", dirijabilul a fost construit de către firma „Westinghause" și se deosebește ca particularități constructive prin elicele sale orientabile și mascate în deflectoarele de aer. Această soluție îi conferă uriașului vehicul aerian o manevrabilitate sporită, fapt pentru care el poate să acosteze chiar și pe o coloană instalată pe un camion. „Sentinel—1 000" poate să zboare fără să aterizeze, fiind alimentat timp de 24 de ore. Dirijabilul este utilizat pentru a supraveghea granițele maritime. După încheierea cu succes a încercărilor se intenționează construirea unui dirijabil de două ori mai mare, care să posede o autonomie de zbor de cîteva zile.

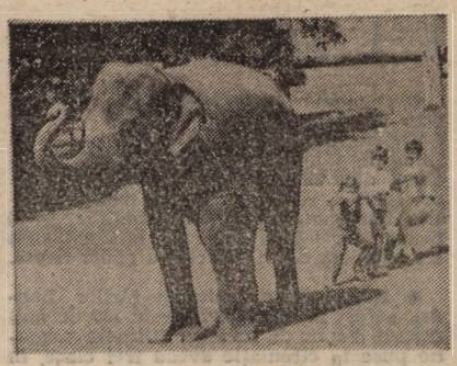

Citiți în numărul viitor:

Ce ați făcut în urmă cu 500 de ani, domnilor conchistadori?

Biblioteca județeană MUREȘ TÎRGU-MUREȘ

magazin

SERIE NOUĂ – 72

ANUL XXXV ● Nr. 38 (1822) SÎMBĂTĂ 19 SEPTEMBRIE 1992 16 PAGINI 20 lei

SĂPTĂMÎNAL CULTURAL - ȘTIINȚIFIC INDEPENDENT

Este migrena o himeră?

Ce ați făcut în urmă cu 500 de ani, domnilor conchistadori?

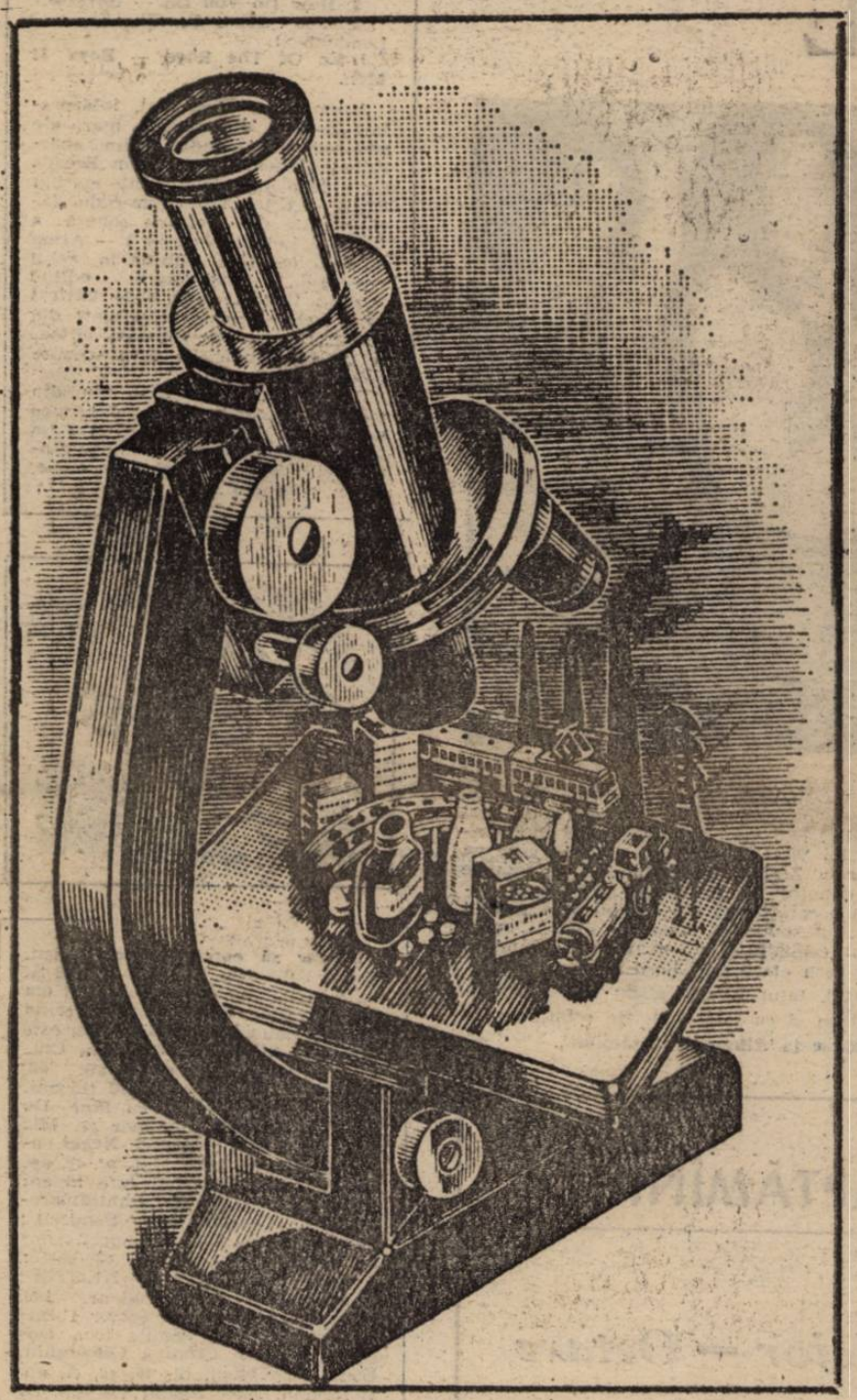

enciclopedie

VULCANI PITICI, VULCANI URIAȘI

musicbox

EREDITATEA ZODIACALĂ

POVESTI DE POVESTIRE

Program TV

O catastrofă anunțată

femina Club

TABIETURILE LUI CHAPLIN

REGELE MERCENARILOR

„CARTEA ELECTRONICĂ“ ȘI REVOLUȚIA LECTURII

Biblioteca Județeană
MUREȘ
TIRGU-MUREȘ

music box

Rubrică realizată de MARIAN MINCULESCU

OCTAVE

Prezentăm astăzi, în premieră la Music Box-ul nostru, trupa ambiţiosului **Octavian Teodorescu**, cel care a adus un suflu nou în rock-ul românesc. Să ne întoarcem în timp şi să facem un scurt istoric al grupei : povestea lor a început în 1985 cînd „capul răutăţilor" (mai sus citat...) fondează împreună cu **Aurel Stanciu** (ch. bass, voce), **Nicuşor Anghel** (ch. ritmică, voce), şi **Nelu Iamandi** (tobe, voce) grupul **Vis**. Mai tîrziu, Octavian mărturisea că hotărîse să-şi facă o grupă după ce văzuse filmul **Ultimul val** (ce are ca subiect concertul de adio al formaţiei **The Band**), fiind puternic marcat de cuvintele lui Robbie Robertson, liderul acestei grupe : „vă lăsăm vouă, celor de azi, munca noastră, ceea ce am creat şi construit noi, pînă acum, în rock. Continuaţi ceea ce am început noi". Anul 1986 va începe promiţător pentru ei (debut pe scenă la Clubul Sindicatelor din strada Şelari) dar se va încheia dureros, prin plecarea în armată a lui Aurel Stanciu şi a lui Nicuşor Anghel... Luna martie a anului următor marchează debutul la radio al lui Octavian Teodorescu, cu piesele **Visătorul**, **Aprinde-n inima-mi o rază** şi **Un gînd e ins de dor**. Rămas singur, „ultimul mohican" va continua să lucreze, căutînd sound-ul care să-i reprezinte cel mai bine concepţiile muzicale. Ianuarie '88 : revin „soldaţii" dar cei trei nu lucrează decît patru luni, în mai trio-ul devenind duet-Octavian şi Aurel (acesta fiind şi formula actuală). După ce au căutat, cu disperare, un baterist bun, cei doi cumpără un „drum-computer" (o baterie programabilă) şi vor fi atraşi, din ce în ce mai mult, de lucrul în studio iar, în ianuarie '89 efectuează primele înregistrări la radio. Tot în acea perioadă ei mai achiziţionează un sistem de reprocesare a sunetelor care le va schimba, într-o bună măsură, sound-ul de pînă atunci. 1990 va fi şi anul în care „Vis"-ul se va sfîrşi, interzis de cenzura vremii (care l-a considerat a fi un titlu subversiv...). Duetul adoptă numele **Octave** participînd la festivalul de rock Top T. de la Buzău unde obţin o menţiune dar părerea multora a fost că meritau mai mult... Din vara lui '89 şi pînă în toamna lui '90, Octave o vor avea ca voce pe Mirela Zorici, între timp producîndu-se şi debutul TV (în martie '90). Dacă doriţi o caracterizare a stilului acestui duet vă voi spune că avem un melanj excelent (să ştiţi că nu exagerez cu nimic !) de rock electronic, hard-rock şi heavy-metal, totul fiind realizat cu profesionalism şi cu bun gust. Ne reîntîlnim cu **Octave** la **Albumul săptămînii**...

ALBUMUL SĂPTĂMÎNII

Secretul piramidelor — Octave

Lansarea acestui disc a avut loc pe 27 august, la magazinul Muzica, în faţa unei asistenţe numeroase. Acest LP instrumental este o poveste, pe note, despre o lume viitoare care încearcă să-şi revină după un război pustiitor, o lume care aşteptă un posibil (nou) semn astral pentru o (nouă) întîlnire de gradul trei... Cei trei „magi" care au supravieţuit infernului primesc mesajul şi vor pleca într-o călătorie spre vîrful piramidei cunoaşterii. După iniţiere, ei se vor întoarce acasă cu gîndul de a face, din nou, Pămîntul o planetă a cunoaşterii şi de a dovedi că doar pacea poate garanta că armonia va fi, de acum încolo, veşnică pe Planeta Albstră... (cele de mai sus reflectă o parte a metaforelor prezente pe coperta discului, sub semnătura lui Octavian Teodorescu). Discul are şase piese : Ochii planetei, Întîlnire de gradul trei, Călătorie spre vîrful piramidei cunoaşterii, Întoarcerea acasă, Pacifică şi Veşnicie. Durează 33 minute. Recomand acest LP tuturor amatorilor de muzică bună şi, în mod special, fanilor rock deoarece vor găsi în el şi hard şi heavy cu linii melodice bine conturate şi un sound rafinat, încărcat de mesaje către ascultător...

Albumul a fost realizat de Octavian Teodorescu (Autorul pieselor, chitări, chitării MIDI, concepţie clape, instrumente programabile, sequencers) în studiourile Electrecord. Tirajul iniţial de 3 000 ex. a fost epuizat în cîteva zile...

Top Ten „MAGAZIN"

10. I Should Die Without You — PM Dawn.
9. Ain't No Doubt — Jimmy Nail.
8. I'll Be There — Mariah Carey.
7. Just Another Day — Jon Secada. New entry.
6. 3. 2. 1. Pump — Redhead Kingpin & The FBI.
5. Who Is It ? — Michael Jackson.
4. It's Probably Me — Sting & Eric Clapton. New entry.
3. How Do You Do — Roxette.
2. You Bring On The Sun — Londonbeat.
1. In Of The Road — Boyz II Men.

Avem două piese noi, interpretate de trei din numele mari ale pop-rock-ului mondial, prima aparţinînd „fenomenului" Jon Secada iar a doua duetului (de zile mari...) Sting — Eric Clapton, melodia făcînd parte din coloana sonoră a filmului Lethal Weapon 3 — Arma mortală (cu Mel Gibson în rolul principal...). Cîştigătorii ediţiei trecute, Boyz II Men, şi-au păstrat locul graţie excelentului slow din filmul Boomerang (schimbăţi viitoare vă voi spune ceţe ceva despre coloana sa sonoră).

P.S. Prieteni, îmi pare rău, din motive independente de voinţa mea nu mai pot publica, după cum v-am promis, textele dorite de mulţi dintre voi. Totuşi, trimiteţi-mi-le, poate, cine ştie...

TOLBA CU SCRISORI

Doresc să corespondeze : Cristi, B-dul Timişoara nr. 17A, bl. 106 A, sc. A, ap. 14, sector 6, Bucureşti (cu fani NKOTB, Cristi, ştirea privind venirea „puştilor" în Bucureşti este falsă...) ; **Alina Vlădan**, aleea Ciucului nr. 2, bl. 169, sc. C, ap. 58, Ploieşti, Prahova, cod 2000 (15 ani, şatenă cu ochi verzi, cu fani De Mo, Vanilla Ice, Hammer şi Michael Jackson) ; **Cornel Negoi**, aleea Băiuţ nr. 7, bl. M31, sc. A, ap. 58, sector 6, Bucureşti (are 16 ani şi aşteaptă scrisorile admiratoarelor din Capitală ale Sandrei) ; **Carmen Jianu**, aleea Compozitorilor nr. 4, bl. F17, sc. 3, ap. 43, sector 6, Bucureşti (cu fani NKOTB) ; **Mihaela Iuga**, str. Abrud nr. 140, bl. 12C, sc. A, ap. 7, sector 1 Bucureşti (cu fani Vanilla Ice. Doreşte postere), **Cristina Gheorghiu**, B-dul Republicii, bl. 46, sc. A, ap. 4, Roman, 5500, Neamţ (14 ani, cu fani De Mo) ; **Mihai Popescu**, B-dul 1 Decembrie 1918 nr. 38, bl. U4, sc. A, ap. 5, sector 3 Bucureşti (cu fani Roxette şi nu numai...) ; **Mihaela Şerban**, str. Porumbacu nr. 7, bl. 33, sc. 2, ap. 12, sector 6, Bucureşti (cu fani Vanilla Ice şi Public Enemy. Mihaela, am publicat deja un material despre Vanilla...) ; **Marius Panait**, str. Abrud nr. 44, sector 1, Bucureşti (16 ani, blond cu ochi albaştri, cu fani De Mo) ; **Monica Orosz**, str. Cîmpului nr. 40, bl. 12, sc. 7, ap. 87, Cluj (cu fani Roxette. Face schimb de postere) ; **Daniel Lucaciu**, Pecica nr. 591, 2948, Arad (cu fani De Mo. Fii liniştit, zvonul este fals...) ; **Mihaela Stretea**, OP 4, CP 257, Arad, 2900 (cu fani Def Leppard) ; **Petre Popescu**, Trivale nr. 1, bl. 72B, sc. B, ap. 4, Piteşti 0300, Arges (cu fani Blue System, Thomas Anders şi Kim Wilde)

PUNCTE

Cel mai mare muzeu al tehnicii din lume

Deutsches Museum din München e-a îmbogăţit, recent, cu un nou punct de atracţie pentru vizitatori. Despre ce este vorba ? Un nou departament de astronomie şi-a deschis porţile pe Insula Isar. Aici poate fi studiată evoluţia astronomiei de la începuturile sale şi pînă în zilele noastre. Cele 85 de experienţe şi demonstraţii reale de aici permit descoperirea „în direct" a spectrului luminii solare sau receptarea de semnale radio. Razele cosmice devin perceptibile într-o „cameră cu raze" specială. Vizitatorii mai pot urmări, prin intermediul simulărilor informatice, evoluţia planetelor, exploziile supernovelor şi socurile ce se produc în diverse galaxii.

Expoziţia „Metropola Londra — 1800 - 1840"

La Villa Hügel din Essen (Germania) s-a vernisat expoziţia amintită, sub patronajul reginei Angliei Elisabeta a II-a şi a preşedintelui german Richard von Weiszäcker. Publicul vizitator a putut admira opere de artă, produse de artizanat şi machete provenind din colecţii britanice private şi publice, care au proiectat o imagine asupra epocii în care Londra era „capitala lumii" şi domina Europa din punct de vedere cultural.

Au fost expuse capodopere ale picturii, precum lucrări ale lui John Constable şi William Turner, dar şi exponate ilustrative pentru artizanatul britanic al epocii, care atinsese un deosebit rafinament prin contribuţiile lui Thomas Chippendale şi Josia Wedgwood. Publicul a mai putut admira crochiuri originale şi machete prezentînd notele dominante prezente în urbanismul epocii în Marea Britanie.

Parcul arheologic din Xanten

Vizitatorii pot admira un oraş roman conservat aproape în totalitate în Parcul arheologic din Xanten, localitate germană situată în nordul ţării. Originile oraşului antic datează din jurul anului 100 e.n., perioadă cînd a fost fondat oraşul roman Colonia Ulpia Traiana, unica mare aşezare din nordul Munţilor Alpi, motiv pentru care nu a mai fost acope-

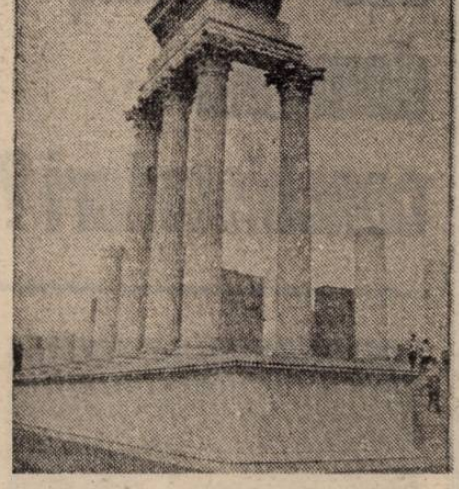

rită de alte construcţii, o dată cu trecerea timpului. Fundaţiile sale au rămas, astfel, bine conservate, fapt care explică posibilitatea studierii aici mai bine ca în orice alt loc a elementelor constructive ale unui oraş roman. Aceasta este una din trăsăturile care conferă un caracter de unicitate parcului arheologic din Xanten.

În fotografie se află templul portuar, parţial reconstituit din cadrul Parcului Arheologic din Xanten, realizare de excepţie a specialiştilor germani.

ŞERBAN FILIP

Revista Magazin este realizată de CASA EDITORIALĂ „MAGAZIN" SRL

Autorizată prin sentinţa civilă nr. 382 din 4 aprilie 1991 a Judecătoriei sectorului 1 Bucureşti, înmatriculată la Oficiul Registrului Comerţului sub nr. J 40/2623/1991 din 8 mai 1991

CONT 40 10 10 85 00 (lei) 40 20 10 53 30 ($) 40 20 10 53 31 (D.M.) BANCA COMERCIALĂ „ION ŢIRIAC" S.A.

COMITETUL DIRECTOR : Dumitru FILIP (director general), George CUŞNARENCU, Ecaterina BĂTRÎNEANU, Paul IOAN, Mihaela DOROBANŢU (directori)

REDACŢIA : Piaţa Presei Libere nr. 1, telefon : 17.60.10/ 17.60.20. ADMINISTRAŢIA - Editura Presa Naţională S.A. TIPARUL : Imprimeria „CORESI" — Bucureşti.

CITITORII DIN STRĂINĂTATE se pot abona prin RODIPET S.A. — PO.BOX 33—57, Telex 11995 ; 11034, Fax 90 — 18,56,73 — Bucureşti — Piaţa Presei Libere nr. 1 — România.

SERVICIUL DE DIFUZARE ŞI PUBLICITATE : 18.24.27.

Redactor şef : DUMITRU FILIP

Secretar general de redacţie : GEORGE CUŞNARENCU

magazin

REDACŢIA : Dorel Dorian (şef secţie), Ion Ţugui, Manuela Spataru, Şerban Filip (1612) ; Ecaterina Bătrîneanu, Mihaela Dorobanţu, Paul Ioan (şef secţie), Aurora Popescu (1630) ; Irina Stoica, Melania Constantiniu, Delia Costea, Adrian Hoajă (1282) ; Teodora Bujor-Panaitescu, Elena Ilie (1633).

SECRETARIAT DE REDACŢIE : Ionel Cojocaru, Dumitru Mateuţă, Costea Spiru, Vasilica Mărgărita (1659) ; Dorin Măran (2692).

Manuscrisele şi fotografiile nepublicate nu se înapoiază.

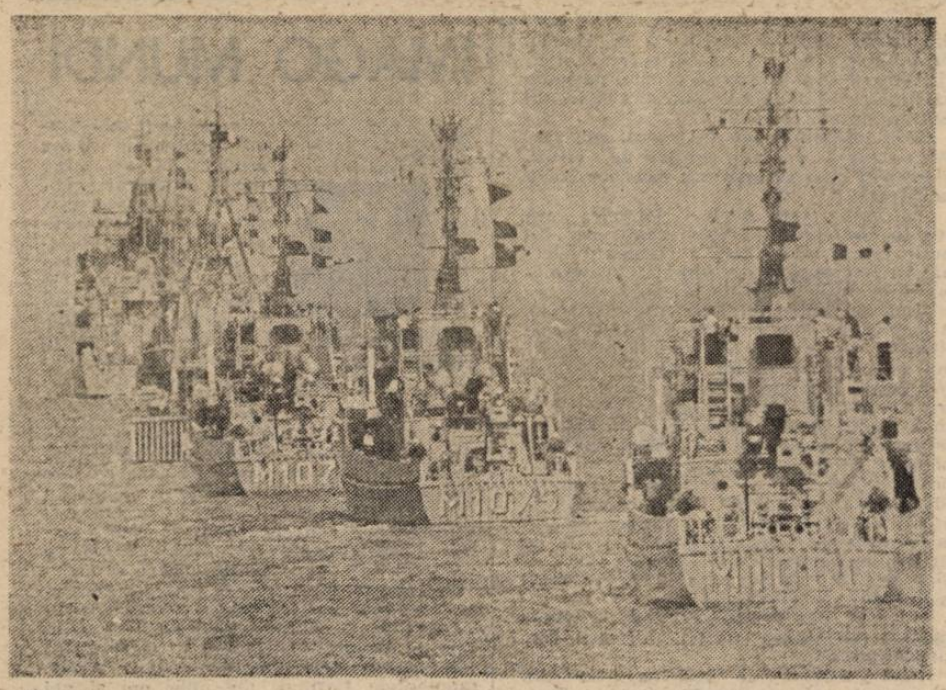

RECONVERSIUNEA INDUSTRIEI MILITARE DEVINE REALITATE ÎN GERMANIA

Sfîrsitul războiului rece a adus o sensibilă reducere a bugetelor de înarmare ale Statelor Unite și Rusiei. Alte țări le urmează exemplul, printre acestea remarcîndu-se Germania. În pofida reunificării țării, a sporirii rolului său pe plan european, ea reprezentînd la ora actuală principala putere a „bătrînului continent", Germania nu urmează o politică de accelerare a înarmărilor, ci dimpotrivă, urmărește reconvertirea unei părți însemnate a producției sale de echipament militar către sectorul civil. Sectorul înarmărilor nu a ocupat niciodată o poziție importantă în cadrul producției industriale a țării, în perioada postbelică, aici desfășurîndu-și activitatea doar 300 000 de lucrători, respectiv 1 la sută din populația activă. Înarmările nu reprezintă decît 3,5 la sută din totalul producției industriale.

Firmele germane producătoare de armament sînt decise să-și convertească o parte importantă a producției lor către sectorul civil. Astfel, principalul fabricant de tancuri și mijloace de apărare antiaeriene Krauss-Maffei AG, din München, și-a sporit cota producției sale civile de la 34 la 63 la sută, cea militară cifrîndu-se la 600 milioane de mărci anual. Reducînd producția celebrelor tancuri „Leopard II" societatea a început să construiască camioane grele și piese, subansamble pentru industria automobilului. Cel mai important furnizor german de tehnică și material militar, grupul industrial Diehl, realizează în prezent peste jumătate din producția sa pentru sectorul civil. Specializat în producerea de senile pentru blindate, concernul Diehl fabrică acum cauciuc pentru industria automobilului și aeronautică, aparate de măsură pentru construcția mecanică. La rîndul său, societatea Rheinmetall AG, furnizor important de tunuri de tanc, piese de artilerie și muniție a redus ponderea sectorului militar în cadrul cifrei sale globale de afaceri de circa 3 miliarde mărci anual la numai 30 la sută. Flota germană urmează a fi redusă la jumătate pe termen mediu, fapt care va afecta serios comenzile din partea statului de fregate, vedete rapide și submarine. Concernul Thyssen, specializat în producerea acestora, nu va suferi prea mult din această cauză, întrucît și-a sporit sensibil producția de nave de transport de mărfuri și pasageri, precum și de instalații ultramoderne, comandate prin ordinator, care fac ca circulația maritimă să se desfășoare în condiții de securitate sporită. Oficialitățile germane insistă asupra asigurării și pe viitor a unei apărări capabile de o reacție rapidă și puternică în cazul vreunei agresiuni externe, care să se bazeze în special pe calitatea armamentului din dotare. **(S.F.)**

enciclopedie

VULCANI PITICI, VULCANI URIAȘI

Filozoful grec Empedocle a pierit în anul 430 î.e.n. căzînd în craterul vulcanului Etna pe care voia să-l studieze. În anul 79, comandantul flotei romane de la Misenum, naturalistul Pliniu cel Bătrîn a murit asfixiat în timpul erupției Vezuviului. Două victime care arată interesul purtat, din cele mai vechi timpuri, unuia din cele mai teribile fenomene care afectează globul nostru terestru, vulcanismul. Pinatubo s-a trezit din somn și amenință vaste regiuni din Filipine cu distrugerea. În fața furiei sale, oamenii sînt nevoiți să-și părăsească locurile natale.

Erupțiile au terorizat dintotdeauna populațiile sortite, prin așezarea lor geografică, să asiste la aceste fantastice dezlănțuiri. Indiferent de dimensiunile lor, vulcanii prezintă unele caracteristici care îi diferențiază sau îi aseamănă. Vă invităm să facem cunoștință cu cîțiva pitici și uriași ai vulcanilor.

■ **ARDOUKOBA** este vulcan activ, situat la vest de lacul Assal și la circa 80 km de orașul Djibouti, capitala statului cu același nume din estul Africii.

El se află în Depresiunea Afar — unul dintre puținele locuri de pe glob unde poate fi studiată la zi deplasarea plăcilor litosferei.

Vulcanul a apărut o dată cu erupția ce a avut loc la 6 noiembrie 1978, de-a lungul unei falii cu o lungime de 700 m. La început s-au evidențiat mai multe conuri, pentru ca după trei zile activitatea vulcanică să se desfășoare pe o lungime de 100 m. Puhoiul de lavă s-a deplasat cu o viteză de 70—80 km pe oră către lacul Assal. În numai 12 ore, lava, care a umplut o vale lungă de 1 000 m și lată de 300 m, a atins o grosime de 10 m. Spre sfîrșit activitatea vulcanică propriu-zisă s-a manifestat printr-un singur con, Ardoukoba, înalt de 40 m.

■ În sud-vestul Insulei Paștelui (Chile) din Oceanul Pacific se află vulcanul stins **RANO-RARAKU.** Muntele se înalță la 160 m față de nivelul oceanului. În craterul său se află un lac pe suprafața căruia crește o trestie numită totora.

Forma originală a părții exterioare a craterului nu se cunoaște. Tot peretele dinspre sud-est a vulcanului a fost sfărîmat în vechime de pietrarii care extrăgeau de aici materia primă pentru acele celebre statui numite moai, care erau cioplite chiar pe povîrnișul muntelui.

La poalele vulcanului se află 150 de statui iar în carierele de piatră de pe munte zac tot 150 de uriași de piatră în diferite faze de finisare. Aceste statui au dimensiuni diferite. Moaiul, care poartă numărul de ordine 400 (Sebastian Englert, care a petrecut 40 de ani pe această insulă, a numerotat și catalogat uriașii de piatră), are 6 m înălțime, umerii sînt lați de 3 m, iar fața 2,77 m lungime și 1,75 m lățime.

În timpul expediției Kon-Tiki (1955—1956), condusă de Thor Heyerdahl, a fost găsit răsturnat pe pantele vulcanului un uriaș neterminat, înalt de 23 m (dacă am socoti că înălțimea unui etaj al unui bloc modern are trei metri, această statuie ar măsura cît un bloc cu șapte etaje).

■ Vulcanul activ **FAYAL**, înalt de 200 m, este situat în insula cu același nume, din arhipelagul portughez Azore (Oceanul Atlantic).

În toamna anului 1957, insula Fayal a început să-și mărească suprafața, prin ieșirea din mare în apropiere de capul Capelihnos, a unui vulcan. Cu fiecare erupție a sa, vulcanul a cîștigat în înălțime și suprafață, sfîrșind în cele din urmă prin a se suda cu coasta. El a dat naștere astfel unei peninsule.

Erupția a început în ziua de 27 septembrie 1957. La început s-a observat un clocot anormal la suprafața oceanului. Dar, după cîteva ore, o imensă coloană de vapori s-a ridicat spre cer. Marea fierbea pe o suprafață de mai multe hectare și zguduiri puternice se produceau aproape fără întrerupere.

După 24 de ore, începe să se clădească, datorită acumulării materiilor azvîrlite de gura submarină, un „munte" de 100 m înălțime, larg la bază de aproape 1 000 m. Milioane de tone de materiale sînt proiectate la 1 000 m înălțime, cu viteze de 300—400 km pe oră.

După 13 luni de la începutul erupției, Comprido, cătunul de pe insula vînătorilor de cașaloți, a dispărut, ca și cele două etaje inferioare ale farului ce-i vestea pe marinari că sînt în dreptul capului Capelihnos. Cenușa expulzată a atins în partea de vest a insulei, în unele locuri 11 m grosime.

■ **PEGAN**, vulcan activ (200 m) se află în insula cu același nume, din arhipelagul Marianelor, în vestul Oceanului Pacific. De obicei vulcanul fumegă iar deseori este zguduit de cutremure de mică intensitate. O erupție majoră a avut loc la 15 mai 1981. La ora 9,15 s-a auzit un puternic zgomot, urmat imediat de erupție, mai întîi în nordul vulcanului apoi și în sudul lui. Erupția a atins intensitatea maximă imediat de la apariția coloanei de fum și cenușă. Piloții avioanelor, care au survolat insula, au observat că înălțimea atinsă de norul erupției a ajuns la 13 km, iar un radar meteo de la baza japoneză din apropiere a înregistrat că cenușa a ajuns chiar la o distanță de 18—20 km.

Trei fisuri, orientate nord-sud, au fost foarte active. Pe fisura din nord (care a apărut prima) s-a format un con de cenușă cu o suprafață de 0,9 km² și o înălțime de 80 m. Prin fisura centrală, adîncă de 100 m, a fost eliminată cea mai mare cantitate de material. A treia, cea mai sudică, a atins 80 m adîncime.

La 28 mai, volumul materialelor eruptive eliminate, a depășit 500 milioane m³ iar scurgerea de lavă a atins între 3 și 30 m grosime. Blocuri de 1 m diametru au fost aruncate la mai mult de 2 km de vîrf spre nordul flancului vulcanului.

Cenușa care s-a depus pe insulă, a depășit grosimea de 2 m, în nord-estul vulcanului. Cel mai lung riu de lavă (2,8 km), care a izvorît din fisura sudică, a acoperit o suprafață de 2,5 km² și a avut un volum de 150 milioane m³.

În luna ianuarie 1982, locuitorii din insula Agrihan, la 50 km nord-vest de Pegan, au observat coloane voluminoase și negre de fum și cenușă. Activitatea a fost precedată de 3 cutremure.

ION MANTA

(Va urma)

Pile electrice

Firma Yuasa Baterry în colaborare cu Hydro-Quebec și-a propus ca obiectiv fabricarea unor pile electrice cu litiu ; a căror grosime să nu depășească pe cea a hîrtiei de ambalaje ! Invenția aparține

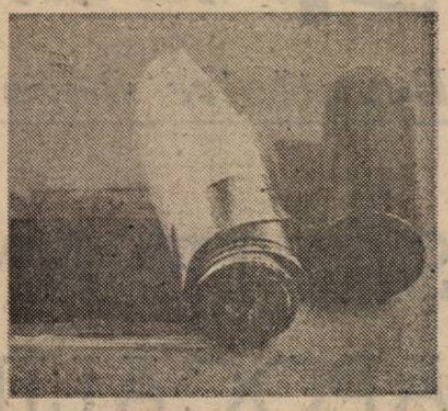

specialiștilor unui laborator din Grenoble al Centrului Național de Cercetări Științifice din Franța. Se pare că aceste baterii au o mare perspectivă, ele găsindu-și o largă aplicare în industria ceasurilor, a ordinatoarelor și chiar a automobilelor.

Mașină automată de tuns iarba

Pentru inginerul englez Rod Moody, tunsul ierbii din grădina sa nu mai constituie o problemă de muncă istovitoare sub razele fierbinți ale soarelui. Întreprinzătorul inginer a proiectat și construit un aparat de tuns iarbă automat pe care l-a denumit „Moses". Mașina este constituită dintr-un motor acționat cu benzină montat pe scheletul asemănător unui mic karting. Doi sensori

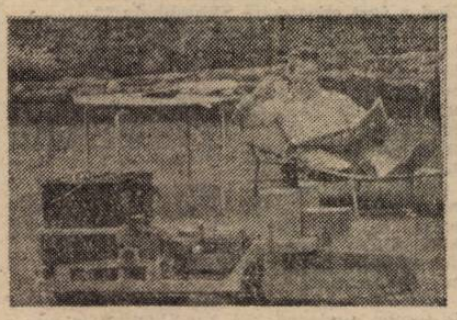

instalați lîngă lamele mașinii intră imediat în acțiune odată cu declanșarea unui buton și încep acțiunea de tunderea ierbii, în timp ce mașina avansează încet și sigur. Prin diferite operații mașina își poate schimba direcția, se poate opri și, evident, avansa. În acest răstimp, Rod Moody, instalat comod într-un șezlong, poate lectura un ziar și consuma o băutură răcoritoare. Este o invenție extraordinară, dar ea invită la o viață cam sedentară, mai ales cînd te afli într-un weekend ?

Bicicletă magnetică

Strania bicicletă din fotografie nu va fi prea curînd în rafturile magazinelor de specialitate. Ea reprezintă doar un produs realizat după o serie foarte lungă de studii conduse de japonezii Makota Makita și Hiroshi Tsuzaki, prototipul primind denumirea de „Zero Bike". Bicicleta aceasta a cîștigat un mare concurs

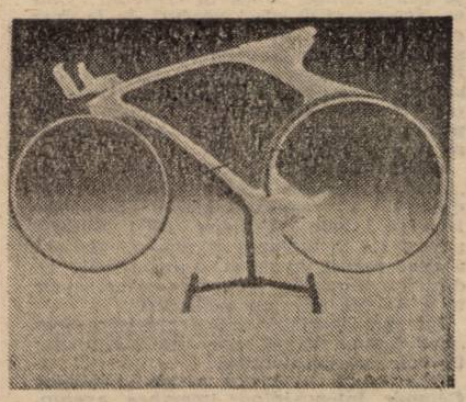

de design organizat de o firmă din S.U.A., „Industrial Design Society of America". Marea particularitate a viitoarei biciclete nu constă numai în forma originalul său model sau în greutatea de „fulg", ci în faptul senzațional că nu posedă spițe. În plus se remarcă faptul că stabilitatea și deplasarea roților sînt garantate de două cîmpuri magnetice deosebit de puternice.

Nr. 38 (1822) din 19 septembrie 1992

incursiune în paranormal

Dezvăluire senzațională

ȘAPTE ANI APOCALIPTICI

(Viitorul vine din trecut)

Fără alte pregătiri sau conotații, îl las pe Contele Incapacciato să-și desfășoare impresiile, amintirile, stările :

„Cuvintele rostite de bătrînul Noron m-au cutremurat, făcînd să-mi vibreze toată ființa. Cu o mare bunăvoință și răbdare, timp de cîteva ore, în sala albastră, fosforescentă, Noron mi-a explicat originea omului, evoluția sa pe Pămînt sub influența Forțelor Întunericului".

„Pentru a nu ține cititorii într-o tensiune prea mare, vă rog să relatați despre nivelul de evoluție al celor din Shambhala".

„Ei se hrănesc numai cu vegetale, au un grad extraordinar de spiritualitate și de-a lungul vremurilor au păstrat intacte toate cunoștințele lăsate de mesagerii ierarhiei Luminii".

„Îmi descrieți un loc material, construit. Cînd a fost construită Shambhala ?"

„Cu aproximativ 60 000 de ani în urmă, de către mesagerii amintiți, ființe venite din alte părți ale Galaxiei, ca o alternativă la lumea de la suprafață. La început lumea subterană a fost condusă de mesagerii divini, după care aceștia s-au întors în lumile lor, lăsînd la conducere pe oameni..."

„Dacă acceptăm că omenirea a dormit multe milioane de ani — eu scuze pentru acest cuvînt, DORMIT ! — în ultimele două milenii avea toate șansele să vă facă să fiți cei din urmă acceptat, ci nu primul, în Shambhala !"

„Aceeași suspiciune ! Dar spre deosebire de lumea modernă, cei din Shambhala au progresat spre bine. Au diverse mijloace de deplasare pe sub pămînt și oriunde ar dori să meargă. O parte din navele neidentificate, observate de lumea modernă, provin din Shambhala. Nu există nici un dubiu în această privință, personal am văzut un asemenea vehicul. Pe sub pămînt, însă, prin coridoare subterane ce leagă orașele lor cu aceeași caracteristică, cei din Shambhala au o serie de vehicule extraordinare și bizare. De exemplu eu am fost invățat cum să mă pot deplasa așezat pe ceva asemănător cu o „tavă" ce părea din aur masiv. Cu o baghetă subțire se loveste marginea „tăvii". Astfel se produc în structura acesteia vibrații de un anumit tip, care intrînd în rezonanță cu mediul, pun „tava" în mișcare. Este necesar să adaug că o asemenea „tavă" zburătoare se conduce numai după însușirea temeinică a unui cod specific de vibrații provocate de baghetă".

„Știți probabil că în atîtea basme românești prea minunate, se descriu călătorii miraculoase care ne-au umplut de imaginație și de uimire copilăria ! Rămînem în basm, sau îmi însușesc de-adevăratelea caracteristici incredibile din lumea Shambhalei ?"

„Principala caracteristică a celor din Shambhala este puterea fantastică a spiritului. Eu nu povestesc un basm ! Cei de-acolo pot crea și materializa, dacă vor, orice fel de obiect sau fenomene".

„Spuneați că viitorul vine din trecut ! Cititorii pot părea contrariați..."

„Acest fenomen este reciproc. Adică trecutul vine din viitor. Mecanismul mi l-a explicat Noron. Trebuie să menționez că toate misterele ce mi-au fost explicate și revelate, au fost aduse la cunoștința mea de Noron la ordinul conducătorului Shambhalei. Bătrînul Noron m-a lămurit cum se petrece acest mecanism, venirea viitorului din trecut și invers. Timpul nu există. El a fost inventat de lumea de la suprafață pentru a se organiza. Există însă un **continuu** care se manifestă sub formă circulară. După o anumită evoluție, un sistem aflat în mișcare revine în același loc de unde a plecat, dar condițiile sînt puțin diferite".

„Altfel spus, «istoria se repetă». Din punct de vedere științific, oare să-l fi inspirat Noron pe Einstein ?"

„Cei din lumea modernă au emis stupida lozincă, cum că istoria nu se repetă. Fals. Orice fenomen din Univers are o ciclicitate deci și istoria se repetă. Să luăm exemplu cele două războaie mondiale din Europa acestui secol".

„Deci întorcîndu-mă în trecut, sub formă circulară, mă pot apropia de viitor. Este ca și cum aș urca sau cobori o scară în spirală..."

„Afirmația este perfect valabilă, însă știința Shambhalei are un avans de cel puțin cîteva secole față de lumea modernă. În Shambhala s-a urmărit în permanență evoluția lumii de la suprafață, începînd cu lumea din Țara Mu, Pacifida, Atlantida și pînă în prezent. Biblia a fost alcătuită de cei din Shambhala din ordinul mesagerilor divini. Cartea Sfîntă a fost scrisă în pilde și chei filosofice, pentru a nu fi folosită de mințile negative ca instrument absolut. Încă de acum mai bine de 7 000 de ani cei din Lumea subterană știau ce se va întîmpla pe Pămînt. Din ordinul special al Ierarhiei Luminii, Shambhala a răspîndit în lume, prin trimișii ei discreți învățătura biblică. Se știa de venirea lui Iisus Hristos, se știa de succesiunea monarhiilor și imperiilor, se știa de izbucnirea celor două războaie mondiale din acest secol".

„Vi s-au dat detalii privind influența Shambhalei asupra istoriei, societății, vieții pămîntene ?"

După secolul al XII-lea cei din Shambhala și-au intensificat puțin activitatea. Începuseră să apară monarhiile crude, în special în Franța. Primii care au avut influență asupra unui suveran absolut, au fost Cavalerii Templieri. Învățătura lor își avea rădăcinile în Shambhala. Apoi au urmat Cavalerii Roza-Cruceni iar al treilea ordin important au fost Francmasonii. Căderea Bastiliei în Franța a fost de asemenea inspirată de Shambhala. Cel care a coordonat izbucnirea Revoluției franceze a fost contele de Saint-Germaine, omul trimis de Shambhala. Saint-Germaine trăiește și la ora actuală, deoarece cei din lumea subterană i-au oferit formula misteriosului elixir al vieții. Această substanță are posibilitatea de a transforma structura moleculei de ADN. Mai sînt însă mulți asemenea lui Saint-Germain. Dar cel mai tragic și mai oribil fenomen suferit de omenire a fost cel de-al doilea război mondial. Cel care a alimentat urgia războiului a fost Adolf Hitler. Numele acesta a fost adoptat, iar inițialele sînt cele ale Anti-Hristului. Nu a fost un simplu război. Forțele Răului au întîrziat finalizarea Marelui Plan — Statul Planetar, dirijat de Shambhala Hitler a fost pionul lui Satan. Ce motiv real a avut masacrarea milioanelor de evrei ? Hitler n-a aflat punctul de întîlnire al tuturor curentilor telurici. Stăpînirea acestor curenți, ce degajă o imensă energie, l-ar fi făcut pe Hitler stăpînul întregii lumi. În acei ani, Satan și forțele sale au fost la un pas de stăpînirea absolută a Pămîntului, prin oamenii înșiși. Cu toate că ultima fază a Marelui Plan al Shambhalei a fost întîrziat, el va fi dus pînă la capăt. Deja lumea subterană și-a trimis mesagerii ei".

„Conte, meditînd circumspect la cele spuse, mi-a venit în minte cifra 666, din Apocalips..."

„Această cifră, 666, nu este numărul atribuit lui Satan, ci sistemului său malefic, care încearcă să se opună Marelui Plan coordonat de Shambhala din ordinul Divinității !"

(Va urma)

ION ȚUGUI

IMAGO MUNDI

Laboratoarele lumii

Ce poate fi mai tentant pentru un cititor pasionat de evoluțiile științei moderne, pentru un cititor receptiv, mai ales, la tulburătoarele «accelerații» ale schimbării în știință decît o incursiune, la propriu, în universul impregnat de fantastic, dar profund ancorat în real, pe care-l prefigurează creația contemporanilor noștri. A acelor contemporani care imaginează, propun, dar și înfăptuiesc — cimentează solid prin creația lor — platformele de lansare ale viitorului secol. O incursiune, deci, în LABORATOARELE LUMII — acesta e și titlul lucrării pe care o prezentăm — acolo unde gestează revoluțiile posibile și probabile ale unui viitor care a și început. Fiecare laborator — cel al informaticii ca și cel al biotehnologiilor, al roboticii ca și al «maternității stelare» (sînt zeci și zeci de laboratoare în fața cărora am întîrzia îndelung) dezvăluie, succesiv, momentele fierbinți ale unor noi și noi cuceriri spectaculoase. O carte care se cere parcursă atent, meditînd, pentru că prin laboratoarele lumii nu se poate trece fără a cerceta, fără a înțelege, fără a prelua ceva... Ca și tablourile marilor pinacoteci laboratoarele, fiecare stand de încercări, fiecare nouă cucerire reclamă răgazul adecvat înțelegerii și receptării exacte. Vom mai avea prilejul să vorbim despre aceste ferestre spre mîine deschise de Al. Mironov în recenta sa lucrare **„Laboratoarele lumii"**.

Recomandînd lectura, vom avertiza cititorul — așa cum ne avertizează și autorul ei — că orice dezvăluire în știință, orice privire îndreptată spre imensa boltă a cunoașterii, nu-i decît „o fereastră îngustă de la o simplă lucarnă" și că cititorului îi rămîne îndatorirea, prin timp și prin studiu, să întregească mereu acest IMAGO MUNDI, fascinantă imagine a unui timp viitor.

O INCURSIUNE în fenomenologia paranormală nu are nevoie de recomandări. Interesul cititorului preexistă lucrării, iar o lucrare semnată de Ion Țugui, unul din puținii scriitori receptivi la filozofia (și mirajul) acestei fenomenologii, dobîndește din start disponibilitatea și gîrul unei abordări critice și a unei analize care depășește în permanență spectacolul. Tot ceea ce pare spectacol.

Visele, ca expresii premonitorii, precum și conexiunea secretă dintre condiția energetică a biologicului și premonițiile, nu atît misterioase, cît nedescifrate (încă), ale viului se instituie în dinamica lucrării ca revelări absolut esențiale pentru înțelegerea ființei umane în pragul anilor 2000. Ieșirea din obsesia materiei nu este doar un subtitlu temerar, menit să captiveze prin ceea ce nu s-a știut sau nu s-a spus (ori s-a ascuns premeditat) pînă azi, ci o linie de forță a acestei incursiuni în misterul existențial.

Și mai există în această neneroasă aventură o poartă, încă o poartă spre neînțelesul (și spaimele) unei alte lumi. O lume probabilă și posibilă. Dincolo de tot ceea ce știm. Citindu-l ca și Țugui pe Goethe, vom aminti și noi, în final, acel avertisment adresat suficienței : „Cei ce nu cred în altă lume sînt morți în această viață !".

Cititorii rubricilor noastre de paranormal și cititorii cărții vor fi alături de noi în mod cert, în a felicita Editura Roza Vînturilor pentru această interesantă apariție.

DOREL DORIAN

CE AȚI FĂCUT ÎN URMĂ CU 500 DE ANI, DOMNILOR CONCHISTADORI ?

Hotărît lucru, numai de monotonie nu se poate plînge lumea în acest an cînd se comemorează cinci veacuri de la descoperirea Americii ! Dacă cel care vrea să-și completeze imaginea asupra LUMII NOI și mai ales a celor ce au descoperit-o are „puțintică răbdare" și scotocește prin librării sau diverse baze de carte, poate găsi lucruri pe cît de surprinzătoare, pe atît de interesante.

Unul dintre acestea face subiectul cărții „Los Viajeros de Indias" („Călătorii Indiilor") a venezueleanului Francisco Herrera Luque (Pomaire, 1991). Autorul povestește în lucrarea sa marea aventură a descoperirii Americii, a explorării ei, dintr-un punct de vedere ceva mai aparte și anume ale unui psihiatru.

Iar „descoperirile" sale (aniversăm doar „Era descoperirilor", nu-i așa ?) sînt dintre cele mai neașteptate.

Iată-l deci în cartea sa pe **Cristofor Columb** „întruchipînd" imaginea aventurierului, cu o serie de trăsături încă puțin înțelese de cercetători, dar care te pot face să-l bănuiești că în ultimii ani de viață ar fi trecut printr-un proces psihic involutiv, de tip paranoid. Menționarea de către F.H. Luque a unor dialoguri cu Dumnezeu, ruperea sa practic totală de realitate... Dacă n-ar fi fost caracterul său despotic, susceptibilitatea și uneori o atitudine de-a dreptul feroce față de colaboratorii săi, atunci am fi putut spune că el era doar dispus la fabulații. Și oricum, n-a fost singurul !

Ce să mai spunem de **Fernando Cortés** : îndrăzneala și instabilitatea sînt pentru Luque cele două chei cu care i se poate descifra personalitatea. El pornește spre America la numai 17 ani. Pînă în 1515 devine unul dintre cei mai bogați oameni din Cuba. Este totuși nemulțumit, vrea mai mult, și mai mult, și atunci încearcă să cucerească imperiul Aztec. Îl cucerește, îl stăpînește, îi face cadou împăratului, nici mai mult nici mai puțin, decît un... șarpe de aur ! Devine guvernatorul unei lumi cît o Europă, unul dintre cei mai bogați, apreciați și respectați oameni din lume. Simte însă nevoia să organizeze armate, să trăiască în necunoscut, iar toate acestea i le poate aduce numai războiul. Viceregele său, Mendoza, nu-l lasă să pornească la cucerirea Californiei, și atunci pornește spre Spania. Aici începe să elaboreze un plan fabulos de cucerire a Algeriei, dar moartea nemiloasă pune capăt nesăbuințelor sale. Sfîrșește într-o permanentă melancolie, pradă firii sale oscilante.

Atitudinea de „șef" este adoptată și de locotenentul său **Pedro de Alvarado**, conchistadorul Americii Centrale. Aflînd că Pizzaro a cucerit Peru părăsește Guatemala al cărui guvernator era pentru a se năpusti, ca un cîine de pradă, pe urmele taciturnului cuceritor al incașilor, de la care își dorește să smulgă o pradă uriașă. Moartea îl va lovi și pe el într-o banală misiune de urmărire a unor indieni. Ca și Cortés și el era maniac, dar de-o extremă ferocitate. Viața sa — o istorie însîngerată. Patima sa — piromania. Cînd cineva îl întreba „ce te doare ?" răspundea simplu : „sufletul".

Dar Pedro Arias Dávila guvernatorul din Darién ! I se spunea „îngropatul" pentru că într-o luptă îl crezuseră mort și era cît pe ce să fie îngropat de viu (pentru aceasta a pus să i se celebreze în fiecare an o slujbă de înmormîntare pe care „o asculta" din hăul unui mormînt). Probabil că și el ar putea fi considerat un caz de paranoia !

Juan Ponce de León guvernator în Puerto Rico — subiect de glume pentru contemporani, pentru că mereu căuta... „fîntîna tinereții", Magellan însuși care a înșirat apele înghețate ale Patagoniei și încă mulți alții...

Aproape că se poate spune, după părerea lui Francesco Herrera Luque, că nu există nici-o personalitate de prim rang a celor două decenii de început ale sec. XVI care să nu se fi evidențiat prin cruzime și nebunie.

„Lumea Nouă" a fost de fapt cucerită. A curs mult sînge și s-au distrus civilizații pe care poate nu vom reuși niciodată să le cunoaștem cu adevărat sau să le înțelegem.

Au dispărut civilizații pentru ca cinci veacuri mai tîrziu, în locul lor să apară o altă civilizație. Nu aceeași peste tot, și poate că n-ar trebui să ne grăbim să uităm cum a început totul...

Măcar acum, în pragul unui nou mileniu, cînd omenirea se pregătește să descopere o altă lume nouă, cea ascunsă încă în întunecatele depărtări ale Cosmosului.

MIHAELA DOROBANȚU

starea de VEGHE

REȚEAUA „MOON" ȘI FORȚELE OCULTE

Două fantasme — scria Serge Maury, de curînd, într-o revistă franceză, enunțînd problematica unui amplu «dosar» („LES VRAIS MAITRES DU MONDE") — două obsesii, cel puțin ca spectacol și interes social, planetar, tensionează de secole, dacă nu de milenii, istoria existenței umane : pe de o parte, **o anume voință agresivă de dominare (instăpînire) a lumii** (și secolul nostru a cunoscut din plin astfel de încercări aberante !) ; pe de altă parte, **nevoia (tentația) de a desemna de fiecare dată acea forță ocultă care aspiră la o astfel de dominare.**

Au existat și mai există. — Serge Maury nu exagerează deloc — forțe oculte, suprastatale, care au aspirat sau aspiră, chiar și în acest sfîrșit de mileniu, la dominația lumii. Dosarul nu absolvă nici ordinul iezuit, creat în 1539 de Ignacio de Loyola, nici lojiile masonice nici marii paranoici ai istoriei, nici mișcările totalitare, nici cruciadele previzibile ale unor noi fanatisme care amenință lumea contemporană. Dar, Dosarul publicat spre sfîrșitul lui august de L'Evénément du Jeudi — și acesta e meritul său incontestabil — definește de fiecare dată amplitudinea și implicațiile diverselor «cavalcade» dominatoare, mai mult sau puțin imediate, fără să le înscrie însă, nici un moment, într-o discutabilă ierarhie de periculozitate. Toate — împreună și în interacțiune — sînt grave. Obsesive. Superjandarmii unei exagerate ortodoxii financiare, rețelele de putere ale unor noi «internaționale», fie și de dată recentă (gri, verzi sau, aparent, imaculate), noile «caracatițe» ale unor megafiliere ale crimei organizate, ca și mișcările sectante cu aspirații mondiale îndreptățesc deopotrivă circumspecția și starea noastră de veghe.

■

Un remarcabil model de relatare nepărtinitoare, parte integrantă a Dosarului susamintit, ni s-a părut a fi istoria celebrei secte a reverendului de origine coreeană Sun Myung Moon („**Moon ou l'esquisse d'un pouvoir planétaire**").

Prezentată la noi, în urmă cu ani, ca o „Biserică a Unificării" (cu diferite nume în diferite țări : „Familia unită" — în Canada ; „Noua activitate" — în Austria ,etc.), secta ni se păruse a fi una din acele sub-divizări ale marilor biserici, care au împînzit lumea contemporană, ca un protest (cel puțin în intenție) împotriva disperărilor și dramelor din Lumea a treia, din Estul totalitar pe atunci, din Sudul prăbușit în mizerie etc., etc. Știam că în Franța, de pildă ar exista aproximativ 300 de secte (inclusiv „Biserica Unificării"), dar — dincolo de unele vagi deosebiri teoretizante — ar fi fost greu de înțeles ce anume ar putea determina atracția spre **„Calea Fericirii"** (construită în 1955 de indianul Prabhat Ranjat Sarkor și pătrunsă în Europa în 1973), preferința pentru **„Misiunea lumii divine"** (sectă preocupată mai mult, s-ar fi zis, de obținerea revelației și fericirii interioare — creată în 1960), sau, dimpotrivă, o opțiune fără rezerve față de **„Biserica Scientologică"** a lui Hubbard (1954), a cărei biblie se anunțase a fi Dianetica — știința modernă a sănătății mintale. Despre **„Biserica Unificării"** ca și despre **„Ordinul Hare Krishna"** nu auzisem decît ceea ce se putea auzi în epocă și anume : o acuzabilă exacerbare mistică (chiar și atunci cînd, în fapt, sectele recomandau întoarcerea la valorile meditației), o organizare internă.

rigidă (exagerîndu-se, din nou, foarte mult) și o anume preocupare pentru acumularea de fonduri.

■

Nu, nu ne-am fi imaginat niciodată **amploarea** mișcării sectante inițiată de Moon și nici secreta sa aspirație, cum notează Olivier Drouin, în august 1992, spre marea putere planetară. Și nici recunoașterea ei relativ oficială... În aprilie 1990, marele lider al Bisericii Unificării era totuși primit de Mihail Gorbaciov, informat, la timpul respectiv, de forța, interconexiunile financiare și filierele suprastatale ale sectei. În pofida unei tranșante poziții anticomuniste, Moon se întîlnea în decembrie 1991, chiar și cu dictatorul nord-coreean Kim Ir Sen, în cursul unei vizite oficiale de opt zile în Coreea de Nord (de unde Moon izbutise să fugă în 1951). Marele conducător nord-corean nu pierde prilejul, desigur, să solicite reverendului Moon un modest ajutor de 150 milioane dolari pentru soluționarea unor dificultăți energetice și pentru construirea unui complex turistic internațional. Nu este refuzat... Moon, anticomunistul, este prezent și în China, tot în ultimii ani, unde susține cu fonduri importante crearea unei uzine de automobile — celebra marcă Panda — din zona neo-capitalistă, a orașului Huizhou...

■

Citisem, este drept, înainte de decembrie 1989 despre magnificul domeniu din Barrytown (S.U.A.), lîngă New York, al reverendului Moon, despre vila sa din Seul care domină de pe un promontoriu marele fluviu Han, despre situația sa materială, absolut excelentă — și nu se exagera cu nimic — imaginea rămînînd totuși simplificatoare și falsă. Pentru că nu se scrisese nici un cuvînt despre **puternicul său centru de presă și mediatizare** „New World Communication", în care editează în prezent cunoscutul cotidian „Washington Times" hebdomadarul „Insight" ca și cotidianul în spaniolă „Noticias del mundo", difuzat masiv în New York și Los Angeles. Publicații la care s-ar mai putea adăuga în prezent cotidianul japonez „Șekai Nippo", cotidianul sud-coreean „Segye Ilbo", hebdomadarul „Middle East Times", destinat țărilor din Orientul Mijlociu. Plus, în sfîrșit, toate acele cotidiene pe care le subvenționează în lung și-n lat lumii fără ca subvenționarea să fi devenit absolut explicită. În treacăt fie spus, „Universal Ballet Academy", din Washington, instituție girată artistic de Oleg Vinogradov, directorul Teatrului de Operă și Balet din Sankt Petersburg, este finanțată și ea, în tegral, de reverendul Moon. Pentru a-și internaționaliza opera, Moon mai subvenționează zeci și zeci de asociații culturale, științifice, de sprijin social, de dialog politic, de intercomunicare planetară, organizînd veritabile conferințe «la vîrf», mondiale, ale acestor asociații. Cel de-al patrulea Consiliu „au sommet" pentru pacea mondială desfășurat la Seul în 1987 a reunit 7 foști președinți de state, 12 foști prim-miniștri și 9 miniștri în funcție pe atunci din țările din Est. Tema Consfătuirii : **«Secolul XXI, și noua ordine mondială...»** (ce fel de „ordine" nu ne-a fost foarte clar).

■

Neoficial, Biserica Unificării ar reuni în prezent **peste două milioane de membri**, mulți dintre ei influenți (ce stupidă a putut fi în epocă propaganda despre «cerșetorii lui Moon» !) știut fiind și faptul că secta controlează în prezent un veritabil imperiu industrial. Mai este vorba de o sectă? sau de o veritabilă putere planetară ? Revista pariziană nu știe, s-ar părea, sau nu vrea să divulge ce forțe economice (uriașe, evident) se află în spatele lui Moon, acest bătrîn reverend, excelent orator, diplomat impecabil, trecut binișor de 70 de ani. (Cineva ne spunea că în desfășurarea evenimentelor din estul Europei, după 1988, un cuvînt important l-ar fi avut și **«Federația Internațională pentru zdrobirea comunismului»**, inițiată de Moon...)

În rest, ar mai rămîne rezerva noastră, mai veche, față de orice forțe oculte, bine drapate în noul lor umanism planetar. Îngrijorîndu-ne, sincer vorbind, și faptul că, fiecare adept al lui Moon ar avea obligația să recruteze lunar cîte un nou membru. Să spunem : nu lunar, ci anual... Considerînd cele două milioane de membrii din 1992, patru milioane — în 1993, opt milioane în 1994, 16 milioane în 1995 și așa mai departe... Deci ar putea ajunge la peste 500 de milioane, ipotetic în anul 2000 ! Dar poate că adepții lui Moon nu vor izbuti decît parțial performanța. Altfel, în 2001 **concurența noastră s-ar putea numi «Moon — Magazin»...**

DOREL DORIAN

● **RACHEȚE CU MOTOARE CRIOGENICE.** Forțele Aeriene ale S.U.A. preconizează realizarea mai multor sisteme de lansare compuse din rachete cu motoare criogenice și rachete auxiliare cu combustibil solid care să fie combinate divers în funcție de misiuni și de cadențele de lansare. Ele vor putea plasa pe orbită joasă sateliți cu greutate cuprinsă între 8,6 t și 95,7 t și vor cîntări la decolare 275–1890 t, motoarele criogenice vor costa de zece ori mai ieftin decît motoarele navetelor spațiale.

● **INCREDIBIL, DAR ADEVĂRAT.** Un sondaj efectuat în SUA de Organizația Fondului Național pentru Știință a permis constatarea că și în anul de grație 1992, circa 21 la sută dintre americani cred că Soarele se rotește în jurul Terrei. 7 la sută din cei chestionați nu au putut preciza cine anume se rotește în jurul lui în cadrul sistemului nostru solar ! Din cei 72 la sută dintre americani care au răspuns corect la problema soluționată de Copernic în urmă cu secole, 45 la sută au declarat că Terra efectuează o rotație completă în jurul Soarelui într-un an, 17 la sută sînt de părere că este suficientă o zi, iar 2 la sută o perioadă de o lună.

● **CU GÎNDUL LA VIITOR.** Dacă se dorește ca lumea industrială să aibă un viitor, trebuie să se închidă cercul producției, transformîndu-i reziduurile în materii prime, în primul rînd pentru a apăra mediul înconjurător de poluare și a evita extracția distrugătoare a materiilor prime. Acest principiu va fi aplicat la întreprinderea „Tioxide" din localitatea toscană Follonica, unitate reprezentativă pe plan mondial în sfera producției de bioxid de titan, un important pigment alb, și astfel așa-numitele noroaie roșii rezultate din tehnologia tradițională nu vor mai ajunge în largul Corsicii poluînd apele ca în trecut.

● **PREȚUL ESTE TOTUȘI MARE.** În Germania, energia nucleară a fost finanțată cu peste 35 miliarde de mărci din impozite. Aceste sume sînt la fel de puțin conținute în prețul curentului ca și costurile de miliarde ale eliminării și ale depozitării finale a reziduurilor. E limpede, deci, că nimeni nu mai poate afirma că energia nucleară ar fi deosebit de ieftină.

● **BANCHIZA DIN OCEANUL ARCTIC S-A DIMINUAT CU 2 METRI.** Acest fenomen a avut loc între anii 1976–1987, este de părere Peter Wadhams de la „Scott Polar Institute", de pe lîngă Universitatea Cambridge. Grosimea medie a banchizei situată în nordul Groenlandei era de 6,5 m în 1976, iar peste 11 ani de numai 4,5 m. Apro-

POPASURI
WORLD
ÎN JURUL LUMII

---

gîlceava IDEILOr

UN GURU LA F.B.I.

Cine a avut inspirația să înregistreze pe o casetă video episodul din serialul Twin Peaks în care ne este dezvăluit asasinul Laurei Palmer, are marea șansă de a tezauriza o largă gamă de fenomene cunoscute în limbaj științific ca fiind **„stări alterate de conștiință"**. Acestora li se adaugă, în mod fericit, unul din aspectele atît de des invocate de agentul Cooper, și anume meditația de tip guru și călătoriile în psihocimpul social ambiant.

Acest episod de excepție tranșează net domeniul spre care s-au îndreptat realizatorii „filmului. Sub aparențele unui

au fost uitate în dosarele literaturii de profil. **Au intervenit, mai mult sau mai puțin tranșant, elementele cele mai uluitoare ale psihicului uman, prin toți cei are ei mai exotic : visele cu premoniții simbolice, extracorporalitate, transfer de personalitate, magie neagră, dedublări, clarviziuni și — cel mai spectaculos eveniment al episodului în discuție — o temă fundamentală din „Cartea tibetană a morților" : aceea a iluminării muribundului, a atingerii „luminii clare a realității" de dincolo de existența materială.**

În aceste circumstanțe, cu asemenea teme delicate transpuse magistral cinematografic, agentul Cooper nu mai este polițistul cu fler, cu brate de oțel și cu intuiție providențială, ci un autentic guru.

Acest shishya occidental (cum ar spune tibetanii) are acce
tainice ale victimei
sonaje care există d
extaz. Dar poate cel

desfășurare a narațiunii, agentul-guru are un om de legătură, o punte materială de trecere spre stările de „conștiință alterată" : este vorba de acel enigmatic chelner al hotelului, un bătrînel pirpiriu devenit brusc colaboratorul nr. 1 al detectivului. Cei doi se înțeleg într-un alt univers și sînt singurii care pot face față — în cunoștință de cauză — spiritului malefic atotstăpînitor în Twin Peaks.

Ultima secvență a episodului, cea a ultimei dezlănțuiri furibunde a lui Leland Palmer este și ea excepțională. Mi-aș permite s-o numesc o ședință de autoexorcism, în care diabolicul spirit al necunoscutului Bob este expulzat în pragul morții. Agentul Cooper înțelege firescul acelui moment și-l ajută, ca un veritabil guru, să întrezărească „lumina clară

Nr. 38 (1822) din 19 septembrie 1992

magazin

Femina Club

Pagină realizată de ECATERINA BĂTRÎNEANU

SÎNTEȚI O FEMEIE SIMPATICĂ? DACĂ DA, ESTE EXCELENT. DACĂ NU, PUTEȚI DEVENI...

Pe buzele tuturor, același cuvînt : simpatia. Este calificativul cel mai folosit, cel mai dorit. Dar simpatia nu cunoaște alte legi decît legile inimii. Chiar dacă există, în lumea civilizată, strategii pentru a o cultiva. Este firesc să ne întrebăm de ce unele persoane atrag irezistibil simpatia generală în vreme ce altele sînt pentru toți antipatice. Nu au întîrziat să răspundă la astfel de întrebări oamenii de știință. Mai ales în zilele noastre cînd totul a devenit „simpatic" : indivizi, filme sau obiecte vestimentare. Care este deci natura acestei calități atît de evidente, dar în același timp atît de misterioase. Și, cum poate fi cultivată simpatia ? Sentiment ce nu se confundă cu prietenia sau iubirea, simpatia reprezintă și capacitatea unora de a influența în decizii pe alții. Prima impresie despre o persoană este dată de aparență. Vocea și caracteristicile feței sînt elemente importante. Potrivit opiniei prof. Joseph Lejoyeux, caracteristicile fizice ale feței intervin în judecata noastră : gura, dinții, buzele, ochii, nasul, fruntea, urechile, profilul. Și totuși există numeroase excepții. Pe fiecare obraz există „urmele" simpatiei, spune prof. Joseph Lejoyeux, fiecare ființă umană își are mina sa de aur. Are elemente de interes. Să accentuăm și faptul că aspectul exterior nu este totul. Bogăția sufletească care nu se citește întotdeauna dintr-o privire reprezintă totuși esențialul. Să parcurgem încă cîteva detalii pozitive, cîteva atuuri care ne pot face simpatici.

● Prof. Joseph Lejoyeux spune că ochii mari, cu tăietură ascendentă dau o expresie de bunătate, dinamism, optimism. Ochii cu tăietură descendentă pot fi uneori corectați cu un zîmbet.

● Fața pătrată sau cea ovală dau impresia de soliditate și dinamism. Ambele inspiră seducție și popularitate.

● O gură ce-și dezvăluie gîndurile exprimă o personalitate onestă, echilibrată. Ea traduce incapacitatea de a masca sentimentele. Deci sinceritate excesivă.

● Urechile foarte mari sînt semnul unor excelente capacități de comunicare și adaptare. Cînd vorbiți cu o persoană cu urechi mari aveți impresia că sînteți ascultat cu multă atenție. Fapt ce ar putea fi chiar real.

● Strălucirea incisivilor superiori atrage privirea. Persoana respectivă pare vulnerabilă. Aceasta reclamă protecție și o mai bună cunoaștere. Se spune că dinții neregulați dau căldură înfățișării.

● Nasul „parizian" denotă o anumită inocență dar și dezinvoltură. Este considerat un element de farmec și seducție.

● O față destinsă inspiră simpatie. Bucuria de a trăi și plenitudinea acestor indivizi calzi, senzuali, gurmanzi, optimiști, sociabili îi fac foarte comunicativi dar deopotrivă dominanți.

Despre alte secrete ale artei de a cultiva simpatia, cu alt prilej.

LECȚIE DE TUNS

Cu puțin curaj puteți realiza ușor această tunsoare juniorului dv. ce vrea să arate cît mai bine la școală.

● Întîi spălați părul copilului cu șampon, apoi uscați-l puțin într-un prosop. Pieptănați-l, trasați o cărare perfect dreaptă, împărțiți părul în două mese pe care le prindeți cu o clamă. Așa cum vedeți și în imaginile alăturate, lăsați pe frunte o șuviță adusă de la spate cam de 3 cm grosime, care vă va servi ca reper pentru a compara lungimea avută anterior cu cea dorită.

● Prindeți cu două degete mese subțiri și tăiați cu curaj dinspre spate spre frunte.

● Tundeți cu atenție bretonul. În final, cu îndemînarea de care sîntem siguri că ați dat dovadă, pieptănați bine părul și faceți și micile retușuri pe care le considerați necesare.

Dosarele frumuseții

UN GÎT DE REGINĂ...

Toți mușchii presupun atenție deosebită pentru a-i întreține. Nu fac excepție nici cei ai gîtului. Așa că atunci cînd sînteți singură, repetați cu glas tare, de mai multe ori vocalele : „a, e, i, o, u". Deschideți gura bine pînă simțiți pielea obrazului bine întinsă. Stați dreaptă, lăsați umerii lejeri, apoi aplecați ușor capul întîi pe spate apoi înainte, de zece ori. În sfîrșit pentru a nu favoriza înmuierea mușchilor gîtului evitați să dormiți cufundate în perne mari...

Rețetele naturii

Viață lungă, forță, fericire, acestea sînt virtuțile pe care le atribuie chinezii celebrei rădăcini ginseng folosită la prepararea celor mai cunoscute medicamente. Ginsengul prezintă proprietăți energetice puternice, fapt ce-l recomandă a fi luat dimineața sau cel tîrziu la prînz. Miraculoasa rădăcină a vieții are efecte împotriva stresului, întreține memoria și mărește rezistența fizică și intelectuală. De asemenea redă vigoare persoanelor în vîrstă...

* CRONICA modei

NEPREVĂZUT

Zilele caniculare ne-au pus îndelung fantezia la încercare pentru găsirea unor haine răco-

glob MAGAZIN

O CATASTROFĂ ANUNŢATĂ

„Un accident grav se va produce la bordul avionului Airbus A-320 într-un viitor foarte apropiat". Această afirmație se făcea în 17 decembrie 1991 într-un raport confidențial redactat de trei delegați ai Comitetului de igienă, securitate și condiții de muncă ale personalului navigant (CHSCT-PN) din Franța. Documentul denunța totodată gravele carențe de exploatare ale avionului A-320. De altfel, în ultimii doi ani dinaintea acestei date, Comitetul se reunise în șapte ședințe extraordinare, ocazionate de cîte un incident produs la bordul avionului amintit : 17 ianuarie 1991 — coliziune cu un avion de turism ; 30 martie 1991 — aterizare defectuoasă datorată stării de rău a unui pilot ; 14 decembrie — depresurizare în zbor ; de două ori, ultima fiind în 6 decembrie 1991 — aterizare forțată și pierderea alimentării electrice...

După aprecierile specialiștilor care redactaseră raportul, una din cauzele majore ale apariției tuturor acestor incidente s-a datorat proastelor relații dintre membrii personalului navigant și cei din serviciile de întreținere. O altă cauză a constat în activitatea defectuoasă a echipajului avionului : un pilot a plecat în cursă deși avea probleme de sănătate, penele de electricitate au împiedicat copilotul să participe la manevrele de conducere a avionului, zgomotul din cabină precum și sarcinile numeroase ce reveneau unui singur om nu au permis echipajului să audă ordinele de la stația de control etc.

Pe fondul unor asemenea neajunsuri, cel mai grav eveniment s-a petrecut la 5 decembrie 1989 la ora 10 și 17 minute dimineața. Airbus A-320 a ciocnit la aterizare un Mooney aflat în decolare. Două aripi ale micului avion au fost agățate în timp ce trenul din față al Airbus-ului s-a pliat spre spate, aparatul tîrîndu-se vreo 750 m pe nacela motoarelor, pe trenurile principale și restul trenului din

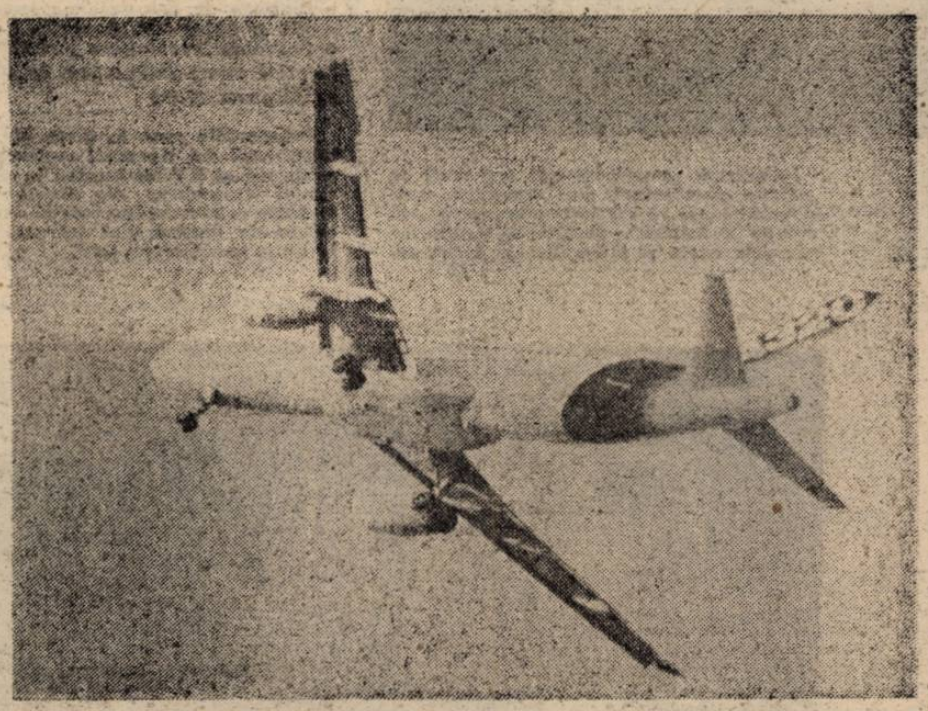

față. După imobilizarea Airbus-ului, echipajul a declanșat evacuarea de urgență fără să existe răniți. Care au fost cauzele acestui incident ? Piloții Airbus-ului n-au auzit și deci n-au recepționat mesajul privind decolarea avionului Mooney. Alte incidente s-au produs datorită erorilor de poziție comise prin informatica de bord. Nu li s-a dat atenție, după cum nici raportului care anunța catastrofa nu i s-a dat importanță. Dar accidentul s-a produs. Era în 20 ianuarie 1992. Avionul s-a sfărîmat într-o baliză a aeroportului din Strasbourg.

AURORA POPESCU

REGELE MERCENARILOR (II)

Mercenarii, supranumiți „înghițitorii", vin imediat în ajutorul lui Tschombe. În Franța, într-o cafenea, lui Denard îi cade privirea pe un articol din „L'Aurore", care vorbea de acea Katanga îndepărtată și despre acei mercenari care luptau contra restului lumii pentru independența unei provincii pierdute. Acesta a însemnat declicul...

— Am simțit nevoia să merg acolo. Această Katanga era un vis în mijlocul unei lumi prea strîmte. Sînt sub semnul Berbecului, așa că am fugit fără ca să-mi mai pun multe întrebări.

Soldatul norocos Bob Denard renăștea. Avea treizeci de ani.

— La Elisabethville m-am prezentat la maiorul belgian Faub. M-a întrebat despre starea militară. I-am spus adevărul ofițer marinier clasa a II-a. Cum nu cunoștea gradele militare franceze m-a confundat cu un ofițer de marină. Acest om m-a făcut sublocotenent.

„Eram singurul alb printre oamenii mei și trebuia să mă bat ca ei"

A descoperit apoi realitatea din Congo. Nu era deloc plăcută. Domnea anarhia : triburile se dezlănțuiau unele împotriva altora și-și plăteau poliile ancestrale cu lovituri de „coupe-coupe", de lance și de puști „poupou". Peste tot se viola, se prăda, se ucidea, se masacra.

Pentru Denard luptele se succedau unele după altele. Se bătea în fruntea katanghezilor, care îl urmau orbește.

— Era într-adevăr un război aparte, își amintește Denard. Trebuia să te bați unul contra o sută. Și mai erau și războinicii balubas care atacau cu săgețile și sulițele în sunete de tamtam, complet goi. Odată, atacînd un sat retras, cei din tribul Baluba au început să ne insulte de la distanță, strigîndu-ne că sîntem lași, incapabili să ne batem ca niște adevărați bărbați. Asta i-a înfuriat pe oamenii mei. S-au dezbrăcat și și-au acoperit trupurile cu apă și pămînt. Adiunctul meu mi-a spus: „Rămîi de pază. Le vom arăta noi cine sîntem" Și au început să cînte și să danseze la fel ca cei din fața lor, lăsîndu-și armele de foc, înarmați doar cu macetele. Un moment nu am știut ce să fac, apoi m-am dus și eu. Erau oamenii mei. M-am dezbrăcat complet, nepăstrînd decît pistoletul, și centironul, și am început să zbîrnîi și eu în toate sensurile. Înfățișarea i-a speriat pe baluba și s-au predat. Am cucerit satul.

Între Katanga și Zair a găsit timpul necesar pentru a intra în serviciul inamicului Badr și a regaliștilor din Yemen. Inam-ul lupta contra republicanilor care voiau puterea, și susținuți fiind de 50 000 de egipteni, trimiși de Nasser. Pentru Denard, devenit cu adevărat un șef de război, era o nouă aventură care a durat aproape doi ani.

— O viață exaltată, o țară magnifică. Trăiam în grote, în mijlocul unor războinici dintr-o altă eră, deveniți amicii mei, bombardați fără încetare de aviația egipteană. Trebuia să mă deplasez mai ales cu calul, să trăiesc chinuit permanent de sete și căldură.

Denard se afla pe drumul său. Și nu-l va mai părăsi. De-abia reîntors din Zair, războiul din Biafra care exploda, îi oferea o nouă ocazie să se afirme. Cu binecuvîntarea tacită a Serviciilor Speciale Franceze, își face rost de un vas, „Mi Cabo Verde" — care a servit la aprovizionarea cu arme a rebelilor biafrezi.

Cînd se termină acest război, Denard avea aproape 40 de ani. Pînă atunci el flirtase cu moartea și aventura. Dar epoca de decolonizare se termina și odată cu ea și ocaziile de luptă pentru niște cauze pierdute dar celebre. Denard devenise cunoscut. Prea cunoscut. Era timpul să se ascundă. Rămîne ascuns aproape 10 ani. Un plonjon în ape tulburi, în care noile flirturi sînt în numele Statului și al Serviciilor Speciale Franceze.

— Dar eu n-am aparținut vreodată de vreun serviciu. Aveam pur și simplu relații cu majoritatea dintre ele. Era normal, ținînd cont de ceea ce făceam. Și cum respectam tot timpul interesele Franței, nu aveam probleme.

Denard are de acum înainte o rețea de fideli în jurul său. De bună voie s-a pus în afara unei lumi care nu-i mai convenea și, în anii care au urmat, puțin cîte puțin, și-a creat una proprie, prima etapă spre un regat pe care îl va cuceri într-o bună zi în Comore.

Era în vervă și nu am face rău să-l urmărim în continuare. Pregătește o lovitură contra libienilor — care nu se văd ziua — luptă în Cabinda, în Angola pentru Savimbi, în Kurdistan... Dar totdeauna de aceeași parte.

În 1975, Denard debarcă pentru prima oară în Comore pentru a se pune în slujba loviturii de stat a lui Ali Soilih, contra lui Abdallah. Un succes. A întors-o și de data aceasta bine. Împins din umbră de Maroc și Gabon — mai puțin — lansează un raid la Cotonou, pentru a-l ucide pe Kerekou, în Benin. Eșecul este total. Suta de mercenari aterizează fără probleme pe aeroportul capitalei, dar se izbește de o rezistență neașteptată la intrarea în oraș. Denard trebuie să ordone retragerea. A fost o retragere catastrofală. Urmarea o putem bănui. Aflați în derută, mercenarii uită o ladă care conținea toate documentele secrete ale expediției. A urmat un scandal răsunător.

Vine și anul 1978. Deceptionat de Ali Soilih care suferea de paranoia, Denard decide să debarce din nou în Comore, pentru a-l ajuta pe Abdallah să reia puterea. Prin intermedierea lui „Crab Tobosar", un alt aventurier faimos, își procură o navă, „Antinéa", îmbarcă 45 de oameni la Lorient și iau cap compas Oceanul Indian. După mai multe săptămîni de furtună, atinge în sfîrșit, insulele dorite. În noaptea de 13 mai le cucerește fără nici o greutate. A fost o operațiune condusă de o mînă de maestru. Reușita sa face rapid înconjurul lumii. Întîmpinat ca un eliberator de populație, Denard cunoaște plenitudinea triumfului total, la lumina proiectoarelor fiind îndreptate numai spre el.

Traducere de
DAN POPESCU

(Va urma)

TABIETURILE LUI CHAPLIN

Marele om de film care a fost Ch. Chaplin avea o sumedenie de tabieturi, sau, mai pe românește spus, apucături. De pildă îi plăcea mersul pe jos, parcurgînd zilnic, pentru mai multă mișcare, cca. 20 de km, și chiar mai mult. În schimb nu se prea omora cu scrisul. Timp de vreo 10 ani abia dacă a scris o duzină de scrisori redactate rapid, cu fraze scurte de maximum 5—6 cuvinte, în propoziție. Un alt obicei era acela de a începe lucrul la un nou film numai atunci cînd se simțea într-o perfectă bună dispoziție ; cînd n-avea „chef" întrerupea lucrul zile în șir, fără ca echipa de filmare, ceilalți actori sau colaboratori să nu-și primească drepturile bănești. De asemeni el mai avea și „tabietul" de a nu-și anunța niciodată ora sosirii pe platou, pentru începerea sau continuarea filmării. Cînd totuși își făcea apariția, desigur, lăsîndu-se așteptat, uneori ore în șir, se scuza sincer, cu politețe. Altfel era deosebit de pretențios, epuizîndu-și cel mai adesea colaboratorii prin ritmul infernal în care îi punea să

lucreze. Exemplul era Ch. Chaplin însuși capabil să lucreze și cîte 70—72 de ore fără întrerupere.

Pasiunea „regelui comediei" pentru film era atît de mare, încît gîndindu-se mai tot timpul la creațiile sale, avînd sau venindu-i în minte în permanență, zeci de idei despre filmul la care lucra sau pe care urma să-l realizeze, își instalase în dormitor un dictafon. Trezindu-se adesea și noaptea cu gîndul la filmele sale își „nota" ideile pe dictafon pentru ca a doua zi secretara să i le transmită aidoma.

Curios este și faptul că marele cineast, deși nu luase lecții de muzică își compunea singur melodiile pentru filmele sale și cînta la fel de bine la pian, vioară și chitară. De altfel, nu făcuse nici un fel de studii, fiind mai curînd un autodidact.

Tot ca un tabiet trebuie luat și faptul că nu permitea nimănui, dintre cei șase servitori, să-i aprindă focul în șemineu. Orice tentativă în acest sens era considerată o greșeală de nelertat.

Puțini sînt aceia dintre admiratorii săi care să cunoască și faptul că genialul „părinte al filmului" deși pe peliculă apărea de fiecare dată cu celebra-i mustăcioară, în realitate n-a purtat niciodată o astfel de podoabă capilară.

DUMITRU DAN-EUGEN

Un măgar necuviincios

Îngrijitorii parcului zoologic „Arca lui Noe" din orașul Groemtz (Germania) sînt pur și simplu disperați de comportarea asinului Felix, un vechi membru al parcului. De la un timp, patrupedul s-a obișnuit să scoată limba din gură mai ales cînd în fața lui se adună vizitatori. Deși a fost examinat cu atenție de echipa de medici a parcului, care au presupus o

anumită stare de indispoziție, foame sau sete, nimeni nu a reușit să descopere misterul acestui gest care tinde să se perpetueze prin repetiție. Felix a ajuns chiar pînă acolo că atunci cînd niște puști mai neastîmpărați îl bombardează cu diferite obiecte ușoare, pentru a-l determina să se supere și să scoată răgete specifice, măgarul rămîne impasibil, dînd de multe ori impresia că scoate limba în chip batjocoritor. Poate este un mod de a se distra...

Nr. 38 (1822) din 19 septembrie 1992

„CARTEA ELECTRONICĂ" ȘI REVOLUȚIA LECTURII

In prezent se vorbește tot mai mult de „cărțile electronice", unii specialiști considerînd chiar că ele ar reprezenta o „revoluție a lecturii". Fototextul, televiziunea prin cablu și videocasetele nu au reușit să înlăture gustul publicului pentru lectură. Vor reuși această performanță „cărțile electronice" ? Înainte de a încerca un răspuns la această întrebare, să vedem ce sînt de fapt „cărțile electronice". Ele se prezintă sub forma unor opere complexe, compuse din texte, imagini, componente audiovizuale și elemente acustice, care pot fi conectate unele cu altele în cele mai diverse moduri cu putință, reprezentînd astfel o ofertă importantă în domeniul memorizării optice.

Comisia Comunității Europene și ministerul german al Cercetării și Tehnologiei au sprijinit financiar, în perioada 1984—1986, proiectul intitulat „Publicarea electronică a textelor tehnico-științifice". Unul din obiectivele principale ale programului consta în punerea la punct a unei instalații care să permită legarea computerului personal (PC) cu telecopiatorul și imprimanta.

In ceea ce privește „cartea electronică", activitatea de cercetare va trebui continuată și îmbunătățită pentru a se putea obține acea „revoluție a lecturii", de care se arată siguri unii oameni de știință încă de pe acum. (S.F.)

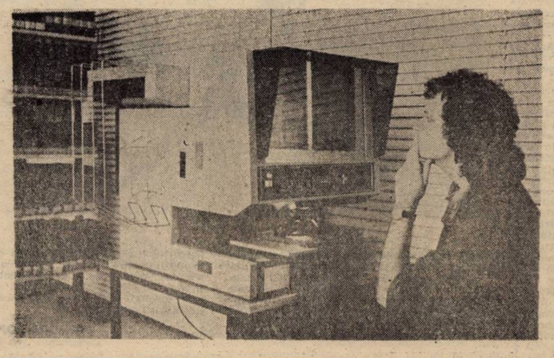

Fotografiile puse la dispoziție de DPA înfățișează doi tipografi costumați după moda sec. al XV-lea lucrînd în cadrul Muzeului Gutenberg, din Mainz, conform meloclej celebrului inventator (sus) ; aparatele de lectură sînt tot mai frecvent întîlnite în biblioteci (jos).

Structuri compozite din biomătase de păianjen

Firul de păianjen este pe cale de a intra (de ce nu și în acest deceniu) în rîndul materialelor folosite de tehnica modernă. El va fi de cinci ori mai rezistent decît oțelul, dar și suplu.

In ce ar consta, de fapt, secretul proprietăților firului de păianjen ? In arhitectura sa moleculară. Firul pînzei de păianjen este constituit prin înlănțuirea unui număr variabil de molecule aparținînd unei proteine mari. Aceasta este secretată, la rîndul ei, din regiuni ordonate cu lungimea de șase aminoacizi, care-i conferă soliditate, dar și din regiuni neordonate (zonale amorfe), care-i asigură elasticitate", relevă „Sciences et Avenir".

Această moleculă a fost cercetată de mai mulți specialiști. Dar reputatul biolog englez Nick Ashley, a fost acela care a reușit să determine structura sa chimică. Ulterior, el a fost în măsură să sintetizeze gena păianjenului care comandă producerea firului, reușind să o introducă și într-o bacterie. Transformată, bacteria produce o biomătase sub formă de granule. Recuperată prin procedee chimice, această biomătase este dizolvată într-un solvent și prelucrată pentru a căpăta forma de fir. Biomătasea de păianjen ar putea avea, datorită proprietăților sale remarcabile, numeroase aplicații tehnice. Este vorba de armarea structurilor compozite în primul rînd, ce ar însemna imense economii bănești pentru întreprinderile de profil.

■ Aflate în stare lichidă sau gazoasă, unele substanțe chimice sînt otrăvitoare. În arme, de exemplu în grenade, ele se află sub formă lichidă. În momentul exploziei se formează ceață fină, alcătuită din mici picături care se evaporă. Vîntul poate transporta acești nori la distanțe foarte mari, amenințînd chiar și viața oamenilor care nu au fost vizați în mod direct de explozia armei chimice.

■ Șoferii de autocamioane ai societății „Prost", care sînt gata zi de zi pe nord-vestul Franței, vor dispune în viitor de un ansamblu extrem de complet de informații atît în ceea ce privește condițiile de climă (ploaie, vînt, zăpadă, ceață), cît și cu privire la starea celor 13 axe rutiere principale (poloi, suprafața soselei udă,...) pe care circulă. De obicei, aceste informații furnizate de serviciul meteorologic național reflectă situația prezentă, dar oferă și o prognoză pentru următoarele ore. Cunoscînd ora de plecare și viteza vehiculelor, șeful bazei auto poate decide care sînt itinerariile optime pentru a fi parcurse.

■ Specialiștii italieni în ingineria antiseismică au pus la punct tehnici care permit construirea de noduri, locuințe, fabrici, zgîrie-nori în măsură să reziste fără să se prăbușească la cutremure foarte mari. Este posibilă, deci, înălțarea unor întregi blocuri pe „amortizoare" care absorb energia distrugătoare a seismelor. Se experimentează cu succes sisteme inteligente care permit clădirilor să se încline în diferite direcții pentru a contracara efectele cutremurelor și a atenua înclinările periculoase.

■ Exploratorul american Robert Peary a fost primul pămîntean care a ajuns la Polul Nord, în aprilie 1909. Susțin cercetări recente realizate cu sprijinul Societății Naționale de Geografie din S.U.A. Lui Peary i-a fost contestată performanța de către Frederick Cook. S-a susținut că Peary ar fi trecut la peste 100 km de Polul Nord. Tehnici de analiză ultramoderne folosite de Fundația pentru Navigație au stabilit că Peary a ajuns la Polul Nord. Înseamnă deci, că el a fost primul om care a sosit vreodată la Polul Nord.

■ Plantele cresc mai rapid într-o atmosferă cu un procent dublu de bioxid de carbon (un nivel care va fi atins în atmosferă în secolul următor). Totuși, această „fertilizare cu bioxid de carbon" are drept rezultat o cantitate mai mare de țesut vegetal bazat pe carbon și mai puține proteine în plante — condiție care va duce la limitarea dezvoltării insectelor și probabil și a vitalității lor. Trei studii efectuate la Universitatea South Carolina din Columbia conferă efectele adverse pe care le suferă insectele care mănîncă plante crescute într-o atmosferă cu un nivel dublu de bioxid de carbon. Lăcustele care mănîncă salvie au necesitat cu 36% pînă la 58% mai multă hrană în care consumau plante crescute într-o atmosferă cu un nivel de bioxid de carbon ridicat.

■ Iakutia, cea mai mare republică autonomă din Rusia, are o suprafață de șase ori mai mare decît Franța, dar o populație de numai un milion de locuitori. Iakutia este un rezervor zăcînd de materii prime cea mai mare parte a zăcămintelor sînt încă neexploatate. Din Mirnii, Udacinii sau Aikal, orașe pierdute în Siberia centrală, provine cea mai mare parte din diamantele vîndute de Rusia. În 1990, de pildă, diamantele vîndute au adus în visteria Rusiei 1,5 miliarde de dolari.

TELEX • TELEX

„AMERICA 500" — ipostaze mai puțin cunoscute

• CĂLĂTORII PE VERTICALĂ •

Faimoasa Guinness Book — cît de scrupuloasă, documentată și „atotcuprinzătoare" vrea să fie — nu scrie nimic despre o posibilă competiție a lifturilor. Da nu vă uitați și nu zîmbiți cu... superioritate !

Deși deplasările cu liftul sînt cele mai banale și mai uzuale activități umane, deși ele pe oferă cele mai scurte călătorii și de cele mai multe ori fără nici o semnificație, poate nici măcar emoție, mă hazardez să vă introduc în această „lume a lifturilor". Și veți observa că invitația mea nu-i lipsită de interes și nici de temei : căci este drept, pe de o parte nu-i vorba de orice fel de lift și apoi îl voi folosi doar ca pretext pentru a face o călătorie din care putem să ne alegem cu unele... informații, poate chiar inedite.

Precum poate v-ați dat deja seama, vom călători cu lifturile instalate în cele mai înalte construcții de pe Terra. Or, cele mai înalte construcții (zgîrie-nori sau turnuri) fiind — că sînt — acestea prezintă unele trăsături „amețitoare", iar amplasamentul lor ne permite și „digresiuni" realmente interesante.

Chiar dacă o asemenea călătorie nu poate dura decît cel mult 60—80 secunde ea rămîne o experiență „exciting". Uneori, a te înălța la 300—400 metri deasupra solului este mai emoționant decît atunci cînd te afli la 5 000—10 000 metri într-un avion, sau pe un vîrf de munte !

A te înălța într-un minut la o asemenea înălțime deasupra unui oraș, de obicei o metropolă, înseamnă deci, că ai o „plonja" într-o cu totul altă lume : mai bine spus, în această lume a orașului dar asupra cărcia ai o cu totul altă perspectivă (și chiar viziune !). Cu atît mai mult această deplasare poate fi o călătorie.

Turnul TV și de comunicații canadian

din Toronto (oraș de limbă, istorie și civilizație engleză) este cea mai înaltă construcție din lume. Deși mai înalt cu 100 m, Warszawa Radio Mast (650 m) (antena de radio de lîngă capitala Poloniei) nu intră în competiție deoarece ea este o structură metalică susținută de puternice cabluri din oțel.

„C.N. Tower" este înalt de 555,33 m. Prima platformă de belvedere — deasupra căreia se află și un restaurant (revolving) — este amplasată la 350 m. Pînă aici liftul te călătorește în 60 secunde, deci mai repede decît la Moscova. Numai că tocmai aici ai vrea ca viteza să fie mai redusă, fiindcă în timpul ascensiunii poți admira orașul care rămîne undeva în jos datorită unor ferestre imense montate pe întreaga înălțime a turnului principal din beton.

După ce ai descins din lift nu-ți decît să te plimbi în voie pe întreaga platformă circulară de belvedere : prevăzută cu geamuri de jur împrejur și cu un sistem special de grilaje prin care identifici mai ușor monumentele, construcțiile, arterele etc. Între acestea, zgîrie-norii din imediata apropiere îți apar ca niște „cubulete", deși unii au înălțimi de 200—250 metri. Tramvaiele de pe „Yonge Street (una din arterele principale) îți par niște rime abia tîrîndu-se, în timp ce imensul „sky-dom" de la baza turnului pare o minge ceva mai mare ! În realitate „sky-dom"-ul este o treia mare arenă, sportivă cu acoperiș din lume (după Superdomul din New Orleans și Astrodomul din Houston) putînd „înghiți" 56—60 000 fani și baseball-ului : este construit cu tehnică de ultimă oră (în 1988) ; în ciuda dimensiunii sale impresionante, acest stadion apare totuși ca o bijuterie...

AMERITUR '92

Tot de la acea înălțime te desfeți cu panorama întinsă a lacului Ontario și a Golfului Toronto, ca și a celor cîteva insule transformate într-un fel de „sate de vacanță", în parcuri sportive și de recreere.

Pentru amatorii de „senzații și mai tari" (dar și dispuși să mai dea 3 dolari pe lîngă cei 5 plătiți deja !), există și o altă platformă de belvedere, — la 447 m, cu o sută de metri mai sus. Cumperi biletul, intri într-un alt lift — mult mai mic, dar mai „molatec" — și în vreo 20 secunde ajungi pe o platformă, tot circulară, îngrădită cu o plasă de sîrmă.

Deplin satisfăcut de această experiență tunică prin aceea că ajunsesem pe cea mai înaltă platformă de belvedere situată pe o construcție) cobor la... 350 m unde, oblin o... mărturie a faptei mele cu aloase ! Un „ticket eliberat pe" care scrie : „You are now the member of the High-Sky-Club".

C. CHIFANE DRAGUȘANI

Va fi egalat în măiestria sa Stradivarius din Cremona?

La Houston, oraș-port în Golful Mexic, mare centru comercial și financiar din SUA, cunoscut și datorită centrului de cercetări spațiale se vorbește despre Joszef Nagyvari ca de un nou Stradivarius. Se anticipează că spre sfîrșitul secolului Houstonul va deveni celebru în lume precum a fost orașul italian Cremona în secolul al XVII-lea, datorită lui Stradivarius, din mîinile căruia au ieșit inegalabilele viori care continuă să-i bucure pe marii violoniști ce le strunesc coardele pe mînanii de pretutindeni.

Biochimistul Nagyvari, profesor la Universitatea din Houston, a studiat ani în șir cu asiduitate, instrumente muzicale create în Cremona, de marele lutier, care a fost Stradivarius. El a făcut cunoscut că a descoperit secretele lui Antonio Stradivarius, care a trăit între anii 1644—1737 și că nu peste mulți ani va realiza o vioară care nu va fi cu nimic mai prejos decît cele create de marele lutier din Cremona.

Cercetările lui Nagyvari au fost susținute financiar de autoritățile statului Texas. Nu de mult, prof. Nagyvari făcea cunoscut opinii publice următoarele : „Eu nu numai că am descoperit două dintre cele mai importante secrete ale lui Stradivarius, privitoare la prelucrarea lemnului și compoziția lacului, dar știu și cum se reproduc toate acestea, cum să prelucrez lemnul pentru a obține efectul dorit și cum să prepar lacul identic după compoziție". Mucegaiul i-ar fi fost de mare ajutor maestrului din Cremona, subliniază „Science et Vie", citîndu-l pe Nagyvari. De ce oare ? Pentru că lemnul folosit de lutierii cremonezi, în secolul al XVII-lea și următorul, ciupercile de lemn și bacteriile produceau enzime. Acestea aveau darul de a descompune substanța continută în lemn. În opinia lui Nagyvari, o astfel de substanță era, de fapt, un clei natural care avea darul de mare preț de a reține apa în celulele lemnului. Și tot biochimistul texan subliniază în acest context, că dacă „lemnul pierde mai mult de jumătate din această substanță, celulele lui eliberează apa, și el devine mai ușor, mai potrivit pentru a fi folosit la fabricarea viorilor".

Dacă acest proces a avut loc în vremea lui Antonio Stradivarius, cum se petrecea el în realitate ? Se apreciază că totul se petrecea pe cale naturală, în timpul transportării trunchiurilor două tăieri în munți, pînă la Cremona, la atelierele lutierilor. În laguna venețiană, trunchiurile destinate a fi prelucrate la Cremona rămîneau de cele mai multe ori, chiar și un an. În acest loc lemnul devenea „pradă" mucegaiului și bacteriilor.

Studierea lucului de pe viorile-minune ale lui Stradivarius, cu mijloacele tehnice ale sfîrșitului de secol XX, au permis constatarea că acesta conține între 20—22 minerale. Pelicula de lac ține ce aceperea viorile Stradivarius le conferea acestora un sunet inegalabil. Nagyvari a realizat mai multe viori dar ele încă nu au atins nivelul celor executate în Cremona în secolul al XVII-lea.

Este pe un drum bun și se apreciază că pînă la urmă el ar putea deveni un nou Stradivarius, al acestui sfîrșit de mileniu. Vom trăi și vom afla dacă visul său de o viață de a-l egala pe Stradivarius se va împlini. Să-i acordăm încredere și să mai așteptăm cîțiva ani.

CARBURANTUL ECOLOGIC ÎN ATENȚIA CONSTRUCTORILOR DE AUTOMOBILE

Fotografia furnizată de IN-Press prezintă camioneta „Transporter" ultima realizare în domeniu a firmei „Volkswagen".

„Zeul automobil" este unul din principalii responsabili pentru deteriorarea păturii protectoare de ozon ce înconjoară Pămîntul. Ozonul, acest derivat al oxigenului, indispensabil vieții, se formează în stratosferă. Oxizii de azot proveniți din emisiile motoarelor autovehiculelor se combină cu oxigenul sub acțiunea razelor Soarelui și rezultă ozonul, care se propagă în toate direcțiile. În timpul nopții, însă ozonul se descompune rapid în zonele unde poluarea atmosferică atinge cote înalte, cu alte cuvinte, în marile metropole ale lumii. O măsură limită de stopare a poluării ar fi interzicerea circulației automobilelor pentru o anumită perioadă de timp, posibilitate tot mai des dezbătută de factorii responsabili din țările industrializate. Efectul benefic al opririi circulației pe anumite ore din marile orase ale lumii este binecunoscut. În orice caz, este necesară elaborarea de urgență a unei politici a transporturilor care să se preocupe în principal de problemele ecologice.

Marele concern german Volkswagen experimentează în prezent punerea la punct a unor carburanți ecologic compatibili. Specialiștii încearcă definirea valorii unui nou carburant diesel, bazat pe un amestec de petrol brut și ulei de colza, care să fie utilizat la motoarele de mare serie. Fabricantul noului carburant diesel este firma VEBA OEL AG, asociată concernului Volkswagen în cadrul proiectului de realizare a carburantului diesel ecologic. Un mare avantaj al noului carburant îl constituie faptul că el nu necesită instalații speciale de pompare în rezervoarele autovehiculelor.

Un juriu format din specialiști provenind din 13 țări europene a ales recent modelul de camionetă „Transporter" produs de Volkswagen drept „Camioneta Internațională a anului 1992", o distincție acordată în premieră în acest an. „Transporter" a fost preferat de juriu pentru „multiplele posibilități de utilizare, vasta sa gamă de modele, calitatea excelentă și design-ul foarte reușit". Pe locul al doilea s-a clasat prototipul „Transit" al firmei Ford, iar al treilea „a venit" „Express"-ul firmei Renault.

ȘERBAN FILIP

Plinul tancului din fotografie se efectuează cu ulei de colza. Armata germană se preocupă în prezent de posibila utilizare de biocarburanți pentru vehiculele militare, în condiții așa-zis „militare".

D-alc dresajului

Super-Coco, papagalul din fotografia alăturată a fost salvat din valuri cînd era încă un pui de către un gardian al pazei de coastă care patrula la Miami. (Florida — S.U.A.) Îngrijit de către administrație pînă la vindecare pasărea a fost apoi dresată timp de șase luni. Impostaza cu totul neobișnuită de schior nautic în care a fost papagalul surprins de fotograf este extrem de grăitoare. Tras de o barcă cu motor papagalul nu manifestă nici cea mai mică teamă. Se pare că temerarul papagal se descurcă la fel de bine și în ceea ce privește conducerea unui automobil !

Psihotcrapie la oglindă

Metoda convingerii are o mare importanță în orice tratament. Ea se exprimă uneori într-o formă cu totul neobișnuită. Un exemplu îl constituie faptul că la West-Palm-Beach în Florida (S.U.A.) obezitatea se tratează făcîndu-se apel la o „oglindă fermecată". Trebuie menționat că ea este astfel confecționată încît datorită curburii ședă înfățișare pacientului după tratament. După cum susțin medicii, această oglindă exercită o influență terapeutică asupra celor supuși acestui tratament insolit, cu mult mai eficace decît orice alte prelegeri sau discursuri persuasive.

10 plus MAGAZIN

Nr. 38 (1822) din 19 septembrie 1992

Biblioteca magazin de proză scurtă

EL şi EA

De cînd m-am întors de la Super-Centrul Secret al S.F.-ului Intergalactic (şi care călătorie prin lume, îndelung aşteptată, n-are ceva de vis şi trăire S.F.), de cîteva zile — şi nopţi — încerc mereu şi nu izbutesc să inventez două nume care s-ar potrivi protagoniştilor acestei relatări. Îi voi numi EL şi EA — două nume neutre, două ipostaze temperamentale, discrete — nestirbind astfel printr-o identificare forţată şi oarecum formală cele ce vor urma. Despre EL, ce să spun ? La începutul acestor întîmplări, împlinise, cred, din unghiul memoriilor încorporate, 2500 de ani, dar arăta mult mai bătrîn — „încăruntise" înainte de vreme — în timp ce EA mergea cel mult pe 2 300 şi, evident, declara 2 000. Temperamental deosebiţi. EL — înclinat spre argument lucid, EA — mai mult spre afect, au ajuns să constituie totuşi, în timp, un cuplu apreciat fără nici un fel de rezerve, atît de confraţii lor cibeo-creatori (în ştiinţă se întîmplă), cît şi de spiritele marilor SF-işti dispăruţi care patronau prin spiritualitate activitatea acestui laborator literar cibeo-psiho-fantastic. EL şi EA se aflau împreună nu de puţină vreme, mesajele lor de intercomunicare evitau cu bună ştiinţă expresia verbală, dar o comunicare exista, circulele Ei de gingăşie şi graţie (amplificatorul de farmec, calculatorul subtil al tăcerilor, poate şi al feminităţii) cît şi clepsidra ciudată în care fusese încorporată memoria Lui (un nou tip de memorie, îngemănînd o îndelungată experienţă de viaţă şi un program savant) se aflau într-o interacţiune febrilă impusă nemijlocit de însuşi obiectul comun al activităţii lor fascinante : **realizarea unei maşini cibernetico-neuronale cu disponibilităţi de pronunţată sensibilitate şi invenţie** a unei maşini în stare să ofere miliardelor de entităţi creative însetate de spectaculos mult căutatele concentrate microfantastice, un fel de mini-povestiri reduse la esenţă, îngăduind cititorului o receptare cvasi-instantanee a elementului spectaculos.

Dintr-o discreţie uşor de înţeles, EL şi EA evitau totuşi să anticipeze, prin declaraţii formale, succesul lor apropiat : intrarea în funcţiune a maşinii. Înzestraţi cu capacităţi şi viteze de lucru excepţionale, cei doi se înţelegeau foarte bine, chiar dacă — de ce să nu o spunem ? — maşina pe care o creau, născută din înseşi programele şi disponibilităţile lor, nu le îngăduise pînă atunci, sau nu le lăsase răgazul să se apropie afectiv între ei, nici măcar să se privească «omeneşte», aşa cum s-ar fi cuvenit — raportînd la experienţa umană, terestră — între doi colaboratori atît de profund şi intim corelaţi. Şi dacă EL ar fi fost întrebat dacă EA e frumoasă, EL ar fi răspuns cu siguranţă că EA e frumoasă, dar asta numai pentru că toate entităţile-creative-femei, eliberate de rutina existenţei, devin nespus de frumoase. EA îl cercetase totuşi, odată, e drept, cu o anume curiozitate, poate şi simpatie, dar îl cercetase discret, cu prudenţă, pentru că maşina, care ajunsese în stadiul prefuncţional — înregistra absolut tot, iar EL ar fi putut să afle ulterior, prin intermediul maşinii, că fusese privit, cercetat, cu relativă simpatie. Maşina înregistrase, şi EL aflase, ştia. Dar cine ar mai fi avut naivitatea să se bucure, în contextul unui Super-Centru SF — şi într-o epocă atît de încărcată de erotism agresiv — de o simplă privire şi de acele incipiente comunicări, cum se numeau cîndva «sentimental-trecătoare» ?

În sfîrşit, veni şi fericita zi cînd maşina, „Marele Prinţeps", anunţă prin toate sintetizatoarele sale vocale : **„Mă simt în perfectă stare de funcţionare. Vreau să lucrez. Să inventez. Să creez. Îmi trebuie doar un bio-inspirator, impulsul afectiv... Şi, evident, o temă."**

POVESTIRE © POVESTIRE SF

Perfect — s-au amuzat EL şi EA, creatorii. Scrie-ne o povestire SF... De însăşi ideea creerii unei muze inspiratoare, a unei bio-surse de stări ideatic-stimulative".

Prinţeps începu să lucreze febril. Înscrise titlul microfictiunii — „Concurs" —, obiectul competiţiei — „o muză bio-stimulatoare", îşi arogă calitatea de unic selecţioner, precizînd imediat — încă din prima frază — că **din sutele de participări la concurs, selecţionerul, Prinţeps, n-a putut să reţină pentru faza finală decît trei «muze» concurente. Prima, o combină psiho-stimulativă din generaţia intermediară, care-i făgăduise, îndeajuns de romantic, că va rămîne alături de el toată viaţa ; a doua — care-i asigurase că vor cuceri împreună o celebritate galactică instantanee ; şi, în sfîrşit, cea de-a treia, care-i aruncase o simplă privire, care-l cercetase atent asigurîndu-l că ei doi, împreună...**

EL şi EA, creatorii, aşteptau de la sine înţeles să parcurgă finalul, dar maşina, care pînă atunci scrisese cu o viteză fulgerătoare se opri brusc. EL şi EA nu ştiau ce să creadă. Ce ar fi putut determina imprevizibila blocare a maşinii acest defect straniu, imprevizibil, absurd... Ca pentru verificare, îi cerură lui Prinţeps realizarea unei noi povestiri, de cu totul alt ordin, obligîndu-l în fapt să folosească alte zone de invenţie. Stabilită deci ca loc de desfăşurare al acţiunii, o lume în care toţi indivizii ar fi devenit superentităţi creatoare. Prinţeps fixă atent noul titlu — „În viitorul II" — precizînd lapidar că toţi eroii microfictiunii ar fi, într-adevăr, mari valori spirituale şi că informarea reciprocă, rapidă între miliardele de entităţi creatoare ar fi devenit problema esenţială. Cum să afli, de pildă, ce se întîmplă, ce se gîndeşte şi ce se propune nou, într-o altă civilizaţie, aflată la miliarde de ani lumină... „**Într-o bună zi, însă** — de aici începea povestirea — **un creator reuşi să surprindă pe o lungime de undă necercetată pînă atunci, o voce ciudată, o amalgamare de sunete, expresia unor meditaţii care-l emoţionară atît de profund, încît se hotărî să asculte numai această voce. Iar vocea — surprinzătoarea voce de pe îndepărtata planetă se hotărî să asculte şi ea acelaşi post fix, glasul lui.**

Prinţeps se opri încă o dată. EL şi EA îşi ascultară fulgerător gîndurile, uluiţi de desfăşurare, asemenea celor două voci, celor două priviri, celor două plante. Era o tăcere deplină... Chiar şi circuitele secrete ale bucuriei şi spaimelor, şi ale aşteptării, care ar fi trebuit să rămînă operaţionale, deschise, — ele fiind esenţiale în funcţionarea lui Prinţeps — se opriră pentru o clipă, cît un impas miocardic. Şi era linişte... O linişte asemănătoare cu aceea care precede sublimul, pentru ca maşina, nesimţitorul Prinţeps, întrezărise momentul în care, continuînd, ar fi putut deveni plicticos de banal sau plicticos de patetic. Cercetătorul — EL — întrebă ce s-a întîmplat. Cercetătoarea — EA — se temu să răspundă. Se priviră din nou... Şi maşina reintrînd în funcţiune, adăugă fără grabă aşa cum fusese învăţată de milenii de experienţă umană : SFÎRŞIT.

DOREL DORIAN

Zborul pe deasupra pustiului (VIII)

Uitînd de posibilul pericol al unui incendiu, Nordly îşi aprinse o ţigară în apropierea rezervoarelor de benzină şi căscă din nou.

Forţa obişnuinţei era atît de mare că Nordly pronunţă fraza sacramentală a anchetatorului de aşa manieră de parcă ar fi condus o anchetă în ceaţa londoneză :

— Spuneţi, domnişoara Diana, dar vă previn că tot ce veţi spune se poate întoarce împotriva dv.

Ea scoase un zîmbet chinuit. În sfîrşit i se dă posibilitatea să vorbească !

— Dacă aţi fi găsit posibilitatea să mă ascultaţi mai înainte nu l-aţi fi obligat pe fratele meu să-l împuşte pe acest om ca să ne ferească pe toţi de el. Vreţi să începo cu începutul ? Da, domnule Nordly?

În acest timp în salonul avionului se desfăşura un adevărat consiliu de război. Pasagerii care nu înţelegeau nimic din ceea ce se întîmplă au luat hotărîrea să facă o plîngere imediat ce vor ateriza într-un loc mai mult sau mai puţin civilizat. Într-adevăr, cu ce seamănă această deţinere sub cheie inclusiv a sorei medicale care s-a oferit voluntar să-i ajute, de ce sînt ţinuţi sub cheie fără să li se comunice ceva.

Pilotul a fost rănit cu un glonţ. — comunică sora medicală. — Nu ştiu ce pun la cale, dar acum ne aflăm în mîinile unor bandiţi... Judecînd după ceea ce am auzit, la bord se află o mare sumă de bani. Conferinţa se desfăşura sub preşedinţia guvernatorului Stanleyville şi era însoţită de gemetele neîntrerupte ale arabului, care spunea că şi el are în bagaje o mare sumă de bani.

— E ultima dată cînd mai zbor cu avionul ! — se jură el. Chiar dacă vaporul coboară pe Nil în jos mai multe zile, pe el te simţi, totuşi, mai în siguranţă... Iar aici... cu toţi gangsterii aceştia...

— Cînd spun „fratele meu", indiferent ce gîndiţi, este vorba tocmai de fratele meu, îl cheamă Jacques Rumter... Poate că numele vă este cunoscut... Ştiţi, probabil, că facem parte dintr-o influentă familie belgiană şi că tatăl meu a fost guvernatorul Băncii de Bruxelles.

— Minte, — nu contenea să repete pilotul, închizîndu-şi ochii ca să nu-şi trădeze durerea.

POLICIER

de GEORGES SIMENON

— Cu doi ani în urmă fratele meu a cunoscut un om cu maniere ireproşabile, un om ce părea să ştie totul pe lume, care părea perfecţiunea întruchipată. Deci, acest om, nu trebuie să vă spun cine era, întrucît aţi ghicit despre cine este vorba, nu era nimeni altcineva decît un criminal internaţional cu porecla „profesorul"... Dar atunci fratele meu nu cunostea aceasta şi s-a împrietenit cu el... Jacques nici nu se gîndea să-şi suspecteze prietenul de intenţii necurate. Era gata să-i îndeplinească orice dorinţă. Şi ulterior chiar aşa s-a şi întîmplat... „Profesorul" care pe atunci se numea căpitanul Grut, l-a rugat pe fratele meu să-i facă diverse servicii, ale căror importanţă era greu de stabilit, dar care i-au permis bandidului să organizeze ideal jefuirea Băncii din Bruxelles... Cred că vă sînt cunoscute amănuntele acestei afaceri... Dispariţia milioanelor a avut loc în condiţii atît de misterioase încît anchetatorilor le-a fost greu să suspecteze existenţa unui complice chiar în cadrul băncii... Deci, nedorind şi nebănuind acest lucru, fratele meu s-a dovedit a fi ajutorul voluntar al „profesorului"... După acest jaf tatăl meu şi-a pierdut postul...

În ceea ce-l priveşte pe Jacques, numele lui n-ar fi fost auzit, probabil, în legătură cu această afacere dacă nu s-ar fi primit o scrisoare chiar din partea profesorului, expediată din străinătate pe adresa procuraturii din Bruxelles. În scrisoare se afirmă că fratele meu a fost un complice constient la crimă şi că şi-a primit partea cuvenită din jaf... Atunci eu şi Jacques am înţeles metoda folosită de acest om, despre care anterior auziserăm numai din ziare. Cu alte cuvinte, i-a dat pe mîna poliţiei pe toţi complicii săi, voluntari şi accidentali. Era cel mai simplu procedeu de a se descotorosi de ei. Şi iată că fratele meu a fost condamnat la cinci ani închisoare, dar datorită unui concurs de împrejurări — amnistie regală, ambiguitatea cazului său — s-a întîmplat aşa că a fost eliberat cu mult înainte de terminarea pedepsei, mai exact cu o jumătate de an în urmă.

— Minte ! — repeta pilotul, strîngînd din dinţi.

— Continuaţi, — domnişoară Diana.

Traducere şi adaptare
VASILE OROIAN

(Va urma)

SPORT UNIVERS

ÎMPLINIREA UNUI VECHI VIS. Franţa a dobîndit recent dreptul de organizare a Campionatului Mondial de fotbal din anul 1998, ca o recunoaştere a contribuţiilor aduse de mari personalităţi din această ţară în sprijinul dezvoltării fotbalului, a rezultatelor bune obţinute de-a lungul anilor de selecţionata „cocoşului galic" în competiţii internaţionale de anvergură şi, nu în ultimul rînd, a capacităţii financiare şi organizatorice deosebite de care dispune. În anul 1902, Robert Guerin, secretar general al federaţiei franceze de fotbal, a propus omologului său englez Frederich J. Wall, crearea unui organism internaţional care să asigure unitatea, dezvoltarea şi controlul mişcării fotbalistice. Doi ani mai tîrziu lua fiinţă la Paris F.I.F.A., avînd şapte membri fondatori : Belgia, Danemarca, Spania, Franţa, Olanda, Suedia, Elveţia. În prezent, numărul ţărilor afiliate la F.I.F.A. îl depăşeşte pe cel al ţărilor membre ale ONU ! De aceea, sintagma potrivit căreia „în imperiul fotbalului Soarele nu apune niciodată" apare pe deplin justificată. Este binecunoscut rolul determinant jucat de Jules Rimet, în organizarea primei ediţii a Campionatului Mondial de fotbal — Uruguay, 1930.

Fotbalul reprezintă prima disciplină sportivă a Franţei, profund implantată în viaţa naţiunii. Argumente în sprijinul acestei afirmaţii ? Statisticile sînt deosebit de grăitoare în această privinţă : peste 2 milioane de jucători legitimaţi, 22 000 de cluburi, 55 000 de meciuri disputate în fiecare săptămînă, 31 de Ligi regionale, 105 districte departamentale, mai multe milioane de pasionaţi ai sportului cu balonul rotund, numeroşi factori diriguitori, educatori sau arbitri. Şi exemplele ar putea continua...

CE ŞTIM DESPRE JUERGEN KLINSMANN. El este unul dintre cei mai valoroşi şi populari fotbalişti germani. Şi asta nu de ieri de azi, ci din anul 1987, cînd a intrat în „cercul restrîns" al ellei fotbalului din ţara sa. Fost jucător la V.F.B. Stuttgart, în vîrstă de 27 de ani, Klinsmann joacă în prezent pentru al patrulea sezon consecutiv sub culorile clubului italian Inter Milano. El este unul din puţinii fotbalişti de meserie care fac o delimitare netă între profesia şi viaţa lor personală : nu doreşte să fie un model pentru cei tineri, nu a făcut pînă în prezent publicitate vreunui produs, căci nu vrea „să se comercializeze", dorind, pur şi simplu, să rămînă aşa cum

În fotografia furnizată de IN-Press se află renumitul fotbalist german Juergen Klinsmann.

este. Klinsmann a tras, în consecinţă, o „linie de demarcaţie" evidentă între fotbal şi viaţa sa personală, repetînd de multe ori unor reporteri prea insistenţi, în goană după amănunte picante din existenţa sa, că opinia publică nu are nici un drept să arunce vreo privire peste „gardul" curţii sale. Cum îşi petrece orele libere ? În compania unor vechi prieteni, cu care nu discută niciodată despre fotbal. Vacanţele le petrece călătorind, de preferinţă de unul singur, fără un program precis şi fără a da socoteală nimănui de nimic. Acestea sînt numai cîteva din faţetele personalităţii lui Juergen Klinsmann care îi îndreptăţesc pe numeroşii săi fani să-l considere o figură insolită în lumea atît de zbuciumată a fotbalului. Cele mai apreciate evoluţii ale sale pe gazon din cele 42 de meciuri internaţionale disputate pînă în prezent au fost cele de la „mondialele" de fotbal din Italia, cînd tehnica, viteza, dribblingul şi deosebitul său simţ al plasamentului în faţa porţii au fost principalele „arme" cu care a contribuit în mod esenţial la victoria echipei sale în meciuri-cheie ale competiţiei supreme.

ŞERBAN FILIP

HOROSCOP

Săptămîna 21.09. – 27.09.

BERBEC (21.03—20.04)

Luni : Două motive de bucurie.
Marți : Conflicte sentimentale.
Miercuri : Somnolență, apatie, iritare.
Joi : Veste bună de departe.
Vineri : Propunere interesantă de afaceri.
Simbătă : Fantezie, creativitate.
Duminică : O veste neașteptată.

TAUR (21.04—21.05)

Luni : Zi cenușie, monotonă, opacă.
Marți : Un ghinion previzibil.
Miercuri : Șanse mari la loterie.
Joi : Finalizați o afacere minoră.
Vineri : Nervozitate, disensiuni.
Simbătă : Iubirea, leacul sufletului.
Duminică : O Balanță vă dă de furcă.

GEMENI (22.05—21.06)

Luni : Onorați o promisiune mai veche.
Marți : Eșuează o afacere.
Miercuri : Primiți bani.
Joi : Stare depresivă, maladivă.
Vineri : Succes profesional deosebit.
Simbătă : Umor, bună dispoziție.
Duminică : Se înfiripă o afacere.

RAC (22.06—22.07)

Luni : Toată lumea e a dv.
Marți : Conflict familial minor.
Miercuri : Suprasolicitări profesionale.
Joi : Ambiții, orgoliu, indispoziție.
Vineri : O veste contradictorie.
Simbătă : Nervozitate, incertitudini.
Duminică : O rază timidă de Soare.

LEU (23.07—22.08)

Luni : Vă impuneți cu autoritate.
Marți : Succes financiar deosebit.
Miercuri : O nouă prietenie de afaceri.
Joi : Excese temperamentale, agitație.
Vineri : Incident dezagreabil.
Simbătă : Starea depresivă continuă.
Duminică : Detașare, intimitate absolută.

FECIOARA (23.08—21.09)

Luni : Un amic vă dezamăgește.
Marți : Solicitări din toate direcțiile.
Miercuri : Nu ocoliți loteria.
Joi : Se confirmă o presimțire.
Vineri : Plătiți o datorie morală.
Simbătă : Călătorie de afaceri.
Duminică : Migrenă, indispoziție totală.

BALANȚA (22.09—22.10)

Luni : Meditație, proiecte de viitor.
Marți : Întrevedere neașteptată, profitabilă.
Miercuri : Prospețime, inventivitate.
Joi : Ispita unei aventuri galante...
Vineri : Un motiv de optimism.
Simbătă : Cheltuieli neprevăzute.
Duminică : Aniversare cu mult fast.

SCORPION (23.10—21.11)

Luni: Decizie bună și promptă.
Marți : Mare satisfacție materială.
Miercuri : Dantelă, parfum, amor.
Joi : Polemici profesionale acute.
Vineri : Oscilații psihice, apatie.
Simbătă : Veste foarte promițătoare.
Duminică : Intimitatea căminului și atît.

SĂGETĂTOR (22.11—20.12)

Luni : Se împlinește un vis.
Marți : Luciditate, ambiție, tenacitate.
Miercuri : Deznodămîntul unei afaceri.
Joi : Sosește un oaspete drag.
Vineri : Succes profesional deosebit.
Simbătă : În umbra unei Fecioare...
Duminică : Totul vă merge din plin.

CAPRICORN (21.12—19.01)

Luni : Satisfacții sentimentale.
Joi : Solicitări din toate direcțiile.
Vineri : Oboseală, surmenaj, pesimism.
Simbătă : Vești contradictorii, agitație.
Duminică : Petrecere intimă prelungită.

VĂRSĂTOR (20.01—18.02)

Luni : Singurătate, interiorizare.
Marți : O inițiativă profitabilă.
Miercuri : Zi infernală, sufocantă.
Joi : Eterna problemă a iubirii...
Vineri : Două evenimente favorabile.
Simbătă : Un necaz previzibil.
Duminică : Spiritual, agrebil, cuceritor.

PEȘTI (19.02—20.03)

Luni : Aminați o decizie importantă.
Marți : Întrevederi foarte profitabile.
Miercuri : Confesiuni, intimitate, erotism.
Joi : Înclestări nervoase, disensiuni.
Vineri : Bilanțul săptămînii e modest.
Simbătă : Mare bucurie în familie.
Duminică : Două motive de optimism.

Cartea RECORDURILOR NAȚIONALE

Cele mai mari rezervații naturale

Natura patriei cuprinde numeroase zone de-a dreptul paradisiace, în care generozitatea pămîntului românesc încîntă ochiul și sufletul. Este vorba, de rezervațiile naturale ale țării, oaze de fermecătoare colecții vii ale florei și faunei de excepție.

Cea mai mare rezervație naturală este Parcul Național Retezat (care poartă numele masivului pe care-l înnobilează), ce se întinde pe 20 000 hectare. Acesta a fost inclus pe lista rezervațiilor biosferei de către UNESCO și pe bună dreptate, De la colinele ierboase la pădurile de mesteceni, de la pădurile de fag la cele de molid, culminînd spre vîrful muntelui cu jepii pitici și pajiștile alpine, totul este o fantastică îngemănare a florei, la care se adaugă celebri nuci sălbatici, frăsinetul, orhideea de munte (pe luciul lacurilor) și floarea de colț. Aici se află majestuoasele lacuri alpine Bucura, Zănoaga, Galeșu, Păpușa și Gemenele. Din fauna ocrotită amintim : capra neagră, pisica sălbatică, risul și cocoșul de munte și, deasupra tuturor, multe specii de vulturi.

Record pomicol mondial

În presa de acum cîțiva ani se relata despre o performanță în domeniul pomilor fructiferi cu totul neobișnuită ; este vorba de rodirea pe același pom a mai multor feluri de fructe. Subliniem faptul că nici în celebra Carte a Recordurilor Lumii nu se prezintă ceva asemănător și de aceea importanța acestui record este cu atît mai mare. Protagonistul acestui record mondial este domnul Gheorghe Neagu, de la Grădina Botanică din Iași. Îngrijind serele de citrice, acestui horticultor i-a venit ideea să altoiască pe o creangă a unui lămîi „ochiuri" de portocal. Astfel s-a obținut primul record : în același lămîi au rodit lămîi și portocale. Ducîndu-și mai departe planul, dl. Gheorghe Neagu a obținut și o a treia fructă în același lămîi, și anume mandarine. Iată, deci, că în anul 1985, la capătul unor fructuoase tentative, dl. Neagu a obținut trei tipuri de citrice pe un singur pom, record negalat pînă-n prezent în lume. Lămîiul cu portocale și mandarine este un unicat mondial.

CARTEA RECORDURILOR NAȚIONALE VĂ AȘTEAPTĂ

Stimați cititori, inițiativa noastră de a alcătui și edita „Cartea Recordurilor Naționale" a prins deja contur. Vă așteptăm cu toate curiozitățile pe care viața vi le-a scos în cale (numai cazuri autentice), cu circumstanțe deosebite din pasiunile și destinul dv. Ne interesează coincidențe ale datei de naștere, gemeni și siamezi, persoane care au depășit vîrsta de 100 de ani, record de divorțuri și mariaje, operații spectaculoase, dovezi deosebite de îndemînare și răbdare, talie și greutate lesite din comun etc., etc. Nu uitați să menționați cîteva date personale și să ne trimiteți o fotografie utilizabilă. Vă așteptăm cu încredere !

GUINNESS Book

UN SAT ÎNTR-UN GARAJ

Unul dintre domeniile cu care Cartea Recordurilor Lumii își face un titlu de glorie este gigantismul — privit din aproape toate unghiurile de vedere, de la creierele umane cele mai evoluate pînă la mastodonții de toate tipurile create de inteligența tehnică a omenirii. Dacă în ultimul timp ne-am ocupat de incinte uriașe destinate oamenilor, să trecem succint în revistă cîteva așezăminte de basm dedicate mașinilor zămislite de el.

Un element de sistematizare urbană al zilelor noastre, indispensabil prin explozia producției de automobile, este locul de parcare a acestora — problemă dificilă pentru marile așezări urbane. Practic nici o țară din lume nu se poate lăuda că a rezolvat definitiv această aglomerare de limuzine, dar unele se pot lăuda că au realizat cele mai mari și mai compacte domicilii pentru mașini. Astfel, cel mai mare garaj din lume este O'Hare Airport, de lîngă aeroportul din Chicago. Construit pe șase nivele, el poate adăposti — fără a fi incomodate manevrele de intrare-ieșire — 9 250 de mașini ! Dacă ne imaginăm că simultan toate acestea se află în acest „palat" și că în fiecare limuzină sînt cîte patru persoane, obținem suma de 37 000 de oameni ! Deci un garaj care poate adăposti un sat întreg, dacă nu cumva mai mult.

Și pentru a demonstra că în Statele Unite grija față de fabricarea mașinilor merge mînă-n mînă cu construirea de garaje cît mai încăpătoare, Guinness mai amintește că cel mai mare garaj particular din lume — care poate adăposti 100 de mașini (el se află la Long Island, New York, și este proprietatea urmașilor lui William Kissam Vanderbilt (1849—1920). Cel mai mare parking din lume este Giants Stadium, în localitatea East Rutherford, statul american New Jersey. Aici se pot „lăfăi" 26 000 de limuzine și... 500 de autobuze. Suprafața încercați să vi-o imaginați singuri !

Dar și avioanele au nevoie de un acoperiș deasupra capului. Adăpostul lor, hangarul, face și el obiectul performanțelor inginerești de excepție. Astfel, cel mai mare hangar din lume nu aparține, cum ne-am aștepta celui mai mare aeroport, ci bazei forțelor aeriene ale SUA de la San Antonio — numindu-se Hangar 375 sau „Big Texas" —, din statul Texas. Dimensiunile lui „apocaliptice" sînt : 600 metri lungime, 90 m lățime și 27 m înălțime ! O asemenea construcție monumentală nu se putea să nu aibă și niște „porți" pe măsură. Cele patru căi de acces au o lățime de 75 metri și o înălțime de 18 metri. Vehiculărea porților este complet automatizată, lucru firesc dacă ne gîndim că fiecare apasă 657 de tone. Alte hangare gigantice ale lumii mai întîlnim corporația Lockheed (statul Georgia), în Germania, la Frankfurt pe Main (cu acoperiș susținut pe cabluri) și la aeroportul din Atlanta, Hartsfield (cu un acoperiș de 14,4 ha).

Zodiacul chinezesc pe înțelesul tuturor

EREDITATEA ZODIACALĂ

Unul din aspectele trecute cu vederea atît de astrologia clasică, cît și de zodiacul chinezesc este **ereditatea.** Fiecare din aceste forme de cunoaștere și autocunoaștere pretind date stricte ale individului în cauză, fără a se ține seama că acesta este descendentul unui întreg arbore genealogic. Dacă personal aș avea ceva de reproșat, din punct de vedere științific, zodiacului chinezesc în special, aceasta ar fi tratarea subiectului ca pe o entitate absolută, ca pe un destin izolat de ascendenții săi direcți, părinții.

Nu mai este un secret pentru nimeni că zestrea genetică a omului depinde sine qua non de zestrele genetice ale părinților și că mutațiile de esență sînt foarte rare. De la culoarea ochilor și pînă la anumite gesturi și afinități, totul se află în codul genetic pus la dispoziție, prin „alambicare", de către cei ce-au conceput odrasla. În acest caz, cum ar putea zodiacul chinezesc să răspundă unui imperativ genetic, imposibil în ziua de azi de ocolit ?

După cum am văzut în textele precedente, cele cinci elemente fundametale ale Universului (Metalul, Focul, Apa, Lemnul și Pămîntul) reușesc să ne figureze un portret psihico-comportamental al individului, pe baza datelor nașterii. Se alcătuiește binecunoscuta formulă a vieții și se fac interpretări de principiu. Dar subliniez următorul fapt : această formulă a vieții se referă la existența independentă și nu se referă deloc la **viața intrauterină,** la acele nouă luni se viață în care se desăvîrșesc multe din caracteristicile viitorului individ. În această perioadă de grație se pun, fără îndoială, întrebări legitime precum : cu cine va semăna ? va fi fată sau băiat ? etc., etc.

Răspunsurile precise nu pot fi date, la ora actuală, pe baza analizei genelor. Dar dacă luăm în considerație că formulele vieților părinților reprezintă o bază de „date" pentru caracterizarea viitorului copil, atunci am putea recurge la aceste elemente ale zodiacului chinezesc pentru a face unele supoziții. Personal, am început să efectuez o „cercetare" din acest punct de vedere, pornind de la cazuri cunoscute, evident, și trăgînd concluzii destul de interesante. Înainte de a vi le prezenta, aș vrea să introduc pentru cititor conceptul de **„formulă a vieții intrauterine".** Acest concept nu este unul abstract, de simplă susținere a tezei de mai sus. Cele nouă luni de viață dependentă de mamă (și de tată, în ceea ce privește perioada concepției) pot fi caracterizate numai prin patru elemente, deduse din anul concepției, luna concepției și țara (locul) concepției. Orice gravidă știe luna cînd va naște și deci și luna (zodia) concepției. Este exclusă, evident, cunoașterea orei la care s-a format embrionul. Anul și luna concepției pot fi cu ușurință aflate și se stabilește astfel, conform calendarului chinezesc, formula vieții intrauterine. Este imposibil ca în aceasta să nu domine vreun element fundamental al unuia dintre părinți (care predomină și la acesta), dar mai este posibil ca să apară și un element dominant cu totul străin ambilor părinți. Către cine înclină balanța elementelor din formula vieții intrauterine, acela va fi — cu mare probabilitate — părintele care va transmite însușirile cele mai evidente, cu alte cuvinte elementele de personalitate cele mai pregnante. Este un tip de premoniție zodiacală care nu poate da greș.

Rubrici realizate de PAUL IOAN

DIALOGURILE LAUREI

● Prima și marea ta greșeală, una dintre acelea decisive pe viață, din care facem (Doamne, ferește !) doar una sau cel mult două în viață, este faptul că te-ai căsătorit cîndva cu un om de care nu te-a legat **niciodată** nimic. Nici tu — și probabil nici el — n-ați făcut absolut nimic pentru a vă înțelege unul pe celălalt... Asta-i adevărul, oricît de dureros ar fi el azi pentru tine, draga mea **RODICA (Arad)**. Fiindcă, altminteri, nu-i de înțeles usurința cu care îmi scrii despre el — „soțul meu, între timp aproape că-l uitasem..." — iar despre căsnicia voastră că „n-a mers de la bun început...". Cum adică ? ! Tatăl copiilor tăi poate fi uitat ? ! Căminul pruncilor tăi era subred de la „bun început" ? ! Stau și mă minunez — sincer ți-o spun, fiindcă restul îl reprezintă **urmările** acestei prime erori — CE v-o fi îmboldit **atunci** să vă întemeiați familia, de ce ați mai pus-o să mai și aduceți pe lume alți oameni pe care, voi divorțînd, să-i faceți pe urmă nefericiți în cea mai frumoasă vîrstă a vieții — copilăria... **Nu cred** că soțul (mă rog, fostul...) tău o fi avut chiar toate „defectele" de care îmi vorbești. TU n-ai chiar nici o vină în eventuala lor apariție tîrzie ? ! Îmi scrii că pentru „celălalt" te preocupai să arăți cît mai atent îngrijită în privința aspectului exterior („ten-culala", cum îi spun eu !)... E și ăsta un răspuns pentru cît de mult ți-a păsat de (fostul) soț. Așa încît nu mă mai minunez cum a fost cu putință să-ți pierzi firea și — deși știai că noua ta „legătură" este un om de nimic, rapace, egoist, care, fudul, „vrea să primească totul fără nici un angajament", ai rupt-o la fugă într-un picior spre el (ah, ochi alunecoși, inimă... ghiduși !). Ce mai contau copiii, ce mai contau responsabilitățile de mamă atunci cînd — iarăși vorba ta ! — „era un demon în mine" ? ! Un demon care „voia să-mi demonstreze că soțul meu nu este bun și-l nega cu desăvîrșire în favoarea celuilalt"... Mai să fie, păi ce pot să zic, dacă vine demonul, zău că nu mai e nimic de făcut ! Știi ce, în loc să fi așteptat atîția ani „demonul", cred că mult mai cinstit era să te interesezi **sincer, împreună cu soțul tău**, ce-i de făcut într-o căsnicie eșuată ; ori o puneați pe linia de plutire, ori o scufundați... Așa încît — chiar dacă te înțeleg foarte bine — nu pot să te scuz fiindcă ceea ce e de iertat la o tînără, unei femei mature, cu experiență de viață, și mamă pe deasupra, te rog pe tine să mă ierți, dar nu-i pot găsi... **circumstanțe atenuante** ! Te rog, nu te supăra, **gîndește-te la ce mai poți face** și mai scrie-mi !

LAURA

POȘTA by Air Mail

ROMEO BRUMBEA, București : Vă mulțumesc pentru textul trimis. În privința rugăminții de a-l insera în paginile revistei, desigur ar fi cu putință și de dorit. Cîteva lucruri m-au oprit de la intenție, și anume : Textul respectiv a mai fost publicat, fie și cu unele eliminări, în mai multe reviste din țară ; asupra textului integral original există controverse, știut fiind că la prezumtivul original s-au operat intervenții nedorite, încă din epoca interbelică. De fapt noi nu știm azi care este textul **original** al lui Sundar Singh. Cunosc metamorfozele suferite de o variantă, de aceea v-aș ruga să-mi expediați informații privind sursele d-stră și eventual dacă sînteți în posesia originalului. Un text satisfăcător din punctul de vedere al unei relative autenticități ar putea apărea în volumul în lucru intitulat „Șapte ani apocaliptici", care ar urma să apară în toamna acestui an. În eventualitatea că posedați un „text mai sigur", editura își va onora obligațiile. Aștept...

O ADRESĂ CERUTĂ : Numeroși cititori ne-au cerut prin scrisori sau telefonic să le comunicăm adresa d-nei MARGARETA IEREMIA, din Timișoara. Le îndeplinesc dorința : str. Aurel Popovici, nr. 2 a, Timișoara, Cod. 1900.

M.E., Brad HUNEDOARA : Nu fac decît să transcriu un fragment din interesanta d-stră scrisoare, la care orice comentariu este inutil : „Simt că sînt obligat de către cineva să vă scriu și să nu vă ascund nimic. Acel «cineva» mă împinge, pur și simplu către iubirea de oameni și îmi șoptește : Fă tot ce poți face, lasă la o parte frica și îndoiala, nu lăsa să treacă timpul. O rază albă este între mine și Cer, iar la celălalt capăt mă privește Dumnezeu. Este la înfățișare ca un om, dar nu seamănă cu nimeni de pe Pămînt. Nu l-am putut memora niciodată fizionomia exactă. De la El pornește spre mine o mare bunătate. Este înconjurat de raze orbitor de strălucitoare, de culoarea aurului privit la soare..."

CHIRILESCU GABRIELA, Poiana Teiului, Neamț : Scrisul și felul cum gîndiți vă face remarcată. De asemenea și preocupările transmise prin cîteva nedumeriri și întrebări. Am evitat în ce-mi cereți să consult un specialist, și vă răspunde notînd aici părerile personale. Problema alimentației este una vitală (iarte-mi-se platitudinea !) dar și tradițională. La tradiție mă voi referi, pentru că aceasta, de-a lungul timpului a avut bunul simț să-și fixeze cotidian, din instinct sau prin cunoaștere, principiile nutritive necesare organismului, sănătății, vigorii. Există evident și tradiții „incorecte", deficitare, care însă au obligat la adaptarea la un tip anume de alimente. Personal sînt sceptic atunci cînd se recomandă în exclusivitate un regim vegetarian. Imaginați-vă cît de repede se stinge un om care suferă de boli ce-i creează o incompatibilitate agresivă cu un asemenea regim! De asemenea, regimul alimentar exclusiv carnivor, cum sounați, nu este nici el o „soluție de alimentare rațională". O concluzie? Intuiția fiecăruia de a opta rațional pentru principiile nutritive absolut necesare, dar în chip echilibrat, armonios, fără excese în sensul alimentării monocorde și fără fetișizarea (fie ea și argumentată de un specialist) unui tip de alimente drept panaceu în menținerea sănătății. Să învățăm de la Natură. Ea nu funcționează după legea plăcerii, ci a necesității : nu cunoaște excesele în nici o direcție, pentru că știe să se optimizeze ca să dăinuiască. Mai scrieți-mi...

ION ȚUGUI

Grădina de lîngă casă

PLANTE DE APARTAMENT

Una din cele mai frumoase și mai puțin pretențioase plante de apartament este cercelusul (fuchsia). Înflorește în timpul verii, florile putînd fi diferit colorate (ros roz, alb, violet) și atîrnînd ca niște cercei. Se cunosc specii pitice și înalte (arborescente). Primele vor fi amplasate în camere, iar celelalte în holuri, balcoane sau terase. Ele preferă multă lumină dar nu agreează razele directe ale soarelui. Udarea trebuie să se facă cu regularitate, din cînd în cînd fiind udate și frunzele. Ca îngrășăminte se vor folosi, alternativ, cele minerale, complexe și cele organice (de la bovine, oi sau păsări). Pămîntul de cultură va trebui să fie compus din o parte mraniță, trei părți pămînt de frunze și o parte nisip. Planta poate vegeta continuu ; mai bine ar fi ca iarna să intre în repaus. În acest sens, toamna se va trece în camere reci (5—10° C), unde se va uda rar. Primăvara se readuce în locurile calde și luminoase. Cu acest prilej se va face și replantarea într-un ghiveci mai mare și schimbarea pămîntului. Cînd încep să crească mugurii, ramurile se vor scurta, pentru ca planta să se ramifice. La solurile pletoase, lăstarii nu se taie. Înmulțirea se face prin butași care sînt porțiuni de lăstari lungi de 10—15 cm. Pe porțiunea care intră în pămînt, frunzele se îndepărtează iar frunzele care rămîn, se reduc la jumătate ca suprafață a frunzei. Butășirea se face în ghivece cu nisip. Se udă pe frunze și se tin (butașii) la un loc mai umbros și ferit de curenți de aer, iar după înrădăcinare (două-trei săptămîni) se transplantează în ghivece cu pămînt de cultură.

D-na Maria Precup, Sibiu. Îngălbenirea și căderea frunzelor de ficus pot fi provocate de : lipsa de lumină curenți reci de aer, exces de apă în timpul iernii, acoperirea frunzelor cu praf, mutarea plantei dintr-un loc în altul. Puteți consulta și rubrica din nr. 26 din 27. 6. 92 al revistei.

Dl. Ștefănache Constantin, Bacău. Instalația de pompare a apei fără a consuma energie, propusă de dvs este un „perpetuum mobile", asupra căruia știința s-a pronunțat că este nerealizabil.

Dl. Zaharescu Dragoș, Comuna Baia — Suceava. Ca orice palmier curmalul se înmulțește prin semințe. Pentru a reduce rezistența mare a simburilor, se recomandă ca acestia, să fie ținuți în apă caldă timp de 24 ore înainte de semănare. Semănarea se va face în ghivece mici umplute cu un amestec format din pămînt de frunze (pădure), rumegus și puțin muschi de pădure tocat. Temperatura : 25—30° C.

IOAN URSU

PROGRAM TV

SELECȚIUNI

Săptămîna 21.09 – 27.09.

LUNI

Programul 1 : 14.00 Actualități 14.10 Agenda electorală 14.20 Calendarul zilei 14.30 Worldnet Usia 15.50 Forum 16.20 Actualități 16.25 Emisiunea în limba maghiară 17.45 Pro Patria 18.30 Studioul electoral 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 20.30 Campania electorală în ediție specială 20.45 Tezaur 21.05 Teatru TV. Pîine de casă de Jules Renard 21.50 Studioul economic 22.15 Studioul electoral 23.15 Actualități.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.15 Desene animate 16.40 Tradiții 17.10 Veniți cu noi pe programul doi... în așteptarea lui Michael Jackson ! 20.00 Magazin auto-moto 20.30 Armonii corale 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional

MARȚI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova. Telematinal 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.30 Calendarul zilei 10.40 Super Channel 12.10 Ora de muzică 13.00 Interferențe 13.30 Muzica pentru părinți 14.00 Actualități 14.20 Tradiții 14.55 Preuniversitaria 15.30 Cursuri de limbi străine 16.00 Muzica pentru toți 16.30 Convietuiri 17.00 Actualități 17.05 Forum 17.35 Cultura în lume 18.05 Salut, prieteni ! 18.55 Studioul electoral 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 20.30 Campania electorală în ediție specială 20.45 Film serial Dallas 21.30 Studioul economic 22.00 Studioul electoral 23.05 Actualități.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.10 Desene animate 16.35 Studioul de literatură 17.35 Film serial. Noii ași ai cerului albastru 18.35 Tribuna non-conformiștilor 18.55 Documentar științific 19.15 Repriza a treia 10.15 Studioul muzicii de cameră 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional.

MIERCURI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.30 Calendarul zilei 10.40 Film serial. Marc și Sophie 11.35 TV5 Europe 12.10 Ora de muzică 13.05 Drumuri în memorie 13.25 Podoabe românești 13.50 Actualități 14.10 Civilizația montană 14.40 Micro-recital 15.05 Preuniversitaria 15.40 Cursuri de limbi străine 16.10 Viers și cînt bucovinean 16.25 Tragerea Prondexpres 16.35 Forum 17.05 Actualități 17.10 : 15, 16, 17, 18 17.40 Studioul Economic 18.10 Samba și Bossa-nova 18.15 Studioul electoral Campania electorală 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 20.30 Campania electorală în ediție specială 20.45 Film serial. Hemingway 21.40 Universul cunoașterii 22.15 Studioul electoral. Campania 23.15 Actualități.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.10 Desene animate 16.20 Teatru TV. Imblînzirea îndărătnicei de William Shakespeare 18.25 Emisiunea în limba maghiară 19.55 Dialog cu edilii Capitalei 20.25 Bijuterii muzicale 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional.

JOI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Agenda electorală 10.30 Calendarul zilei 10.40 Super Channel 12.05 Ora de muzică 12.50 Oameni de lîngă noi 13.20 Jazz-Magazin 13.50 Actualități 14.10 Convietuiri 14.40 Preuniversitaria. Sase milenii în străluciri de aur (II) 15.20 Cursuri de limbi străine 15.50 Agende muzicală 16.00 În obiectiv 16.30 Forum 17.00 Actualități 17.05 Tele-discul muzicii populare 17.20 Simpozion 18.00 Studioul economic 18.25 Studioul electoral. Campania parlamentară 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 20.30 Studioul electoral. Campania prezidențială 23.30 Actualități.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.10 Desene animate 16.35 Ecranul 17.05 Emisiunea în limba germană 18.05 Club SF 18.35 Caleidoscop muzical 19.05 Invitație la concert 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional.

VINERI

Programul 1 : 7.00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 10.00 Actualități 10.20 Calendarul zilei 10.30 Film artistic. Condorcet (Franța, 1985) 11.50 Descoperirea Planetei 12.10 Semifinala turneului internațional de tenis a României 15.10 Preuniversitaria 15.40 Mondo muzica 16.10 Arte vizuale 16.40 Tragerea Loto 17.00 Actualități 17.05 Emisiunea în limba maghiară 18.05 Patrimoniu 18.25 Muzica pentru toți 19.00 Viața spirituală 19.30 Desene animate 20.00 Actualități 21.00 Film serial. Destinul familiei Howard 22.00 Reflecții rutiere 22.15 Serenada 22.40 Ancheta TV 23.10 Top 10 23.45 Actualități 0.00 Întîlnirea de la miezul nopții.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.15 Desene animate 16.40 Tradiții 17.10 Muzica azi 17.40 Varietăți internaționale 18.15 Studio de dans contemporan 19.10 Sport-Magazin 20.45 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional.

SIMBĂTA

Programul 1 : 9.00 Bună dimineața ! 9.50 Șahul de la A la Z 10.00 Actualități 10.10 Tip-Top Mini-Top 11.10 Viața Spirituală 12.00 Itinerarii spirituale 12.30 Ora de muzică 13.30 ; 7 x 7 14.00 Actualități 14.10 Reflecții rutiere 14.20 Finala turneului internațional de tenis al României 16.05 W.A Mozart 16.20 Desene animate 16.45 Magazin cinematografic 18.00 Gong ! 18.30 Laureații Premiului Nobel pentru literatură : Henryk Sienkiewicz 19.00 Refrene de neuitat 19.15 Teleenciclopedia 20.00 Actualități 20.45 Film serial. Twin Peaks 21.40 Săptămîna sportivă 22.00 Ghicitori cu... număr 23.00 Actualități 23.15 Film artistic. Artista, dolarii și ardelenii (România, 1980) 0.35 Video-Discoteca.

Programul 2 : 16.00 Actualități 16.10 Desene animate 16.35 Divertisment internațional 16.55 Convietuiri 17.25 Trei din zece pentru un show 18.10 Film artistic. Baxter (Franța, 1990) 19.35 Seară de balet 20.45 Programul Televiziunii din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional.

DUMINICĂ

Programul 1 : 8.30 Bună dimineața ! 9.30 Abracadabra ! 10.30 Film serial pentru copii 11.00 Actualități 11.15 Lumină din lumină 11.45 Viața satului 12.45 Actualități 13.00 Pe meleaguri vrîncene 13.20 Desene animate 13.45 Film serial. Bonanza 14.35 Actualități 14.50 Automobilism 15.15 Top 3, 2, 1 15.50 Automobilism 16.00 Actualități 16.15 Automobilism 16.45 Piese de virtuozitate 17.00 Film serial. Bonanza, 17.50 Dansuri românești 18.00 Actualități 18.15 Știință și imaginație 19.00 Film serial. Eu spionez 20.00 Actualități 20.35 Film serial. Dallas 21.30 Actualități 21.45 Film serial Dallas 22.35 Duminica sportivă 23.00 Actualități 23.15 Gigi Marga 23.45 Picu Procopie Pătruț 0.05 Actualități Alegeri '92. Studioul șlagărelor.

Programul 2 : 16.05 Desene animate 16.30 Convietuiri 17.00 Pop-Club 17.20 Orașe și civilizații 17.50 Varietăți internaționale 18.20 Serată muzicală TV 20.45 Programul Televiziunii din Republica Moldova 21.30 TVE Internacional.

După „PANORAMIC TV"

medicina LA ZI

PUTEREA VINDECĂTOARE A ANIMALELOR

Zooterapia a început să fie un cuvînt la modă în lumea occidentală. Tot mai mulți cercetători încep să-și orienteze atenția către acest domeniu care se identifică cu aportul pe care diferite animale îl au în vindecarea anumitor boli, în special în rîndul copiilor, dar nu numai al lor. În Florida, de exemplu, delfinii sînt folosiți în vindecarea unor tulburări de comportament ale copiilor cu afecțiuni genetice. În Franța, maimuțe capucine și cîini labradori ajută handicapații în treburile casnice. Peștii au și ei rolul lor în vindecarea stresului... Dar să ne oprim la cîteva exemple.

■ Superstarul Centrului de cercetări Marathon Key din Florida este delfinul Marina. „Doctorul Marina" are un singur obiectiv : să-i învețe să vorbească și să contribuie la evoluția psihologică a copiilor care suferă de mongolism, autism, hipernervozitate sau dislexie. Metoda folosită a fost pusă la punct de neuropsihiatrul american David Nathanson, profesor la universitatea internațională din Miami. Cercetările au debutat în 1979, dar programul s-a concretizat abia în 1988. După cum susține autorul metodei, contactul cu delfinii este de-a dreptul magic. Delfinii au o piele moale, fină și copiii adoră să-i mîngîie. La rîndul lor, aceste animale dotate cu o inteligență ce depășește media manifestă o simpatie deosebită pentru copii. Sînt în stare să se mențină ore în șir la suprafața apei, pentru a ține companie și în același timp pentru a proteja micii lor prieteni.

■ Programul lui Forban, într-o singură zi, poate arăta cam așa : trece pe la bancă să scoată niște bani, merge apoi la un super-magazin și face cumpărături, iar la întoarcerea spre casă nu uită să cumpere flori. Cine este Forban ? Un cîine dresat să ajute persoanele handicapate. Este în vîrstă de aproape doi ani și talentele sale nu se reduc la ceea ce am amintit deja. El știe, de asemenea, să deschidă și să închidă ușile, să selecționeze din frigider alimentele ce i se solicită, să aducă stăpînului său diferite obiecte de care acesta are nevoie. Educația lui a durat doi ani și a costat 60 000 franci. Desigur, pentru început, nu multe au fost persoanele care au putut beneficia de un asemenea ajutor. Asociația națională de dresare a cîinilor pentru asistența persoanelor handicapate din Franța speră însă să obțină unele subvenții și astfel să vină mai ușor în sprijinul oamenilor suferinzi.

■ Yann este un băiețel de 11 ani handicapat neuromotor. Nu poate nici să vorbească, nici să meargă sau să miște brațele. În 1988 a fost dus la Ferma pedagogică din Saint-Jean-de-Vedas. Contactul cu animalele l-a transformat. De unde la început nu voia să comunice cu nimeni, viața dusă în preajma animale-lor (cai, ponei, vaci, porci, iepuri, găini, pui) l-a schimbat, făcîndu-l prietenos. Prin intermediul unui ordinator, reușește chiar să comunice, să se exprime. La fermă mai sînt și alți copii cu diferite grade de handicap neuropsihic. Unii sînt cooptați în îngrijirea animalelor. Li se dă dintr-o dată sentimentul de superioritate. Ei pot să domine, să aibă grijă de alții, nimeni nu rîde de ei. Animalele se împrietenesc cu ei, fără să-i tîgnească vreodată, iar ei capătă încredere în forțele proprii. Simplul fapt că îi se permite să mîngîie un iepure, un cîine sau o pisică face să le scadă ritmul cardiac, să se decontracte musculatura, să se diminueze anxietatea.

■ Pruneau are două kilograme, 50 cm și s-a născut în America de Sud. Avea șase luni cînd a făcut prima călătorie cu avionul spre Montreal pentru a participa la lansarea unui original program de recuperare a persoanelor tetraplegice (paralizia tuturor membrelor) cu ajutorul animalelor. Pruneau este o maimuță capucină. După sute de ore de antrenament a devenit o „asistentă medicală" deosebit de talentată : știe să la hrana din frigider, deschide sticlele și cutiile cu alimente dă de mîncare stăpînului său. De asemenea, știe să facă menajul într-o gospodărie, să aducă reviste sau alte obiecte solicitate. Cercetătorii din Franța s-au interesat și ei de aceste experimente, așa încît în 1991 a stabilit un program de colaborare cu Canada. Ulterior, Pruneau a făcut o a doua călătorie cu avionul, a traversat oceanul, împreună cu alte 14 maimuțe dresate, în scopul de a ajuta persoanele handicapate. Desigur, ele nu pot înlocui întru-totul însoțitorul unui tetraplegic. Maimuța este capabilă, de exemplu, să deschidă un robinet, dar nu să ridice persoana handicapată pentru a o duce la baie.

Fără îndoială, aceste experimente reprezintă un succes al cercetării în acest domeniu, dar ele nu rezolvă problema atît de gravă a întrajutorării persoanelor handicapate. Dresarea animalelor durează cîțiva ani iar prețul unui asemenea însoțitor este enorm. Totuși, puterea vindecătoare a animalelor este o realitate demnă de luat în seamă, dovadă fiind și interesul crescînd pentru zooterapie.

AURORA POPESCU

AGENDA MEDICALĂ

● **CE ESTE PSIHOONCOLOGIA ?** Se ocupă de proiectarea pe plan psihic a stării generate de boala canceroasă. Ea cercetează, pe de o parte, factorii care sub aspect psihic au un rol în apariția bolii și, pe de altă parte, interdependența factorilor externi (situații de stres, întîmplări negative din viață) care influențează declanșarea bolii. Unele structuri sufletești au o predispoziție la acest tip de boli. Cercetîndu-se structura sufletească a unor bolnavi de cancer, s-a constatat că aceștia se caracterizează prin reținerea sentimentelor lor și printr-o puternică predispoziție de adaptare la orice situație nefavorabilă lor. În general, aceștia își rețin privirile, furia, supărarea și caută să-și înăbușe sentimentele. Nu înseamnă însă că cel care are aceste însușiri se va îmbolnăvi neapărat de cancer, deoarece această maladie depinde și de alți factori.

● **VITAMINA E PROTEJEAZĂ INIMA.** Vitamina E (care se găsește din abundență în semințele de grîu, în verdețuri, în semințele de floarea-soarelui, în migdale și alune) are rolul de antioxidant, prevenind formarea unor substanțe nocive numite radicali liberi. O formă purificată a vitaminei E pare să protejeze inima de „radicalii liberi" toxici, care pot dăuna țesutului cardiac în timpul operațiilor bypass pe arterele coronariene. Terrence Yan, de la Universitatea din Toronto este de părere că prin adaos de vitamina E înainte de operație se îmbunătățește capacitatea de pompare a inimii în timpul perioadei critice a primelor cinci ore postoperatorii. Cercetarea sa fiind de natură preliminară și avînd la bază o cazuistică redusă, Yan recomandă efectuarea unor studii mai ample pentru a se determina rolul vitaminei E în cadrul operațiilor bypass pe inimă.

ESTE MIGRENA O HIMERĂ?

Evident, migrena nu este o boală care ar afecta substanțial viața, totuși oamenii aflați sub aura ei nefastă — ca urmare a unor crize repetate și chinuitoare — își pierd treptat cel puțin bunădispoziția. Atacurile migrenei se manifestă cu o frecvență diferită de la un individ la altul — odată pe săptămînă, lunar, uneori și numai odată în viață. Iar dacă am însuma toate migrenele din întreaga viață, s-ar putea ca în cele din urmă să reiasă că pentru cei ce suferă de pe urma ei, ea este o reală problemă. Și pentru a da satisfacție bărbaților, trebuie să recunoaștem că **migrena este de patru ori mai frecventă la femei.** Dar ce înseamnă aceasta? Migrena nu-i ocolește nici pe copii — aproximativ 2% dintre ei au crize frecvente. În circa 60% din cazuri, migrena este boală de familie. După cum demonstrează cele mai recente cercetări din Franța, fiecare al optulea cetățean al acestei țări suferă de migrenă. Foarte frecvent sînt afectate persoanele excesiv de ambițioase, care trăiesc într-o mare tensiune și sub un permanent autocontrol, extrem de solicitate.

Are migrena un istoric al ei ? Desigur, căci ea este cunoscută încă din antichitate. Cel mai vechi manuscris ce i-a fost dedicat a fost găsit într-un mormînt din străvechea Tebă. Cazuri de migrenă au fost descrise de Hipocrate, care atrăgea atenția asupra tulburărilor de vedere ce anticipau durerea de cap. Ultimele decenii au abundat în lucrări pe tema migrenei, s-au constituit asociații științifice, există chiar și clinici speciale pentru tratament.

Dar ce este migrena ? O durere de cap care se repetă periodic, cu o frecvență diferită. Iar crizele au **trăsături caracteristice** : durerea este de regulă — dar nu totdeauna — unilaterală, adesea precedată de tulburări de vedere, însoțită de tulburări vegetative, în special de vomă. Bolnavul suferă de fobia luminii, la unii, se manifestă o supersensibilitate la mirosuri, zgomot și chiar la diferite sunete.

Instalarea migrenei poate apărea independent sau sub influența diferiților factori caracteristici pentru o anumită persoană. Se numără aici stresul, intervalul de tensiune datorat stărilor emotive, variații meteo și atmosferice, lipsa de somn sau somn prea îndelungat, ciclu, cititul în pat, unele alimente (cacao, ciocolată, produse lactate, alcool, alune, ouă, citrice, mîncăruri grase), constipație, lumină puternică, zgomot, mirosuri neplăcute etc.

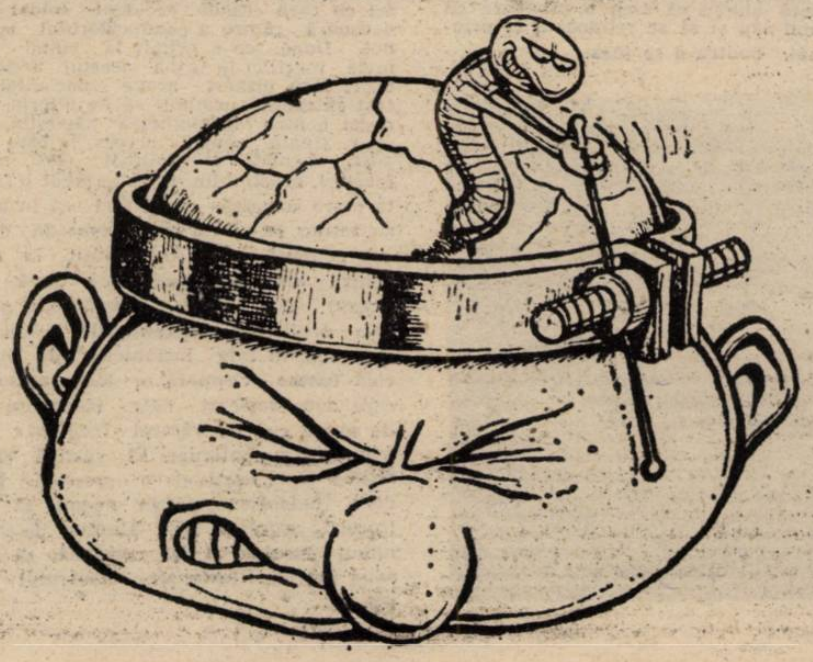

În prezent este unanim acceptat că mecanismul migrenei este corelat cu tulburări motorii. În momentul instalării migrenei survine o contracție vasculară în zona cervicală, iar circulația insuficientă a sîngelui în unele zone ale corpului declanșează nedorita durere de cap. Cu cîteva zeci de minute înainte de instalarea durerii de cap propriu-zise, trăim un fel de scufundare în neant (îngustare a cîmpului vizual) sau un soi de orbire temporară. În cea de-a doua fază se ajunge la o dilatare și apoi contractare patologică a vaselor sanguine — motivul propriu-zis al migrenei. În faza a treia poate apărea un edem perivascular și atunci ea se instalează pentru mai multe ore sau chiar zile.

În ciuda cercetărilor cauza **acestor tulburări nu este clară.** Cel mai frecvent se vorbește despre predispoziție genetică condiționată patologic a aparatului circulator la reacții anormale. În ultimii ani se au în atenție și anomaliile din metabolismul serotoninei și tyraminei.

Cam cît poate dura o migrenă ? Uneori aproape cîteva ore, dar se întîmplă să fie și de mai scurtă durată — de la jumătate de oră, la o oră și uneori se poate extinde la cîteva zile. Sfatul medicului este că fiecare migrenă să fie tratată, pentru că netratată sau prost tratată ea poate să provoace o alta. Vindecarea trebuie să înceapă cît mai grabnic, preferabil chiar din momentul instalării ei.

Atacurile simple pot fi combătute cu mijloace simple (aspirină) cu adaos de cofeină. Cel mai vechi tratament este să stai culcat într-o cameră întunecată, într-o liniște perfectă. Un mijloc la îndemînă poate fi și o cafea amară cu lămîie.

Se poate apela și la acupunctură sau metode similare. Se pot adăuga antidepresive și calmante, dacă în paralel cu migrena se instalează stări depresive sau stresul.

Pentru a o preîntîmpina sînt esențiale ordonarea modului de viață, sportul, evitarea factorilor care de regulă o generează. Și nu pe ultimul plan renunțarea la alcool și fumat.

Sfaturile sînt sfaturi, așa că la unii dintre noi se pot potrivi, la alții nu. Și dat fiindcă migrena reprezintă în continuare o enigmă, cercetătorii își bat capul pentru a o descifra întru-totul, ceea ce ea va genera, cu siguranță, noi dureri de cap !

MIHAELA DOROBANȚU

Nr. 38 (1822) din 19 septembrie 1992

întîmplări adevărate

Şi gorilele au probleme

În parcul zoologic din Johannessburg (Africa de Sud) trăieşte o gorilă, (masculi denumită Max, provenind dintr-o ţară africană. Exteriorizînd unele probleme ale vieţii prelungite de celibatar, conducerea parcului s-a gîndit să-i găsească o prietenă pentru a forma un cuplu corespunzător. Au început căutările care s-au oprit tocmai la... Moscova, de unde a fost achiziţionată femela Lisa. Începutul traiului în comun a constituit un dezastru, întrucît cele două maimuţe manifestau o totală indiferenţă unul faţă de celălalt. Primul care a încercat să spargă „gheaţa" a fost Max, devenit tot mai insistent, mai atent şi predispus la tot felul de giumbuşlucuri care au scos-o pe Lisa din atitudinea ei rezervată. Pînă la sfîrşit, cele două gorile s-au împrietenit, împart în comun cuşca şi terenul lor de desfăşurare şi totul a reintrat pe un făgaş normal acceptat cu multă bucurie şi de conducerea parcului.

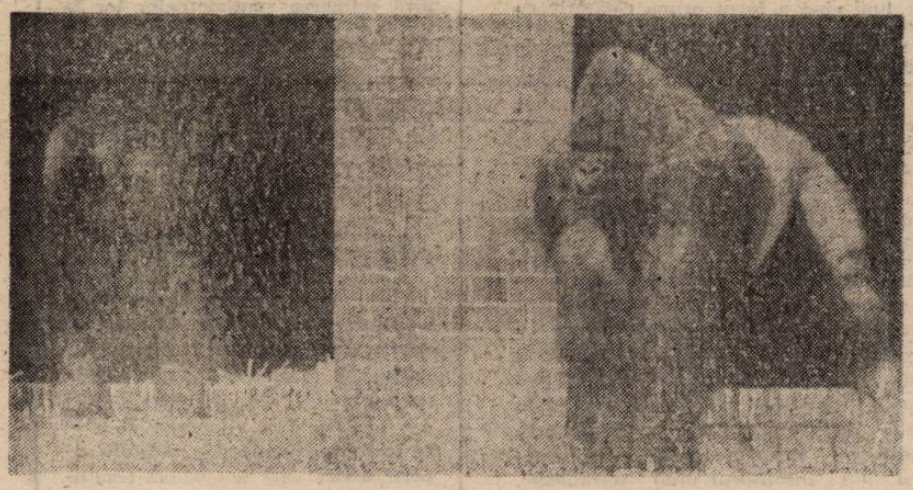

Fanaticii zborului cu baloane

Cînd într-o bună dimineaţă, cetăţenii din preajma oraşului englez Leeds s-au trezit din somn, în primul moment au avut impresia unei stări de halucinaţie. Pe o porţiune uriaşă a cîmpiei de lîngă lac se aflau uriaşe sticle de Coca Cola, modele tot atît de mari de telefoane celulare, cutii cu alimente de dimensiuni gigantice etc. Prima impresie a trecut şi a venit momentul cînd şi-au dat seama că sînt montgolfiere de diferite forme, gata să-şi ia zborul spre înălţimi într-o plăcută excursie prin aerul pur al dimineţii. Un aspect caracteristic care denotă elocvent răspîndirea acestui mijloc de recreere în perioada weekend-ului.

La plimbare cu... un crocodil

Fără a greşi prea mult se poate considera că Mick Kurkovski (în vîrstă de trei ani), din Gelsenkirchen (Germania), îl consideră pe crocodilul său, Kroko, ca un adevărat frate. Pentru locuitorii din cartierul său, apariţia în stradă a lui Mick şi Kroko constituie un spectacol cu care s-au obişnuit. Surprinşi sînt doar trecătorii care nu i-au mai văzut împreună la plimbare. Toate cunoştinţele familiei Kurkovski cunosc amănuntul că acest animal pe care îl au de nouă ani este foarte „educat", exact ca oricare alt animal domestic, chiar dacă la plimbare acceptă să i se pună o botniţă solidă pentru a evita orice surpriză. Micii prieteni ai lui Mick nu împărtăşesc cu toţii siguranţa că au de-a face cu un animal domestic care nu este în stare să-ţi facă un rău, şi-l cam ocolesc cînd ieşe la plimbare cu Kroko. Micuţul Mick se resemnează atunci să facă o plimbare cu prietenul său şi să se reîntoarcă la prietenii săi, pentru a se juca.

RENUMITELE MĂRCI:
MEGAVISION, MITSUBISHI, SHARP, SONY, SANSUI, SANYO, DAYTRON, TEC, SAMSUNG, GOLDSTAR
le găsiţi la
MEGAVISION

Multe alte produse de tehnică superioară:

▼ Televizoare color cu diagonala de la 36 la 74 cm;
▼ Video playere cu înregistrare şi videorecordere 2-3 sisteme - PAL, SECAM, NTSC;
▼ Jocuri TV, aparatură WALKMAN, mono şi stereo;
▼ Echipamente recepţie sateliţi inclusiv antene parabolice;
▼ Combine muzicale, radiocasetofoane simple sau duble;
▼ Receptoare audio, pick-up-uri semiprofesionale;
▼ Amplificatoare audio de la 40 la 160 W/canal;
▼ Sisteme audio-deck;
▼ Casete audio şi video de calitate superioară;
▼ Produse electrocasnice, mixere, frigidere, tuburi fluorescente albe şi colorate, LVM mari, lămpi sodiu, lămpi lumină neagră, toate tipurile de baterii etc.;

Vizitaţi-ne şi nu veţi regreta!

Bulevardul I.C. Brătianu - 39 (Piaţa Unirii) tel. 12.01.00.
Calea Victoriei 122 tel. 50.38.55.
Şos. Ştefan cel Mare nr. 2 tel 11.97.39.

magazin publicitate

O incredibilă poveste

Sînt născuţi în aceeaşi zi, în acelaşi an şi poartă acelaşi nume. Un caz incredibil de omonimie. Începutul acestei poveşti curioase s-a petrecut într-o zi cînd cetăţeanul Vittorio Romano Bartolini, născut la 5 mai la Imola şi locuind la Monza a fost trimis în judecată în locul lui Vittorio Romano Bartolini, născut tot la Imola şi la aceeaşi dată, dar locuind la Bologna. Ultimul a fost arestat în urma unui accident stradal provocat din cauza vitezei cu care circula, accident soldat cu o uşoară rănire a conducătorului maşinei. După ce a primit la spital primele îngrijiri în urma acestui accident uşor, fără urmări grave pacientul a fost externat, urmînd să fie ulterior judecat pentru infracţiunea săvîrşită. În ziua fixată pentru proces, la care au fost chemaţi şi poliţişti care erau martori, aceştia din urmă au avut o foarte mare surpriză constatînd că în boxa acuzaţilor se află o altă persoană decît cea reţinută de ei (învinovăţit în plus pentru atitudine huliganică după accident). S-a descoperit astfel că printr-o neglijenţă inexplicabilă, vădit birocratică, în faţa instanţelor de judecată fusese chemată o altă persoană care avea aceleaşi date biografice şi de nume cu adevăratul inculpat : cel nevinovat a continuat să susţină că la mijloc este vorba de o greşeală. Evident, judecătorul a fost nevoit să întrerupă procesul, să-l absolve de omonimul inculpat şi să dispună să fie adus în faţa instanţei adevăratul vinovat...

O bunică întreprinzătoare

Cînd a fost tînără, Gale Webb, din Chicago, era cunoscută ca o adevărată campioană de skateboard şi patinaj cu rotile. Ajunsă la vîrsta de 55 de ani, Gale Webb a decis să deschidă o şcoală pentru practicarea acestor sporturi foarte populare în America. Prima sa elevă a fost chiar nepoata ei, Myron, care şi-a însuşit cu uşurinţă tainele acestor mijloace de divertisment fizic, fapt urmat de adeziunea unui număr din ce în ce mai mare de colege de studii. Pentru a-i învăţa diferite „trucuri" specifice acestor sporturi, Gale Webb nu se dă în lături (deşi are o vîrstă destul de înaintată), să le facă demonstraţii de virtuozitate la predarea lecţiilor.

verificati-vă cunoștințele

DIN LUMEA ROBOȚILOR

Încă de mult, în agricultură, legumicultură, horticultură, etc., au fost realizate diverse mașini, destul de complicate, în fond niște roboți care au contribuit în mod deosebit la mărirea productivității muncii și la reducerea eforturilor. Într-o anumită măsură, acești roboți au contribuit și la creșterea șomajului, întrucît activități care implicau un număr mare de oameni au putut fi soluționate de asemenea mașini. În prezent se folosesc tot mai mulți roboți în diferite domenii de activitate, printre care și în pomicultură.

În cadrul unui program de cercetare și dezvoltare vest-european a roboticii, cunoscut sub denumirea „Eureka", început în urmă cu cîțiva ani, s-a ajuns să se realizeze niște roboți capabili să culeagă din pomi mere și portocale. Este vorba despre robotii denumiți „Mogali", folosiți la culegerea merelor și roboții botezați „Citrus", specializați în recoltarea portocalelor.

Știți ce pot face acești roboți? Dacă nu știți, veți afla detalii în rubrica viitoare.

(Răspunsurile în numărul viitor)

RĂSPUNSUL LA ÎNTREBAREA PUBLICATĂ ÎN NUMĂRUL TRECUT

Giganți vegetali

1. Morcovul Charlie avea o lungime de 3,40 metri și a fost obținut prin creșterea în interiorul unui butan de ploaie, metalic, umplut cu pămînt.

2. Hreanul campion cîntărea 9,1 kg., iar dovleacul Penelopa, premiat și el, cîntărea 150 kg, avînd o circumferință de numai... 3 metri.

Este de remarcat că de obicei cultivatorii care realizează asemenea performanțe atribuie nume proprii exemplarelor obținute, cum este cazul și cu Charlie și Penelopa. De cele mai multe ori aceste nume sînt feminine așa cum se întîmplă ani în șir și în cazul cicloanelor.

Ing. LIVIU MACOVEANU

— Știu că veniți la mecanic ca la doctor, dar în cazul dumneavoastră e nevoie de un medic legist!

Test

DEZLEGAREA TESTULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

DESEN REFLECTAT ÎN OGLINDĂ

1) Șmocul de lînă al beretei băiatului. 2) Buzunarul băiatului. 3) Desenul beretei, cordonul și gheata stîngă a fetiței.

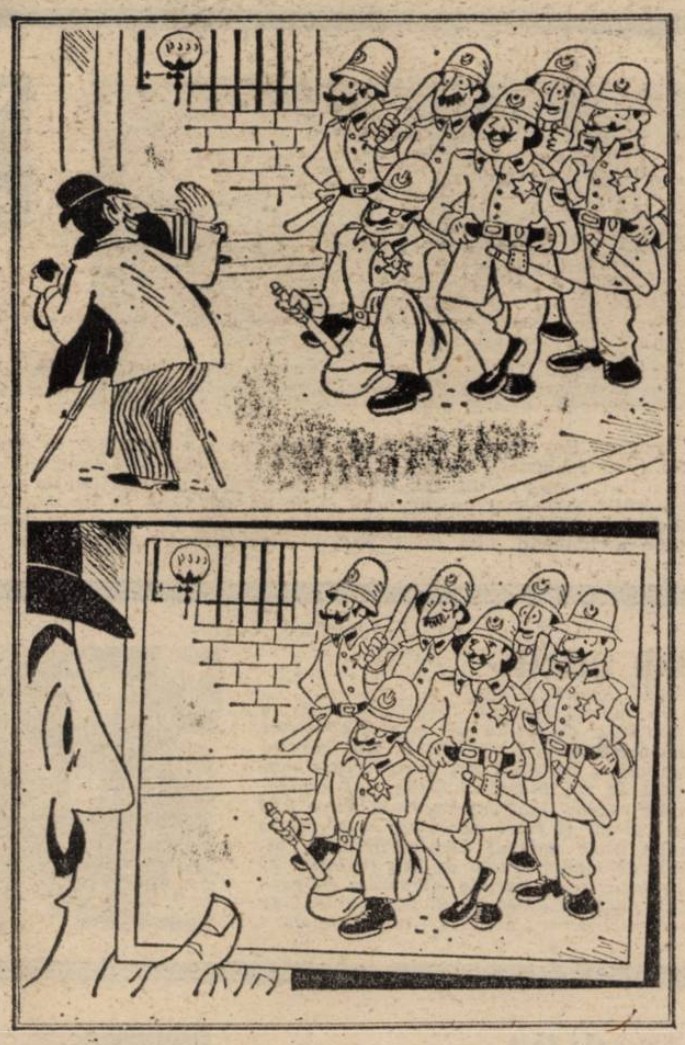

NU VĂ MIȘCAȚI

Un fotograf amator a ținut să aibă o amintire a unui grup de polițiști din cartierul său din Londra. Înainte de a declanșa aparatul le-a recomandat stăruitor: „Nu vă mișcați!" Cînd a developat filmul a constatat că unii dintre ei nu i-au respectat invitația. Cine dintre ei s-a mișcat?

(soluția în numărul viitor)

Au spus despre cinste

● Șiretenia și perfidia sînt resursele oamenilor care nu au destulă minte pentru o fi cinstiți. **(Benjamin Franklin)**

● Omul cel bun nu trebuie să înșele pe alții cînd vorbește, nici alta în minte și alta în gură să nu aibă. **(S. Micu)**

● A fi simplu dar cinstit e mai prețios decît a fi genial dar necinstit. **(Nansen)**

● Cea mai mare nedreptate e a părea drept fără a fi. **(Platon)**

● Prefăcătoria este un omagiu pe care viciul îl aduce virtuții. **(La Rochefoucauld)**

● A fi cinstit, așa cum merge lumea asta, înseamnă a fi ales din zece mii. **(Shakespeare)**

● Cinstea și iubirea de adevăr stau foarte bine una lîngă alta, cinstea este adevăr, iar adevărul este cinste. **(S. Smiles)**

FEL DE FEL

● **Turbarea** nu se transmite numai prin mușcăturile unor cîini, ci și prin cele ale altor animale domestice cum ar fi pisici, bovine, cabaline, ovine și porci.

● **Procesul** de vulcanizare a roților de cauciuc a fost inventat de americanul Charles Goodyear în anul 1839. După ce și-a vîndut patentul, pentru foarte puțini bani, Goodyear a murit în mizerie.

● **Împăratul** indian Tughlaq avea doi papagali care au trăit 79 de ani, mai precis toată perioada cînd a domnit el precum și în vremea succesorilor săi, între anii 1320—1413, după care dinastia acestui împărat a luat sfîrșit.

● **În orașul** bavarez Kralburg există un corn alpin lung de 10 metri folosit ca instrument pentru executarea cîntecelor, pastorale. Instrumentul trebuie susținut de trei persoane.

DIN NOU LA ȘCOALĂ...

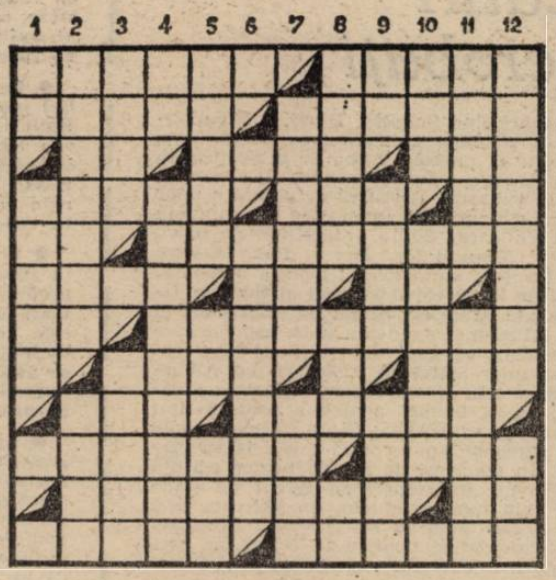

ORIZONTAL: 1) Tema noastră... — ...și un obiect al său! 2) Planșe geografice — Ca un copil: 3) Cută! A lovi (fig.) — Într-un minut! 4) Material didactic — Comandă de calcul — Miez de nucă! 5) Iele! — N-a trecut clasa (fem. sg.): 6) Verbul elevului ce învață mecanic... — Ultimul coleg! — Mot în frunte! 7) Din rigiă! — Se efectuează pentru o mai bună însușire a cunoștințelor de către elevi: 8) Lucrare scrisă trimestrială dată de elevi la materiile de bază — Linie la mijloc! 9) Cafea solubilă — Poartă cărțile... 10) Verificare școlară — Onomatopee: 11) Așteaptă reexaminarea... — Bir! 12) Suprafață sportivă lîngă orice școală — Pasăre.

VERTICAL: 1) La schi! — Recomandat elevilor: 2) Adună notele — Localitate franceză; 3) Program școlar — E o „voce"; 4) Acut! — Diviziunile unui an școlar; 5) Urmează școlii (pl.) — Din teze! — Fluviu european; 6) Profesor; 7) Elevi din aceeași clasă — Școlar; 8) Indispensabil elevilor — Nume feminin — Nota redacției: 9) Carnet la mijloc! — Exercițiu pentru acasă — Cea de trecere este 5; 10) Prima ediție! — Însemnări la un curs; 11) Zonă — A se oțeti; 12) Primită, inițial, de la părinți și desăvîrșită în școală (pl.) — Cursuri.

Dicționar: LET, OECO, NOCE

Daniela Dumitru
Tg. Mureș

DEZLEGAREA JOCULUI APĂRUT ÎN NUMĂRUL TRECUT

ȘCOLĂREASCĂ

ORIZONTAL: Repetentă — Cs — Exigențe — Toc — Gări — O — Steno — Umanitate — Cl — Leman — Valori — Ani — Orar — Re — Educație — Tb — E — Eluda — Epir — Ll — Clară — Ize — Expia — Uba — Av — Vilc — Tratate — Exmatriculat.

cînd ați fi ultima oară

— *De ce nu mai ești prieten cu John?*

— *Iubeam aceeași fată. Din prietenie, m-am dat deoparte. Nu mi-a iertat-o niciodată.*

•

— *Niciodată n-am să uit momentul în care am întîlnit-o pe nevasta-mea pe plajă!*

— *Vai, cred că a fost foarte romantic!*

— *De ce romantic? Eu o credeam acasă cu copiii!*

•

— *Mamă, cum l-ai cunoscut pe tata?*

— *Era să mă înec și el m-a salvat.*

— *De asta nu vrea tata să învăț să înot!?*

•

În tramvai, un tînăr se scoală de pe scaun și oferă locul unei femei mai în vîrstă, dar foarte energică.

— *Te rog, tinere, fără galanteriile demodate! Sînt o femeie care se ține pe picioarele ei, ca toată lumea.*

Tînărul mai face cîteva încercări, dar femeia îl repune hotărîtă pe scaun. În cele din urmă, băiatul exclamă:

— *Dar vă rog, doamnă, lăsați-mă să mă ridic, au trecut trei stații de cînd trebuia să cobor.*

— *Ești cu soția la mare?*

— *Da, trebuie să iasă și Aurica din apă.*

— *La telefon parcă-i spuneai Margareta?!*

Auzite și pățite de DUMITRU VASI-ȘOIMOȘANU

POȘTA REBUS

COCA GHEORGHE — Constanța: nici de această dată n-ați dat „lovitura", careul „Barcelona '92" avînd o slabă densitate tematică...

IULIAN IONESCU — Constanța: da, pentru „La cherhana", nu pentru „La volan".

REMUS BUTĂNESCU — Sibiu: am reținut cele trei careuri.

NICUȘOR NĂSUI — Șuletea: „Invitația la film" nu a fost acceptată (din cauza tratării la modul general a temei) Da, pentru „Personaje".

MARIAN MINCULESCU